

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УСТАВНИ СУД

БИЛТЕН¹

Број 1-2/2002

¹ Допуна Билтена број 1-2/2002. дата је на крају као засебна целина

БЕОГРАД, 2003. године

С А Д Р Ж А Ј

страна

И ИЗБОР ОДЛУКА, РЕШЕЊА И ЗАКЉУЧАКА УСТАВНОГ СУДА ДОНЕТИХ У 2002. ГОДИНИ	1
1. Закони	1
2. Уредбе Владе и акти других републичких органа	93
3. Прописи и општи акти градова и општина.....	105
а) Грађевинско земљиште.....	107
б) Урбанизам.....	131
в) Комуналне делатности	146
г) Накнаде и таксе	163
д) Месне заједнице и месни самодопринос	170
4. Општи акти предузећа установа и организација.....	179
а) Радни односи.....	181
б) Стамбени односи.....	189
в) Друштвене организације и удружења грађана.....	205
5. Сукоб надлежности.....	225
6. Остали акти	231
а) Није општи акт	233
б) Престанак важења закона, односно општег акта	237
в) Остало	248
ИИ ПРЕДМЕТНИ РЕГИСТАР	255

Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", број 48/99)

- члан 8.

Закон о изменама и допунама Закона о акцизама и порезу на промет ("Службени гласник РС", број 48/99)

- члан 9.

Закон о порезима на имовину
("Службени гласник РС", бр. 43/94... 48/99)

- члан 29. став 2.

Висина камате, односно каматна стопа и методологија обрачунавања камате не могу се утврђивати републичким законом, јер је то искључиво предмет регулисања савезних прописа.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредбе члана 8. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", број 48/99) и члана 9. Закона о изменама и допунама Закона о акцизама и порезу на промет ("Службени гласник РС", број 48/99), у време важења, нису биле у сагласности са Уставом.

2. Утврђује се да одредба члана 29. став 2. Закона о порезима на имовину ("Службени гласник РС", бр. 43/94, 53/95, 54/96, 42/98, 18/99, 27/99, 33/99 и 48/99), у делу који гласи "камате", у време важења, није била у сагласности са Уставом.

3. Обуставља се поступак за оцењивање уставности члана 5. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник Републике Србије", број 48/99).

Уставном суду Републике Србије поднето је више представки којима се оспорава уставност законских одредаба наведених у изреци Одлуке.

У предлогу Адвокатске коморе Србије је истакнуто да је оспореним чланом 5. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана прописана дужност свих обвезника пореза на приходе од самосталних делатности да новац примљен у готову уплате код организације надлежне за послове платног промета истог дана, а најдоцније наредног дана. У вези с тим је изнето мишљење да је прописивање овакве дужности за обвезнике који не воде пословне књиге и порез плаћају у паушалном износу у супротности са одредбама члана 55. став 2, члана 64. став 1. и члана 67. Устава Републике Србије.

Одредбама члана 8. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана и члана 9. Закона о изменама и допунама Закона о акцизама и порезу на промет, према мишљењу овлашћеног предлагача, законодавац је ретроактивно прописао обрачунавање и наплату камате за период од 19. априла 1996. године до 31. децембра 1998. године, на начин који према Одлуци Уставног суда Републике Србије ИУ-216/98 од 4. фебруара 1999. године ("Службени гласник РС", број 9/99), није у сагласности са Уставом. Изнето је мишљење да се у овом случају не може прописати ретроактивно дејство, применом члана 121. став 2. Устава Републике Србије, и да су оспорене законске одредбе у супротности са чланом 130. Устава.

Према наводима више иницијатора, чланом 8. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана озакоњене су одредбе члана 58. Правилника о књиговодству јавних прихода ("Службени гласник РС", број 17/96), које су престале да важе на основу наведене Одлуке Уставног суда. Сматрају да је члан 8. наведеног Закона у супротности са чланом 121. Устава Републике Србије који забрањује повратно дејство закона.

Заједничком иницијативом групе грађана, такође, оспорена је уставност наведених законских одредаба којима је прописан начин обрачунавања камате, као и уставност одредбе члана 29. став 2. Закона о порезима на имовину, с позивом на поменуту Одлуку Уставног суда. При томе је истакнуто да у овом случају не постоји општи интерес за давање повратног дејства законским одредбама и да ће велики број грађана претрпети материјалну штету њиховом применом.

На основу члана 15. став 2. и члана 64. став 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Уставни суд је доставио Народној скупштини Републике Србије предлог и иницијативе, ради давања одговора, односно мишљења, као и ради достављања документације о доношењу наведених законских прописа.

Пошто Уставном суду није достављен одговор, Суд је одлучио да се поступак оцене уставности наведених законских прописа настави, сагласно члану 16. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.

У поступку пред Уставним судом Републике Србије утврђено је следеће:

Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана донела је Народна скупштина Републике Србије на седници одржаној 9. новембра 1999. године.

Чланом 8. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана прописано је:

"У раздобљу од 19. априла 1996. године до 31. децембра 1998. године, на порез на доходак грађана који порески обвезник, односно исплатилац прихода није платио у прописаном року, камата исказана на дан 31. децембра текуће године књижи се у наредној години као јединствена почетна ставка пренетог дуга."

Увидом у Образложење Предлога закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана, Уставни суд је констатовао да је у поступку доношења закона утврђен општи интерес за давање повратног дејства овој законској одредби. Наведени начин обрачуна и наплате камате на неизмирене фискалне обавезе био је прописан чланом 58. Правилника о књиговодству

јавних прихода, који је ступио на снагу 19. априла 1996. године, а престао да важи 5. марта 1999. године, тј. даном објављивања одлуке Уставног суда Републике Србије ИУ-216/98, од 4. фебруара 1999. године.

Наведеном Одлуком Уставног суда утврђено је да члан 58. Правилника није у сагласности са Уставом и законом из разлога што се питање обрачуна камате може уређивати искључиво законом, тј. не може се уређивати прописом ниже правне снаге од закона.

Оспорена законска одредба односила се на период у коме се примењивао члан 58. Правилника да би се тиме отклонила могућност да се повраћајем наплаћене камате доведе у питање извршавање елементарних државних функција (школство, здравство, одбрана, унутрашњи послови и др.).

Чланом 121. став 1. Устава Републике Србије утврђен је принцип забране повратног дејства прописа. У ставу 2. члана 121. Устава предвиђен је изузетак од наведеног уставног принципа тако што је прописано да се само законом може одредити да поједине његове одредбе, ако то захтева општи интерес утврђен у поступку доношења закона, имају повратно дејство.

Према становишту Уставног суда Републике Србије, нове обавезе са повратним дејством могу се уводити само појединим одредбама закона. При томе, у поступку доношења закона којим се уводе нове обавезе са повратним дејством, мора се утврдити општи интерес који захтева да се изузетно одступи од уставног принципа забране повратног дејства.

У вези са поступком утврђивања повратног дејства закона, према становишту Суда, одредбе закона које имају повратно дејство сагласне су са чланом 121. став 2. Устава РС, ако се, у складу са Уставом, Народна скупштина изричито изјаснила о постојању општег интереса у поступку доношења тог закона, што се несумњиво утврђује на основу образложења или документације о његовом доношењу. Уставни суд не улази у оцену да ли постоји у одређеном случају општи интерес за давање повратног дејства законској одредби, јер је то у надлежности Народне скупштине, што значи да Суд утврђује само да ли је Народна скупштина у поступку доношења закона утврдила постојање таквог општег интереса.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је оценио да нису основани наводи предлагача и иницијатора којима се оспорава уставност наведене законске одредбе, позивом на члан 121. Устава Републике Србије.

Међутим, према оцени Уставног суда, уставност члана 8. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана основано је оспорена у погледу питања да ли је овом одредбом Закона уређена висина затезне камате за неизмирене, односно неблаговремено измирене пореске обавезе.

Наиме, Одлуком Савезног Уставног суда ИУ-бр. 145/96, 146/96 и 88/97 утврђена је неуставност одредбе члана 156. раније важећег Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", бр. 43/94, 74/94, 53/95, 12/96, 24/96, 39/96, 54/96, 16/97, 20/98, 42/98, 33/99, 48/99 и 54/99) и одредбе члана 57. раније важећег Закона о акцизама и порезу на промет ("Службени гласник РС" бр. 43/94, 53/95, 24/96, 53/96, 1/97, 60/97, 42/98, 33/99, 48/99, 54/99 и 25/2000) у делу у коме су прописивале каматну стопу од 0,2% дневно и начин обрачунавања камате на главни дуг по методи простог интересног рачуна (интересног рачуна од 100%), а из разлога што се висина затезне камате, у складу са Уставом, уређује савезним законом, а не и законом републике чланице.

Имајући у виду наведено, Уставни суд је утврдио да се висина камате, односно каматна стопа и методологија обрачунавања камате не могу уређивати републичким законом, јер је то искључиво предмет регулисања савезних прописа.

Према оспореној одредби члана 8. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана, пореским обвезницима се за одређени временски период (од 19. априла 1996. године до 31. децембра 1998. године) камата обрачунавала на начин и по стопи који су били прописани републичким законом, па је Суд утврдио неуставност оспореног члана у целини.

Закон о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", бр. 43/94, 74/94, 53/95, 1/96, 12/96, 24/96, 39/96, 52/96, 54/96, 16/97, 60/97, 20/98, 42/98, 18/99, 21/96, 25/99, 27/99, 33/99, 48/99 и 54/99) престао је да важи 20. априла 2001. године, на основу члана 180. Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", број 24/2001).

С обзиром да је оспорена одредба наведеног Закона у време док се примењивала, произвела последице неуставности материјалне природе, Суд је донео утврђујућу одлуку, у смислу члана 60. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.

Закон о изменама и допунама Закона о акцизама и порезу на промет донела је Народна скупштина Републике Србије на седници од 9. новембра 1999. године.

Чланом 9. овог закона прописано је:

"У раздобљу од 19. априла 1996. до 31. децембра 1998. године на акцизу и порез на промет који порески обвезник није платио у прописаном року, камата исказана на дан 31. децембра текуће године књижи се у наредној години као јединствена почетна ставка пренетог дуга."

Увидом у Образложење Предлога закона о изменама и допунама Закона о акцизама и порезу на промет Уставни суд је констатовао да је Народна скупштина Републике Србије, у поступку доношења Закона, утврдила да постоји општи интерес за давање повратног дејства овој одредби, и то из истих разлога из којих је то предвиђено при доношењу члана 8. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана.

Наведени закон престао је да важи 1. априла 2001. године, на основу чл. 49. и 50. Закона о акцизама ("Службени гласник РС", број 22/2001) и чл. 58. и 59. Закона о порезу на промет ("Службени гласник РС", број 22/2001).

Уставни суд је утврдио неуставност и ове законске одредбе из разлога што Република, према одредби члана 72. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, није овлашћена да прописује висину камате за неизмирене фискалне обавезе.

Оспореним чланом 29. став 2. Закона о порезима на имовину прописано је:

"У погледу начина утврђивања, начина и рокова плаћања, односно наплате пореза, камате, повраћаја пореског кредита, индексације и осталог што није посебно утврђено овим законом, сходно се примењују одредбе закона којим се уређује порез на доходак грађана."

Цитирана законска одредба оспорена је стога што се на основу ње камата обрачунавала на начин предвиђен чланом 8. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана.

Наведени закон престао је да важи дана 28. априла 2001. године, на основу члана 48. Закона о порезима на имовину ("Службени гласник РС", број 26/2001).

У односу на ову законску одредбу, Суд је из истог разлога утврдио да у делу у коме се односи на камату, у време важења, није била у сагласности са Уставом.

Оспореним чланом 5. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", број 48/99) прописано је да се у члану 135. Закона о порезу на доходак грађана додаје нови став који гласи:

"Обвезник пореза од самосталне делатности дужан је да новац примљен у готову по било ком основу уплати код организације надлежне за послове платног промета код које има отворен пословни рачун или код другог најближег носиоца платног промета истог дана, а најдоцније наредног радног дана."

Одлуком Савезног уставног суда ИУ-број 47/96 од 14. марта 2000. године утврђено је да члан 135. Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", бр. 43/94, 74/94, 53/95, 12/96, 24/96, 39/96, 54/96, 16/97, 60/97, 20/98, 42/98, 33/99, 48/99 и 54/99) није у сагласности са Законом о платном промету ("Службени лист СРЈ", бр. 53/92, 6/93, 16/93, 31/93, 32/94, 61/95, 28/96, 30/96, 34/97, 44/99 и 47/99). Наведена одлука Савезног уставног суда објављена је у "Службеном гласнику Републике Србије" број 10/2000 од 5. априла 2000. године и у "Службеном листу СРЈ", број 17/2000 од 21. априла 2000. године.

С обзиром да је даном објављивања Одлуке Савезног уставног суда престала да важи оспорена одредба наведеног Закона, Уставни суд је обуставио поступак, у смислу члана 25. тачка 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.

На основу изложеног, као и члана 25. тачка 2, члана 46. тачка 1, члана 47. тачка 4. и члана 60. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-207/99 од 24.10.2002.

("Службени гласник РС", број 84/2002)

Закон о становању ("Службени гласник РС", бр. 50/92 ... 26/01)

- члан 9. став 4.

Одређивање круга лица која су овлашћена да закључе уговор о закупу стана након смрти закупца, спада у оквире уставног овлашћења законодавца да уређује односе у одређеној области.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 9. став 4. Закона о становању ("Службени гласник Републике Србије", бр. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 46/94, 49/95, 16/97, 46/98 и 26/01).

2. Одбацује се захтев за оцену уставности одредаба чл. 16. 42. и 44. Закона наведеног у тачки 1.

3. Одбацује се захтев за преиспитивање Одлуке Уставног суда ИУ-230/92 ("Службени гласник Републике Србије", број 39/2000) у делу који се односи на оцену уставности члана 20. Закона наведеног у тачки 1.

Представкама је тражена оцена уставности одредаба Закона наведених у изреци.

Скупштина општине Сомбор је предложила оцену уставности одредбе става 4. члана 44. Закона о становању наводећи да је том одредбом фаворизирана једна од синдикалних организација, што је у супротности са одредбом члана 44. став 1. Устава који јамчи слободу синдикалног организовања и деловања. Указује се да овакво законско решење не уважава право радника да буде заступљен од стране представника свог синдиката при одлучивању о праву из радног односа и тражи да Уставни суд наложи законодавцу измену и допуну оспореног Закона.

У представци насловљеној као "реплика", поводом Одлуке Уставног суда ИУ-230/92 од 13.7.2000. године ("Службени гласник Републике Србије" број, 39/2000), изражава се мишљење да Одлука Уставног суда о одбијању предлога за оцену уставности не мења чињеницу да је Закон неуставан, због тога што је у различитим периодима стан могао бити откупљен по веома различитим ценама, услед дејства инфлације.

Представком је тражена и оцена уставности и законитости одредаба чл. 9. и 16. Закона о становању које, по мишљењу иницијатора, противправно ограничавају имовинска права ванбрачног друга, и то у виду немогућности закључења уговора о откупу стана. Позивом на одредбе чл. 13, 34, 56, 61. и 62. Устава Републике Србије и одредбе члана 338. Закона о браку и породичним односима, иницијатор указује да је Законом о становању нарушена равноправност грађана, односно равноправност брачне и ванбрачне заједнице у погледу имовинских права, која су установљена Законом о браку и породичним односима. Указује и на то да се у судској пракси ванбрачном другу, који је својим средствима учествовао у откупу стана, не признаје право својине, односно сувласништва, већ само право да постави облигационо-правни захтев за исплату.

Представком је такође, тражена оцена уставности члана 42. Закона о становању уз коментар да је законодавац имао "... поштену намеру да после пола века ослободи власнике станова њихових закупаца ..." али наведеном законском одредбом није постигнут циљ, па се у примени Закона догађају апсурдне ситуације.

Уставни суд је утврдио да је Одлуком, ИУ-230/92 од 13.7.2000. године, већ одлучивао о уставности већег броја одредаба Закона о становању ("Службени гласник Републике Србије", бр. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 46/94, 49/95, 16/97 и 46/98), па и о претежном делу оних одредаба Закона које су оспорене у поднетим предлозима и иницијативама.

У наведеној Одлуци Суда предмет оцене нису биле одредбе члана 9. Закона о становању, док је члан 16. Закона оцењиван, али не са аспекта одређивања круга лица која се сматрају члановима породичног домаћинства.

Члан 9. Закона, који уређује престанак уговора о закупу, ставом 4. одређује чланове породичног домаћинства. Овом одредбом, као и одредбом става 3. члана 9. законодавац одређује широк круг лица која су овлашћена да закључе уговор о закупу стана након смрти закупца, али у тај круг лица Закон није изричито убројио и ванбрачног друга.

Члан 16. Закона, који уређује услове за откуп стана, одређује која лица, осим самог закупца, могу уз његову писмену сагласност закључити уговор о откупу. У ставу 2. овог члана одређен је круг лица којима припада односно право, али такође без убрајања ванбрачног друга.

Одређивање круга лица којима се признаје могућност стицања законом утврђених права, по оцени Суда, спада у оквире уставног овлашћења законодавца да уређује односе у одређеној области. Када је у питању регулатива из члана 9. став 4. Закона, основ за то су одредбе Устава које утврђују да Република Србија уређује и обезбеђује својинске и облигационе односе, као и економске и социјалне односе од општег интереса (члан 72. став 1. тачка 4.), а кад је реч о регулативи из члана 16. став 2. Закона основ је, осим наведених и одредбе члана 59. став 1. Устава, према којој се законом уређују својинска права и обавезе на средствима у друштвеној и државној својини и услови под којима се та средства могу претварати у друге облике својине. Уставни суд је утврдио да је законско одређивање лица, која могу бити субјекти уговарања, право законодавног органа као саставни део његовог уставног овлашћења да уређује односе у питању, па је одлучио као у тачки 1. изреке.

Оспореним чланом 42. Закона о становању прописана је обавеза општине да до одређеног рока, обезбеди стан за пресељење носиоца станарског права када такав захтев поднесе власник који је тај стан стекао као усељив пре 26. децембра 1958. године, односно његови наследници.

Уставни суд је Одлуком ИУ-230/92 од 13. јула 2000. године одбио захтев за утврђивање неуставности оспореног члана 42. Закона о становању са образложењем у коме се, поред осталог, наводи да те законске одредбе "... представљају облик правног превладавања ситуације које не одговарају односима какве успоставља Устав и то уз ангажовање средстава општине, односно државне својине, и то само према оним лицима којима је актом државе односно право ограничено, а не и према оним лицима која су у такву правну ситуацију доспела на други начин. У смислу изложеног, односи уређени одредбама чл. 41. и 42. Закона, не значе стварање правне неједнакости противно члану 13. Устава, већ су израз овлашћења законодавног органа да на различит начин уређује различите правне ситуације".

С обзиром на то да је Уставни суд одлучивао о уставности члана 42. Закона о становању, а из навода и разлога изнетих у иницијативи не произлази да има основа за поновно одлучивање, Суд је решио као у тачки 2. изреке.

На исти начин Уставни суд је одлучио и о предлогу за оцену уставности одредаба члана 44. Закона којима се уређује солидарна стамбена изградња. Суд је у Одлуци ИУ-230/92 од 13. јула 2000. године, утврдио да су наведене законске одредбе донете на основу и у оквиру уставног овлашћења законодавног органа да уводи и уређује јавне приходе, да не садрже повреду уставних одредаба којима се уређује слобода синдикалног организовања, да предвиђено партиципирање синдикалне организације у одлучивању није било уставна обавеза законодавца, док је учињени избор синдикалне организације ствар политике законодавца и његове оцене целисходности при уређивању односа у питању.

С обзиром на то да предлог Скупштине општине Сомбор представља захтев за оцену уставности општег акта о чијој је уставности Уставни суд већ одлучивао, а из навода и разлога изнетих у предлогу не произлази да има основа за поновно одлучивање, захтев се одбацује на основу члана 47. тачка 6. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91).

У погледу "реплике" на став Уставног суда, према коме не постоји повреда Устава у одредбама Закона о становању, Суд је установио да је питање које истиче иницијатор било разматрано при оцени уставности других одредаба Закона и то кроз оцену члана 20. Закона. Наиме, став 1. члана 20. Закона, који прописује да се стан откупљује под условима који су важили на дан подношења захтева, био је оспораван тврдњом да се тиме нарушава равноправност грађана, с обзиром на то да су цене различите у различитим моментима.

Оцењујући ову одредбу у контексту са другим одредбама Закона, које уређују откуп станова, Суд је оценио да оне прописују услове откупа стана, као саставни део те својинске промене која је уређена законом, а на основу овлашћења законодавног органа садржаних у чл. 59. и 72. Устава.

Материјални, финансијски и социјални ефекат Закона који се оцењује, није предмет контроле од стране Уставног суда, па наводи о том питању не могу бити разлог који опредељује оцену Суда о сагласности закона са Уставом.

Из садржине представке произлази да је у питању захтев за преиспитивање Одлуке Уставног суда, у смислу члана 47. тачка 5. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука. Пошто, из напред наведених разлога не постоји основ за поновно одлучивање, Суд је решио да иницијативу одбаци.

На основу члана 47. тач. 3, 5. и 6. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-138/2000 од 17.10.2002.

Закон о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса
("Службени гласник РС", бр. 25/00 и 25/02)

- члан 30. тачка 1.

Увођењем радне обавезе не повређује се слобода рада и слобода избора занимања и запослења; законом уведена радна обавеза у случају штрајка нема карактер принудног рада који је Уставом забрањен, већ је саставни део права и обавеза из радног односа запослених у предузећима која обављају делатност од општег интереса.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Одбија се предлог за утврђивање неуставности члана 30. тачка 1. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса ("Службени гласник Републике Србије", бр. 25/2000 и 25/2002).

2. Обуставља се поступак за утврђивање неуставности члана 8. став 4, члана 19. став 2. чл. 20 и 21, чл. 22, став 4, чл. 27, 28. и 34. Закона из тачке 1. изреке.

3. Одбацује се предлог за оцењивање сагласности одредаба Закона из тачке 1. изреке са Законом о локалној самоуправи и Законом о комуналним делатностима.

Предлогом Уједињених гранских синдиката "Независност" - Београд, оспорена је код Уставног суда Републике Србије, уставност члана 30. тачке 1. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса ("Службени гласник Републике Србије" број 25/2000).

Оспореном законском одредбом предвиђено је увођење радне обавезе, као једне од неопходних мера у случају штрајка. По мишљењу предлагача, овом законском одредбом повређени су принципи садржани у одредбама члана 11., члана 12. став 2., члана 13., члана 35. ст.2. и 4. и члана 37. Устава Републике Србије, при чему се истиче да је овим прописом уведен принудан рад и онемогућено остваривање права на штрајк.

Предлогом Скупштине општине Суботица оспорена је уставност и законитост чланова 8. став 4., 19. став 2., 20., 21., 22., став 4. 27., 28. и 34. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса. Наведеним одредбама прописано је да Влада Републике Србије даје сагласност на одређене акте јавних предузећа. По мишљењу предлагача, оспорене одредбе, у делу који се односи на локалну самоуправу, нису у сагласности са Законом о локалној самоуправи и са Законом о комуналним делатностима, јер су тим одредбама сужена овлашћења општине прописана наведеним законима, као и да је то противно одредбама чл. 55., 56. и 113. Устава Републике Србије.

Народна скупштина није доставила одговор овом Суду ни после протекла остављеног рока, па је, на основу члана 16. став 3. Закона о поступку

пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, ("Службени гласник РС", бр. 32/91), поступак настављен без одговора доносиоца акта.

Уставни суд је утврдио следеће:

Одредбом члана 11. Устава прописано је да су слобода и права човека и грађанина ограничене само једнаким слободама и правима других и када је то Уставом утврђено, а чланом 12. став 2. Устава дата је могућност да се законом пропише начин остваривања појединих слобода и права када је то неопходно за њихово остваривање. Одредбом члана 37. Устава утврђено је да запослени имају право на штрајк у складу са законом, а у члану 72. став 1. тачка 4. Устава садржано је овлашћење Републике Србије да уређује односе везане за јавна предузећа и обављање делатности од општег интереса, тако што је прописано да Република уређује и обезбеђује, између осталог и правни положај предузећа и других организација, економске и социјалне односе од општег интереса.

Према одредби члана 30. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса, у случају да се у јавном предузећу, односно у другом облику предузећа које обавља делатност од општег интереса, не обезбеде услови за остваривање минимума процеса рада, надлежно министарство предузима неопходне мере, ако оцени да могу наступити штетне последице по живот и здравље људи, или њихову безбедност и безбедност имовине или друге штетне неотклоњиве последице. Одредбом тачке 1. овог члана чија је уставност оспорена, предвиђено је увођење радне обавезе, као једне од неопходних мера.

Према члану 2. оспореног Закона, режим рада и пословања које он прописује, односи се на делатности од општег интереса, које су, као такве, одређене Законом.

Из наведених одредаба Закона следи да, уколико се у тим делатностима не обезбеди минимум процеса рада за време штрајка, то може довести до угрожавања слобода и права човека и грађанина, утврђених Уставом, као што су право на здраву животну средину, право на заштиту здравља, право на рад, право на информисање, право на школовање, слобода кретања. Пошто су слобода и права човека и грађанина ограничени само једнаким слободама и правима других, то се и право на штрајк, по оцени Суда, може остваривати само на начин којим се не угрожавају слобода и права других.

Са становишта одредаба члана 12. став 2. и члана 37. Устава, као и овлашћења која су утврђена у члану 72. тачка 4. Устава, Законом је омогућено право на штрајк, али се оно остварује на начин који не угрожава слобода и права других. Стога је Суд оценио да, прописивање могућности увођења радне обавезе као једне од мера за остваривање минимума рада, представља заштиту општег интереса и у сагласности је са одредбама чл. 11, 12. и 37. Устава.

У погледу принципа утврђеног чланом 13. Устава, једнакост грађана у правима и дужностима у смислу тог члана Устава, има за циљ заштиту од дискриминације по основу расе, пола, рођења, језика, националне припадности, вероисповести, политичког или другог уверења, образовања, социјалног порекла, имовног стања или кога другог личног својства. Стога је Суд оценио да, у случају оспорене законске одредбе није у питању неједнакост грађана по основу неког од напред наведених својстава, већ је том одредбом прописан начин остваривања права на штрајк у предузећима која су због свог значаја под посебним режимом.

Такође, по оцени Суда, нису основани наводи о повреди члана 35. ст. 2. и 4. Устава, јер увођењем радне обавезе не повређује се слобода рада и слобода избора занимања и запослења, као и стога што Законом уведена радна обавеза у случају штрајка нема карактер принудног рада који је Уставом забрањен, већ је саставни део права и обавеза из радног односа запослених у предузећима која обављају делатност од општег интереса.

У односу на предлог Скупштине општине Суботица, Суд је утврдио следеће:

Оспореним одредбама члана 8. став 4., члана 19. став 2., члана 20. и 21., члана 22. став 4., члана 27, 28. и 34. Закона, било је предвиђено да Влада Републике Србије даје сагласност на одређене акте и радње јавних предузећа.

Међутим 24. маја 2002. године ступио је на снагу Закон о изменама и допунама Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса ("Службени гласник Републике Србије" број 25/2002), у коме су инкорпориране све одредбе оспорене предлогом Скупштине општине Суботица. Имајући у виду да оспорене одредбе Закона више нису у правном поретку са садржајем у којем су оспорене у предлогу, Суд је обуставио поступак, сагласно члану 25. став 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.

Уставни суд, према члану 125. Устава, није надлежан да цени међусобну сагласност републичких закона, па је Суд одбацио предлог за оцену сагласности одредаба оспореног закона са Законом о локалној самоуправи и Законом о комуналним делатностима.

На основу изложеног, а сагласно одредбама члана 19. став 1. тачка 1. члана 46. тачка 9. и члана 47. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука Суд је донео Одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда

("Службени гласник РС", број 46/02)

ИУ-142/2000. од 25.07.2002. год.

Закон о електропривреди
("Службени гласник РС", бр. 45/91 ... 44/95)

- члан 36. став 1. тачка 12.

Право и обавеза обуставе испоруке електричне енергије због неплаћања доспелих обавеза на страни потрошача, спада у право законодавца да уреди међусобне односе испоручиоца електричне енергије и потрошача, као један од елемената уговорног односа.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Одбија се предлог за утврђивање неуставности одредбе члана 36. став 1. тачка 12. Закона о електропривреди ("Службени гласник Републике Србије", бр. 45/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 44/95).

Независни синдикат пензионера Србије, покренуо је поступак за оцену уставности одредбе члана 36. став 1. тачка 12. Закона о електропривреди ("Службени гласник РС", бр. 45/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 44/95), која прописује могућност обуставе испоруке електричне енергије потрошачима, кад не извршавају обавезе за испоручену електричну енергију у прописаним, односно уговореним роковима.

Предлагач указује да овлашћење на примену ове мере према домаћинствима, има за последицу, не само лишавање употребе апарата неопходних за свакодневни живот, него и медицинских уређаја (апарата за дијализу, електромасажу и др.), што угрожава живот грађана. Предлагач оцењује да прописи који уређују купопродају електричне енергије не обезбеђују равноправне односе Електропривреде Србије и домаћинстава и да су у супротности са људским правима. Такође, истиче да се ова мера не примењује у другим земљама према домаћинствима, и сматра да давање оваквог овлашћења законом, дозвољава злоупотребу монополског положја електропривреде у снабдевању електричном енергијом, па тврди да друга предузећа која врше јавно снабдевање грађана, немају право ускраћивања испоруке, већ своја потраживања остварују преко надлежног суда.

Законодавни одбор Народне скупштине је у одговору на предлог указао, да се, сходно одредбама члана 27. Закона о електропривреди, електрична енергија испоручује на основу уговора, у складу са Општим условима и тарифним системом, односно на основу уговора о приступању који се сматра закљученим прикључењем електроенергетског објекта потрошача на електроенергетску мрежу, да одредбе члана 36. Закона таксативним набрајањем одређују случајеве у којима се може потрошачу обуставити испорука електричне енергије, и да је, у том оквиру, оспореном одредбом тачке 12. ова мера предвиђена и у случају неизвршавања обавезе за испоручену електричну енергију у прописаним, односно уговореним роковима. Законодавни одбор сматра да неизмирење уговорне обавезе прихваћене приступањем уговорном односу даје право електродистрибутивном предузећу да, сагласно овлашћењима из Закона о електропривреди и Закона о облигационим односима, престане да испуњава своју уговорну обавезу испоруке електричне енергије.

Чланом 36. став 1. тач. 1) до 12) Закона о електропривреди ("Службени гласник Републике Србије" бр. 45/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 44/95), прописани су случајеви у којима се може обуставити испорука електричне енергије. Као један од случајева, оспореном одредбом (члан 36. став 1. тачка 12) Закона), предвиђено је неизвршавање обавеза за испоручену електричну енергију у прописаним, односно уговореним роковима.

Одредбом члана 36. став 2. Закона, обавезано је Јавно предузеће да, пре примене ове мере, достави писмено упозорење и да одреди примерени рок за отклањање недостатка.

Устав утврђује да се привредне и друге делатности обављају слободно и под једнаким условима, у складу са Уставом и законом (члан 57.) односно, да се законом утврђују услови и начин обављања делатности, односно послова за које се образују јавне службе (члан 65.), као и то да Република Србија уређује и обезбеђује облигационе односе, правни положај предузећа,

систем у областима тржишта, економске и социјалне односе од општег интереса, систем јавних служби (члан 72.).

Полазећи од ових одредби Устава, законодавац је овлашћен, по оцени Уставног суда, да уреди општа правила по којима ће се непосредно вршити или даље правно уређивати обављање делатности за које је законом утврђено да представљају општи односно јавни интерес, као што је за електропривредну делатност и утврђено одредбама чл. 1. и 6. Закона о електропривреди. Према наведеним одредбама Закона, електропривредна делатност представља незаменљив услов живота и рада грађана и предузећа, а делатност ЈП "Електропривреда Србије" је од посебног значаја за Републику. Уставни суд сматра да Уставом утврђено овлашћење обухвата и право законодавног органа да уреди међусобне односе испоручиоца електричне енергије и потрошача, што значи да на основу процењене потребе за уређивањем тих односа путем закона, у одређеним питањима искључи слободу уговорања.

Право (и обавеза) обуставе испоруке електричне енергије због неплаћања доспелих обавеза на страни потрошача (које садржи оспорена одредба Закона), спада, по оцени Уставног суда, у право законодавца да уреди међусобне односе испоручиоца електричне енергије и потрошача, као један од елемената уговорног односа.

Овакво уређивање међусобних уговорних обавеза не противречи ни општим облигационо правним правилима о дејству уговора, нарочито оних које се тичу извршавања уговорних обавеза.

Закон је акт којим се уређују права и правни интереси који уживају судску заштиту (чл. 95. и 102. Устава). Стога, захтеви предлагача за суспензију овлашћења испоручиоца да ускрати испоруку због неплаћања, те замењивање тог овлашћења упућивањем на вођење судског поступка, могу бити предмет законског уређивања ако за такво решење законодавни орган нађе да је целисходно.

На основу изложеног као и члана 46. тачка 9. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-122/99 од 3.10.2002. год.

("Службени гласник РС", број 84/02)

Закон о условима за обављање промета робе, вршења услуга у промету робе и инспекцијском надзору
("Службени гласник РС", бр. 39/96... 34/01)

- члан 53. став 1. тачка 10. и ст. 2. и 3.

Оспореном одредбом којом су предвиђени прекршаји и казне због кршења законом прописаних обавеза и дужности у привредном пословању нису повређена начела утврђена Уставом Републике Србије.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Одбија се предлог за утврђивање неуставности члана 53. став 1. тачка 10. и ст. 2. и 3. Закона о условима за обављање промета робе, вршења услуга у промету робе и инспекцијском надзору ("Службени гласник РС", бр. 39/96, 29/97, 46/98 и 34/01).

Уставном суду Републике Србије обратило се представком Предузеће за промет "Динара" ДОО из Јагодине за оцену уставности и законитости члана 53. став 3. Закона о условима за обављање промета робе, вршења услуга у промету робе и инспекцијском надзору ("Службени гласник РС", број 39/96). У представи се наводи да се одредбом члана 53. тач. 1, 5. и 10. наведеног закона, којима се одређују новчане прекршајне казне за одређена понашања (неиспуњавање прописаних минималних техничких услова у складу са прописима - тачка 1; непредузимање мера да се обезбеди снабдевање потрошача основним производима - тачка 5, као и обављање делатности супротно члану 16. наведеног закона - тачка 10), предвиђа и могућност да се у случајевима из тач. 1. и 10, може, на основу става 3. истог члана, изрећи заштитна мера одузимања предмета којима је извршен прекршај и имовинске користи прибављене извршењем прекршаја. Подносилац представке предлаже да Уставни суд утврди да део члана 53. став 3. Закона који гласи "уз казну за прекршај из става 1. тачка 10. овог члана изрећи ће се заштитна мера одузимања предмета којима је извршен прекршај" није у складу са Уставом и законом.

Подносилац представке сматра да су повређени следећи чланови Устава: чл. 22, 35, 55, 56. и 64, а посредно је поврђено и правило "Нулла цримен сине леге, нулла пене сине леге", да се у конкретном случају не ради о примени прописа о трговини, већ о неуставним овлашћењима државних органа који проистичу из оспореног Закона, при чему истиче да су посебно противне Уставу Републике Србије одредбе члана 53. наведеног Закона и то у ставу 1. тачка 10. и ст. 2. и 3. истог члана, као и да је примена заштитне мере одузимања робе потпуно ван контекста Главе ИИИ Устава о економском и социјалном уређењу, јер најдиректније повређује одредбе о слободном привређивању и мере којима се подстиче повећање економског благостања.

Чланом 53. став 1. тачка 10. Закона о условима за обављање промета робе, вршења услуга у промету робе и инспекцијском надзору ("Службени гласник РС", бр. 39/96, 29/97, 46/98 и 34/01) предвиђено је да ће се новчаном казном од 3.000 до 30.000 нових динара казнити за прекршај правно лице ако "10) обавља делатност супротно одредбама члана 16. овог закона.". Према ставу 2. истог члана одређено је да ће се за прекршаје из става 1. члана 53, па и за тачку 10, казнити и одговорно лице у правном лицу и то новчаном казном од 2.000 до 5.000 нових динара. Ставом 3. члана 53. Закона, поред осталог, нормирано је да ће се уз казну за прекршај из става 1. тачке 10. изрећи и заштитна мере одузимања предмета којима је извршен прекршај и одузети имовинска корист прибављена извршењем прекршаја.

Чланом 16. Закона о условима за обављање промета робе, вршења услуга у промету робе и инспекцијском надзору (у даљем тексту: Закона о промету), прописана је дужност вођења евиденција о примљеној и продатој

роби, односно испорученој роби и извршеној услузи, уз обавезу предузећа и предузетника да обезбеде доступност те евиденције. У следећим ставовима члана 16. Закона о промету детаљније се разрађују конкретна питања од значаја за начин и облике вођења и држања евиденције, при чему се у ставу 6 предвиђа да ће министар надлежан за послове трговине прописати садржину и начин вођења евиденција.

Оцењујући оспорене одредбе Закона Уставни суд је утврдио следеће:

Одредбом члана 72. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, утврђено је да Република уређује и обезбеђује, поред осталог, правни положај предузећа и других организација, њихових удружења и комора и систем у области тржишта, а чланом 57. став 1. Устава, одређено је да се привредне и друге делатности обављају слободно и под једнаким условима, у складу са Уставом и законом. Из тога произлази да је законодавац био овлашћен да уреди питања промета робе, вршења услуга у промету робе и инспекцијски надзор. Законодавац је ово овлашћење искористио на начин за који је сматрао целисходним да обезбеди слободу и једнакост обављања привредних и других делатности у промету робом. У том смислу, одредбом члана 16. Закона законодавац је уредио вођење евиденција о роби и кретању робе на тржишту што је несумњиво један од неопходних услова за слободно, и под једнаким условима обављање делатности промета робе и вршења услуга у промету робе.

У члану 53. Закона законодавац је предвидео врсте прекршаја као и санкције које, у случају незаконитог обављања промета и услуга обезбеђују да се кршење закона отклони и промет роба и услуга доведе у прописане оквире. С обзиром на то да су прекршаји и казне предвиђене у закону пре него што су прекршаји и учињени, то нема повреде одредбе члана 23. Устава, којом је предвиђено да нико не може бити кажњен за дело које, пре него што је учињено, није било предвиђено законом или прописом заснованим на закону, као кажњиво дело.

Према члану 22. Устава Републике Србије свако има право на за све једнаку заштиту својих права у поступку пред судом, другим државним или било којим органом или организацијом, при чему је сваком зајемчено право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се решава о његовом праву или на законом заснованом интересу.

Оспореним одредбама члана 53. Закона, по оцени Уставног суда, не повређује се наведена уставна одредба, јер се њиме уопште не уређује правна заштита права и интереса правних субјеката, већ се само предвиђају казне за случај повреде законом прописаних обавеза предузећа и предузетника.

Чланом 35. Устава Републике Србије прописано је да свако има право на рад, да се јамчи слобода рада, слободан избор занимања и учешће у управљању као и да је сваком, под истим условима, доступно радно место и функција. Такође, у овом члану утврђено је да запосленима радни однос може престати против њихове воље, под условима и на начин утврђеним законом и колективним уговором, као и да ја забрањен принудни рад.

Оспореним чланом 53. Закона уређују се односи у вези са кршењем законом прописаних обавеза и дужности у привредном пословању (у овом случају евиденција), па, одредба овог члана закона, по оцени Суда, ни на који начин не повређује наведену уставну одредбу. Одредбе члана 53. став 1. тачка 10, ст. 2. и 3. Закона о промету тичу се одређивања казних мера у

случајевима непридржавања закона од стране предузећа и предузетника у погледу вођења евиденција и не могу својом садржином и циљем бити несагласне са одредбама чл. 55, 56. и 64. Устава Републике Србије, већ су управо у функцији пружања једнаке правне заштите привређивања на јединственом тржишту, обезбеђивања једнаких општих услова за предузећа и приватнике и за све друге правне субјекте и др. Због тога, Суд оцењује да оспорене одредбе Закона о промету нису несагласне са наведеним члановима Устава Републике Србије.

По оцени Уставног суда, слобода привређивања и слободно обављање привредних и других делатности морају се обављати у складу са Уставом и законом, што значи да предузеће и предузетници, полазећи начелно од те слободе, не могу да обављају привредне делатности супротно и ван Уставом и законом утврђених овлашћења.

На основу чл. 45. и 46. став 1. тачка 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-148/2000 од 26.09.2002.

("Службени гласник РС", број 76/2002)

Закон о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте
("Службени гласник РС", број 16/97)

- члан 11.

С обзиром да оспорена законска одредба не уређује односе који су окончани правоснажним појединачним актом, већ односе који су у току, односно који су трајали у време доношења Закона не постоји њено повратно дејство.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Одбија се предлог за утврђивање неуставности члана 11. Закона о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте ("Службени гласник РС", број 16/97);

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 11. став 1. Закона из тачке 1. изреке.

Предлозима и иницијативом тражена је оцена уставности одредаба члана 11. Закона о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте ("Службени гласник РС", број 16/97).

Предлагачи наводе да оспорене одредбе члана 11. Закона легализују бесправно надзиђивање стамбених зграда и претварање заједничких просторија у станове и на тај начин ретроактивно уређују односе на штету власника станова у стамбеним зградама. Истиче се да је члан 11. Закона несагласан са другим републичким и савезним законима, који регулишу питање надзиђивања зграда и претварање заједничких просторија у станове, као и режим својине на заједничким деловима зграде.

Представком је иницирано покретање поступка за оцену уставности члана 11. став 1. Закона, због тога што не прописује могућност "легализације" пословних просторија које су изграђене у заједничким просторијама у стамбеним зградама. Акт скупштине општине о промени намене заједничких просторија, донет на основу Закона о надзиђивању зграда и претварању заједничких просторија у станове, по мишљењу иницијатора, представља и данас правно-важећи акт имовинскоправне природе, без обзира на то да ли се односи на промену намене заједничког простора у стамбени или пословни простор, па стога оспорена законска одредба онемогућава физичка и правна лица да остварују својинска права на непокретности према њеној природи и намени, што је несагласно са чланом 62. Устава Републике Србије. Истиче се да неуставност оспорене законске одредбе доводи у пракси до "...апсолутно неприхватљивих разлика у њеном тумачењу", што се илуструје одређеним актима државних органа.

Уставни суд је утврдио да се према оспореном члану 11. став 1. Закона о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте ("Службени гласник РС", број 16/97), грађевинска, односно употребна дозвола може, под условима утврђеним овим законом, издати и за промену намене заједничког простора у вишестамбеним зградама у стамбени простор који се користи за те намене, ако су на промени намене започети радови и захтев за ту промену поднет пре 12. јула 1995. године и под условом да је акт о промени намене тог простора донела скупштина општине. Ставом 2. истог члана Закона предвиђено је да се акт скупштине општине, односно града о промени намене заједничког простора у стамбени простор сматра доказом о праву својине, односно праву коришћења земљишта на коме је објекат изграђен.

У време доношења оспореног Закона на снази су били савезни и републички закони, који уређују режим својине на заједничким просторијама у стамбеним зградама и могућност промене њихове намене. Према члану 19. став 2. Закона о основним својинскоправним односима ("Службени лист СФРЈ", бр. 6/80 и 36/90 и ("Службени лист СРЈ", број 29/96) на заједничким деловима зграде и уређајима у згради власници посебних делова зграде имају право заједничке недељиве својине.

Одредбама чл. 18. и 21. Закона о одржавању стамбених зграда ("Службени гласник РС", број 44/95) прописано је да одлуку о надзиђивању зграде и одлуку о претварању заједничких просторија у стан и пословни простор доноси скупштина зграде сагласношћу власника станова и других посебних делова зграде којима припада више од половине укупне површине станова и посебних делова зграде.

Односи настали применом Закона о надзиђивању зграда и претварању заједничких просторија у станова ("Службени гласник СРС", бр. 44/84 и 12/88) регулисани су Законом о престанку важења тог Закона

("Службени гласник РС", број 46/94), који у члану 2. прописује да ће се поступци надзиђивања зграда и претварања заједничких просторија у станове, у којима је донето првостепено решење о утврђивању права на надзиђивање или претварање, окончати по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона, односно до 12. јула 1994. године.

Оспорени Закон о посебним условима за издавање грађевинске односно употребне дозволе, представља, у односу на прописе о уређивању и планирању простора и изградњи објеката, лек специалис, јер регулише само једно питање - могућност накнадног добијања грађевинске односно употребне дозволе. С обзиром на то да оспорени Закон регулише затечено стање настало изградњом објеката без грађевинске дозволе, односно непоштовањем прописа о изградњи објеката, Суд је утврдио да одредба става 1. члана 11. став 1. Закона, сама по себи нема повратно дејство. Наиме, оспорена законска одредба предвиђа могућност накнадног издавања грађевинске, односно употребне дозволе само под условом да су започети радови на промени заједничког простора у стамбени простор, да је поднет захтев за ту промену и да је скупштина општине раније донела акт на основу кога је дозвољена промена намене простора. То значи да се наведена одредба Закона не односи на извршене односе, односно правне ситуације, већ на односе који су били у току у време доношења тог Закона, па на тај начин она регулише окончање односа који су настали у режиму старог закона, а не заснива нове правне односе.

С обзиром на то да оспорена законска одредба не уређује односе који су окончани правоснажним појединачним актом, већ односе који су у току, односно који су трајали у време доношења Закона, Суд је утврдио да не постоји повратно дејство члана 11. Закона. По оцени Уставног суда, општи акт има повратно дејство ако мења односе установљене правоснажним појединачним актом, односно пуноважним правним послом донетим, односно закљученим за време трајања ранијег прописа.

Будући да оспорени члан 11. Закона регулише односе настале у режиму прописа који су престали да важе, то је законодавац одредио и рок у коме се спорни односи морају завршити, односно одређени услови испунити. Оправданост и целисходност ових рокова није надлежан да цени Уставни суд, јер се ради о питањима из домена законодавне политике.

У односу на остале разлоге оспоравања члана 11. оспореног Закона Суд је такође, оценио да нема основа за утврђивање неуставности. Наиме, Закон о изградњи објеката предвиђа грађевинску дозволу као један од услова за изградњу објекта, а оспорени Закон уређује затечено стање, односно статус објеката који су без грађевинске дозволе, изграђени до 4. новембра 1995. године, односно до дана ступања на снагу Закона о изградњи објеката. У конкретном случају Законом је регулисана могућност накнадног издавања грађевинске, односно употребне дозволе за претварање заједничког простора у стан, што је у складу са чланом 72. став 1. тач. 4. и 9. Устава, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине, као и организацију и коришћење простора.

У односу на захтев којим се указује на постојање "правне празнине", различита тумачења одредбе става 1. члана 11. оспореног Закона, као и на несагласност са другим савезним и републичким законима, Уставни суд Републике Србије није надлежан да одлучује.

На основу члана 46. тачка 9) и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда ("Службени гласник РС", број 6/2003)
ИУ-120/97 од 12.12.2002.

Закон о здравственом осигурању
("Службени гласник РС", бр. 18/92... 54/99)

- члан 72., члан 74. став 1. тач. 1. и 2., члан 76. став 1. тач. 1., 2., 8., 9. и став 2.,
члан 77. став 1. и став 3. тач. 1. и 2. и члан 90.

Услови за остваривање права на здравствену заштиту по основу здравственог осигурања утврђују се законом.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Одбија се предлог за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 72., члана 74. став 1. тач. 1. и 2., члана 76. став 1. тач. 1., 2., 8. и 9. и став 2; члана 77. став 1. и став 3. тач. 1. и 2., и члана 90. Закона о здравственом осигурању ("Службени гласник Републике Србије" бр. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98 и 54/99).

Предлогом Синдиката запослених Фабрике акумулатора А.Д. Сомбор покренут је поступак за оцену уставности одредаба Закона о здравственом осигурању наведених у изреци.

По мишљењу предлагача оспореним одредбама Закона о здравственом осигурању ограничавају се права запосленог, када је у питању оцена привремене спречености за рад због болести, која су гарантована чланом 30. Устава Републике Србије. Предлагач сматра да треба препустити запосленом који је оболео да сам изабере на који начин ће користити право на заштиту здравља и на који начин ће пружити доказе о привременој спречености за рад.

У току поступка Суд је затражио одговор од Народне скупштине на наводе предлагача. Одговор Суду доставио је Законодавни одбор Народне скупштине. У одговору је наведено да је Република Србија на основу чл. 30., 40., члана 72. став 1. тачка 6. и члана 65. Устава Републике Србије у потпуности уредила систем здравствене заштите и здравственог осигурања у оквиру којег је уређен и поступак остваривања здравствене заштите, односно учешће стручно-медицинских органа у поступку, начин коришћења здравствене заштите, оцењивање медицинске оправданости остваривања појединих видова здравствене заштите, као и оцена радне способности односно привремене спречености за рад. Законом су прописана овлашћења стручно-медицинских

органа у поступку: лекара појединаца, првостепене лекарске комисије, као и другостепене лекарске комисије, у оцењивању здравственог стања осигураника, одређивању начина и врсте лечења, прописивању потребних лекова и других видова терапије, упућивању осигураника на оцену радне способности у случају привремене спречености за рад и др.

По мишљењу Законодавног одбора Народне скупштине, одредбама Закона о здравственом осигурању, право на здравствену заштиту осигураних лица и других лица која остварују здравствену заштиту није доведено у питање, већ је оспореним одредбама Закона о здравственом осигурању утврђен начин коришћења здравствене заштите уз учешће стручно-медицинских органа у поступку, што је у складу са напред наведеним одредбама Устава Републике Србије.

Увидом у прибављену документацију Уставни суд је утврдио следеће:

Оспорене одредбе Закона о здравственом осигурању налазе се у глави VI Закона о здравственом осигурању којом је уређен начин остваривања права из здравственог осигурања. У члану 72. Закона предвиђено је да у одређивању начина коришћења здравствене заштите и оцењивању медицинске оправданости остваривања појединих видова здравствене заштите, као и у оцењивању радне способности, односно привремене спречености за рад учествују: лекар, лекарска комисија и другостепена лекарска комисија (стручно-медицински органи у поступку). Одредбама члана 74. став 1. тач. 1. и 2. предвиђено је да лекар појединац као стручно медицински орган у поступку даје оцену о здравственом стању, одређује начин и врсту лечења, прописује лекове, протетичка и ортотичка средства, прати ток лечења и упућује осигураника на оцену радне способности, односно инвалидности, оцењује способност за рад осигураника у случају болести или повреде и одређује рад са скраћеним радним временом у току лечења. У члану 76. став 1. тач. 1, 2, 8. и 9. и став 2. предвиђено је да лекарска комисија даје оцену радне способности осигураника који је привремено спречен за рад, кога упутује лекар појединац; даје оцену о радној способности по захтеву филијале завода или послодавца; предлаже упућивање осигураника, у случају дужег трајања спречености за рад, у складу са законом, надлежном органу за оцену радне способности односно инвалидности по прописима о пензијском и инвалидском осигурању; даје оцену на мишљење лекара појединца. Одредбама члана 77. став 1. и став 3. тач. 1. и 2. предвиђено је да другостепена лекарска комисија испитује правилност оцене лекарске комисије; даје оцену по приговору на оцену лекарске комисије, односно на чињенично стање које је лекарска комисија утврдила; испитује по захтеву осигураног лица, односно филијале Републичког завода за здравствено осигурање правилност оцене коју као коначну даје лекарска комисија и даје своју оцену. У члану 90. предвиђено је да лекар појединац врши оцену привремене спречености за рад до 14 дана те спречености, а од 15-ог до 30-ог дана - лекар појединац по прибављеном мишљењу лекара специјалисте из одређене области, односно колегијума лекара, односно лекарска комисија. Оцену привремене спречености за рад после 30-ог дана врши лекарска комисија. Привремену спреченост за рад осигураника на стационарном лечењу врши лекар појединац.

Одредбама члана 30. Устава Републике Србије утврђено је начело да свако има право на заштиту здравља и прописана гаранција да деца,

труднице и стара лица имају право на здравствену заштиту из јавних прихода, кад то право не остварују по неком другом основу, а друга лица под условима утврђеним законом.

У члану 40. Устава предвиђено је да обавезним осигурањем, запослени, у складу са законом, обезбеђују себи право на здравствену заштиту и друга права за случај болести, права за случај трудноће, порођаја, смањење или губитка радне способности, незапослености и старости и права на друге облике социјалног осигурања. Права из социјалног осигурања за грађане који нису обухваћени обавезним социјалним осигурањем уређују се законом.

Одредбом члана 72. став 1. тачка 6. Устава Републике Србије прописано је да Република уређује и обезбеђује систем у области здравства.

С обзиром да из наведених одредаба Устава Републике Србије произлази да се услови за остваривање права на здравствену заштиту по основу здравственог осигурања утврђују законом, то је Уставни суд оценио да оспорене одредбе наведеног Закона нису у несагласности са Уставом.

На основу изложеног и члана 46. тачка 9. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије" број 32/91), одлучено је као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-74/2000 од 18.07.2002.

("Службени гласник РС", број 46/02)

Закон о јавном информисању
("Службени гласник РС", број 36/98)

- члан 15. став 2., члан 18. и члан 23. став 1.

Оспореним законским одредбама обезбеђује се одговорност за тачност датих података, чиме се не ограничава слобода јавног информисања, нити се уводи цензура штампе и других видова јавног обавештавања, која је изричито забрањена чланом 46. став 3. Устава Републике Србије.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Одбијају се предлози и не прихватају иницијативе за утврђивање неуставности члана 15. става 2., члана 18. и члана 23. става 1. Закона о јавном информисању ("Службени гласник Републике Србије" број 36/98).

2. Обуставља се поступак за оцењивање уставности члана 1. става 2. и чл. 2, 3, 4, 7, 11, 27, 30, 31, 42, 43, 44, 63, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73. и 74. Закона о јавном информисању.

3. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката и радњи, донетих односно предузетих на основу одредаба закона из тач. 1. и 2. изреке.

Уставном суду Републике Србије поднето је више предлога и иницијатива, којима се оспорава уставност већег броја чланова Закона о јавном информисању.

Предлоге су поднели: Демохришћанска странка Србије, Предузеће "Медија центар" из Београда, Асоцијација независних електронских медија, Независно удружење новинара Србије, Југословенски комитет правника за људска права, Адвокатска комора из Београда, Југословенско удружење за развој и унапређење приватне радиодифузије "Спектар" - Београд, Хелсиншки одбор за људска права у Србији и Фонд за развој демократије - Београд. Иницијативе су поднели грађани из Краљева и грађани из Сомбора.

Разматрајући Закон о јавном информисању Уставни суд је утврдио да су од оспорених одредаба на снази члан 15. став 2. члан 18. и члан 23. став 1. Закона.

У представкама се истиче да су наведене одредбе Закона о јавном информисању несагласне са чланом 46. Устава Републике Србије, јер ограничавају слободу јавног информисања и уводе цензуру штампе, тако што утврђују контролу извора и начина финансирања јавних гласила и условљавају упис у регистар давањем података о извору и начину финансирања. Одредбе Закона које предвиђају поништај уписа у регистар, због нетачних података у пријави, по мишљењу предлагача и иницијатора, несагласне су са чланом 46. тач. 1, 3. и 6. Устава Републике Србије.

У одговору Законодавног одбора Народне Скупштине Републике Србије наводи се да оспорене одредбе члана 15. став 2. члана 18. и члана 23. став 1. Закона о јавном информисању не ограничавају слободу јавног информисања, нити уводе принцип одобрења приликом уписа у регистар, па стога нису несагласне са чланом 46. Устава Републике Србије. Посебно се истиче да Устав гарантује слободу штампе и других видова јавног обавештавања и принцип доступности издавања новина и јавног обавештавања свима и без одобрења, али уз упис код надлежног органа, па је било нужно законом ближе уредити поступак уписа.

Чланом 15. став 2. Закона о јавном информисању прописано је да се у регистар јавних гласила уписују следећи подаци: назив, односно лично име и адреса оснивача јавног гласила, назив и врста јавног гласила, извор и начин финансирања, лично име и пребивалиште одговорног уредника, односно лица овлашћеног за заступање оснивача јавног гласила.

У наведеној законској одредби, по оцени Суда, дефинисани су основни подаци о јавном гласилу који се уносе у регистар, чиме се не ограничава слобода јавног информисања, нити се уводи претходно одобрење за издавање новина и јавно оглашавање другим средствима.

Члан 18. Закона о јавном информисању прописује да пријаву за упис у регистар јавних гласила подноси лице овлашћено за заступање оснивача јавног гласила (став 1.), а уз пријаву се прилажу докази о подацима који се уписују у регистар (став 2.). Одредбом става 3. члана 18. Закона таксативно су набројани прилози који се достављају уз пријаву за упис у регистар, а према ставу 4. истог члана, подзаконским актима не може се наложити подношење додатних прилога уз пријаву за упис у регистар.

Уставни суд је утврдио да одредбе члана 18. Закона о јавном информисању уређују поступак и начин уписа у регистар јавних гласила на основу овлашћења из члана 12. став 2. Устава Републике Србије, према коме се законом може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање. Тиме се, по оцени Суда, не ограничава слобода штампе утврђена чланом 46. Устава Републике Србије.

Ставом 1. оспореног члана 23. Закона о јавном информисању прописано је да надлежни орган решењем поништава упис у регистар, ако утврди да су у пријави или прилозима наведени нетачни подаци. Решење о поништавању уписа у регистар је коначно (став 2. члана 23.), а јавно гласило престаје да ради по правоснажности решења о поништају уписа у регистар (став 3. члана 23.).

Наведеним законским одредбама, обезбеђује се одговорност за тачност датих података чиме се, по оцени Суда, не ограничава слобода јавног информисања, нити се уводи цензура штампе и других видова јавног обавештења, која је изричито забрањена чланом 46. став 3. Устава Републике.

С обзиром на изложено Уставни суд је утврдио да нема основа за утврђивање неуставности оспореног члана 15. став 2. члана 18. и члана 23. став 1. Закона о јавном информисању, па је одлучио као у тачки 1. изреке.

Оспореном одредбом члана 1. став 2. Закона о јавном информисању утврђено је да је слобода јавног информисања неприкоснована и нико нема право да је накнадно ограничи или принудом утиче на рад јавних гласила.

Одредбама оспореног члана 2. Закона о јавном информисању одређено је како се обавља јавно информисање, утврђено је што су јавна гласила и ближе су одређени следећи појмови: штампа, радио и телевизијске станице, информативне агенције и друга средства јавног информисања.

Члан 3. Закона прокламује слободу јавних гласила да износе чињенице и ставове о свему о чему грађани имају интереса да буду обавештени и утврђује право сваког да буде обавештен о јавним стварима.

Одредбе оспореног члана 4. Закона о јавном информисању утврђују обавезу истинитог, правовременог и потпуног информисања јавности, а обављање неистине у јавним гласилима одређују као злоупотребу слободе јавног информисања.

Према члану 7. Закона јавно информисање не подлеже цензури и нико не сме да ограничава слободу јавног информисања ни да ограничи слободан проток ставова и мишљења.

Оспореним одредбама члана 11. Закона о јавном информисању прописана је обавеза поштовања неповредивости људског достојанства и права на приватан живот, као и забрана објављивања информација, чланака и података у којима се вређају част и углед лица, садрже увредљиве и непристојне речи. Непоштовање наведених обавеза и забрана повлачи обавезу накнаде штете против оснивача, односно издавача јавног гласила, одговорног уредника и аутора информације.

Одредбом оспореног члана 27. Закона о јавном информисању утврђена је забрана, без уговореног међународног реципроцитета, преноса или одложеног емитовања радио-телевизијских програма политичко пропагандног

садржаја страних радиодифузних организација чији су оснивачи стране владе или њихове организације.

Чланом 30. оспореног Закона утврђује се круг одговорних лица за истинитост дате односно објављене информације, а чланом 31. се забрањује поновно објављивање информација које су правоснажном пресудом Суда утврђене као кривична дела, осим кад се ради о објављивању правоснажне судске одлуке по налогу суда.

Одредбама оспореног члана 42, 43. и 44. Закона о јавном информисању регулисано је спречавање растурања штампе и ширења информација у јавним гласилима и другим средствима јавног информисања, одређени су органи који о томе одлучују, поступак и случајеви у којима се може спречити растурање штампе и других средстава јавног информисања.

Оспорени члан 63. Закона који се налази у Глави XII, "Новчана накнада штете", ослобађа од одговорности за штету аутора, одговорног уредника и оснивача, ако је неистинита или непотпуна информација верно пренети из јавне скупштинске расправе или јавне расправе у неком скупштинском телу или материјала државног органа или ако је објављена на захтев државног органа као саопштење.

Члан 66. Закона о јавном информисању утврђује обавезу надлежног органа да предузме одговарајуће превентивне мере кад утврди да јавна гласила не испуњавају услове за почетак рада или ако се у свом раду не придржавају закона и других прописа, односно ако уочи да је учињено кривично дело или прекршај предвиђен законом.

Одредбе чл. 67 - 74. Закона о јавном информисању садрже казнене одредбе којима се утврђују прекршаји, новчане казне, надлежност органа за прекршаје и поступак пред тим органом.

У представкама овлашћених предлагача и иницијатора наводи се да су напред наведене одредбе оспореног Закона о јавном информисању несагласне са чл. 9, 11, 12, 46. и 48. Устава Републике Србије, јер се њима ограничава слобода јавног информисања, право на јавну критику, доводи у питање принцип поделе власти и независности, судске власти и забране цензуре штампе и других видова јавног обавештавања.

Више предлагача затражило је доношење решења о привременој мери, којом би се обуставили од извршења акти донети на основу оспорених законских одредаба.

У одговору Законодавног одбора Народне Скупштине Републике Србије, уз образложење и коментар сваке оспорене одредбе Закона о јавном информисању, изнет је и начелан став да је тај закон донет на основу и у оквиру овлашћења законодавца из чл. 11. и 12. Устава Републике Србије, да њиме нису повређени принципи из члана 46. Устава, као и да Закон регулише одређена питања у циљу заштите Уставом зајемчених слобода и права грађана.

Уставни суд Републике Србије је констатовао да је Одлуком Савезног уставног суда Иу број 143/98, 151/98, 152/98, 169/98 и 173/98 од 15. децембра 2000. утврђено да нису у сагласности са Уставом СРЈ, Међународним правом и савезним законима одредбе члана 17, члана 26. став 1, члана 27, члана 38. став 3, члана 41. став 3, члана 42. ст.2. и 3, члана 43, члана 44. став 1. у делу који се односи на речи: "у року од три дана од дана пријема предлога" и став 2, члана 45, чл. 46, 47. став 2, чл. 48, 52, 54, 61. до 64, 67, 68, 69. и члана 70. став 1. тачка 3) у делу који гласи: "Ако започну са издавањем, односно емитовањем

јавног гласила пре уписа у регистар (члан 17) или", члана 71. став 1. тачка 1), чл. 72. до 74. и члана 76. Закона о јавном информисању ("Службени гласник Републике Србије", број 36/98). Одлука Савезног уставног суда објављена је у "Службеном листу СРЈ", број 1/2001 дана 5. јануара 2001. године. Даном објављивања одлуке Савезног уставног суда престале су да важе напред наведене одредбе Закона о јавном информисању, на основу члана 130. став 2. Устава Савезне Републике Југославије.

Уставни суд је утврдио да су се стекли услови за обуставу поступка у односу на одредбе Закона о јавном информисању чија је уставност оспорена код овог Суда, а које су престале да важе на основу одлуке Савезног уставног суда. Отклањање последица примене тих законских одредаба могуће је спровести на основу одлуке Савезног уставног суда, па је Суд одлучио да обустави поступак на основу члана 25. тачке 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91).

Народна скупштина Републике Србије на седници од 14. фебруара 2001. године донела је Закон о престанку важења Закона о јавном информисању, који у члану 1. прописује да Закон о јавном информисању ("Службени гласник РС", број 36/98 и "Службени гласник РС", број 1/2001) престаје да важи, осим одредаба које се односе на упис у регистар јавних гласила и објављивање одговора и исправки. Сагласно члану 2, оспорени Закон је престао да важи, осим наведених одредаба, 16. фебруара 2001. године.

На основу изнетог, Суд је констатовао да су од оспорених одредаба остале на снази одредбе члана 15. става 2, члана 18. и члана 23. Закона о јавном информисању.

Сагласно члану 25. тачка 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, стекли су се услови за обуставу поступка у односу на одредбе које су престале да важе на основу Закона о престанку важења Закона о јавном информисању, јер нема процесних претпоставки за даље вођење поступка.

Пошто је Суд донео коначну одлуку у овој ствари, захтеви за изрицање привремене мере се одбацују, на основу члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.

На основу члана 25, члана 42. став 3, члана 46. тачка 9. и члана 47. тач. 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука Суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-228/98 од 18.07.2002.

("Службени гласник РС", број 46/02)

Закон о избору народних посланика
("Службени гласник РС", број 35/00)

- члан 4.

Законодавац је, на основу Устава Републике Србије, овлашћен да утврди број изборних јединица на територији Републике Србије.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцену уставности члана 4. Закона о избору народних посланика ("Службени гласник РС", бр. 35/2000).

Уставном суду Републике Србије поднет је захтев за оцену уставности члана 4. Закона о избору народних посланика ("Службени гласник РС" бр. 35/2000). Иницијатор сматра да наведена одредба Закона о избору народних посланика није у сагласности са чл. 42. Устава Републике Србије, због тога што је чланом 4. Закона предвиђено да се посланици бирају, поред осталог, на основу листа страначких коалиција, и да се Законом о избору народних посланика не могу проширивати права предлагања на друге субјекте односно да члан 42. Устава Републике Србије не даје могућност да се предлагање кандидата за народног посланика и за друге органе и изборна тела преноси на коалиције и сличне органе који нису предвиђени у члану 42. Устава.

Осим тога, иницијатор сматра да је члан 4. Закона о избору народних посланика несагласан и са чланом 74. Устава Републике Србије. Наиме, иницијатор је мишљења да се Законом није могло предвидети да цела Србија буде једна изборна јединица, већ "да Закон мора да пропише образовање изборних јединица како је то предвиђено чланом 74. Устава Републике Србије." Истовремено, иницијатор истиче да Устав Републике Србије не познаје изборне листе како је то предвиђено Законом о избору народних посланика, већ "познаје само кандидате за народне посланике."

Чланом 4. Закона о избору народних посланика предвиђено је да се посланици бирају у Републици Србији, као једној изборној јединици, на основу листа политичких странака, страначких коалиција, других политичких организација и листа које предложи групе грађана (изборне листе). У ставу 2. истог члана предвиђено је да се посланички мандати распоређују сразмерно броју добијених гласова.

У члану 42. став 2. Устава Републике Србије предвиђено је да су избори непосредни, бирачко право опште и једнако, а гласање тајно док, према ставу 3. истог члана, кандидата за народног посланика и за друге органе и изборна тела може предложити политичка странка, друга политичка организација или група грађана.

Чланом 74. став 2. Устава Републике Србије уређено је да се народни посланици бирају на непосредним изборима, тајним гласањем. Према ставу 3. истог члана, избор и престанак мандата народних посланика и образовање изборних јединица уређује се законом.

По оцени Уставног суда, у коалицији као облику специфичног политичког организовања - сложеној политичкој организацији, странке, у складу са коалиционим уговором и својим програмима и циљевима, учествују у радњама које се тичу избора, предлажу кандидате за посланике и предузимају друге радње и мере у поступку избора, што је у сагласности са чланом 42. став 3. Устава Републике Србије према којем политичка организација може предложити кандидата за народног посланика.

У вези са питањем да ли се чланом 4. Закона о избору народних посланика којом се предвиђа Република Србија као једна изборна јединица излази из оквира члана 74. став 3. Устава Републике Србије, Уставни суд истиче да је одредбом члана 74. став 3. Устава предвиђено, поред осталог, да се образовање изборних јединица уређује законом. Према томе Устав је оставио на диспозицију законодавцу да уреди питање која се тичу изборних јединица. Да ли ће законодавац предвидети да Република Србија представља једну изборну јединицу или ће на територији Републике бити законом образовано више изборних јединица јесте овлашћење законодавца које му је Уставом утврђено. Не може се само из граматичког тумачења члана 74. став 3. закључити да се законом Република Србија не може предвидети као једна изборна јединица, с обзиром да се ради о правно-техничком, а не материјално-супстанцијалном одређењу обима овлашћења законодавца.

Уставни суд, на основу тога, оцењује да члан 4. Закона о избору народних посланика, у делу којим одређује Републику Србију као једну изборну јединицу, није несагласан са Уставом Републике Србије.

Чланом 74. став 3. Устава РС предвиђено је, да се, поред осталог, избор народних посланика уређује законом. На тај начин Устав је дао овлашћење законодавцу да уреди конкретна питања избора посланика, па и питање да ли ће се њихов избор вршити на основу листа или не. Одређивањем, у члану 4. Закона, да ће се посланици бирати на основу листа политичких странака, страначких коалиција и других политичких организација као и листа које предложи групе грађана, законодавац је само уредио материју у оквиру овлашћења које му је Уставом одређено.

Уставни суд оцењује да члан 4. Закона о избору народних посланика, у делу којим предвиђа да се посланици бирају на основу листа политичких странака, страначких коалиција, других политичких организација, као и листа које предлажу групе грађана, није несагласан са Уставом Републике Србије.

Уставни суд је, на основу члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-12/2001 од 4.07.2002.

Закон о избору народних посланика
("Службени гласник РС", број 35/00)

- члан 10.

Прописујући да бирачко право за избор посланика има грађанин са пребивалиштем у Републици Србији, који је истовремено и југословенски држављанин, законодавац је у оквиру уставног овлашћења уредио начин остваривања бирачког права грађана на изборима за органе и друга изборна тела у Републици Србији.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 10. Закона о избору народних посланика ("Службени гласник РС" број 35/2000).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцењивање уставности члана 10. Закона о избору народних посланика ("Службени гласник РС" број 35/2000).

У иницијативи се наводи да је оспореном законском одредбом омогућено да и држављани Републике Црне Горе са пребивалиштем у Републици Србији имају бирачко право у Републици Србији, и да је то у супротности са чланом 42. а у вези са чланом 47. Устава Републике Србије, према којима само грађани - држављани Републике Србије имају бирачко право у Републици Србији.

Уставни суд у спроведеном поступку утврдио је следеће:

Оспорена одредба члана 10. Закона о избору народних посланика гласи:

"Право да бира посланика и да буде биран за посланика има грађанин са пребивалиштем у Републици Србији који је истовремено и југословенски држављанин, који је навршио 18 година живота и пословно је способан (у даљем тексту: бирач)."

Одредбом члана 11. Устава Републике Србије одређено је да су слободе и права човека и грађанина ограничени само једнаким слободама и правима других, и кад је то Уставом утврђено, а чланом 12. Устава утврђено је да се слободе и права остварују, а дужности се испуњавају на основу Устава, осим кад је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих слобода и права утврђују законом. Законом се може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање.

Према члану 42. став 1. Устава Републике Србије грађанин који је навршио 18 година живота има право да бира и да буде биран у Народну скупштину и у друге органе и изборна тела, а одредбом члана 47. ст. 1. и 3. Устава утврђено је да грађанин Републике Србије има држављанство Републике Србије и да се држављанство стиче и престаје на начин утврђен законом. Одредбом члана 74. став 3. Устава предвиђено је да се избор и престанак мандата народних посланика и образовање изборних јединица уређује законом.

Одредбом члана 17. ст. 1. и 2. Устава СР Југославије, прописано је југословенско држављанство и да је југословенски држављанин истовремено и држављанин републике чланице, а чланом 34. Устава СРЈ предвиђено је да југословенски држављанин који је навршио 18 година живота има право да бира и да буде биран у државне органе.

Закон о држављанству Социјалистичке Републике Србије ("Службени гласник СРС" број 45/79), који у члану 1. прописује да грађанин Социјалистичке Републике Србије има држављанство Социјалистичке Републике Србије, не садржи решења која се заснивају на дефиницији грађанина - држављанина Републике Србије, него држављанина Социјалистичке Федеративне Републике Југославије. Закон о држављанству Социјалистичке Републике Србије после доношења Устава Републике Србије није мењан.

Према члану 5. ст. 1. и 2. Закона о југословенском држављанству ("Службени лист СРЈ" број 32/96) југословенском држављанину престаје држављанство републике чланице престанком југословенског држављанства, а странац стиче држављанство републике чланице стицањем југословенског држављанства. Држављанин републике чланице има на територији друге републике чланице иста права и дужности као и њени држављани.

Из наведених уставних и законских одредаба произлази да је право грађанина да бира и да буде биран увек условљено југословенским држављанством, јер Устав СР Југославије, за остваривање бирачког права грађанина утврђује два основна услова - први, да је грађанин југословенски држављанин и други, да је грађанин навршио 18 година живота. Битно обележје југословенског држављанства јесте да је оно јединствено и двоструко и састоји се од југословенског држављанства и држављанства републике чланице. Јединственост југословенског држављанства огледа се у томе што стицање југословенског држављанства повлачи са собом стицање држављанства републике чланице, што значи да једно држављанство не постоји без другог држављанства и престанком југословенског држављанства престаје и држављанство републике чланице.

По оцени Уставног суда, оспореном одредбом члана 10. Закона о избору народних посланика није ограничено остваривање бирачког права грађана утврђено чланом 42. Устава Републике Србије, нити је проширен круг субјеката у коришћењу изборног права ван уставног одређења "грађанин-држављанин", већ је изражена персонална и територијална повезаност грађанина са државом. Прописујући да бирачко право за избор посланика има грађанин са пребивалиштем у Републици Србији који је истовремено и југословенски држављанин, законодавац је у оквиру уставног овлашћења уредио начин остваривања бирачког права грађана на изборима за органе и друга изборна тела у Републици Србији.

Уставни суд, на основу члана 47. став 1. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС" број 32/91) одлучио је као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-1/2001 од 12.09.2002.

Закон о посебним правима и дужностима председника Републике

("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 11/01)

- чл. 11., 13. и 15.

Народна скупштина је овлашћена да законом уреди права и дужности председника Републике Србије и по престанку обављања функције.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцену уставности одредаба члана 11, 13. и 15. Закона о посебним правима и дужности председника Републике ("Службени гласник РС", број 49/99 и 11/2001).

Уставном суду Републике Србије поднет је захтев за оцену уставности Закона о посебним правима и дужностима председника Републике ("Службени гласник РС", број 49/99). Иницијативом се оспоравају чланови 11., 13. и 15. наведеног Закона. Иницијатор сматра да су наведеним члановима признате привилегије председнику Републике Србије, што је супротно члану 13. Устава Републике Србије "јер су сви грађани СРЈ једнаки у правима и дужностима." Иницијатор, даље, сматра да нико, па ни председник Републике Србије, не сме и не може бити привилегован, па предлаже да се оспорени чланови Закона "прогласе" као противуставни.

Оспорени чл. 11., 13. и 15. Закона о посебним правима и дужностима председника Републике уређују посебна права председника Републике и његовог супружника, по престанку обављања функције председника Републике.

Према члану 11. оспореног Закона, председник Републике има, по престанку обављања функције, право на доживотно обезбеђење и обезбеђење објеката, на запослено особље за обављање административних послова, аутомобил и возача.

Чланом 13. Закона предвиђено је да председник Републике има, по престанку обављања функције, право на обезбеђење услова за вршење одговарајућих послова везаних за функцију коју је обављао, с тим да Влада ближе уређује услове и начин коришћења овог права.

Према члану 15. Закона супружник председника Републике старији од 55 година може право на мировање радног односа, уређено у члану 10. Закона, да користи и пет година по престанку мандата председника Републике, односно од почетка коришћења тог права, уколико је коришћење касније започето.

Законом о изменама и допунама Закона о посебним правима и дужностима председника Републике ("Службени гласник РС", број 11/2001), који је ступио на снагу 23. фебруара 2001. године, члан 11 Закона измењен је тако да председник Републике има, по престанку обављања функције, право на лично и обезбеђење објеката "од стране једног запосленог, непрекидно",

односно "право на једног запосленог за обављање административних послова, у трајању од 8 часова дневно, у току радне недеље као и на коришћење службеног аутомобила из сервиса службе надлежне за обављање заједничких послова републичких органа, по потреби."

Наведеним изменама и допунама Закона, члан 13 се брише, а члан 15 садржински се у потпуности мења тако да гласи:

"Остваривање посебних права утврђених овим законом обезбеђује се и лицу које је непосредно бирано и изабрано за председника Републике Србије, а функцију је престало да обавља пре ступања на снагу овог закона."

Уредбом о престанку важења Уредбе о условима и начину коришћења права председника Републике по престанку обављања функције ("Службени гласник РС", бр. 13/2001) престала је да важи Уредба о условима и начину коришћења права председника Републике по престанку обављања функције ("Службени гласник РС", бр. 37/2000), као извршни пропис донет на основу члана 11. и 13. Закона о посебним правима и дужностима председника Републике ("Службени гласник РС", бр. 49/99).

Председник Републике Србије, према члану 9. став 2. Устава Републике Србије, представља Републику Србију и изражава њено државно јединство. Из надлежности председника Републике предвиђених у чл. 83-85., чл. 89. и 132. Устава Републике Србије произилази да је председник Републике један од носилаца извршне власти.

Чланом 13 Устава Републике Србије предвиђено је да су грађани једнаки у правима и дужностима и имају једнаку заштиту пред државним и другим органима без обзира на расу, пол, рођење, језик, националну припадност, вероисповест, политичко или друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање или које лично својство.

Уставни суд оцењује да члан 13 Устава Републике Србије не може да буде ваљан основ за оцену уставности оспорених одредаба Закона. Наиме, права и дужности председника Републике која су посебна и другачија у односу на друге грађане, не представљају привилегију коју би он имао као грађанин, већ се предвиђају да би лице које је изабрано на функцију председника Републике, као једну од важних државних функција, могло успешно да обавља Уставом утврђена права и дужности.

Уставни суд сматра да је Народна скупштина Републике Србије овлашћена да законом уреди права и дужности председника Републике и по престанку обављања функције, јер је уређивање тих права и дужности у интересу обезбеђивања односа који се тичу посебно одбране и безбедности Републике (члан 72. тачка 3. Устава), организације, надлежности и рада републичких органа (члан 72. тачка 11. Устава) као и других односа од интереса за Републику Србију (члан 72. тачка 12. Устава).

Уставни суд оцењује да из надлежности председника Републике утврђених Уставом несумњиво произилази низ права и дужности која се тичу безбедности и одбране Републике Србије и других односа од интереса за Републику (нпр. односа са другим државама и међународним организацијама и сл.), која могу имати утицаја на односе од интереса за Републику Србију, а самим тим, и на права и дужности председника Републике и након престанка функције. Конкретна садржина уређивања права и дужности председника Републике питање је целисходности и у домену је оцене законодавца о томе

какво то уређивање, у материјалном смислу, треба да буде, што није у надлежности Уставног суда, сагласно члану 125. Устава Републике Србије.

На основу члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-198/99 од 11.07.2002. год.

Закон о оснивању јавног предузећа за ваздушни саобраћај
("Службени гласник РС", број 9/92)

- члан 4.

Уставом је непосредно извршено успостављање државне својине на непокретностима и другим средствима која користе организације које обављају јавну службу, па одредбе члана 4. оспореног Закона, којима су у конкретном случају, прецизиране те непокретности и друга средства нису несагласне с Уставом.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 4. Закона о оснивању јавног предузећа за вадушни саобраћај ("Службени гласник РС" број 9/92).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности Закона о оснивању јавног предузећа за ваздушни саобраћај ("Службени гласник РС" број 9/92).

У иницијативи се наводи да је оспореним законом друштвено предузеће "Југословенски аеротранспорт" претворено у јавно предузеће са средствима у државној својини и да је претварање предузећа из друштвеног у јавно извршено мимо воље и одлуке запослених у ЈАТ-у, односно да је извршена нелегална национализација друштвеног предузећа и његове имовине. Иницијатор такође наводи да одредбе чланова 35, 55, 56. и 58. Устава Републике Србије гарантују друштвену својину, као и управљање и одлучивање радника о овој својини, а да је за претварање друштвеног предузећа у јавно предузеће са средствима у државној својини неопходна одлука органа управљања друштвеног предузећа.

У претходном поступку Уставни суд је на седници одржаној 11. новембра 1999. године закључио да се иницијатива достави Народној скупштини Републике Србије, ради давања мишљења. У мишљењу које је дао Законодавни одбор Народне скупштине наводи се да је оспорени Закон донет у складу са одредбом члана 20 а Уставног закона о измени Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије ("Службени гласник РС" број 9/92), према

којој природна богатства, добра у општој употреби и друга средства у друштвеној својини која користе јавна предузећа или јавне службе за које се то утврди законом до 31. децембра 1992. године у државној су својини. Сагласно наведеној одредби Уставног закона оспорени Закон ступио је на снагу 1. марта 1992. године а њиме уређени односи немају значење нелегалне национализације, већ су на Уставу засновани.

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио следеће:

Законом о оснивању јавног предузећа за ваздушни саобраћај, у циљу обезбеђивања услова за несметано и редовно обављање ваздушног саобраћаја, као делатности од јавног интереса, основано је Јавно предузеће "Југословенски аеротранспорт" и уређена питања од значаја за његов рад и пословање.

На основу разлога оспоравања изнетих у иницијативи, констатовано је да су предмет оспоравања уставности одредбе члана 4. Закона о оснивању јавног предузећа за ваздушни саобраћај, које гласе:

"Средства за оснивање и рад јавног предузећа чине: ваздухоплови, опрема, уређаји, аеродромске и друге пословне зграде, полетно слетне стазе и друга покретна и непокретна имовина, као и друга средства којима располажу Предузећа за ваздушни саобраћај "Југословенски аеротранспорт" Београд и Предузећа за аеродромске услуге Аеродром "Београд" (у даљем тексту: предузеће), према билансном стању на дан 29. фебруара 1992. године.

Средства из става 1. овог члана су у државној својини."

Оцену уставности оспорених одредби Закона, односно њима утврђен својински облик средстава јавног предузећа, Уставни суд је заснивао на следећем:

Уставом Савезне Републике Југославије у члану 73. став 5. утврђено је да су у државној својини непокретности и друга средства која користе савезни органи и организације, органи и организације република чланица и јединица локалне самоуправе и организације које обављају јавну службу, а да се положај и права тих органа и организација у погледу располагања тим средствима и њиховог коришћења, уређују законом. Одредбом члана 59. Устава Републике Србије утврђено је да се својинска права и обавезе на средствима у друштвеној и државној својини и услови под којима се та средства могу претварати у друге облике својине, уређују законом, и да се средства из друштвене и државне својине отуђују по тржишним условима, у складу са законом. Чланом 72. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије предвиђено је да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине и правни положај предузећа и других организација.

Полазећи од уставноправне чињенице да је наведеном одредбом Устава непосредно извршено успостављање државне својине на непокретностима и другим средствима која користе организације које обављају јавну службу, Уставни суд је оценио да је основ за законско уређивање односа у погледу располагања тим средствима и њиховог коришћења садржан у наведеним одредбама чл. 59. и 72. Устава Републике Србије.

Уставни суд, на основу члана 23. став 3. и члана 47. став 1. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС" број 32/91), одлучио је као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-104/99 од 26.09.2002.

Закон о својинској трансформацији
("Службени гласник РС", бр. 32/97 и 10/01)

- члан 18. став 4.

Објективно ограничена могућност стицања акција у одређеном предузећу нема значење повреде па ни ограничења законског права стицања акција под повлашћеним условима.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 18. став 4. Закона о својинској трансформацији ("Службени гласник Републике Србије", број 32/97, 10/2001).

2. Одбацује се захтев за:

- оцењивање уставности одредаба чл. 2. и 6. члана 11. став 5. и члана 14. став 5. Закона о својинској трансформацији ("Службени гласник Републике Србије", број 32/97, 10/2001);

- оцену примене Закона наведеног у тачки 1. Решења;

- оцену уставности Пресуде Вишег трговинског суда у Београду, Пж. 2175/02 од 10.04.2002. године.

Уставном суду су поднете три представке којима се тражи оцена уставности Закона наведеног у тачки 1. изреке.

Представком уз коју је приложен списак 101. потписника, иницирано је покретање поступка за оцену уставности Закона о својинској трансформацији без ближег навођења одредаба које се сматрају неуставним. Као разлог неуставности Закона наводи се да је неправедан, због тога што велики број грађана није обухваћен правом на учешће у расподели капитала предузећа, иако је тај капитал настао управо њиховим радом. Истиче се да допринос носилаца пољопривредне делатности није адекватно вреднован а изражава се и мишљење да је при прописивању услова својинске трансформације било неопходно да се право учешћа у стицању капитала предузећа умањи оним лицима која су добила и откупила станове и на тај начин већ учествовала у расподели друштвеног капитала.

Представком једног грађанина захтевана је оцена уставности и законитости оног "правила" за додељивање бесплатних акција у првом кругу трансформације, чијом применом, у поступку уписа акција код одређеног предузећа, није могао да оствари право на акције за све године радног стажа (33) него само за део (20). На основу навода у иницијативи и приложене документације Уставни суд је утврдио да је предмет оспоравања одредаба члана

18. став 4. Закона о својинској трансформацији ("Службени гласник РС", бр. 32/97, 10/2001).

Представком је такође, тражена оцена уставности Пресуде Вишег трговинског суда у Београду Пж. 2175/02 од 10. јуна 2002. године, као и Закона о својинској трансформацији, због тога што иницијатор није остварио право на бесплатне акције које му, по његовом мишљењу, припадају на основу тог Закона. У представци се не наводе одредбе Закона чија се уставност доводи у питање, ни разлози за утврђивање неуставности, већ се указује на непримењивање законских одредаба које утврђују право радника на бесплатне акције предузећа. Из наведених разлога, по мишљењу иницијатора, у предузећу "Букуља" није продато 70% акција, нити подељено 30% запосленима и пензионерима, иако то оспорени Закон предвиђа.

Уставни суд је утврдио да је чланом 18. став 4. Закона о својинској трансформацији уређено поступање издаваоца акција у ситуацији када се, по завршеном поступку уписа акција по јавном позиву, покаже да заинтересована лица испуњавају услове за стицање акција у већој вредности но што је вредност капитала који се трансформише. У таквој ситуацији наведена одредба Закона предвиђа да ће уписници акција стећи право на мањи број акција, сразмерно односу вредности расположивих акција и уписаних акција.

Наведена одредба Закона има за циљ успоставу односа у расподели вредности понуђеног расположивог капитала који је мањи од претензија понуђача за упис акција чији је обим права иначе различит у том правном послу, с обзиром на Законом прописана права првенства (члан 14. Закона).

У смислу изложеног, објективно ограничена могућност стицања акција у одређеном предузећу, по оцени Суда, нема значење повреде, па ни ограничења законског права стицања акција под повлашћеним условима, јер се по Закону, остваривање тог права може захтевати и потенцијално остварити, у сваком предузећу које врши ову својинску трансформацију.

Уставни суд је оценио да је овакав начин прописивања услова стицања права, у оквирима уставног одређења из члана 59. став 1. Устава, према коме се законом уређују својинска права и обавезе на средствима у друштвеној и државној својини, као и услови под којима се та средства могу претварати у друге облике својине.

У вези са осталим разлозима оспоравања Закона, Суд је утврдио да у поступку вођеном по предмету ИУ-224/97 који је окончан Решењем Уставног суда донетим на седници одржаној 4. маја 2000. године, није прихваћена иницијатива за покретање поступка за оцену уставности одредаба чл. 2. и 6. и члана 11. ст. 1. и 5. и члана 14. став 5. Закона о својинској трансформацији ("Службени гласник Републике Србије", број 32/97).

Уставни суд је наведеним Решењем оценио да нема основа за утврђивање неуставности оспорених одредаба Закона које се тичу предмета и модела (аутономне) својинске трансформације (чл. 2. и 6) односно, погодности у стицању акција за земљораднике (члан 11. став 5. и члан 14. став 5). У образложењу наведеног Решења, Суд је изразио и оцену о одсуству повреде уставности Закона, поводом начелних тврдњи да он не омогућава остваривање права сразмерно доприносу сваког појединца настанку капитала који се трансформише.

Како се Закон оспорава истим разлозима у погледу његове опште садржине, односно опречном тврдњом у погледу обима права лица из пољопривредне делатности, Суд је утврдио да је о оба питања већ одлучивао наведеним Решењем, а да нова представка не садржи наводе, разлоге и доказе који би дали основа за поновно, односно другачије одлучивање Суда, па је иницијатива у овом делу одбачена.

Оспорена Пресуда Вишег трговинског суда у Београду Пж. бр. 2175/02 представља појединачни правни акт о чијој уставности није надлежан да одлучује Уставни суд, у смислу члана 125. Устава Републике Србије. Овај Суд такође, није надлежан да цени исправност примене Закона и других прописа, па се захтев у овом делу одбацује, на основу члана 19. став 1. тачка 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91).

На основу члана 47. тач. 3. и 6. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-168/2000 од 14.11.2002.

Закон о експропријацији
("Службени гласник РС", број 53/95)

- чл. 12., 15., 20., 34., 35., 36., 45-51., члан 57. став 3. и члан 60.

Остваривање права на друго одговарајуће земљиште има облик накнаде за експроприсану непокретност.

У оквиру овлашћења из члана 72. тач. 2. и 4. Устава, законодавац уређује начин остваривања права и обавеза корисника експропријације и ранијег сопственика експроприсане непокретности.

Поред тржишне вредности непокретности могу се узети у обзир и други елементи на основу којих се утврђује правична накнада, а која може бити виша од тржишне вредности.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности чл. 12, 15, 20, 34, 35, 36, 45-51, члана 57. став 3. и члана 60. Закона о експропријацији ("Службени гласник Републике Србије" број 53/95);

2. Обуставља се поступак за оцену уставности члана 44. Закона наведеног у тачки 1. изреке;

3. Одбацује се захтев за оцену сагласности члана 60. Закона наведеног у тачки 1. изреке са Законом о управном поступку и Законом о извршном поступку.

Уставном суду Републике Србије поднето је више представки у којима се тражи утврђивање неуставности чл. 12, 15, 20, 34, 35, 36, чл. 44-51. члана 57. став 3. и члана 60. Закона о експропријацији. У свим представкама оспорен је члан 44. Закона о експропријацији и већина навода и разлога за утврђивање неуставности односи се на тај члан Закона.

Разматрајући оспорене одредбе Закона о експропријацији Уставни суд је утврдио следеће:

Чланом 12. став 1. Закона о експропријацији утврђен је престанак права коришћења земљишта под објектом и земљишта које служи за његову редовну употребу у случају експропријације објекта на градском грађевинском земљишту, а према оспореном ставу 2. истог члана ранији власник земљишта, коме је престало право коришћења, има право на накнаду уколико раније није исплаћена.

У иницијативи се наводи да одредбу става 2. члана 12. Закона о експропријацији треба допунити, тако што ће се право на накнаду утврдити за све кориснике градског грађевинског земљишта, којима право коришћења земљишта престаје експропријацијом објекта на том земљишту, чиме би се довели у исти положај корисници градског грађевинског земљишта, без обзира на то по ком су основу стекли право коришћења.

У одговору Законодованог одбора Народне скупштине Републике Србије истиче се да се права корисника земљишта не могу изједначити са правима сопственика.

Уставни суд је утврдио да члан 12. Закона о експропријацији није неуставан, јер коришћење градског грађевинског земљишта није Уставом утврђено право већ према, члану 60. став 3. Устава, представља могућност која се стиче и престаје под условима утврђеним законом. У конкретном случају нема повреде ни уставног принципа једнакости грађана пред законом, јер су у питању различите правне категорије - право својине и право коришћења, које немају исти статус, ни исту правну заштиту.

Одредбом става 1. члана 15. оспореног Закона о експропријацији утврђено је право лица коме је приход од пољопривреде услов за егзистенцију, да на име накнаде за експроприсано обрадиво пољопривредно земљиште тражи у својину друго одговарајуће земљиште, осим у случајевима таксативно набројаним у ставу 2. истог члана. Слично право предвиђено је ставом 3. члана 15. Закона и за ранијег сопственика експроприсаног објекта коришћеног за узгој стоке и смештај или прераду пољопривредних производа уколико је приход од тих делатности услов за егзистенцију.

Подносилац представке сматра да члан 15. Закона, прописује "услов за егзистенцију", као критеријум за остваривање правичне накнаде, чиме се у поступку експропријације доводе у неравноправан положај лица којима приход од пољопривреде и узгоја стоке није услов за егзистенцију и који због тога не могу да остваре право на друго одговарајуће земљиште, односно објекте, већ им се врши "принудни откуп" непокретности, што је несагласно са чл. 11, 61, 34. и 56. Устава Републике Србије.

У одговору се наводи да одредбе члана 15. Закона прописују критеријуме за утврђивање накнаде везано за стање поседа и на тај начин се не доводе у питање права других власника, нити се у погледу права својине прави разлика међу сопственицима. Прописани критеријуми својом садржином изражавају примену тржишних услова у одређивању правичне накнаде, што је сагласно уставном решењу према коме правична накнада може бити виша од тржишне цене.

По оцени Уставног суда одредбом члана 15. Закона о експропријацији предвиђена је могућност давања другог одговарајућег пољопривредног земљишта, односно давања у својину другог објекта лицима којима је приход од пољопривреде и делатности које се обављају у одређеним објектима услов за егзистенцију. На овај начин утврђен је критеријум за одређивање других облика накнаде за експроприсану непокретност, што није несагласно са чланом 63. Устава Републике Србије који предвиђа правичну накнаду за експроприсану непокретност и заштиту сопственика непокретности, коме се не може одредити нижи износ накнаде од тржишне вредности његове непокретности. С обзиром да је тржишна вредност непокретности најнижи износ накнаде, то значи да се правична накнада по правилу, одређује у већем износу, као и да не мора увек бити у новцу. Приход од пољопривредног земљишта и делатности које се обављају у одређеним објектима, уколико је услов за егзистенцију, представља један од критеријума за одређивање правичне накнаде и он је као могућност, односно право ранијег власника непокретности предвиђен Законом. Закон не прописује, али и не искључује могућност да се на исти начин одреди накнада и за оне власнике експроприсане

непокретности којима приход од пољопривредног земљишта и напред поменутих објеката није непосредан услов за егзистенцију, па стога нема повреде уставног принципа једнакости грађана пред законом.

Одредбама оспореног члана 20. Закона уређена су питања која се односе на утврђивање општег интереса.

Ставом 1. члана 20. Закона овлашћена је Влада Републике Србије да утврди општи интерес за експропријацију непокретности кад је она неопходна за изградњу објекта у областима које су таксативно набројане: образовање, здравство, социјална заштита, објекти за потребе државних органа, територијалне аутономије и локалне самоуправе и др. Поред набројаних случајева оспореном одредбом става 1. члана 20. Закона предвиђена је могућност утврђивања општег интереса за експропријацију непокретности за изградњу станова којима се решавају стамбене потребе социјално угрожених лица.

Према ставу 2. члана 20. општи интерес за експропријацију се може утврдити ако је донет одговарајући плански акт којим се на земљишту предвиђа изградња објекта из става 1. овог члана.

Одредбама ст. 3-7. члана 20. Закона, регулисан је начин, поступак и рокови за утврђивање општег интереса за експропријацију непокретности.

По мишљењу иницијатора одредба става 1. члана 20. Закона, према којој се општи интерес може утврдити за експропријацију непокретности за изградњу станова за социјално угрожена лица, несагласна је са Уставом, јер за изградњу станова увек постоји само групни, односно појединачни интерес.

У одговору на представку износи се став да оцена уставности Закона не обухвата и оцену целисходности одређеног законског решења, које је усвојено у складу са уставним овлашћењима законодавца.

Одредбом члана 63. Устава Републике Србије, експропријација непокретности и ограничења права својине, предвиђени су као могућност која се може реализовати само под условом да то захтева општи интерес. Уставом није дефинисан појам општег интереса, нити је ближе одређена његова садржина, већ је предвиђено да се општи интерес утврђује на основу закона. На овај начин, по оцени Суда, утврђено је овлашћење законодавца да уреди не само поступак, начин и органе за утврђивање општег интереса, већ и да предвиди случајеве у којима постоји општи интерес за експропријацију непокретности, као што је то учињено одредбама члана 20. Закона. Оцена целисходности и рачуно-налности оспореног законског решења у домену је законодавне политике, о чему Уставни суд није надлежан да одлучује.

Одредбе чл. 34, 35. и 36. Закона о експропријацији које уређују права и обавезе корисника експропријације, по мишљењу иницијатора, су међусобно неусаглашене па се указује на потребу и начин њихових измена и прецизирања, како би се грађани довели у равноправан положај у поступку заштите својинских права. Истиче се да оспорене законске одредбе доводе у питање правну сигурност грађана, јер поступак за утврђивање накнаде може дуго да траје, а ранији власник не може располагати својом имовином.

Чланом 34. Закона предвиђено је да корисник експропријације стиче право да ступи у посед експроприсане непокретности даном правоснажности одлуке о накнади, односно даном закључења споразума о накнади за експроприсану непокретност, а у члану 35. утврђени су услови под којима се кориснику експропријације може предати у посед непокретност и пре

правоснажности одлуке о накнади, односно пре закључења споразума о накнади.

Чланом 36. Закона утврђени су услови, начин и рокови у којим се може одустати од предлога за експропријацију, односно захтевати поништај или измена правоснажног решења о експропријацији.

Чланом 12. став 2. Устава Републике Србије предвиђено је да се законом може прописивати начин остваривања појединих права кад је то потребно за њихово остваривање, а према члану 72. тач. 2. и 4. Устава, Република Србија уређује и обезбеђује остваривање и заштиту права човека и грађанина; својинске и облигационе односе. Оспореним одредбама чл. 34, 35. и 36. Закона уређен је, у складу са наведеним уставним одредбама, начин остваривања права и обавеза корисника експропријације и ранијег сопственика експроприсане непокретности, па је Суд утврдио да нема основа за прихватање иницијативе у овом делу. Наводи иницијатора, илустровани могућим случајевима из практичне примене Закона, не садрже разлоге за утврђивање неуставности наведених законских одредаба, већ указују на нерационалност законских решења и потребу њихових измена и прецизирања, што није у домену надлежности Уставног суда.

Одредбе чл. 45, 46, 47, 48. и 49. Закона, којима се утврђује накнада за експроприсани виноград, воћњак, расадник и шуму, по мишљењу подносиоца представке, су неуставне јер се узима у обзир тржишна вредност непокретности која није правна, већ економска категорија која се формира на тржишту, па се законом не могу прописивати мерила за утврђивање тржишне цене непокретности.

У одговору на представку Законодавни одбор Народне скупштине наводи да наведене одредбе Закона не прописују мерила за утврђивање тржишне цене непокретности, већ за одређивање правичне накнаде за одузету непокретност, која не може бити нижа од тржишне вредности.

Чланом 45. Закона одређена су мерила за утврђивање накнаде за експроприсани виноград или воћњак, тако што се основица - тржишна цена пољопривредног земљишта, коригује ценом неамортизованих инвестиција уложених за подизање и одржавање винограда и воћњака и износом чистог прихода који би се остварио за одређено време.

Тржишна цена пољопривредног земљишта један је од елемената за утврђивање накнаде за експроприсани расадник (члан 46.) и експроприсану шуму (члан 47.) којој се додају одговарајуће вредности специфичне за поједине врсте земљишта. Према члану 49. Закона накнада за виноград, воћњак и шуму, која се налазе на грађевинском земљишту одређује се према одредбама чл. 45-49. Закона.

Како се код утврђивања накнаде за експроприсане винограде, расаднике, шуме и др. поред тржишне вредности земљишта узимају у обзир и одговарајућа улагања као и други елементи који утичу на вредност земљишта, на овај начин се обезбеђује накнада већа од тржишне цене непокретности, што је у складу са чланом 63. Устава Републике Србије, па је Суд утврдио да нема основа за утврђивање неуставности чл. 45.-49. Закона.

Према оспореном члану 50. Закона о експропријацији ранији сопственик нема право на накнаду за улагања која је извршио после дана када је писмено обавештен о поднетом предлогу за експропријацију, осим трошкова

који су били неопходни за коришћење непокретности. Ранијем сопственику се доставља обавештење о поднетом предлогу за експропријацију.

Иницијатор сматра да се оспореним одредбама ограничава право власника да користи и располаже непокретностима и пре експропријације, што је несагласно са уставним одредбама о заштити својине. Истиче се да је непрецизност оспореног члана 50. Закона на штету власника непокретности, као и да Закон доводи у повољнији положај кориснике експропријације у односу на власнике непокретности.

У одговору се наводи да су овим Законом, као посебним законом, уређена нека питања поступка, док је у осталом делу поступак регулисан Законом о општем управном поступку.

Уставни суд је утврдио да оспорене одредбе члана 50. Закона уређују право и обавезе ранијег сопственика непокретности, која је предмет експропријације. Стога је неосновано позивање на уставне одредбе о једнаком положају грађана пред законом кад су у питању власник непокретности и корисник експропријације, јер се ради о субјектима који имају различит положај, права и обавезе у односу на непокретност која је предмет експропријације. Оспорене одредбе члана 50. Закона уређују начин остваривања права и обавеза у поступку експропријације, што није несагласно са чланом 12. став 2. и чланом 72. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије.

Оспореним ставом 3. члана 57. Закона прописано је да споразум о накнади има снагу извршне исправе, уколико општинска управа не одбије закључење споразума.

Овлашћење општинске управе да одбије закључење споразума доводи, по мишљењу иницијатора, у питање могућност да власник непокретности и корисник експропријације закључе споразум о накнади, какав њима одговара, а нарочито у случајевима кад се уговори већа накнада од тржишне цене непокретности.

Одредба става 3. члана 57. Закона о експропријацији у вези са чланом 58. Закона по оцени Уставног суда, утврђује право општинског органа да одбије споразум о облицима и висини накнаде за експроприсану непокретност уколико утврди да би споразум био у супротности са позитивним прописима. Циљ наведених законских одредби није да се спречи споразум о накнади, која одговара ранијем сопственику и кориснику експропријације, већ да се спречи закључивање незаконитог споразума, у ком случају се списи предмета експропријације упућују месно надлежном општинском суду ради одређивања висине накнаде, што значи да странке у поступку пред судом и даље имају могућност да се споразумеју о облику и висини накнаде.

Одредбом члана 60. Закона о експропријацији прописано је да споразум о новчаној накнади извршава надлежни суд, а споразум о другим облицима накнаде општинска управа.

Према наводима из представке члан 60. Закона је несагласан са правним правилом да одлуку извршава онај орган (управни орган, односно суд) који је одлучивао у првом степену.

Одредба члана 59. Закона предвиђа могућност да се странке пред општинском управом или надлежним судом споразумеју не само о висини новчане накнаде, већ и о другим облицима накнаде за експроприсану непокретност. Споразум о накнади за експроприсану непокретност закључује се

пред општинским органом у управном поступку, а пред надлежним судом у ванпарничном поступку.

По оцени Суда одредбе члана 60. Закона, према којима споразум о новчаној накнади извршава надлежни суд, а споразум о другим облицима накнаде извршава општинска управа, нису несагласне са одредбама Устава којим се предвиђа остваривање заштите права грађана (члан 12. и члан 72. став 1. тачка 2.), као и са одредбама према којима се законом уређује организација и надлежност републичких органа (члан 77. став 1. тачка 11.) и организација и надлежност судова (члан 102. Устава). Одредбом става 1. члана 44. оспореног Закона о експропријацији прописано је да се накнада за један метар квадратни одузетог градског грађевинског земљишта одређује у проценту од просечне тржишне цене која се формира у време одређивања накнаде за један метар квадрати изграђеног стамбеног простора у том месту, с тим да тај проценат не може бити мањи од 1% нити већи од 2%. Ставом 4. члана 44. овлашћена је скупштина општине да својом одлуком утврди поменути проценат најкасније до 31. јануара година за коју се одлука доноси, а према ставу 2. скупштина општине може, у оквиру процента из става 1. овог члана да утврди јединствени проценат за поједина насеља, односно делове насеља у зависности од комуналне опремљености земљишта и посебних погодности које земљиште пружа.

Према ставу 3. члана 44. Закона за период од момента утврђивања тржишне цене, у смислу става 1. овог члана, до доношења првостепене одлуке о накнади, у износ накнаде урачунаће се проценат пораста цена на мало према званичним статистичким подацима.

У предлозима Јавног предузећа за грађевинско земљиште и путеве у Руми, Дирекције за путеве Министарства за саобраћај и везе Републике Србије и политичке организације "Заједно" - Одбор у Врању, као и у више поднетих иницијатива наводи се да члан 44. Закона није у сагласности са чланом 63. Устава Републике Србије, јер накнада за одузето градско грађевинско земљиште формирана према том члану Закона не представља тржишну цену непокретности, нити правичну накнаду. Истиче се да се тржишна цена слободно формира према условима који владају на тржишту непокретности, па стога одређивање накнаде према просечној цени изграђеног стамбеног простора представља једну врсту административног ограничења, које има за циљ да се ранијем власнику не исплати стварна тржишна цена за експроприсану непокретност.

У одговору Законодавног одбора Народне скупштине Републике Србије наводи се да је члан 44. Закона у складу са Уставом Републике Србије, јер је оспорено законско решење засновано на принципу да вредност земљишта прати кретање цена на тржишту изградње стамбених објеката. Истиче се да се правична накнада према члану 44. Закона одређује на основу три елемента: прво, то је цена изградње стамбеног простора која се формира на тржишту. Други елемент јесте проценат у распону од 1-2 просечне тржишне цене изграђеног стамбеног простора, који омогућава да се висина накнаде одреди за поједине делове града, који имају одређене специфичности. Треће, износ накнаде је лимитиран тако да надлежни орган при утврђивању правичне накнаде не може да одреди нижи износ од тржишне цене земљишта.

Одлуком ИУ-9/96... ИУ-135/97 од 13. марта 2001. године Савезни уставни суд је утврдио да одредбе члана 44. Закона о експропријацији нису

сагласне са Уставом СРЈ. Према члану 130. став 2. Устава СР Југославије наведене законске одредбе су престале да важе 6. априла 2001. године када је Одлука Савезног уставног суда објављена у "Службеном листу Савезне Републике Југославије", број 23/2001.

С обзиром на то да је у току поступка пред Уставним судом Републике Србије престао да важи члан 44. Закона о експропријацији, стекли су се услови за обуставу поступка, у смислу члана 25. став 2. Закона о Уставном суду и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије" број 32/91), па је Суд одлучио као у тач. 2. изреке.

Сагласност члана 60. Закона о експропријацији са Законом о управном поступку и Законом о извршном поступку ("Службени лист СФРЈ", бр. 20/78) Уставни суд није надлежан да оцењује, јер су у питању савезни закони, па се иницијатива у овом делу одбацује.

На основу изложеног члана 19, члана 25. став 2. и члана 47. тач. 3. и 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука и члана 35. тач. 3. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник Републике Србије" број 9/95), Суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-15/96 од 04.07.2002.

Закон о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте
("Службени гласник РС", број 16/97)

- члан 2. став 4.

Издавање грађевинске дозволе могуће је само за објекте који су изграђени, односно реконструисани до 4. новембра 1995. године, односно до дана ступања на снагу Закона о изградњи објекта.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 2. став 4. Закона о посебним условима за издавање грађевинске односно употребне дозволе за одређене објекте ("Службени гласник РС", број 16/97).

2. Одбацује се иницијатива за покретање поступка за оцењивање уставности члана 2. став 4. Закона из тачке 1. изреке, са Уставом СРЈ и Законом о основама својинско правних односа ("Службени лист СФРЈ", бр. 6/80 и "Службени лист СРЈ", бр. 29/96 и 41/96).

3. Иницијатива из тачке 2. изреке, уступа се Савезном Уставном суду.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцену уставности члана 2. став 4. Закона о посебним условима за издавање грађевинске односно употребне дозволе за одређене објекте ("Службени гласник РС", бр. 16/97). Иницијатор је мишљења да оспорена одредба Закона, која прописује да се, под условима из тог закона, може прибавити грађевинска и употребна дозвола само за објекте изграђене до 4. новембра 1995. године, доводи у неравноправан положај грађане који су објекте изградили под истим условима, после тог дана. Сматра да временско ограничење важења овог закона, које се односи на уређивање правних односа ове врсте само у прошлости, односно успостављање ових односа само до 4. новембра 1995. године, није у сагласности са Уставом СРЈ, Уставом Републике Србије и Законом о основама својинско - правних односа.

Уставни суд је утврдио следеће:

Одредбом члана 53. Устава Републике Србије, прописано је да је свако дужан да се придржава Устава и закона; чланом 62., да физичка и правна лица остварују својинска права на непокретности према њеној природи и намени у складу са законом, а чланом 72. тачка 9., да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, и организацију и коришћење простора.

Законом о изградњи објеката ("Службени гласник РС", бр. 44/95, 24/96 и 16/97), прописано је да се грађењу објеката може приступити када се прибави грађевинска дозвола (члан 24. став 1.), а изузетак од овог правила прописан је чланом 26. Закона и односи се на објекте који се граде непосредно пред наступање, или за време елементарних непогода, или других

непредвиђених догађаја, ради њиховог спречавања или ублажавања штетног дејства. Одредбама чл. 25. до 31. истог закона, уређени су општи услови, начин и поступак издавања грађевинске дозволе, а одредбом члана 51. тачка 4. Закона, дато је овлашћење грађевинском инспектору да, ако утврди да се објекат гради, односно да је завршено грађење објекта без грађевинске дозволе, на подручју које је просторним, односно урбанистичим планом предвиђено за изградњу објеката такве врсте и намене, наложи решењем обуставу радова и одреди рок за накнадно прибављање грађевинске дозволе, који не може бити краћи од 30 ни дужи од 90 дана, а ако инвеститор у одређеном року не прибави грађевинску дозволу наложи, решењем рушење објекта. Чланом 60. Закона који се налазио у прелазним и завршним одредбама Закона, обавезана је општинска односно, градска управа да, у року од 3 године од дана ступања на снагу овог закона, изврши попис објеката који су изграђени без грађевинске дозволе, односно, који се користе без употребне дозволе, и да, после извршеног пописа објеката, предузме мере за покретање поступка ради утврђивања могућности за накнадно издавање грађевинске, односно употребне дозволе, односно за рушење објеката, ако издавање ових дозвола није могуће. Овом одредбом Закона, по оцени Суда, отворена је могућност увођења у правне оквире бесправне изградње која је извршена до дана ступања на снагу тог закона, односно до 4. новембра 1995. године.

Доношењем Закона о посебним условима за издавање грађевинске односно употребне дозволе за одређене објекте ("Службени гласник РС", број 16/97), престала је да важи одредба члана 60. Закона о изградњи објеката. Овим Законом прописује се могућност да се грађевинска дозвола изда за све објекте изграђене без грађевинске дозволе који се могу ускладити са грађевинским и другим прописаним условима независно од њихове намене, као и за реконструисане и дограђене објекте без грађевинске дозволе, али је чланом 2. став 4. тог закона, издавање грађевинске дозволе могуће само за објекте који су изграђени, односно реконструисани до 4. новембра 1995. године, односно, до дана ступања на снагу Закона о изградњи објеката. Закон о посебним условима за издавање грађевинске односно, употребне дозволе за одређене објекте, примењује се само на односе створене до 4. новембра 1995. године, а на све будуће односе који се успостављају у вези изградње објеката, примењују се одредбе Закона о изградњи објеката који је прописао услове и начин будуће изградње објеката.

На основу изнетог, по оцени Суда, Законом о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте могу се прописати услови и могућности легализације објеката који су већ изграђени до дана ступања на снагу Закона о изградњи објеката, односно до 4. новембра 1995. године.

Уставни суд, у смислу члана 125. Устава Републике Србије, није надлежан за оцену сагласности оспореног члана 2. став 4. Закона о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте, са Уставом СРЈ и Законом о основама својинско правних односа ("Службени лист СФРЈ", број 6/80 и "Службени лист СРЈ", бр. 29/96 и 41/96).

На основу изложеног, члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) и члана 35. став 1. тач. 3. и 4. Пословника о раду Уставног суда

Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95), Суд је донео Решење као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-138/2001 од 14.11.2002.

Закон о грађевинском земљишту
("Службени гласник РС", бр. 44/95, 16/97 и 23/01)

- чл. 9. и 20.

Услови и начин заштите, унапређивања и коришћења градског грађевинског земљишта уређују се законом у складу са уставним овлашћењима.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности чл. 9. и 20. Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник РС", бр. 44/95, 16/97 и 23/2001).

2. Одбацује се захтев за оцену међусобне сагласности појединих законских одредаба и захтев за покретање поступка за измене и допуне Закона наведеног у тачки 1. изреке.

Представком је иницирано покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба чл. 9. и 20. Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник РС", бр. 44/95, 16/97 и 23/2001).

У представци се наводи да су оспорене законске одредбе несагласне са чл. 1, 11, 12, 25, 31, 60. и 63. Устава Републике Србије, због тога што не уважавају чињеницу да је право коришћења градског грађевинског земљишта Уставом гарантовано и заштићено, као и права на непокретности, која се могу одузети или ограничити само под условима утврђеним прописима о експропријацији, када то захтева општи интерес. Законско решење, по коме је корисник градског грађевинског земљишта дужан да трпи промене границе грађевинске парцеле доводи, по мишљењу иницијатора, до неравноправности грађана, јер се земљиште одузима једном и додељује другом лицу на основу урбанистичког плана, који често не изражава општи интерес, већ представља личну процену урбанисте који израђује план парцелације. У представци се такође, наводи да су корисници градског грађевинског земљишта у највећем броју случајева бивши власници тог земљишта, које им је остављено на коришћење по основу својине на објекту изграђеном на том земљишту. У наведеним случајевима бившим власницима је врло важно да се грађевинска парцела коју користе не умањује.

У представци се износи и неслагање са образложењем датим у Решењу Уставног суда ИУ-113/99 од 2. децембра 1999. године којим није прихваћена иницијатива за оцену уставности члана 24. Закона о планирању и уређењу простора и насеља, а указује се и на потребу покретања иницијативе за измену законских одредаба којима се ограничавају или одузимају права на непокретностима. Подносилац представке сматра да се у Закону користе неодговарајући термини који се у пракси погрешно и различито тумаче, што има за последицу ограничавање Уставом гарантованих права грађана.

Одредба става 1. члана 9. Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник РС", бр. 44/95, 16/97 и 23/2001) прописује да се грађевинско земљиште приводи намени изградњом објекта, односно извођењем других радова, у складу са прописима о планирању и уређењу простора. Према ставу 2. члана 9. Закона, пре привођења намени грађевинског земљишта образују се грађевинске парцеле на основу плана парцелације, односно другог акта у складу са прописима о планирању и уређењу простора.

Чланом 20. Закона о грађевинском земљишту прописано је да је корисник градског грађевинског земљишта у државној својини дужан да трпи промене граница грађевинске парцеле, према плану парцелације, односно другом акту из члана 9. став 2. овог закона.

Из наведених законских одредаба произлази да се објекти граде на грађевинским парцелама формираним на основу одговарајућег планског акта, а уколико дође до промене границе грађевинске парцеле корисник је дужан да трпи те промене. Ова обавеза односи се само на кориснике градског грађевинског земљишта које се налази у државној својини.

Чланом 11. Устава Републике Србије утврђено је да су слобода и права човека и грађанина ограничена само једнаким слободама и правима других и кад је то Уставом утврђено. Одредба члана 12. став 1. Устава прописује да се слобода и права остварују, а дужности испуњавају на основу Устава, осим кад је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих слобода и права утврђују законом. Законом се, према члану 12. став 2. Устава, може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање.

Према члану 60. став 1. Устава Републике Србије градско грађевинско земљиште је у друштвеној или државној својини и на њему се, према ставу 3. истог члана, може стећи право коришћења под условима утврђеним законом. Услови и начин заштите, унапређења и коришћења градског грађевинског земљишта, као и плаћање накнаде за коришћење тог земљишта уређују се законом, на основу ст.5. и 6. члана 60. Устава. Чланом 62. Устава предвиђено је да физичка и правна лица остварују својинска права на непокретности према њеној природи и намени, у складу са законом.

Из наведених уставних одредаба произлази да се законом могу регулисати услови и начин остваривања права коришћења градског грађевинског земљишта у државној својини што подразумева и одређена ограничавања у коришћењу тог земљишта.

Одредбе члана 9. Закона о грађевинском земљишту које утврђују начин привођења намени градског грађевинског земљишта и упућују на друге прописе којима су регулисани односи у области изградње објеката и планирања и уређења простора, по оцени Суда, нису несагласне са одредбама члана 60. став 5. Устава Републике Србије који одређује да се заштита, коришћење,

унапређење и управљање добрима од општег интереса остварује под условима и на начин утврђен законом, као ни са чланом 62. Устава према коме се својинска права на непокретности остварују према његовој природи и намени, у складу са законом. На основу наведених уставних одредаба и овлашћења из члана 72. став 1. тачка 9. Устава, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, организацију и коришћење простора, законом се уређује намена, планирање и уређење простора, а општина се, сагласно члану 113. став 1. Устава, овлашћује да доноси урбанистичке и друге планске акте.

Право коришћења градског грађевинског земљишта остварује се на начин и под условима утврђеним законом у складу са чланом 60. став 3. Устава Републике. Ово право није Уставом зајемчено право, већ је законодавцу препуштено да уређује могућност стицања и начин остваривања тог права, а то значи да регулише права и обавезе корисника градског грађевинског земљишта. Таква обавеза је и прихватање промене граница грађевинске парцеле, које се врши у складу са одговарајућим планским актима, како је предвиђено у оспореном члану 20. Закона. Наведена обавеза, односно ограничење права коришћења градског грађевинског земљишта, у складу је са природом и наменом таквог земљишта и односи се само на градско грађевинско земљиште у државној својини, па стога, по оцени Суда, нема повреде ни члана 63. Устава Републике Србије, који утврђује услове за експропријацију, односно ограничавање својине на непокретности.

Оспореним чланом 20. Закона о грађевинском земљишту није повређен уставни принцип једнакости грађана утврђен чланом 13. Устава, јер се обавеза прописана том законском одредбом подједнако односи на све кориснике градског грађевинског земљишта у државној својини.

Закон о грађевинском земљишту утврђује, у односу на раније прописе, нови режим својине на градском грађевинском земљишту тако што одређује државну својину на земљишту које је, до дана ступања на снагу овог закона, одређено као градско грађевинско. За убудуће Закон не предвиђа могућност промене режима својине на том земљишту. Међутим, Закон у прелазним и завршним одредбама допушта, под одређеним условима, могућност враћања земљишта ранијем сопственику и регулише затечено стање, тако што уређује и обезбеђује начин остваривања и заштиту права стечених по ранијим прописима.

На основу наведених уставних одредаба, а у оквиру надлежности из члана 72. став 1. тач. 4. и 9. Устава, према коме Република Србија уређује и обезбеђује својинске и облигационе односе, као и организацију и коришћење простора, Суд је оценио, да су одредбама оспореног члана 20. Закона о грађевинском земљишту одређени су услови и начин коришћења градског грађевинског земљишта у државној својини, сагласно Уставу.

У односу на наводе иницијатора којим се указује на образложење Решења Уставног суда ИУ-113/99 од 2. децембра 1999. године, Суд је утврдио да и коришћење грађевинског земљишта и спровођење урбанистичких планова обезбеђује парцелацијом земљишта којом се, сагласно члану 24. Закона о планирању и уређењу простора ("Службени гласник РС", бр. 44/95 и 16/97), не мењају постојеће катастарске парцеле, осим у случајевима који су таксативно набрајани у том члану. Наведена законска одредба утврђује правило да се код формирања грађевинских парцела не мењају постојеће катастарске парцеле, при чему уводи бројне изузетке који по свом обиму доводе у питање остваривања

прописаног правила. Осим тога, поменути принцип у формирању грађевинских парцела, по оцени Суда, односи се само на будуће парцелације, које се врше након ступања на снагу тог закона, а не и на већ формиране грађевинске парцеле, одређене по раније важећим прописима.

О захтевима из представке, који се односе на међусобну неусклађеност законских одредаба, примену одређене правне терминологије, као и о иницијативи за измене и допуне Закона, није надлежан да одлучује Уставни суд, у смислу члана 125. Устава Републике Србије, па се иницијатива у овом делу одбацује.

На основу члана 19. став 1. тачка 1) и члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије," бр. 32/91 и 67/93), Суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-143/2000 од 19.12.2002.

Закон о изградњи објеката
("Службени гласник РС", бр. 44/95 ... 43/01)

- члан 51. тачка 4.

Овлашћење грађевинског инспектора да у случајевима предвиђеним законом наложи и меру рушења објекта који се гради односно који је изграђен без грађевинске дозволе није несагласно са Уставом.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 51. тачка 4. Закона о изградњи објеката ("Службени гласник РС", бр. 44/95, 24/96, 16/97 и 43/2001).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцењивање уставности члана 51. став 4. Закона о изградњи објеката ("Службени гласник РС", бр. 44/95 и 24/96). Иницијатор је навео да није у сагласности са Уставом одредба Закона којом се бесправним градитељима оставља могућност да у накнадном року од 30 до 90 дана прибаве грађевинску дозволу, јер се на тај начин негирају Уставом загарантована права грађана и стимулише бесправна изградња. Такође наводи да је оспорена одредба Закона несагласна члану 1. Устава, којим је прописано да је Република Србија демократска држава свих грађана који у њој живе, заснована на слободама и правима човека и грађанина, на владавини права и на социјалној правди; члану 3. Устава, којим је прописано да је у Републици Србији слободно све што Уставом и законом није забрањено и члану 56. Устава, којим се јемчи друштвена, државна, приватна и задружна својина и признаје једнака правна заштита за све облике својине.

Уставни суд утврдио је следеће:

Одредбом члана 12. став 3. Устава Републике Србије, прописано је да је злоупотреба слобода и права човека и грађанина противуставна и кажњива, онако како је то законом предвиђено. Чланом 53. Устава, прописано је да је свако дужан да се придржава Устава и закона, а одредбом члана 72. став 1. тачка 9. Устава, да Република Србија, између осталог, уређује организацију и коришћење простора.

У складу са наведеним Уставним одредбама, Законом о изградњи објеката ("Службени гласник РС" бр. 44/95, 24/96 и 43/2001), уређени су услови, начин и поступак изградње и коришћења објеката. У одељку ИВ који се односи на грађевинску дозволу, чланом 24. ст. 1., прописано је да грађењу објекта може да се приступи када се прибави грађевинска дозвола, а одредбама чл. 25. до 31. утврђени су услови и начин издавања грађевинске дозволе. Законом је прописано и да надзор над извршењем одредаба тог закона врши надлежно министарство.

Одредбом члана 51. Закона дато је овлашћење грађевинском инспектору да, у вршењу инспекцијског надзора предузима меру и у случају предвиђеном оспореном тачком 4. овог закона која гласи: "ако утврди да се објекат гради, односно да је завршено грађење објекта без грађевинске дозволе на подручју које је просторним, односно урбанистичким планом предвиђено за изградњу објеката такве врсте и намене, наложиће решењем обуставу радова и одредиће рок за накнадно прибављање грађевинске дозволе, који не може бити краћи од 30 ни дужи од 90 дана, а ако инвеститор у остављеном року не прибави грађевинску дозволу, наложиће решењем рушење објекта." Законом о изменама и допунама Закона о изградњи објеката ("Службени гласник РС", број 43/2001), поред наведених мера надзора над спровођењем овог закона, предвиђено је и кривично дело затвора, као санкција за предузетнике - извођаче радова, одговорна лица у правном лицу и физичка лица која граде без грађевинске дозволе.

Имајући у виду наведене Уставне одредбе, Суд је оценио да је ствар законодавне политике да обезбеди услове и начин спречавања злоупотреба слобода и права човека и грађанина, што је у конкретном случају законодавац и учинио одредбама о надзору и казним одредбама у Закону о изградњи објеката. Стога, по оцени Суда, наводи и разлози у иницијативи не дају основа за утврђивање неуставности оспореног члана 51. тачка 4. Закона о изградњи објеката, с обзиром на то да је та мера законом предвиђена као једна од могућих, ради извршавања одредаба тог закона.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-196/2000 од 12.09.2002.

Закон о порезу на добит предузећа
("Службени гласник РС", број 25/01)

Законодавац је овлашћен да предвиди потребне механизме за обезбеђење функционисања фискалног система и побољшање финансијске дисциплине.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 113. Закона о порезу на добит предузећа ("Службени гласник Републике Србије", број 25/01).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности законске одредбе наведене у изреци Решења.

Оспоравајући уставност законског решења из члана 113. наведеног Закона иницијатор истиче да је за пореске обвезнике предвиђена казна за одређене прекршајне радње прописивањем заштитне мере забране обављања делатности.

Такво нормирање је, према мишљењу иницијатора супротно члану 35. Устава Републике Србије који прокламује, као неотуђиво право на рад.

Оспореним чланом 113. Закона о порезу на добит предузећа прописана је могућност изрицања заштитне мере забране обављања одређених делатности у трајању од три месеца до једне године обвезнику који не поднесе пореску пријаву, односно порески биланс или ако у пријави, односно пореском билансу поднесе нетачне податке, што је за последицу могло да има смањење пореске основице или неосновано остваривање права на пореске подстицаје или ако уз пореску пријаву не поднесе остала документа у складу са чл. 34, 63, 64. и 70. овог закона.

Чланом 52. Устава Републике Србије утврђена је општа обавеза плаћања пореза и других дажбина које су предвиђене законом, а чланом 72. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије овлашћена је Народна скупштина да уређује и обезбеђује финансијски систем, а то значи и систем пореза, такса и других дажбина, као дела финансијског система.

Из наведених уставних одредаба, према оцени Суда, произлази овлашћење за законодавца да предвиди потребне механизме за обезбеђење функционисања фискалног система и побољшања финансијске дисциплине. У том смислу, ствар је законодавца да определи које ће мере (укључујући и одређене санкције, условљавања или ограничења), прописати за обезбеђивање извршавања утврђене обавезе плаћања пореза.

Суд је оценио да је са становишта уставности оспорене законске норме од значаја то да се све прописане мере примењују под једнаким условима на све пореске обвезнике.

Прописивањем заштитне мере забране обављања одређених делатности у трајању од три месеца до једне године за одређене прекршајне радње теже природе одређене законом, према оцени Суда, не повређује се уставна гаранција права на рад из члана 35. Устава Републике Србије.

Установљена заштитна мера забране обављања делатности ограниченог је временског трајања и односи се само на обављање одређених делатности, што не искључује могућност обављања других делатности од стране истог субјекта.

Приликом оцењивања уставности оспореног законског решења, Уставни суд је имао у виду да се неплаћањем пореза нарушава Уставом утврђена обавеза, плаћања пореза из члана 52. Устава Републике Србије, те да се не може позивати на Уставом зајемчено право у случају кад се истовремено крши Уставом утврђена обавеза. Овакав став Суда заснива се на члану 53. Устава Републике Србије, према коме је свако дужан да се придржава Устава и закона.

На основу изложеног, као и члана 23. став 3. и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91), Уставни суд Републике Србије је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-127/2001 од 10.10.2002.

Закон о порезу на доходак грађана
("Службени гласник РС", број 24/01)

- члан 171.

Прописивањем заштитне мере забране обављања делатности за теже прекршајне радње не повређује се уставна гаранција права на рад.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 171. Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник Републике Србије", број 24/01).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности законске одредбе наведене у изреци Решења.

Оспоравајући уставност наведене законске одредбе, иницијатор је навео да је овом одредбом предвиђена казна за пореске обвезнике за прекршајне поступке у виду забране обављања делатности. Такво прописивање је, према мишљењу иницијатора, супротно члану 35. Устава Републике Србије који прокламује, као неотуђиво, право на рад.

Оспореним чланом 171. наведеног Закона прописана су два случаја у којима ће се обвезнику изрећи заштитна мера забране обављања делатности у трајању од три месеца до годину дана.

Први случај у коме је могуће изрећи поменути заштитну меру постоји уколико је обвезник кажњен новчаном казном из члана 166. став 5. и члана 167. став 2. овог закона.

Чланом 166. став 5. Закона предвиђена је новчана казна од двоструког до десетоструког износа пореског дуга за прекршај предузетнику који, чињењем неке од прекршајних радњи описаних одредбама става 1. члана 166. Закона, избегне плаћање пореза, а чланом 167. став 2. овог закона предвиђена је новчана казна у истом распону, али за друге прекршајне радње описане одредбама става 1. члана 167. Закона, којима се избегне плаћање пореза.

Други случај у коме је могуће изрећи заштитну меру забране обављања делатности у трајању од три месеца до годину дана постоји уколико је обвезник кажњен најмање три пута у току године за порески прекршај из члана 166. став 1. и члана 167. став 1. Закона.

Уставом Републике Србије у члану 52. утврђена је обавеза плаћања пореза и других дажбина које су утврђене законом. Одредбом члана 72. став 1. тачка 4. Устава утврђено је да Република Србија уређује и обезбеђује финансијски систем, а то значи и систем јавних финансија у виду пореза, такса и других дажбина.

Према одредби члана 23. став 1. Устава кажњива дела и казне утврђују се законом, односно прописом заснованим на закону.

Из наведених уставних норми, према оцени Суда, произлази овлашћење за законодавца да предвиди потребне механизме за функционисање фискалног система и обезбеђивања пореске дисциплине. У том смислу, ствар је законодавца да определи које ће мере (укључујући и одређене санкције), прописати за обезбеђивање извршавања утврђене обавезе плаћања пореза.

Суд је утврдио да је од значаја то да се све ове мере прописане Законом, под једнаким условима, примењују на све пореске обвезнике.

Прописивањем заштите мере забране обављања делатности у трајању од три месеца до годину дана за теже прекршајне радње, у два Законом предвиђена случаја, према оцени Суда, не повређује се уставна гаранција права на рад из члана 35. Устава Републике Србије. Установљена заштитна мера забране обављања делатности је ограниченог временског трајања и односи се само на обављање одређене конкретне делатности, што не искључује могућност обављања других делатности од стране истог субјекта.

Приликом оцењивања уставности оспореног законског решења, Суд је имао у виду да се неплаћањем пореза нарушава уставна обавеза плаћања пореза из члана 52. Устава, те да се нико не може позивати на Уставом зајемчено право у случају кад се истовремено крши Уставом утврђена обавеза. Овакав став Суда заснива се на члану 53. Устава, према коме је свако дужан да се придржава Устава и закона.

На основу изложеног, као и члана 23. став 3. и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91), Уставни суд Републике Србије је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-126/2001 од 24.10.2002.

Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана
("Службени гласник РС", број 42/98)

- члан 1.

Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана
("Службени гласник РС", број 48/99)

- члан 4.

Законодавац је овлашћен да уређује елементе пореског система, као и питања везана за вођење пословних књига, односно друге документације у којој се евидентирају чињенице и подаци од значаја за утврђивање висине пореских обавеза.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 1. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", број 42/98), у делу којим се брише одредба члана 9. став 1. тачка 13. Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", бр. 43/94, 74/94, 53/95, 1/96, 12/96, 24/96, 39/96, 52/96, 54/96, 16/97 и 60/97).

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 4. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", број 48/99).

3. Обуставља се поступак за утврђивање неуставности члана 5. Закона из тачке 2. изреке.

Уставном суду Републике Србије поднето је више представки којима је иницирано покретање поступка за оцену уставности одредаба Закона наведених у изреци Решења.

Према наводима изнетим у представкама, законска регулатива која се односила на плаћање самодоприноса из пензија супротна је одредбама члана 55. ст. 1. и 3. и одредби члана 68. став 2. Устава Републике Србије.

Иницијативом се оспорава одредба члана 9. Закона (без навођења пуног назива Закона) и тражи се од Уставног суда да се не примењује на примања пензионера.

Поред овога, у једној представци указује се на то да се самодопринос не односи на пензије војних лица, иако они користе сву инфраструктуру града за коју је уведен самодопринос.

Представком је оспорена уставност одредбе члана 4. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", број 48/99), из разлога што је нерационално да порески обвезници-паушалци воде пословне књиге о оствареном промету, јер те обавезе извршавају паушално и без обзира на остварени приход. Уставност законског решења из члана 5. наведеног Закона по коме порески обвезници имају обавезу да примљени готов новац уплаћују у целости код организације за послове платног промета истог или наредног дана по наплати оспорена је јер иницијатор сматра да "све што није порез, односно друга дажбина утврђена законом, а што је порески обвезник - паушалац остварио својим радом не треба да уплаћује никоме, па ни организацији за платни промет".

У поступку пред Уставним судом Републике Србије утврђено је следеће:

Чланом 114. став 2. Устава Републике Србије одређено је да се за задовољавање потреба грађана у општини могу прикупљати средства на основу непосредног изјашњавања грађана, у складу са законом.

Устав не уређује непосредно институт самодоприноса, нити његове елементе као што су: врсте прихода на које се плаћа, субјекти обавезе, ослобођења и слично. Уређивање тих питања, према оцени Суда, спада у домен законске регулативе, односно ствар је законодавне политике у овој области.

Чланом 1. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", број 20/98) брисана је одредба члана

9. став 1. тачка 13. Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", број 43/94) према којој су пензије биле изузете од плаћања пореза на доходак грађана, па се сагласно члану 9. тада важећег Закона о самодоприносу ("Службени гласник РС" бр. 29/93, 67/93 и 48/94) на њих није могао увести самодопринос. Чланом 3. Закона додат је нови члан 23а. којим је у тачки 2. одређено да се на примања остварена по основу пензија и инвалиднина не плаћа аконтациони порез, а чланом 19. додат је и члан 101.б. којим је у ставу 1. и ставу 3. тачка 2. прописано да годишњи порез на доходак грађана плаћају грађани који у тој години остваре приход већи од 72.000,00 динара, с тим да у тај укупан приход улазе и примљене пензије и инвалиднине.

Из наведеног проистиче да је Законом о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", број 20/98) била предвиђена могућност опорезивања пензија и инвалиднина, ако њихови корисници остваре годишњи нето приход преко одређеног лимита, а у свим осталим случајевима ова примања су била изузета и од плаћања пореза на доходак и од плаћања самодоприноса.

Чланом 220. став 2. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 49/99) прописано је да ће се права и обавезе грађана која су утврђена актима о увођењу самодоприноса, до дана ступања на снагу овог закона, извршити у складу са тим актима.

Ступањем на снагу Закона о локалној самоуправи тј. 19. новембра 1999. године у целини је престао да важи Закон о самодоприносу, на основу члана 220. став 1. наведеног Закона.

Чланом 72. Закона о локалној самоуправи било је прописано да, ако одлуком није друкчије одређено, а основице за извршавање самодоприноса чине зараде, односно плате, остала примања која имају карактер личних примања, односно прихода, пензије остварене у земљи и иностранству, приходи од имовине и имовинских права и вредност имовине, самодопринос се обрачунава на основицу одговарајућих примања и прихода, односно имовине утврђене у складу са прописом којим се уређује опорезивање одговарајућих прихода, односно имовине, а код пензија на висину пензија.

Из наведене законске одредбе произлази да су основицу за извршавање самодоприноса чиниле пензије остварене у земљи и иностранству и да се самодопринос обрачунавао на висину пензије.

Уставни суд је констатовао да се Одлука Уставног суда ИУ-689/91 (објављена у Службеном гласнику РС", број 50/93) односи искључиво на питање уставности увођења пореза на пензије, а не и на питање уставности увођења самодоприноса, као облика самообавезивања грађана.

Такође, Одлуку Уставног суда ИУ-42/99 од 25.12.2000. године (објављена у "Службеном гласнику Републике Србије", број 3/2001), којом је Суд утврдио да одредба члана 101.б. став 3. тачка 2. Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник Републике Србије", број 43/94.... 54/99) није у сагласности са Уставом, не треба везивати за институт самодоприноса, као специфичног облика задовољавања заједничких потреба грађана.

С обзиром на различиту правну природу самодоприноса у односу на порез, Суд је оценио да правни аргументи изнети у образложењу наведених судских одлука нису од релевантног утицаја на законско уређивање института самодоприноса у његовим сегментима као што су: основица (тј. врсте прихода које чине предмет самодоприноса), обвезници, ослобођења и слично.

Наиме, за разлику од пореза који представљају законску обавезу издвајања средстава у општем интересу, самодопринос је облик издвајања средстава за задовољавање потреба локалног карактера, на основу изражене већинске воље потенцијалних корисника добара за које се самодопринос уводи. Стога, ова два облика прикупљања средстава, по оцени Суда, не могу се изједначавати у погледу врсте примања која подлежу обавези.

Суд је утврдио да не постоје уставно-правне сметње да се начин обезбеђивања средстава за задовољавање потреба грађана у општини путем самодоприноса, укључујући и одређивање различитих категорија примања као предмета обавезе, уреди законом на исти или другачији начин од прописа којима се уређује порез на доходак грађана.

Уставни суд, при томе, не може улазити у оцену целисходности и оптималности законских решења, сагласно својој надлежности из члана 125. Устава Републике Србије.

Одредба члана 114. став 2. Устава Републике Србије представља основ за законско уређивање свих елемената института самодоприноса, те је Суд утврдио да нема основа за покретање поступка за оцену уставности члана 1. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник Републике Србије", број 42/98) у делу којим је брисана одредба члана 9. став 1. тачка 13. Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник Републике Србије", бр. 43/94...60/97).

Даном ступања на снагу важећег Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/2002), тј. 6. марта 2002. године, престао је да важи Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 27/01), на основу одредбе члана 128. став 1. тачка 2. овог Закона. Чланом 93. став 3. важећег Закона о локалној самоуправи прописано је да се самодопринос не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања.

Чланом 9. важећег Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", број 24/2001) у ставу 1. тачка 17. прописано је да су из дохотка за опорезивање изузета примања остварена по основу пензија и инвалиднина. Такође, пензије и инвалиднине не подлежу ни плаћању годишњег пореза на доходак грађана, у смислу члана 87. важећег Закона о порезу на доходак грађана.

Оспореном одредбом члана 4. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник Републике Србије", број 48/99) измењена је одредба члана 104. став 3. основног текста овог закона ("Службени гласник РС", број 43/94), тако што је предвиђено да паушално опорезиви обвезници воде пословну књигу о оствареном промету, уместо евиденције о промету која се до тада водила.

По мишљењу иницијатора, паушалци плаћају пореске обавезе без обзира на стварно остварени приход, па је нерационално да воде пословну књигу.

У систему опорезивања, метод паушалног опорезивања егзистира као изузетак док се, по правилу, опорезивање врши према стварном дохотку и увек се заснива на вођењу пословних књига и друге релевантне документације.

Међутим, полазећи од тога да порески обвезници који се опорезују паушално не би требало да плаћају порез у мањем износу него обвезници који се опорезују према стварном приходу оспореном одредбом Закона прописана је обавеза вођења пословне књиге о оствареном промету. На

тај начин се омогућава да се више индивидуализују пореска задужења паушално опорезивих обвезника. Овакав начин опорезивања за поменуте категорије обвезника значи опорезивање, под једнаким условима, предвиђеним Законом.

Суд је утврдио да уставно-правни основ оспорене законске норме чине одредбе: члана 52. Устава Републике Србије којим је прописано да је свако дужан да плаћа порезе и друге дажбине утврђене законом, члана 69. став 3. према коме се пореске обавезе утврђују према економској снази обвезника и члана 72. став 1. тачка 4. према коме Република уређује финансијски систем.

Уређујући елементе пореског система, као дела финансијског система, законодавац је овлашћен да уређује и питања везана за вођење пословних књига, односно друге документације у којој се евидентирају чињенице и подаци од значаја за утврђивање висине пореских обавеза.

Чланом 111. Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник Републике Србије" број 43/94... 54/99) утврђено је овлашћење за Министра финансија да ближе прописује врсте и садржину пословних књига које се воде по систему простог књиговодства и других евиденција, начин њиховог вођења и исказивања финансијског резултата.

Увидом у измену Правилника о пословним књигама и исказивању финансијског резултата ("Службени гласник Републике Србије", број 54/99) Суд је констатовао да је промењен само назив обрасца (уместо ранијег ЕПО уведен је образац КПО, али је садржина једног и другог обрасца остала идентична, тако да није ни била у питању суштинска измена, већ само терминолошко усклађивање са чланом 4. наведене измене Закона о порезу на доходак грађана).

Даном почетка примене Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", број 24/2001) тј. од 1. јула 2001. године, на основу одредбе члана 173а. у вези са чланом 180. овог закона, престао је да важи у целини ранији Закон о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", бр. 43/94 ... и 54/99), а тиме и оспорена одредба члана 4. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", број 48/99).

Чланом 43. став 4. важећег Закона о порезу на доходак грађана, такође је прописана обавеза за предузетнике који порез плаћају на паушално утврђен приход да воде пословну књигу о оствареном промету.

Оспореном одредбом члана 5. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник Републике Србије", број 48/99) допуњен је члан 135. новим ставом 2. којим је прописана обавеза пореског обвезника који обавља самосталну делатност да новац примљен у готовини уплати код организације надлежне за послове платног промета код које има отворен пословни рачун или другог најближег носиоца платног промета истог дана, а најдоцније наредног радног дана.

У току трајања поступка пред овим Судом, Савезни уставни суд је на седници од 14. марта 2000. године, донео Одлуку ИУ-47/96 којом је утврдио да одредба члана 135. Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник Републике Србије", бр. 43/94... 54/99) није сагласна са Законом о платном промету ("Службени лист СРЈ" бр. 53/92, 6/93, 16/93, 31/93, 32/94, 61/95, 28/96, 30/96, 34/97, 44/99 и 47/99). Наведена Одлука објављена је "Службеном листу СРЈ", број 17/2000 од 21. априла 2000. године. Како је даном објављивања Одлуке Савезног уставног суда оспорена одредба члана 135. став 2. Закона о

порезу на доходак грађана престала да важи, то су престале да постоје процесне претпоставке за вођење поступка пред овим Судом, па је Суд обуставио поступак, у смислу члана 25. тачка 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", бр. 32/91 и 67/93).

На основу изложеног, као и члана 25. тачка 2, члана 47. тач. 3) и 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-83/99 од 12.12.2002.

Закон о оружју и муницији
("Службени гласник РС", бр. 9/92 ... 44/98)

- члан 8. став 10.

Законодавац је овлашћен да законом пропише искључење права на вођење управног спора.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 8. став 10. Закона о оружју и муницији ("Службени гласник Републике Србије" бр. 9/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 44/98).

2. Одбацује се иницијатива за оцењивање сагласности закона из тачке 1. овог решења са савезним Законом о општем управном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 33/97 и 31/2002).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцењивање уставности и законитости члана 8. став 10. Закона о оружју и муницији ("Службени гласник РС", бр. 9/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 44/98).

У иницијативи се наводи да је оспореним одредбама Закона прописано да се против решења надлежног органа у вези држања оружја донетог по жалби не може водити управни спор, иако је чланом 259. Закона о општем управном поступку предвиђена могућност вођења управног спора против решења другостепеног органа. По мишљењу иницијатора оспорена одредба Закона о оружју и муницији у несагласности је и са Законом о општем управном поступку.

Уставни суд у спроведеном поступку утврдио је следеће:

Оспорена одредба члана 8. став 10. Закона о оружју и муницији гласи: "Против решења донетог по жалби не може се водити управни спор."

Одредбом члана 124. ст. 3. и 4. Устава Републике Србије предвиђено је да о законитости коначних појединачних аката којима државни органи и организације које врше јавна овлашћења решавају о правима или обавезама, одлучује суд у управном спору, ако за одређену ствар није законом предвиђена друга судска заштита, као и да се само законом може изузетно, у одређеним врстама управних ствари, искључити управни спор.

Одредбом члана 8. Закона о оружју и муницији прописано је да се против решења којим се одбија захтев за издавање одобрења за набављање оружја, односно муниције може изјавити жалба министру унутрашњих послова у року од 15 дана од дана уручења решења. Оспореном одредбом закона прописано је да се против решења донетог по жалби не може водити управни спор, односно законом је искључено право на вођење управног спора против другостепеног решења надлежног државног органа донетог у поступку одобравања набавке, држања и ношења ватреног оружја, трофејног оружја и оружја које због дотрајалости више није за употребу, као и ваздушног оружја и оружја са тетивом.

Полазећи од овлашћења садржаних у одредби члана 73. тачка 2. Устава Републике Србије, по коме Народна скупштина Републике Србије доноси законе, друге прописе и опште акте и члана 124. став 3. и 4. Устава, по оцени Суда законодавац је имао овлашћење да законом пропише искључење права на вођење управног спора.

У вези са захтевом иницијатора да Уставни суд оцењује сагласност републичког закона са савезним Законом о општем управном поступку, Уставни суд је одбацио захтев, јер према члану 125. Устава Републике Србије, није надлежан да оцењује међусобну сагласност савезног и републичког закона.

На основу члана 19. став 1. тачка 1) и члана 47. став 1. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91) и члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник Републике Србије", број 9/95) Уставни суд одлучио је као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-76/01 од 17.10.2002.

Закон о здравственом осигурању
("Службени гласник РС", бр. 18/92 ... 18/02)

- члан 8. став 1. тачка 10.

Здравствено осигурање за земљораднике као грађане који нису обавезно осигурани на основу Устава, законом се може увести као обавезно.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцењивање уставности члана 8. став 1. тачка 10. Закона о здравственом осигурању ("Службени гласник РС", бр. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01 и 18/02);

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости члана 9. Одлуке о стопама доприноса за обавезно здравствено осигурање, коју је донео Управни одбор Републичког завода за здравствено осигурање ("Службени гласник РС" бр. 47/98 и 3/99).

3. Одбацује се иницијатива за покретање поступка за оцењивање уставности члана 10. Закона о основама пензијског и инвалидског осигурања ("Службени лист СРЈ", бр. 30/96, 58/98 и 70/01).

4. Уступа се Савезном уставном суду представка за оцену уставности закона из тачке 3. ове изреке.

Група грађана из села Брајновца општина Јагодина, поднела је Уставном суду представку у којој се тражи покретање поступка за оцену уставности појединих одредаба Закона о основама пензијског и инвалидског осигурања, Закона о здравственом осигурању и појединих одредаба подзаконских аката које се односе на обавезу земљорадника да плаћају допринос за пензијско и инвалидско осигурање и за здравствено осигурање по члану домаћинства. Иницијатори сматрају да пензијско и инвалидско осигурање и здравствено осигурање за земљораднике треба да буде добровољно а не обавезно. На основу садржине представке закључено је да иницијатори оспоравају:

- члан 10. тач. 3. Закона о основама пензијског и инвалидског осигурања ("Службени лист СРЈ", бр. 30/96, 58/98 и 70/01 и 3/02)

- члан 8. став 1. тачка 10. Закона о здравственом осигурању ("Службени гласник РС" бр. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01 и 18/02), и

- члан 9. Одлуке о стопама доприноса за обавезно здравствено осигурање коју је донео Управни одбор Републичког завода за здравствено осигурање ("Службени гласник РС", бр. 47/98 и 3/99).

У току поступка Уставни суд је утврдио да је оспореним одредбама члана 10. Закона о основама пензијског и инвалидског осигурања предвиђено је да су на обавезно пензијско и инвалидско осигурање осигурани: запослени, лица која самостално обављају делатност и земљорадници.

Оспореном одредбом члана 8. став 1. тачка 10. Закона о здравственом осигурању предвиђено је да су према овом закону обавезно осигурана лица, поред осталих, и земљорадници који се баве пољопривредом, ако нису осигурани по другом основу.

Одлуком о стопи доприноса за обавезно здравствено осигурање утврђене су стопе доприноса по којима осигураници из члана 8. став 1. Закона о здравственом осигурању и други уплатиоци плаћају допринос. У члану 9. Одлуке предвиђено је да допринос по стопи од 5% плаћају осигураници из члана 8. став 1. тачка 10. Закона - земљорадници који се баве пољопривредом, ако нису осигурани по другом основу. Изузетно, старачко домаћинство,

односно домаћинство осигураника земљорадника чији су чланови домаћинства старији од 65 година - мушкарац и 60 година - жена, под условом да њихови чланови не остварују приход по другом основу и немају чланове породице или друга лица која су по закону или по другом основу дужна да их издржавају, плаћају допринос по стопи од 1,0%.

Према одредбама члана 40. Устава Републике Србије обавезним осигурањем, запослени, у складу са законом, обезбеђују себи право на здравствену заштиту и друга права за случај болести, право за случај трудноће, порођаја, смањења или губитка радне способности, незапослености и старости и права на друге облике социјалног осигурања, а за чланове своје породице - право на здравствену заштиту, право на породичну пензију, као и друга права по основу социјалног осигурања. Права из социјалног осигурања за грађане који нису обухваћени обавезним социјалним осигурањем уређују се законом. Одредбом члана 72. став 1. тачка 6. Устава Републике Србије предвиђено је да Република уређује и обезбеђује систем у области здравства. Из наведених одредаба Устава произилази да се здравствено осигурање за земљораднике као грађане који нису обавезно осигурани на основу Устава, законом може увести као обавезно. Према томе, оспорена одредба члана 8. став 1. тачка 10. Закона о здравственом осигурању није у несагласности са Уставом.

Оспорену Одлуку о стопама доприноса за обавезно здравствено осигурање, донео је Управни одбор Републичког завода за здравствено осигурање на основу овлашћења из члана 100. став 1. тачка 6. Закона о здравственом осигурању. Овом одредбом закона је предвиђено да Управни одбор утврђује стопе доприноса за обавезно здравствено осигурање, у складу са овим законом.

Одредбом члана 68. став 2. Устава Републике Србије, предвиђено је да средства за остваривање права по основу обавезног социјалног осигурања и за случај привремене незапослености обезбеђују запослени, други осигураници и послодавци. Обавеза земљорадника да плаћају допринос заснива се на чињеници постојања обавезног осигурања уведеног законом пошто је према члану 40. Устава социјално осигурање обавезно за запослене, а да се то осигурање за друге грађане уређује законом. Према томе, оспорена одредба члана 9. Одлуке о стопама доприноса за обавезно здравствено осигурање није у несагласности са Уставом и законом.

Обавезно пензијско и инвалидско осигурање за земљораднике уведено је одредбом члана 10. савезног Закона о основама пензијског и инвалидског осигурања. Пошто према одредбама члана 125. Устава Републике Србије за оцену уставности савезног закона није надлежан Уставни суд Србије, то је на основу члана 19. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС" број 32/91) Уставни суд у овом делу иницијативу одбацио и уступио Савезном уставном суду.

На основу изложеног и члана 19. став 1. тачка 1. и став 2. и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС" број 32/91), одлучено је као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-208/2000 од 26.09.2002.

Закон о пензијском и инвалидском осигурању
("Службени гласник РС", бр. 52/96 и 46/98)

- члан 6. став 1.

Одредба Закона којом су прописани услови за остваривање права на старосну пензију осигураницима на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем није несагласна са Уставом Републике Србије.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 6. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 52/96 и 46/98).

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцењивање уставности члана 6. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 52/96 и 46/98).

У иницијативи се поставља питање основаности различитог третирања и тумачења законске категорије оствареног радног стажа на пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем остварен у Министарству унутрашњих послова и ван Министарства, као и питање да ли се различитим третирањем тако оствареног радног стажа са увећаним трајањем нарушавају уставна права на слободу кретања и школовања и право на рад?

Уставни суд у спроведеном поступку утврдио је следеће:

Оспорена одредба члана 6. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 52/96 и 46/98) гласи:

"Осигураник коме, у складу с републичким законом, престане запослење с правом на пензију пре испуњења општих услова прописаних за остваривање права на старосну пензију, стиче право на старосну пензију ако је навршио најмање 50 година живота и 20 година пензијског стажа, од чега најмање 10 година ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем"

Одредбом члана 77. став 1. тачка 5. Устава Савезне Републике Југославије предвиђено је да Савезна Република Југославија, преко својих органа, поред осталог, утврђује политику, доноси и извршава савезне законе, друге прописе и опште акте у областима, односно питањима основа социјалног осигурања и радних односа. Законом о основама пензијског и инвалидског осигурања ("Службени лист СРЈ", бр. 30/96, 58/98, 70/2001 и 3/2002.) уређене су основе пензијског и инвалидског осигурања, а у члану 22. овог закона прописани су услови за стицање и утврђивање права на старосну пензију. Одредбом члана 23. овог закона утврђена је старосна граница за стицање права на старосну пензију осигурника коме се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем и то тако што се старосна граница може снизити само до 50 година живота.

Одредбом члана 72. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, предвиђено је да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, систем у области социјалног осигурања, као и друге економске и социјалне односе од општег интереса. Одредбом члана 11. Устава утврђено је да су слободе и права човека и грађанина ограничени само једнаким слободама и правима других, и кад је то Уставом утврђено, а чланом 13. Устава утврђено је да су грађани једнаки у правима и дужностима и имају једнаку заштиту пред државним и другим органима без обзира на расу, пол, рођење, језик, националну припадност, вероисповест, политичко или друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање или које лично својство.

По оцени Суда, оспореном одредбом Закона не укидају се, нити ограничавају Уставом утврђене слободе и права човека и грађанина и не повређују се одредбе Устава Републике Србије којима се утврђују једнака права и дужности и једнака заштита пред државним и другим органима. Оспореном одредбом Закона, омогућено је остваривање права на старосну пензију свим осигураницима који испуне прописане услове. Тиме се осигураници - грађани не доводе у неједнак положај пред законом, зависно од њихових личних својстава, па ни зависно од околности где су остварили стаж који се рачуна са увећаним трајањем.

У вези са захтевом за давање тумачења о правилности примене оспорене одредбе Закона о пензијском и инвалидском осигурању и о међусобном односу одредби овог закона и Закона о унутрашњим пословима, Уставни суд, према члану 125. Устава Републике Србије није надлежан да даје тумачења за примену закона, као ни да врши оцену међусобне сагласности републичких закона.

На основу члана 47. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-37/2001 од 19.12.2002.

Закон о правосудном испиту
("Службени гласник РС", број 16/97)

- члан 32.

Законом је допуштено установити одређени прелазни период у коме ће се потпуно или делимично примењивати старе норме, које се замењују новим, а чије је важење ограничено на утврђени период. На овај начин се регулише затечено стање, као и остваривање права и обавеза које су настале у време важења прописа који се ставља ван снаге.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 32. Закона о правосудном испиту ("Службени гласник РС", број 16/97).

Представком је тражено покретање поступка за оцену уставности и законитости члана 32. Закона о правосудном испиту.

У представци се наводи да је оспорени Закон неуставан, јер не садржи поједина решења из претходног закона, који је прописивао могућност да се кандидату на правосудном испиту признају предмети положени на стручном испиту. По мишљењу подносиоца представке, оспорени Закон довео је у неповољнији положај кандидате који по том закону полажу правосудни испит, у односу на лица која су испит положила по ранијим прописима.

Уставни суд је констатовао да члан 32. Закона о правосудном испиту утврђује престанак важења Закона о правосудном испиту ("Службени гласник РС", број 67/93) почетком примене овог Закона, а то је 1. јануар 1998. године (члан 33. Закона). Закон не предвиђа могућност да се на правосудном испиту кандидат ослобађа полагања испита из предмета које је положио на стручном испиту.

Оспорени члан 32. Закона о правосудном испиту налази се у глави В "Прелазне и завршне одредбе". Тим одредбама које, по правилу, садржи сваки закон који на нов начин уређује дрштвене односе, регулише се начин преласка са постојећих правих норми на нове норме. На почетку примене сваког закона отвара се низ питања која се односе на могућност примене тог акта одмах након ступања на снагу, због чега је потребно установити одређени прелазни период у коме ће се потпуно или делимично примењивати старе норме, које се замењују новим, а чије је важење органичено на утврђени период. На овај начин се регулише затечено стање, као и остваривање права и обавеза које су настале у време важења прописа који се ставља ван снаге.

По оцени Суда, оспорену одредбу члана 32. Закона треба посматрати и у односу на друге одредбе из исте главе Закона, а пре свега у односу на члан 30. којим је предвиђено да кандидат који је полагање правосудног испита започео по прописима који су важали до почетка примене новг закона, има право да полагање доврши по прописима који су били на снази у време када је полагање започео. На овај начин је изричитом вољом законодавца, под условима прописаним законом, продужена примена раније важећег прописа.

Уставни суд је утврдио да су неосновани наводи из иницијативе по којима се изостављањем одлуке о признавању положених предмета на стручном испиту за рад у државним органима за правосудни испит, противуставно доводе у неједнак положај кандидати који су раније полагали тај испит.

Према одредби члана 13. Устава Републике Србије грађани су једнаки у правима и дужностима и имају једнаку заштиту пред државним и другим органима без обзира на пол, националност, језик, вероисповест, политичко или друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање или које лично својство. Једнакост дакле, увек постоји с обзиром на одређено

својство субјеката, а не с обзиром на сва њихова својства. Једнакост услова за полагање правосудног испита је у томе да прописана права и обавезе морају бити иста за све, па стога нема повреде принципа једнакости упоређивањем законских решења која су престала да важе, са условима за остваривање одређених права које утврђују нови прописи.

О захтеву за враћање ранијег решења, односно измене оспореног Закона, није надлежан да одлучује Уставни суд, јер се ради о питањима оправданости и целисходности, која су у домену законодавне политике и процене законодавца о томе на који начин треба уредити одређену материју.

На основу изложеног и члана 47. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91), Суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-205/2000 од 25.07.2002.

Закон о средствима солидарности за запослене који су привремено остали без посла услед ратних дејстава
("Службени гласник РС", број 33/99)

У току поступка пред Уставним судом оспорени закон стављен је ван снаге, па су се стекли услови за обуставу поступка за оцењивање уставности овог закона.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Обуставља се поступак за оцењивање уставности Закона о средствима солидарности за запослене који су привремено остали без посла услед ратних дејстава ("Службени гласник РС", број 33/99).

Предлогом Уједињеног гранског синдиката "Независност" из Београда, покренут је поступак за оцењивање уставности чл. 1., 2., 3., 5. и 7. Закона о средствима солидарности за запослене који су привремено остали без посла услед ратних дејстава ("Службени гласник РС", број 33/99). У предлогу се наводи да се оспореним законским одредбама одузима део нето примања запослених, односно пензионера, без њихове сагласности а право на остваривање нето личних примања се условљава претходним извршавањем обавезе по том основу. Према мишљењу предлагача, оспорене одредбе наведеног Закона нису у сагласности са чланом 11, чланом 12. став 3. и чланом 36. став 1. Устава Републике Србије.

Уставном суду поднето је и више иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности наведеног Закона, у којима се истиче да

није било уставног основа за доношење оспореног закона, односно одузимање дневнице и плате. Оспореним одредбама Закона прописано је различито оптерећење грађана и направљена разлика између пензија и зарада, тако што се од пензије узима као основица 30-ти део а од зарада запослених 26-ти део, чиме се нарушава начело једнакости свих пред Уставом. Такође, према мишљењу иницијатора оспореним Законом установљена је обавеза у смислу пореза, с тим што су обухваћене све категорије грађана, па чак и оне које не плаћају порез на годишњи приход.

Предлагач и иницијатори тражили су да Уставни суд, до доношења коначне одлуке, обустави извршење појединачних аката или радњи које се предузимају на основу оспорених одредаба Закона.

У одговору Законодавног одбора Народне скупштине истиче се да је оспорени Закон донет у складу са овлашћењима садржаним у члану 72. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, и да су њиме утврђене економско-социјалне мере којима се обезбеђују социјална заштита радника и њихових породица који су остали без посла услед ратних дејстава и услови за њихово запошљавање; да дневница солидарности утврђена зависно од висине примања, по својој природи има пре свега елементе солидарности, али да са становишта Устава представља посебну дажбину чије се плаћање, полазећи од члана 32. Устава, може утврђивати законом. Оспореним Законом, полазећи од принципа утврђивања обавеза сразмерно економској снази обвезника (члан 69. став 3. Устава), утврђена је обавеза плаћања дневница према висини личних примања односно пензија, и сви обвезници доведени су у исти положај у извршавању обавеза.

Уставни суд је утврдио следеће:

Закон о средствима солидарности за запослене који су привремено остали без посла услед ратних дејстава донела је Народна скупштина Републике Србије. Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", број 33/99 и према члану 30. ступио је на снагу наредног дана од дана објављивања (17. јула 1999. године).

Одредбом члана 1. оспореног Закона прописано је да се за обезбеђивање средстава за исплату накнаде зараде, новчане накнаде, услова за обезбеђивање радних места, једнократних и других помоћи запосленима који су привремено остали без посла у предузећу или делу предузећа, односно другом правном лицу, у коме су услед ратних дејстава оштећени или уништени објекти, средства рада или опрема, плаћа дневница солидарности. Дневницу солидарности плаћају запослени, чланови управног и надзорног одбора, посланици, одборници и пензионери а дневница се плаћа из нето личних примања.

Осталим одредбама оспореног Закона утврђен је начин обрачуна и плаћања дневнице солидарности, намена средстава остварених по основу дневнице солидарности, поступак и критеријуми за доделу средстава, а у члану 13. овлашћена је Влада Републике Србије, да на предлог надлежног министарства, доноси акт којим утврђује предузећа и број запослених за које се обезбеђују средства за остваривање права из члана 10. Закона.

У међувремену, од покретања поступка за оцењивање уставности наведеног Закона, Влада Републике Србије, на основу члана 90. тачка 2. Устава Републике Србије, донела је Уредбу о обустављању плаћања дневнице солидарности ("Службени гласник РС", број 44/2000), која је ступила на снагу 17. новембра 2000. године, а Народна скупштина Републике Србије донела је Закон о престанку важења Закона о средствима солидарности за запослене који су привремено остали без посла услед ратних дејстава ("Службени гласник РС", број 29/2001), који је ступио на снагу 25. маја 2001. године.

Одредбом члана 25. тачка 2) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука предвиђено је да ће Уставни суд обуставити поступак кад у току поступка престану процесне претпоставке за вођење поступка. У конкретном случају у току поступка пред Уставним судом оспорени Закон стављен је ван снаге, па су се стекли услови за обуставу поступка оцењивања уставности оспореног Закона.

На основу члана 25. тачка 2), члана 45. и члана 47. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91), Уставни суд одлучио је као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-62/2000 од 7.11.2002.

Закон о судовима
("Службени гласник РС", бр. 46/91, 60/91, 18/92 и 71/92)

- члан 46. став 1. тачка 4. и члан 47.

С обзиром да су оспорене одредбе Закона о судовима у току поступка оцењивања њихове уставности престале да важе, престале су и процесне претпоставке за вођење поступка.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Обуставља се поступак за оцењивање сагласности одредаба члана 46. став 1. тачка 4. и члана 47. Закона о судовима ("Службени гласник Републике Србије", бр. 46/91, 60/91, 18/92 и 71/92) са Уставом.

Предлозима Адвокатске коморе Војводине и Адвокатске коморе Србије покренут је поступак за оцењивање уставности члана 46. став 1. тачке 4. и члана 47. Закона о судовима ("Службени гласник РС", бр. 46/91, 60/91, 18/92 и 71/92).

Предлагачи наводе да је оспорена одредба члана 46. Закона о судовима у супротности са чланом 101. ст. 2. и 3. Устава Републике Србије, којим је прописано да судија не може бити против своје воље разрешен дужности, осим кад је осуђен за кривично дело на безусловну казну затвора од

најмање шест месеци или за кажњиво дело које га чини неподобним за вршење судијске функције, кад нестручно и несавесно обавља судијску функцију и кад трајно изгуби радну способност. Предлагачи такође истичу да наведена одредба Закона проширује разлоге за разрешење са новим разлогом - обављање послова који су неспојиви са судијском функцијом, а који у Уставу није наведен.

Према наводима предлагача одредба члана 47. Закона о судовима у супротности је и са одредбом члана 101. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, којом је прописана безусловна обавеза Врховног суда Србије да за сваки основ за престанак судијске функције или разрешење судије утврђује постојање разлога. Оспореном одредбом Закона о судовима та обавеза Врховног суда Србије ограничена је на само један од разлога за разрешење. По мишљењу предлагача, на тај начин повређено је начело о самосталности судијске функције предвиђено у члану 96. став 1. Устава и начело сталности судијске функције предвиђено чланом 101. став 1. Устава.

Законодавни одбор Народне скупштине у одговору истиче да је чланом 100. Устава прописано да судија не може да обавља службу или посао за које је законом утврђено да су неспојиви са судијском функцијом, и да је наведена забрана један од начина којима се штите непристрасност и независност судија и у функцији је заштите права и слобода грађана, па је за обезбеђивање независности судије у поступку примене права институт неспојивости подједнако значајан као и принцип сталности судијске функције. У одговору се такође наводи да разлоге за престанак судијске функције или за разрешење судије, Врховни суд Србије, на основу увида у одговарајуће доказе, утврђује и о томе обавештава Народну скупштину. Будући да из одредаба Закона о надлежности опште седнице Врховног суда произлази да се постојање разлога за разрешење утврђује без обзира на врсту разлога, одредбе о поступку разрешења примењују се независно од разлога за разрешење. Одредба члана 47. Закона о судовима ограничава улогу Врховног суда у поступку разрешења судија, као и примену члана 48. овог закона само на поступке разрешења због нестручног и несавесног рада судије, а оспореном одредбом Закона, само се ставља посебан акценат на тај разлог за разрешење и прописује обавеза да се судији омогући да се о разлогу за разрешење у поступку изјасни.

Оспореним чланом 46. став 1. тачка 4) Закона о судовима ("Службени гласник Републике Србије", бр. 46/91, 60/91 - исправка, 18/92, - исправка и 71/92) било је прописано да ће се судија и судија поротник, разрешити судијске дужности, против своје воље ако се утврди да обавља функцију супротно члану 5. овог закона, а оспореним чланом 47. Закона - да се одлука о разрешењу од дужности судије због разлога из члана 46. став 3. Закона може донети само ако је претходно спроведен поступак за утврђивање разлога за разрешење и ако је у том поступку судији односно судији поротнику, омогућено да се изјасни о том разлогу.

У току поступка пред Уставним судом донети су Закон о уређењу судова и Закон о судијама ("Службени гласник РС", бр. 63/2001 и 42/2002), а који су ступили на снагу 1. јануара 2002. године. Одредбом члана 84. Закона о уређењу судова прописано је да Закон о судовима ("Службени гласник РС", бр. 46/91, 60/91, 18/92 и 71/92) престаје да важи 1. јануара 2002. године, изузев одредаба чл. 14. до 20. овог Закона које престају да важе 1. марта 2003. године.

С озбиром на то да су оспорене одредбе Закона о судовима у току поступка оцењивања њихове уставности престале да важе, престале су и процесне претпоставке за вођење поступка.

На основу члана 25. став 1. тачка 2) и члана 47. став 1. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", бр. 32/91 и 67/93) Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-166/2000 од 5.12.2002.

Закон о унутрашњим пословима
("Службени гласник РС", бр. 44/91 ... 8/01)

- члан 34. став 1. тачка 2.

Прописивањем посебних услова за заснивање радног односа радника у Министарству унутрашњих послова нису прекорачена уставна овлашћења.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се захтев за оцењивање уставности члана 34. став 1. тачка 2) Закона о унутрашњим пословима ("Службени гласник РС", бр. 44/91, 79/91, 54/96, 25/2000 и 8/2001).

Уставном суду Републике Србије поднето је више иницијатива за оцењивање уставности члана 34. став 1. тачка 2) Закона о унутрашњим пословима ("Службени гласник РС", бр. 44/91, 79/91, 54/96, 21/2000 и 8/2001).

Иницијатори наводе да је оспореном одредбом Закона предвиђено да се у радни однос у Министарству унутрашњих послова на радно место овлашћеног службеног лица и радника на одређеним дужностима може примити лице које поред законом утврђених услова за пријем на рад у државне органе, испуњава и посебан услов да се против њега не води кривични поступак за кривична дела која се гоне по службеној дужности и да му правоснажном пресудом није изречена мера забране вршења позива, делатности или дужности док таква забрана траје. Оспореном одредбом Закона, по мишљењу иницијатора грађанима се онемогућава остваривање уставног права на рад утврђеног у члану 35. Устава Републике Србије, односно повређују уставне одредбе по којима је под једнаким условима свакоме доступно радно место. Иницијатори такође истичу, да вођење кривичног поступка не значи да је неко крив, већ се то може утврдити само правоснажном одлуком суда и сматрају, да је оспорена одредба Закона у супротности са чланом 23. став 3. Устава Републике Србије.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио следеће:

Оспорена одредба члана 34. став 1. тачка 2) Закона о унутрашњим пословима гласи:

"У радни однос у Министарство унутрашњих послова на радно место овлашћеног службеног лица и радника на одређеним дужностима може се примити лице које, поред законом утврђених услова за пријем на рад у државне органе испуњава и следеће посебне услове:

2) да се против њега не води кривични поступак за кривична дела која се гоне по службеној дужности и да му правоснажном пресудом није изречена мера забране вршења позива, делатности или дужности, док таква забрана траје."

Одредбом члана 72. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије предвиђено је да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, систем у областима радних односа, запошљавања, социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, као и друге економске и социјалне односе од општег интереса, а одредбом члана 35. Устава утврђено је право на рад, зајамчене су слобода рада, слободан избор занимања и запослења и учешће у управљању и да је свакоме, под једнаким условима, доступно радно место и функција.

Законом о радним односима у државним органима ("Службени гласник РС", бр. 48/91, 66/91, 34/2002 и 39/2002) уређена су права, обавезе и одговорности из радног односа лица запослених у државним органима, укључујући и услове за пријем у радни однос лица у државне органе, а Законом о унутрашњим пословима у члану 32. прописано је да се на раднике Министарства унутрашњих послова примењују прописи о државној управи, радним односима, здравственом, пензијском и инвалидском осигурању и о образовању, ако овим законом није друкчије одређено. Оспореном одредбом члана 34. став 1. тачка 2) Закона о унутрашњим пословима прописан је, поред осталих посебних услова за пријем у радни однос на радно место овлашћеног службеног лица и радника на одређеним дужностима у Министарству унутрашњих послова и услов да се против лица не води кривични поступак за одређена кривична дела и да му није изречена мера забране вршења позива, делатности и дужности, док таква забрана траје.

По оцени Суда, Република Србија је, сагласно уставним овлашћењима садржаним у члану 72. став 1. тачка 4. Устава, законом уредила систем радних односа и прописала посебне услове за пријем у радни однос лица у државним органима и Министарству унутрашњих послова, као државном органу. По схватању Уставног суда, прописивањем посебних услова за заснивање радног односа радника Министарства унутрашњих послова није прекорачено овлашћење из члана 72. Устава, нити су повређене одредбе члана 35. Устава. Законско уређивање посебних услова саставни је део уставног овлашћења Републике да уређује систем радних односа и запошљавања, а Суд сматра да прописани посебни услови које садржи оспорена одредба закона не повређују начело уставности, јер се ради о служби која се, поред осталог, бави и откривањем починилаца кривичних дела, па је неспојиво са тим положајем да се у радни однос примају лица која ће радити у Министарству а да се против њих води кривични поступак за кривична дела која се гоне по службеној дужности.

У вези са наводима у иницијативама да су оспорене одредбе Закона у супротности са чланом 23. став 3. Устава Републике Србије, Суд је

оценио да се принцип легалитета утврђен у наведеном члану Устава односи на кривичну одговорност грађана а не и на услове и поступак заснивања радног односа запослених у државним органима.

Уставни суд у предмету ИУ-346/95 одлучивао је о уставности одредбе члана 34. став 1. тачка 2) Закона о унутрашњим пословима, и донео Решење о неприхватању иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности чл. 34. и 45. Закона о унутрашњим пословима. Том приликом Суд је оценио да су на основу одредаба члана 72. став 1. тачка 4) и члана 35. Устава Републике Србије, законом уређена питања из области система радних односа, односно посебни услови за пријем у радни однос лица у Министарству унутрашњих послова, да су услови пријема кандидата уређени и важе једнако за сва лица која се запошљавају у наведеном Министарству и да нема повреде уставног начела о једнаким правима и дужностима и једнакој заштити пред државним органима. Уставни суд је такође оценио да се законом могу прописивати посебни услови за пријем у радни однос у Министарству унутрашњих послова, па самим тим и посебни услови за престанак радног односа овлашћеног службеног лица и радника на одређеним дужностима у Министарству унутрашњих послова.

С обзиром на то да из навода и разлога у поднетим иницијативама произлази да нема основа за поновно одлучивање, Суд је одбацио поднете захтеве.

На основу члана 47. тачка 6) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 63/93), Суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-161/2002 од 19.12.2002.

("Службени гласник РС", број 6/2003)

Закон о престанку важења Закона о надзиђивању зграда
и претварању заједничких просторија у станове
("Службени гласник РС", број 46/94).

Уставни суд је већ одлучивао о уставности оспореног Закона, а у иницијативи нису дати нови разлози из којих произлази да има основа за поновно одлучивање.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Одбацује се иницијатива за оцену уставности Закона о престанку важења Закона о надзиђивању зграда и претварању заједничких просторија у станове ("Службени гласник Републике Србије", бр. 46/94).

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката и радњи предузетих на основу Закона из тачке 1. изреке.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцењивање уставности члана 2. Закона о престанку важења Закона о надзиђивању зграда и претварању заједничких просторија у станове ("Службени гласник Републике Србије", бр. 46/94). У иницијативи се наводи да је оспореном одредбом члана 2., угрожено уставно право грађана на једнаку правну заштиту свих облика својине, а у конкретном случају ради се о заједничкој недељивој својини на заједничким просторијама у згради. Предложена је мера обуставе аката и радњи предузетих на основу члана 2. тог Закона.

Уставни суд Републике Србије одлучивао је о уставности оспореног Закона на седници одржаној 8. децембра 1994. године и донео Решење ИУ-202/94, којим није прихватио иницијативу за покретање поступка за оцењивање уставности тог закона. Решењем Суда утврђено је да је одредбом члана 1. оспореног закона предвиђен престанак важења Закона о надзиђивању зграда и претварања заједничких просторија у станове, а чланом 2., продужена је примена закона и прописа донетих на основу тог закона на поступке у којима је донето првостепено решење о утврђивању права на надзиђивање, претварање и припајање. По оцени Суда, одредбе чл. 62. и 72. тачка 4. Устава Републике Србије представљају правни основ за доношење оспореног закона, којим се утврђује престанак важења Закона о надзиђивању зграда и претварању заједничких просторија у станове и прописују услови за регулисање затеченог стања. Питање оправданости и целисходности усвојеног законског решења у домену је законодавне политике, о чему Уставни суд није надлежан да одлучује у смислу члана 125. Устава Републике Србије.

Имајући у виду да је Уставни суд већ одлучио о уставности оспореног закона, а у иницијативи нису дати нови разлози и докази из којих произилази да има основа за поновно одлучивање, Суд је иницијативу одбацио.

Како је Суд донео коначну одлуку, одбацио је и захтев за обуставу извршења појединачних аката и радњи предузетих на основу оспореног закона, сагласно члану 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91).

На основу изложеног и члана 47. тачка 6. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Суд је донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-94/2001 од 17.10.2002.

Пословник Народне скупштине Републике Србије
("Службени гласник РС", број 32/02)

- члан 69. став 1. алинеја 2. и став 2. алинеја 1.

Делокруг рада Административног одбора одређен је у оквиру уставног овлашћења Народне скупштине да уређује свој рад и организацију и начин остваривања права и дужности народних посланика.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и не прихвата иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 69. став 1. алинеја 2. и става 2. алинеја 1. Пословника Народне скупштине Републике Србије ("Службени гласник Републике Србије", број 32/02).

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката односно радњи донетих на основу оспорених одредаба акта из става 1. ове одлуке.

Пред Уставним судом Републике Србије, Фонд за развој демократије из Београда, покренуо је поступак за оцену "уставности и законитости" члана 69. Пословника Народне скупштине Републике Србије "у делу који се односи на овлашћења Административног одбора да доноси појединачне акте о статусним питањима народних посланика и на овлашћења Административног одбора да разматра разлоге престанка мандата појединих народних посланика".

Уставном суду поднета је и иницијатива за покретање поступка за оцену уставности члана 69. став 1. алинеја 2. и става 2. алинеја 1. Пословника Народне скупштине ("Службени гласник РС" број 60/01). У представци се наводи да су одредбе члана 69. став 1. алинеја 2. и става 2. алинеја 1. Пословника Народне скупштине "у супротности са чланом 2. став 1., чланом 73. став 10., као и чланом 76. Устава Републике Србије, јер Административни одбор не може доносити акта којима се одређује статус народних посланика, који је иначе опредељен Уставом, нити може доносити акта која иначе нису предвиђена као надлежност Народне скупштине у наведеним уставним одредбама. На исти начин и из истих разлога Административни одбор не може доносити одлуке о престанку мандата народних посланика." Иницијатор предлаже да Уставни суд утврди "да наведене одредбе Пословника нису у сагласности са Уставом Републике Србије и Законом о избору народних посланика". Такође, у иницијативи се предлаже "због опасности од наступања несагледивих штетних последица и неотклоњиве штете...увођење привремене мере на поменуте одредбе Пословника Народне скупштине Републике Србије односно на акте који би евентуално били донети на основу њих."

Законодавни одбор Народне скупштине Републике Србије, у свом одговору навео је да је члан 69. Пословника Народне скупштине Републике Србије у складу са чланом 82. Устава Републике Србије и да је Народна скупштина Републике Србије у оквиру овлашћења из овог члана уредила свој рад и организацију и начин остваривања права и дужности народних посланика. Истакнуто је да Административни одбор не разматра чињенице, већ разматра да ли одређено обавештење садржи случајеве који су основ за престанак мандата народних посланика из члана 88. став 1. Закона о избору народних посланика и о томе подноси Народној скупштини извештај ради констатовања да је примљено обавештење о разлозима за престанак мандата народних посланика, како би Народна скупштина констатовала дан престанка мандата. Поводом констатације о наступању случајева по којој престаје мандат по закону у одговору се наводи, не отвара се расправа у Народној скупштини, па ни о Извештају Административног одбора.

Одредба члана 69. Пословника из 2001. године, пренета је у истоветном тексту у одредбу члана 69. Пословника Народне скупштине ("Службени гласник РС" број 32/02).

Оспорене одредбе члана 69. став 1. алинеја 2. и става 2. алинеја 1. Пословника Народне скупштине гласе:

"Члан 69.

Административни одбор:

...

- доноси појединачне акте о статусним питањима народних посланика и функционера које бира или именује Народна скупштина, ако законом није другачије одређено;

...

Одбор разматра:

- разлоге престанка мандата појединих народних посланика и о томе подноси Народној скупштини извештај са предлогом за доделу мандата новом народном посланику, на начин прописан законом."

У овом уставно-судском спору предмет оцене је питање да ли се оспореним одредбама Пословника Народне скупштине уређују односи на начин да се повређује Устав Републике Србије односно да ли је делокруг рада Административног одбора одређен у оквиру уставног овлашћења Народне скупштине да уређује свој рад и организацију и начин остваривања права и дужности народних посланика.

Одредбом чланом 82. Устава Републике Србије прописано је да "Народна скупштина уређује свој рад и организацију и начин остваривања права и дужности народних посланика." Полазећи од овог уставног овлашћења, којим је утврђено право Народне скупштине на самоорганизовање, Скупштина је Пословником као општим правним актом, уредила унутрашњу организацију и начин рада, као и начин остваривања права и дужности народних посланика. Пословником је уређена организација и делокруг рада скупштинских одбора, као помоћних радних тела. Делокруг рада одбора одређен је на основу опредељења датих у члану 41. Пословника, којим је предвиђено да се "за

разматрање и претресања питања из надлежности Народне скупштине, предлагање аката, као и сагледавања стања вођења политике, извршавања закона, других прописа и општих аката од стране Владе Републике Србије, у области за коју је сваки одбор задужен и вршења других послова одређених овим пословником, образују одбори". Административном одбору стављено је у делокруг рада, одредбом оспореног члана 69. став 1. алинеја 2. и да "доноси појединачне акте о статусним питањима народних посланика и функционера које бира или именује Народна скупштина, ако законом није другачије одређено".

Када се ради о појединим питањима из делокруга рада Административног одбора, право и дужност одбора да у одређеној правној ствари поступа на одређени начин и да у том поступку донесе акт одређене садржине, утврђено је у законима као што су нпр. Закон о радним односима у државним органима, Закон о примањима народних посланика у Народној скупштини, Закон о платама у државним органима и јавним службама, Закон о избору народних посланика и др. То значи да Административни одбор доноси појединачне акте на основу и у оквиру наведених закона и других прописа, па се законитост таквих појединачних аката у формално-процедуралном и материјално-супстанцијалном смислу цени у односу на те материјалне прописе.

Устав у одредби члана 74. став 3. прописује да се избор и престанак мандата народних посланика уређује законом, а у одредби члана 75. одређује да се посланици бирају на четири године, да се избори за народне посланике морају одржати најкасније 30 дана пре истека мандата народних посланика којима мандат истиче, а да даном верификације мандата нових посланика престаје функција посланика чији мандат истиче. Према томе, мандат (својство) народни посланик стиче на основу избора, а права и дужности у Народној скупштини даном потврђивања мандата, на начин предвиђен у одредбама чл.7-9. Пословника.

Устав не познаје израз "статус посланика", већ се овај појам одређује у Пословнику Народне скупштине у вези са посланицима на сталном раду у Народној скупштини. О томе који ће посланик бити на сталном раду у Народној скупштини одлучује, сагласно члану 3. Закона о примањима народних посланика и изабраних функционера у Народној скупштини Републике Србије ("Службени гласник РС" број 7/91...34/01) сама Скупштина, на предлог Административног одбора.

Народна скупштина Републике Србије изричито је овлашћена да уређује "начин остваривања права и дужности народних посланика" (члан 82. Устава Републике Србије). Административни одбор, доношењем појединачних аката регулише конкретна права и дужности народних посланика, "на начин прописан законом".

Административни одбор може доносити појединачне акте о статусним питањима народних посланика тек када су они, након стицања својства народних посланика, стекли и одговарајућа права и дужности у Народној скупштини, а то је даном потврђивања мандата. Појединачни акти Административног одбора предвиђени у члану 69. став 1. алинеја 2. Пословника, у вези са статусом народних посланика не могу се тицати њиховог Уставом утврђеног положаја. "Статусна питања" нису права и дужности посланика у вршењу садржаја његове посланичке функције, већ су то законом и другим општим актима одређена права и дужности посланика по основу

стеченог мандата. Право доношења појединачних аката о статусу народних посланика од стране Административног одбора ограничено је синтагмом "ако законом није другачије одређено". То значи да је право Административног одбора условно и супсидијарно и да ће он доносити појединачне акте у овим питањима само ако законом није одређено да то врши други орган.

Према одредби члана 2. став 1. Устава сувереност припада грађанима Републике Србије. Став 10. члана 73. Устава Републике Србије са којим, по мишљењу иницијатора оспорене одредбе Пословника нису сагласне, не постоји у тексту Устава. Уколико се мислило на тачку 10. члана 73. Устава Републике Србије она се односи на овлашћење Народне скупштине да бира носиоце одређених јавних функција. Члан 76.. Устава Републике Србије (у односу на који се такође иницијативом захтева оцена уставности) утврђује да народни посланик представља грађане изборне јединице у којој је изабран.

С обзиром на изнето, по оцени Уставног суда Републике Србије, из наведеног произлази да одредба члана 69. став 1. алинеја 2. Пословника није несагласна са наведеним уставним одредбама. Одређујући у делокруг одбора да доноси појединачне акте о статусним питањима ова оспорена одредба Пословника није несагласна са Уставом пошто је тиме одбор задржао улогу помоћног радног тела.

Када се тиче оцене уставности оспорене одредбе члана 69. став 2. алинеја 1. Пословника, која одређује да "Одбор разматра разлоге престанка мандата појединих народних посланика и о томе подноси Народној скупштини извештај са предлогом за доделом новом народном посланику, на начин прописан законом" Уставни суд налази, да се овом формулацијом, којом се одређује делокруг рада одбора као помоћног радног тела не прекорачује овлашћење дато у члану 82. Устава Републике Србије.

Формулација у оспореној одредби Пословника да Административни одбор разматра и подноси извештај Скупштини "на начин прописан законом" упућује директно на Закон о избору народних посланика ("Службени гласник РС" број 35/00) како у погледу услова за престанак мандата тако и процедуре утврђивања услова, што је у складу са одредбом члана 74. став 3. Устава Републике Србије према којој се избор и престанак мандата народних посланика уређује законом.

Појединачни акти које Административни одбор доноси на основу оспореног члана 69. став 1. алинеја 2. и става 2. алинеја 1. Пословника Народне скупштине, могу се, по схватању Уставног суда, оспоравати, с обзиром на њихову правну природу, у материјално-супстанцијалном смислу, само у односу на закон у чијој су примени донети, али не и у односу на Пословник. Правни основ за престанак мандата народних посланика нису одредбе Пословника, већ разлози који су прописани у члану 88. Закона о избору народних посланика.

У конкретном уставно-судском спору, према захтеву из предлога и иницијативе, предмет оцене уставности су оспорене одредбе Пословника, којима се утврђује делокруг рада Административног одбора, а не уставност и законитост појединачних аката и радњи тог Одбора донетих у примени Закона о избору народних посланика.

Због свега тога, оспорена одредба члана 69. став 2. алинеја 1. Пословника, по нашем мишљењу, није несагласна са одредбама Устава, јер је Народна скупштина наведеном одредбом Пословника уредила делокруг рада

Административног одбора у оквиру својих Уставом утврђених овлашћења, сагласно члану 82. Устава.

У погледу захтева "за оцену законитости" оспорених одредаба Пословника са Законом о избору народних посланика, сматрамо да се право Административног одбора у обе оспорене одредбе и то у погледу доношења појединачних аката о статусним питањима народних посланика и разматрања разлога престанка мандата и подношења о томе извештаја Народној скупштини са предлогом, остварује само "ако законом није другачије одређено", односно "на начин прописан законом". Пословник је акт самоорганизовања Народне скупштине који је она донела на основу изричитог уставног овлашћења, па се стога не може вршити оцена његове "законитости", како се то у предлогу и иницијативи тражи, јер ниједан закон у материјално-правном смислу не уређује односе које уређује Пословник.

Захтев за обуставу извршења појединачног акта односно радње, Уставни суд је, на основу члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, одбацио јер је донео коначну одлуку.

На основу изложеног, као и на основу члана 42. став 3., члана 46. тачка 9. и члана 47. став 1. тач. 2. и 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС" број 32/91), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-184/02 од 1.11.2002.

("Службени гласник РС", број 75/02)

Решења о покретању поступка:

1. Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Покреће се поступак за оцењивање сагласности одредбе члана 4. став 3. Закона о радним односима у државним органима ("Службени гласник Републике Србије" бр. 48/91, 66/91, 44/98, 49/98, 34/2001 и 39/2002) са Уставом Републике Србије.

2. Решење доставити Народној Скупштини Републике Србије, ради давања одговора. Рок за давање одговора је 60 дана од дана пријема решења.

Уставном суду Републике Србије поднете су две иницијативе за оцењивање уставности члана 4. ст. 2. и 3. Закона о радним односима у државним органима ("Службени гласник Републике Србије" број 48/91).

У иницијативама се наводи да су оспорене одредбе Закона несагласне са чланом 3. став 2., чланом 13. и чланом 44. став 1. Устава Републике Србије, јер неједнако третирају запослене у државним органима и именоване функционере, онемогућавају једнаку заштиту запослених лица пред

државним и другим органима, без обзира на њихово политичко или друго уверење, и не јамче слободу политичког, синдикалног и другог организовања и деловања лица запослених у државним органима.

Одредбом члана 4. став 1. Закона о радним односима у државним органима утврђена је, за лица запослена у државним органима и постављена лица, обавеза да своје послове обављају савесно и непристрасно у складу с Уставом и законом, а у оспореним одредбама ст. 2. и 3. овог члана прописана је забрана само за запослена лица у државним органима и постављена лица, да се у обављању својих послова не могу руководити својим политичким убеђењима, нити их могу изражавати и заступати, и да не могу бити чланови органа политичких организација.

Одредбом члана 59. став 1. тачка 2. Закона о радним односима у државним органима предвиђена је дисциплинска одговорност само за запослене у државним органима и постављена лица и то тако што се сматра тежом повредом радне обавезе и дужности ових лица ако су чланови органа политичких организација или ако изражавају и заступају политичка опредељења у обављању послова у државном органу. Због повреде ове радне обавезе и дужности запосленом у државном органу и постављеном лицу обавезно се изриче мера престанка радног односа уколико је наступила штета за државни орган, ако је повреда учињена умишљајем или свесним нехатом и ако нису утврђене олакшавајуће околности за запосленог, односно постављено лице које је повреду учинило.

Одредбом члана 3. став 2. Устава Републике Србије зајемчена су и призната лична, политичка, национална, економска, социјална, културна и друга права човека и грађанина, а чланом 11. Устава утврђено је да су слободе и права човека и грађанина ограничени само једнаким слободама и правима других, и кад је то Уставом утврђено. Чланом 12. став 1. Устава утврђено је да се слободе и права остварују а дужности се испуњавају на основу Устава, осим кад је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих слобода и права утврђују законом и да се законом може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање.

Према члану 13. Устава грађани су једнаки у правима и дужностима и имају једнаку заштиту пред државним и другим органима без обзира на расу, пол, рођење, језик, националну припадност, вероисповест, политичко или друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање или које лично својство, а чланом 44. Устава грађанима се јамчи слобода политичког, синдикалног и другог организовања и деловања и без одобрења, уз упис у регистар код надлежног органа, с тим што је у ставу 2. овог члана Устава изричито забрањено деловање које има за циљ насилно мењање Уставом утврђеног поретка, нарушавање територијалне целокупности и независности Републике Србије, кршење Уставом зајемчених слобода и права човека и грађанина, изазивање и подстицање националне, расне и верске нетрпељивости и мржње.

Оспореном одредбом члана 4. став 3. Закона о радним односима у државним органима прописана је забрана чланства у органу политичке организације за запослена и постављена лица у државним органима.

По оцени Уставног суда основано се поставља питање да ли је наведеном одредбом Закона о радним односима у државним органима, сагласно Уставу, прописана забрана политичког, синдикалног и другог организовања и

деловања, односно да ли је то услов за остваривање појединих слобода и права утврђених Уставом, као и питање да ли је прописивање забране чланства у органу политичке организације запосленим лицима у државним органима и постављеним лицима у сагласности са уставним начелима садржаним у чл. 11., 12. и 13. Устава?

На основу члана 23. став 1. и члана 47. став 1. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије" број 32/91) решено је као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-353/95 од 11.07.2002.

2. Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Покреће се поступак за оцену уставности чл. 13. и 19. Закона о изменама и допунама Закона о судијама ("Службени гласник РС", број 42/2002).

Уставном суду Републике Србије поднето је више иницијатива за покретање поступка за оцену уставности чл. 13. и 19. Закона о изменама и допунама Закона о судијама ("Службени гласник РС", број 42/2002).

У иницијативама се истиче да је овлашћење из члана 13. оспореног Закона по којем и министар надлежан за правосуђе покреће поступак за разрешење судија у супротности са начелом поделе власти из члана 9. Устава и значи "директно мешање извршне власти у судску власт." Осим тога, такво овлашћење министра, према наводима у иницијативама, није у сагласности са начелом самосталности и независности судске власти, из члана 96. став 1. Устава.

Према наводима у иницијативама, члан 19. оспореног Закона у којем се утврђују посебни разлози за разрешење судија, није у сагласности са чланом 96. Устава према којем судија "не може да одговара за мишљење и глас који су дати у вршењу судијске функције...", а осим тога разрешавање судија због "...учествовања у прекрајању изборне воље грађана, политички монтираним суђењима... представља крајње опасне и произвољне критеријуме који се не смеју примењивати без утврђивања намере судија...". Посебно се истиче да се оспореном одредбом, Законом проширују Уставом утврђени разлози за разрешење судијске функције (члан 101. став 3. Устава).

Уставни суд сматра да се основано поставља питање сагласности члана 13. наведеног Закона са Уставом. Наиме, према одредби члана 9. став 4. Устава судска власт припада судовима, а према члану 96. став 1. судови су самостални и независни у свом раду. Оспореном одредбом члана 13. Закона овлашћен је министар надлежан за правосуђе, а то значи орган изван судске власти, да, поред других у том члану наведених субјеката судске власти, покреће поступак за утврђивање разлога за престанак односно разрешење судијске функције, па се поставља питање да ли се тиме повређује начело

поделе власти из члана 9. Устава, односно начело о самосталности и независности судова из члана 96. став 1. Устава.

Исто тако, Уставни суд сматра да се основано поставља питање и сагласности члана 19. оспореног Закона у којем се утврђују посебни разлози за разрешење судија, са чланом 96. Устава. Ово ради тога, што су према члану 96. Устава судови самостални и независни у свом раду и суде на основу Устава, закона, других прописа и општих аката. Нико ко учествује у суђењу, према овом члану Устава, не може бити позван на одговорност за мишљење дато приликом доношења судске одлуке, па се стога, поставља питање да ли су оспореном одредбом Закона проширени Уставом утврђени разлози за разрешење судија (члан 101. став 3. Устава).

На основу изнетог, као и члана 23. став 1. и члана 47. тачка 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правним дејством његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-122/02 од 3.10.2002.

3. Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

9. Покреће се поступак за оцену уставности члана 88. став 1. тач. 1. и Закона о избору народних посланика ("Службени гласник Републике Србије", број 35/2000).

2. Решење о покретању поступка доставља се Народној скупштини Републике Србије на одговор.

3. Рок за давање одговора из тачке 2. овог решења је 30 дана, од дана пријема решења.

Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 23. октобра 2002. године одлучио је, на основу члана 128. став 3. Устава Републике Србије, да покрене поступак за оцену уставности наведених одредаба Закона из тачке 1. изреке.

Одредбама става 1. члана 88. наведеног Закона предвиђено је да посланику престаје мандат пре истека времена на које је изабран, поред осталог, "ако му престане чланство у политичкој странци или коалицији на чијој је листи изабран за посланика" (тачка 1.), као и "брисањем из регистра код надлежног органа политичке странке, односно друге политичке организације на чијој изборној листи је изабран" (тачка 9.).

У ставу 2. овог члана Закона утврђено је да посланику мандат престаје даном наступања случаја из става 1. овог члана, а то у случајевима из тач. 1. и 9. значи даном престанка чланства у политичкој странци или коалицији на чијој изборној листи је изабран за посланика, односно даном брисања из регистра политичке странке или друге политичке организације на чијој изборној листи је изабран.

Дан престанка мандата, сагласно ставу 3. члана 88. Закона, констатује Народна скупштина Републике Србије на првој наредној седници, после пријема обавештења о разлозима за престанак мандата посланика. То значи да се једино актом Народне скупштине може констатовати престанак мандата народног посланика.

Према одредбама члана 2. Устава Републике Србије, сувереност у Републици Србији припада свим грађанима Републике Србије, а сувереност грађани остварују референдумом, народном иницијативом и преко својих изабраних представника.

Народне посланике, сагласно члану 74. став 2. Устава, грађани бирају на непосредним изборима, тајним гласањем.

Бирачко право грађани Републике Србије остварују у изборној јединици, а народни посланик, према члану 76. Устава, представља грађане изборне јединице у којој је изабран. Начело утврђено у члану 76. Устава је темељно начело, које одређује однос бирача и народних посланика и карактер њиховог мандата.

Из одредбе члана 76. Устава, по мишљењу Уставног суда, произлази да је уставотворац установио слободни или представнички мандат народних посланика, што значи да народни посланици добијају мандат од

бирача, а то су сви грађани Републике Србије који располажу изборним правом, јер је Република Србија, према члану 4. став 1. Закона, једна изборна јединица.

Народни посланици се бирају на четири године, сагласно члану 85. став 1. Устава. Устав Републике Србије не установљава опозив народних посланика, као институт који може довести до престанка мандата народног посланика мимо његове воље. Међутим, током трајања посланичког мандата могу се појавити околности које по природи ствари доводе или могу довести до престанка мандата народних посланика.

Устав Републике Србије није утврдио основе и разлоге за престанак мандата народних посланика, већ је одредбом члана 74. став 3. предвидео да се избор и престанак мандата народних посланика уређују законом. У том смислу Законом о избору народних посланика утврђени су разлози за престанак мандата народних посланика пре времена на које су изабрани.

Закон је, у ставу 1. члана 88, утврдио разлоге за престанак мандата народног посланика, међу којима су и разлози везани за престанак чланства у политичкој странци или коалицији на чијој изборној листи је изабран за посланика и брисање из регистра код надлежног органа политичке странке, односно друге политичке организације на чијој изборној листи је изабран (тач. 1. и 9.).

Разматрајући одредбе члана 88. став 1. тач.1 и 9. Закона и одредабе Устава у односу на које се врши оцена уставности, Уставни суд налази да се постављају следећа уставно-правна питања:

- да ли су спорне одредбе Закона сагласне са уставним положајем Народне скупштине, као органа Републике Србије коме припада уставотворна и законодавна власт и који је представничко тело свих бирача у Републици Србији;

- да ли народни посланици у Скупштини представљају грађане Србије или и политичке и друге организације и коалиције на чијим листама су изабрани, односно које су их бирачима предложиле за избор;

- да ли је у сагласности са чланом 76. Устава Републике Србије везивање престанка мандата народних посланика са престанком чланства у политичкој странци или коалицији на чијој је изборној листи посланик изабран у Народну скупштину, односно да ли се тиме успоставља однос у коме посланици представљају странку, а не грађане и да ли Народна скупштина тиме губи својство репрезента грађана, а постаје репрезент политичких партија;

- да ли оспорене одредбе Закона, на основу којих посланику престаје мандат у Народној скупштини, сужавају и ограничавају Уставом утврђен положај народног посланика и његово право да одлучује и гласа по сопственом уверењу о питањима о којима се одлучује у Скупштини;

- да ли непостојање института опозива народних посланика у Уставу значи да су народни посланици Народне скупштине независни и самостални у обављању посланичке функције и да се опредељују и гласају без налога политичке партије или коалиције на чијој листи су изабрани и да ли је губитак мандата због поступања супротно тим наложима у сагласности са Уставом;

- да ли и под којим условима престанак чланства у политичкој странци, односно коалицији или другој политичкој организацији са чије листе је посланик изабран, може бити правно релевантан разлог и за престанак мандата;

- ако у коалицији, као савезу или другом облику повезивања, странка или друга политичка организација, не губи свој функционални, организациони, програмски и персонални индентитет, ни правни субјективитет, поставља се питање да ли је у сагласности са Уставом да, престанком чланства политичке странке у коалицији посланик те странке може бити лишен посланичког мандата.

На основу изложеног, као и члана 4. тачка 5, члана 47. тачка 1. и члана 64. став 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91), Суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-197/02 од 24.10.2002.

("Службени гласник РС", број 69/02)

4. Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Покреће се поступак за оцену уставности члана 45. став 1. тачка 1. Закона о локалним изборима ("Службени гласник РС", број 33/2002).

2. Решење о покретању поступка доставља се Народној скупштини Републике Србије, на одговор.

3. Рок за давање одговора је 45 дана од дана пријема Решења о покретању поступка.

Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 12. децембра 2002. године одлучио је, на основу члана 128. став 3. Устава Републике Србије, да покрене поступак за оцену уставности наведене одредбе Закона из тачке 1. изреке.

Одредбом члана 45. став 1. тачка 1. Закона о локалним изборима ("Службени гласник РС", бр. 33/2002) предвиђено је да "одборнику престаје мандат пре истека времена на које је изабран... 1) ако му престане чланство у политичкој странци или коалицији на чијој је листи изабран." Ставом 2. овог члана утврђено је да одборнику престаје мандат даном наступања случаја из става 1. овог члана, а то значи даном престанка чланства у политичкој странци или коалицији на чијој изборној листи је изабран за одборника. Дан престанка мандата констатује, према ставу 3. члана 45. Закона, скупштина јединице локалне самоуправе, на првој наредној седници после пријема обавештења о разлозима за престанак мандата одборника.

Чланом 7. Устава предвиђено је да је општина територијална јединица у којој се остварује локална самоуправа.

У члану 42. став 3. Устава предвиђено је да кандидата за народног посланика и за друге органе и изборна тела, могу предложити политичка странка, друга политичка организација или група грађана.

Према члану 113. став 1. тач. 5. и 8. Устава, у послове општине које она обавља преко својих органа, у складу са законом, спада и старање о задовољавању одређених потреба грађана у областима Уставом утврђеним и у

другим областима од непосредног интереса за грађане, као и обављање других послова утврђених Уставом, законом и статутом општине. У Ставу 2. овог члана предвиђено је да се систем локалне самоуправе уређује законом, па су сагласно томе Законом о локалној самоуправи и другим посебним законима уређени послови општине и начин њиховог обављања.

Чланом 116. став 1. Устава, уређено је да о пословима општине грађани одлучују референдумом и преко својих представника у скупштини општине, а према ставу 2. овог члана скупштину општине чине одборници изабрани на непосредним изборима, тајним гласањем.

Закон о локалним изборима је у члану 45. став 1. утврдио разлоге за престанак мандата одборнику пре истека времена на које је изабран, међу којима је и разлог везан за престанак чланства у политичкој странци или коалицији на чијој је изборној листи изабран за одборника.

Разматрајући одредбу члана 45. став 1. тачка 1. Закона и одредбе Устава у односу на које се врши оцена уставности, основано се постављају следећа уставно-правна питања;

- да ли се одредбом члана 45. став 1. тачка 1. Закона о локалним изборима успоставља однос између одборника и политичке странке на тај начин да он представља политичку странку, а не грађане који га, у смислу члана 116. став 2. Устава Републике Србије, бирају на непосредним изборима, тајним гласањем;

- да ли је у складу са правом грађана да о пословима општине одлучују референдумом и преко својих представника у скупштини општине (члан 116. Устава) да престанак чланства у странци изазива непосредно и престанак мандата одборника пре времена на које је изабран;

- да ли општина преко својих органа, може остварити своју уставну улогу из члана 113. став 1. Устава, уколико одборници представљају само интересе политичке странке која их је предложила, односно на чијој су листи изабрани;

- да ли се оспореном одредбом Закона ствара могућност неравноправног положаја одборника у скупштини општине, зависно од тога да ли су бирани на листи политичке странке или коалиције или на листи групе грађана;

- да ли се оспореном одредбом Закона уводи својеврстан страначки опозив одборника с обзиром на то да је престанак чланства у политичкој странци непосредан основ за губитак одборничког мандата;

- да ли су због непостојања института опозива у Уставу одборници независни и самостални у обављању одборничке функције, односно да ли је поступање у скупштини општине на начин супротан налозима политичке странке и, на основу тога престанак одборничког мандата, у складу са Уставом;

- да ли је у складу са Уставом да одборнику престанком чланства политичке странке у коалицији на чијој је листи изабран, истовремено престаје и одборнички мандат;

На основу члана 4. тачка 5, члана 47. тачка 1) и члана 64. став 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда

ИУ-66/2002 од 12.12.2002.

5. Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

1. Покреће се поступак за оцену уставности одредаба члана 6. ст. 1. и 2, члана 10, члана 11. став 3, члана 15. став 3. и члана 16. Закона о чиновима припадника Министарства унутрашњих послова ("Службени гласник РС", број 53/95).

2. Решење о покретању поступка доставља се Народној скупштини Републике Србије на одговор.

3. Рок за давање одговора је 30 дана од дана пријема Решења о покретању поступка.

Уставном суду Републике Србије поднете су две иницијативе за покретање поступка за оцену уставности наведених одредби Закона из тачке 1. изреке.

У иницијативама се члан 6. Закона оспорава јер даје овлашћење председнику Републике не само да унапређује и у чин генерала поставља овлашћена службена лица Министарства унутрашњих послова, већ и да врши њихово распоређивање на радна места за која је актом о систематизацији предвиђен генералски чин, а члан 10. Закона се оспорава због успостављања овлашћења председника Републике да ванредно унапређује овлашћена службена лица која он иначе поставља у чинове и распоређује на радна места. Такође, оспорава се одредба члана 11. став 3. Закона према којој акт о превременом, односно ванредном стицању непосредно вишег чина доноси министар унутрашњих послова или старешина којег он овласти.

Иницијатори оспоравају овлашћење председника Републике утврђено чланом 15. став 3. Закона да, на предлог министра унутрашњих послова, одлучује о задржавању чина овлашћеном службенику Министарства унутрашњих послова који је имао у време одласка у пензију, уколико овлашћено лице није распоређено у резервни састав, а чин је стекло на основу оспорених одредби члана 6. ст. 1. и 2. и члана 10. Закона. Члан 16. Закона иницијатори оспоравају у погледу овлашћења председника Републике да додељује почасне чинове лицу које није југословенски држављанин, ако има нарочите заслуге за безбедност Републике и њених грађана. По мишљењу иницијатора наведеним одредбама Закона нарушава се Уставом утврђено начело поделе власти из члана 9. Устава, а осим тога оне нису у сагласности са одредбама чл. 73, 83, 90. и 94. Устава Републике Србије.

Чланом 9. Устава Републике Србије предвиђено је, поред осталог, да Републику Србију представља и њено државно јединство изражава председник Републике, а извршна власт припада Влади.

Према члану 73. тачка 11. Устава, Народна скупштина Републике Србије обавља контролу над радом Владе и других органа и функционера одговорних Народној скупштини, у складу са Уставом и законом.

У члану 83. Устава којим су утврђене надлежности председника Републике, у тачки 12. предвиђено је да председник обавља и друге послове у складу с Уставом.

Влада Републике Србије, на основу члана 90. тачка 5. Устава, има овлашћење да утврђује начела за унутрашњу организацију министарстава и других органа управе и посебних организација и да поставља и разрешава функционере у министарствима и посебним организацијама.

Имајући у виду садржину одредаба Закона које се оспоравају као и напред наведене одредбе Устава, Суд сматра да се у поступку оцене њихове уставности постављају следећа уставно-правна питања.

- да ли су овлашћења председника Републике утврђена оспореним одредбама Закона у складу са одредбама члана 9. Устава Републике Србије према којој извршна власт припада Влади, а председник Републике представља Републику Србију и изражава њено државно јединство, односно, да ли су оспореним одредбама Закона проширена овлашћења председника Републике и на област за коју је, према Уставу, надлежна и одговорна Влада Републике Србије;

- да ли су оспорене одредбе Закона у сагласности са одредбом члана 73. тачка 11. Устава према којој Народна скупштина обавља контролу над радом Владе и других органа и функционера одговорних Народној скупштини у складу са Уставом и законом, и да ли оспорене одредбе Закона ограничавају могућност Народној скупштини да оствари ову Уставом утврђену улогу;

- да ли су овлашћења председника Републике утврђена оспореним одредбама Закона у сагласности са чланом 83. Устава у којем су прецизно набројане његове надлежности, а посебно са тачком 12. тога члана, којом је предвиђено да председник, поред у том члану набројаних послова, "обавља и друге послове у складу са Уставом."

На основу члана 23. став 1, члана 47. тачка 1) и члана 64. став 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-5/96 од 26.12.2002.

2. УРЕДБЕ ВЛАДЕ И АКТИ ДРУГИХ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА

Комисија за стицање научних звања Министарства за науку и технологију није овлашћена да донесе акт којим се утврђују јединствени критеријуми за стицање научног звања.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да Критеријуми за стицање научних звања које је утврдила Комисија за стицање научних звања Министарства за науку и технологију од 24.06.1997. године нису у сагласности са Уставом и законом.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње која је предузета на основу оспорених Критеријума из тачке 1. изреке.

Представком је иницирано покретање поступка за оцену уставности и законитости Критеријума за стицање научних звања које је утврдила Комисија за стицање научних звања Министарства за науку и технологију од 24.06.1997. године.

По мишљењу подносиоца иницијативе оспорени Критеријуми нису у сагласности са Уставом и законом, јер су донети од ненадлежног органа а ступили су на снагу и примењују се иако нису објављени у "Службеном гласнику Републике Србије". Подносилац иницијативе сматра да се оспореним Критеријумима поштравају услови и установљавају се обавезе које нису засноване на Закону о научноистраживачкој делатности, односно измењени су услови за избор у научна звања утврђени у Закону. Истовремено је тражено да се обустави стицање научних звања по поступку прописаном оспореним Критеријумима, до доношења коначне одлуке Уставног суда.

У одговору Министарства за науку и технологију наводи се да из одредбе става 1. члана 40. Закона о научноистраживачкој делатности према којој министарство образује Комисију за стицање научних звања, и одредбе става 4. истог Закона на основу које Комисија доноси одлуку о стицању научног звања према јединствено утврђеним критеријумима, произлази децидирана законска обавеза утврђивања критеријума као оквирних мерила за кандидате који стичу научно звање, који обавезују и саму Комисију, а све у циљу уједначеног одлучивања Комисије. Осим тога у одговору се истиче да је Комисија орган министарства која ради, између осталог, и на основу одредаба чл. 67. став 3. Закона о државној управи, којој је решењем министарства поверено вршење послова на нивоу Републике Србије. Оспорени Критеријуми, према наводима из одговора, не спадају у она акта за која је у члану 68. став 5. Закона о државној управи утврђена обавеза објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а научна јавност је добила оспорене Критеријуме преко института и факултета у целој Републици Србији путем публикације Министарства. Критеријуми су достављени свим институтима и факултетима средином августа 1997. године, а стриктно одређивање датума ступања на снагу није неопходно, јер ће се примењивати тек за кандидате који су поступак за стицање научних звања покренули након усвајања и достављања Критеријума. Критеријуми су оријентир и оквирне мере које служе Комисији за

стицање научних звања за уједначено одлучивање, а такође и научно-истраживачким организацијама. После престанка важења Правилника о стицању научних звања 8.05.1996. године, на основу Одлуке Уставног суда ИУ-22/95, донети су оспорени Критеријуми у којима је по њиховом мишљењу отклоњено све што превазилази снагу подзаконског акта. Министарство за науку и технологију сматра да је дата иницијатива неоснована и да критеријуми нису поштрени у односу на Закон, већ су само разрађени и примерени реалном.

Уставни суд Републике Србије утврдио је да је оспорене Критеријуме донела Комисија за стицање научних звања Министарства за науку и технологију с позивом на члан 40. став 4. Закона о научно истраживачкој делатности.

Критеријуме је потписао Председник Комисије за стицање научних звања Министарства за науку и технологију.

У Критеријумима није назначен датум доношења, нити је прописано када ступају на снагу и од када се примењују, а заведени су у Министарству за науку и технологију под бр. 119-04-80/97 од 24.06.1997. године.

Уз Критеријуме дата су и два прилога, и то Упутство за писање извештаја и Упутство за писање резимеа.

У тачки И Критеријума утврђена је надлежност већа научноистраживачке организације да даје предлог за стицање научних звања. Садржај извештаја који подноси већу научноистраживачке организације комисија за писање извештаја о кандидату предвиђен је у тачки ИИ Критеријума. Тачком ИИИ Критеријума предвиђено је да се извештај комисије коју је именovalo веће научноистраживачке организације сматра доступним јавности, ако се објави у средствима јавног информисања која су доступна у целој Републици. У тачки ИВ Критеријума таксативно су набројани акти које научноистраживачка организација доставља Комисији за стицање научних звања Министарства за науку и технологију и прописано је да се извештај неће разматрати уколико се у потпуности не поступи по упутствима о писању извештаја. У табеларном делу ове тачке извршено је разврставање наука ради уједначавања критеријума доприноса кандидата за научну компетентност. У тачки В Критеријума су прописана мерила на основу којих Комисија утврђује научну компетентност. Тачком ВИ Критеријума утврђена је обавеза покретања поступка за избор или реизбор у научно звање пре истека рока од 5 година од избора, а да уколико се то не учини или кандидат не буде реизабран губи научно звање. Тачкама ВИИ, ВИИИ, ИХ и Х уређен је поступак рада Комисије, односно права и обавезе учесника у поступку, а у тачки ХИ предвиђено је да ће се ови Критеријуми доставити свим научноистраживачким организацијама.

Законом о научноистраживачкој делатности ("Службени гласник Републике Србије " број 52/93), прописани су у чл. 31-43. услови и поступак за стицање научног звања и реизбор у звање. У члану 40. овог Закона уређен је део поступка стицања научног звања и то онај који се односи на Комисију за стицање научних звања коју образује Министарство за науку и технологију (достављање предлога, именовање комисије, мандат чланова комисије и доношење одлуке о стицању научног звања, према јединствено утврђеним критеријумима у року од 60 дана од достављања предлога).

Према члану 67. Закона о државној управи ("Службени гласник РС " бр. 20/92 и 48/93) органи државне управе доносе правилнике, наредбе, упутства и решења када су за то законом овлашћени, а ове акте могу доносити и органи којима је поверено вршење послова из оквира права и дужности Републике. Законом о научноистраживачкој делатности није предвиђено изричито овлашћење Комисији да донесе акт којим се утврђују јединствени критеријуми за стицање научних звања, а такво овлашћење није предвиђено ни за министарство (односно министра) које образује Комисију. С обзиром на то да овлашћење за доношење спроводбених аката мора бити изричито прописано у закону, а у овом случају такво овлашћење није законом предвиђено, Уставни суд сматра да Комисија није била овлашћена да донесе оспорене Критеријуме.

Оспорени акт - Критеријуме је донела Комисија за стицање научних звања Министарства за науку и технологију без датума доношења, без одређивања од када они ступају на снагу нити од када се примењују, а није предвиђено ни њихово објављивање, већ се према тачки ХИ они достављају свим научноистраживачким организацијама, што по оцени Уставног суда није у сагласности са чланом 120. Устава Републике Србије, према коме закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступи на снагу, али не пре објављивања.

Уставни суд сматра да Критеријуми садрже и одређене материјално правне недостатке. Наиме, Критеријумима су уређена питања која Законом о научноистраживачкој делатности нису уређена или су уређена на другачији начин, односно уређује се материја која не спада у утврђивање јединствених критеријума за доделу научних звања. Тако се, Критеријумима прецизира када се сматра да је извештај комисије о кандидату коју именује научноистраживачка организација доступан јавности, иако је у Закону о научноистраживачкој делатности прописано да ће се извештај учинити доступним јавности на начин утврђен општим актом института, односно факултета. Такође, Критеријумима се прописују услови за стицање научног звања, рокови за покретање поступка за избор и реизбор у научно звање и губитак научног звања. Међутим, Законом су предвиђени услови за стицање научних звања, а није предвиђен губитак научног звања нити рокови за покретање поступка, па по оцени Уставног суда Критеријуми регулишу материју која не спада у утврђивање јединствених критеријума. Поред тога, иако је Законом прописано шта садржи извештај који подноси научном већу комисија коју именује научноистраживачка организација, Критеријумима се утврђују и ова питања и прописује да Комисија за стицање научних звања неће разматрати извештај у колико се у потпуности не поступи по упутствима о писању извештаја.

С обзиром на то да је Суд мериторно одлучио о уставности и законитости оспорених Критеријума, захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу оспорених Критеријума одбачен је у смислу члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС" број 32/91).

На основу изложеног и члана 46. тач. 1. и 3. и члана 47. тачка 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије Критеријуми наведени у изреци престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-263/97 од 4.07.2002.

("Службени гласник РС", број 46/2002)

Влада Републике Србије је била овлашћена да утврди висину годишње накнаде за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила, али није била овлашћена да врши расподелу средстава остварених по основу те накнаде.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да одредбе члана 2. ст. 2. и 3. Уредбе о изменама Уредбе о висини годишње накнаде за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила ("Службени гласник РС", број 8/2000), у време важења нису биле у сагласности са законом.

Предлогом Друштвеног фонда за грађевинско земљиште из Старе Пазове, покренут је поступак за утврђивање незаконитости одредаба члана 2. ст. 2. и 3. Уредбе наведене у изреци.

Предлагач је навео да је оспореним одредбама Уредбе предвиђено да општинама припада један део накнаде на коју се Уредба односи, иако је одредбом члана 55. став 2. Закона о путевима ("Службени гласник РС", бр. 46/91, 52/91, 53/93, 67/93, 49/84 и 42/98) одређено да су средства од те накнаде у целини приход општине.

Тражени одговор на наводе предлагача није добијен од Владе Републике Србије.

Уставни суд је утврдио да је оспорена Уредба донета на основу члана 53. став 1. Закона о путевима.

Чланом 1. оспореног акта, утврђено је да садржи одредбе које се односе на висину годишње накнаде за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила.

Оспореним одредбама Уредбе одређено је да се средства од накнада у износу од 44% усмеравају на рачун општине на чијој се територији врши регистрација возила и да ће се користити за одржавање локалних и некатегорисаних путева, а да се средства у износу од 56% усмеравају на рачун Републичке дирекције за путеве и да ће бити коришћена за одржавање магистралних и регионалних путева.

Чланом 52. тачка 3. Закона о путевима, прописано је да се за употребу и коришћење путева, поред других накнада, плаћа и годишња накнада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила. Чланом 53. став 1. тог

Закона, одређено је да висину наведене накнаде утврђује Влада Републике Србије, а чланом 55. став 2. предвиђено је да су сва средства од утврђене накнаде приход општине.

На основу наведених законских одредаба, Влада Републике Србије је била овлашћена да утврди висину наведене накнаде али, није била овлашћена да врши расподелу средстава остварених по основу те накнаде. На тај начин, по оцени Уставног суда Влада Републике Србије је прекорачила своја овлашћења утврђена у чл. 52. Закона о путевима.

У току поступка у овом предмету, а на основу члана 128. тачка 3. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/2002), који је ступио на снагу 6. марта 2002. године, оспорене одредбе Уредбе су престале да важе даном ступања на снагу тог Закона.

На основу изложеног, члана 60. и члана 46. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-18/2001 од 28.11.2002.

("Службени гласник РС", број 91/2002)

С обзиром да су у току поступка пред Уставним судом престали да важе и оспорена одредба Уредбе и закон у односу на који се тражи оцена сагласности, Уставни суд је оценио да не постоје процесне претпоставке за вођење поступка пред Уставним судом.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Обуставља се поступак за оцену сагласности одредбе члана 2. став 2. Уредбе о измени Уредбе о начину утврђивања основице за обрачун акциза и пореза на промет за деривате нафте ("Службени гласник Републике Србије", број 44/2000) са Законом о акцизама и порезу на промет ("Службени гласник Републике Србије", бр. 43/94, 53/95, 24/96, 55/96, 1/97, 60/97 и 42/98).

Предлогом овлашћеног предлагача покренут је поступак за оцењивање законитости одредбе Уредбе наведене у изреци овог решења.

Предлагач је навео да оспорена одредба има за циљ да продавци деривата нафте буду обвезници акцизе и пореза на промет производа што је, по његовом мишљењу, у супротности са чланом 3. став 1. тачка 3, чланом 4. став 1. и чланом 27. став 2. Закона о акцизама и порезу на промет. Према наводима предлагача, наведене законске одредбе одређују да је обвезник акцизе и пореза на промет деривата нафте произвођач, односно увозник деривата нафте, а оспореним решењем се овај обвезник мења.

Предлагач је истакао да му је применом оспорене одредбе Уредбе нанета штета, јер му је решењем наложена уплата разлике акцизе, односно пореза на промет производа.

Влада Републике Србије доставила је одговор Уставном суду у коме је навела да су оспореном одредбом Уредбе повећане основице за обрачун акциза и пореза на промет за деривате нафте, а самим тим и акциза и пореза на промет производа на деривате нафте.

Влада сматра да нису основани наводи предлагача да се оспореном одредбом мења обвезник акцизе и пореза на промет, већ се, у складу са чланом 67. Закона о акцизама и порезу на промет, регулише питање обрачуна акцизе и пореза на промет на затечене залихе у случају повећања, смањења или укидања акцизе, односно пореза на промет. Истиче се да је управо одредбом члана 67. наведеног Закона нормирано да се, у циљу спречавања могућих појава стицања неоправдане користи, у свим случајевима повећања, смањења или укидања акцизе и пореза на промет, врши попис затечених залиха и утврђују цене тих залиха, што је учињено оспореном нормом.

Након спроведеног поступка пред Уставним судом Републике Србије, констатовано је следеће:

Уредбу о измени Уредбе о начину утврђивања основице за обрачун акциза и пореза на промет за деривате нафте донела је Влада Републике Србије 16. новембра 2000. године, на основу члана 2. Закона о Влади Републике Србије ("Службени гласник Републике Србије", бр. 5/91 и 45/93), а у вези са чланом 2. Закона о мерама за отклањање и ублажавање последица примене санкција међународних организација ("Службени гласник Републике Србије", бр. 46/92 и 7/95).

Оспореним ставом 2. члана 2. Уредбе превиђено је да ће разлику повећане акцизе и пореза на промет производа садржану у затеченим залихама, продавци деривата нафте уплатити у року од 10 дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Наведена Уредба је престала да важи 31. марта 2001. године, на основу одредбе члана 1. Уредбе о престанку важења Уредбе о начину утврђивања основице за обрачун акциза и пореза на промет за деривате нафте ("Службени гласник Републике Србије", број 22/01.).

У току поступка пред Уставним судом донета су два нова закона која регулишу предметну материју (Закон о акцизама и Закон о порезу на промет - објављени у "Службеном гласнику Републике Србије", број 22/01).

У прелазним одредбама наведених закона (члан 49. Закона о акцизама и члан 58. Закона о порезу на промет) предвиђено је да даном почетка примене ових закона (тј. 1. априла 2001. године) престаје да важи ранији Закон о акцизама и порезу на промет ("Службени гласник Републике Србије", бр. 43/94, 53/95, 24/96, 52/96, 55/96, 1/97, 60/97, 42/98, 33/99, 48/99, 54/99 и 25/00).

С обзиром да су у току поступка пред Уставним судом престали да важе и оспорена одредба наведене Уредбе и Закон у односу на који се тражи оцена сагласности, Уставни суд је оценио да не постоје процесне претпоставке за вођење поступка пред овим Судом, па је на основу члана 25. тачка 2. и члана 47. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91), решио као у изреци.

Решење Уставног суда

ИУ-197/2000 од 11.07.2002.

Уставни суд је оценио да не постоје разлози за преиспитивање одлуке којом су одбијени захтеви за утврђивање неуставности оспорене уредбе.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости Уредбе о привременој забрани располагања одређеним непокретностима, коју је донела Влада Републике Србије, на седници одржаној 7. августа 1991. одине ("Службени гласник РС", бр. 49/91, 55/91, 29/92, 46/92 и 50/95).

Представком је тражена оцена уставности и законитости Уредбе наведене у изреци.

У представци се наводи да је оспореном Уредбом страним лицима забрањено располагање одређеним непокретностима, што је несагласно са Законом о изменама и допунама Закона о основним својинскоправним односима ("Службени лист СРЈ", број 25/96), који у члану 82д. изједначава страна и домаћа физичка и правна лица у погледу могућности стицања својине на непокретностима. Истиче се да је Уредба имала за циљ да уведе привремену забрану промета непокретности, али се тај акт и даље примењује, што практично онемогућава примену члана 82д. Закона о основним својинскоправним односима.

Уставни суд је утврдио да је Уредба о привременој забрани располагања одређеним непокретностима ("Службени гласник РС", број 49/91) у међувремену променила назив ("Службени гласник РС ", број 55/91), тако да гласи: Уредба о привременој забрани располагања одређеним непокретностима, покретним стварима и правима.

Чланом 1. оспорене Уредбе привремено се забрањује располагање непокретностима, покретним стварима и правима која се налазе на територији Републике Србије, а чији су власници односно корисници правна лица и имаоци радњи са седиштем ван територије СРЈ. Иста забрана односи се и на физичка лица која имају пребивалиште на територији република које нису чланице Републике Србије и њихови су држављани.

Одредбе члана 2. Уредбе прописују забрану државним и другим органима да изврше оверу, укњижбу или друге радње које се односе на стицање и располагање овим непокретностима, а чланом 3. Уредбе је предвиђено да судови неће признавати правне последице располагања непокретностима супротно одредбама ове Уредбе.

Члан 4. оспорене Уредбе прописује ништавост аката и радњи које су правна и физичка лица из члана 1. Уредбе предузела супротно њеним одредбама после 24. маја 1991. године и утврђује обавезу надлежног органа да, по службеној дужности, изврши брисање уписа у земљишној, односно другој

јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима извршених на основу напред наведених аката. Члан 5. Уредбе регулише ступање на снагу тог акта.

Оспорену Уредбу Уставни суд је ценио у предмету ИУ-423/91 и Одлуком од 6. јула 2000. године одбио је предлоге и није прихватио иницијативе за утврђивање неуставности и незаконитости. Одлука Суда објављена је у "Службеном гласнику РС", број 29/2000.

Наведену Одлуку Уставни суд је донео пошто је утврдио да, према члану 135. Устава републике Србије, републички органи имају уставно право и обавезу, односно изворно овлашћење да заштите интерес Републике Србије у ситуацији кад је он угрожен актом друге републике и да у том циљу доносе одговарајуће акте. Имајући у виду политичку и правну ситуацију у време доношења оспорене Уредбе, везану за сецесију република бивших чланица СФРЈ од којих су поједине већ једнострано донеле сличне правне акте супротно тада важећем Уставу СФРЈ, Суд је оценио да је Влада Републике Србије, сагласно Уставу Републике, а у функцији извршавања члана 135. Устава РС и на основу овлашћења из тог члана, привремено уредила настала недефинисана питања својинских односа. У условима неразрешених међудржавних односа у време доношења оспорене Уредбе, Суд је оценио и то да одступање од принципа забране повратног дејства које садржи ова Уредба нема значење повреде Устава, с обзиром да је у конкретној ситуацији био угрожен општи интерес Републике Србије.

С обзиром на то да је Устав Републике Србије, на основу кога је донета оспорена Уредба на снази, као и да односи између бивших република СФРЈ још увек нису коначно уређени на међудржавном нивоу, што би представљало правни основ за решавање својинских питања прописима трајног карактера, Уставни суд је оценио да не постоје разлози за преиспитивање Одлуке ИУ-432/91 којом су одбијени захтеви за утврђивање неуставности оспорене Уредбе. Стога се иницијатива у овом делу одбацује, на основу члана 47. тачка 6. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91).

О захтеву за оцену сагласности оспорене Уредбе са Законом о изменама и допунама Закона о основним својинскоправним односима, није надлежан да одлучује Уставни суд, према члану 125. Устава Републике Србије, па се иницијатива у овом делу одбацује, на основу члана 19. тачка 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.

На основу изложеног, као и члана 19. став 1. тач. 1. и 4. и члана 47. тачка 6. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-222/2001 од 3.10.2002.

Уставни суд је оценио да из нових навода, разлога и поднетих доказа не произилази да има основа за поновно одлучивање.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се захтев за оцењивање уставности Уредбе о начину исплате неисплаћених пензија и новчаних накнада у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање запослених, коју је донела Влада Републике Србије 25. августа 1999. године ("Службени гласник Републике Србије", број 38/99).

Представком иницијатора затражено је од Уставног суда да оцени уставност акта наведеног у изреци решења.

Иницијатор је навео да није дао пристанак да му се три заостале пензије у 1999. години исплате у боновима ради измирења утрошене електричне енергије, јер није имао дугове по том основу. Сматра да су пензије загарантоване сваком пензионеру у динарима па је, према његовом мишљењу, наведена Уредба у несагласности са Уставом.

Уставни суд је утврдио да је у раније вођеном поступку оцењивао уставност и законитост оспорене Уредбе и одуком ИУ - 142/99 од 23. марта 2000. године одбио је предлоге и није прихватио иницијативе за утврђивање њене неуставности и законитости. Наведена Одлука Уставног суда објављена је у "Службеном гласнику Републике Србије", број 15/2000 од 5. маја 2000. године.

Из образложења Одлуке проистиче да је Влада Републике Србије донела оспорену Уредбу на основу Устава, као акт извршења закона, одређујући начин исплате неисплаћених пензија као привремено решење које се односи на прецизно одређене месеце (мај, јун и јул 1999. године), а у циљу ублажавања последица санкција међународних организација.

Према ставу Суда, Уредбом није смањен обим права утврђен законом, већ је утврђен начин реализације права у посебним околностима. Издавање потврда за измиривање утрошене електричне енергије за три месеца 1999. године представља издавање хартија од вредности којом се могу измирити новчана потраживања назначена у тој хартији. Према оспореној Уредби, овакав начин исплате доспелих пензија није обавезан, већ је остављена могућност кориснику права да се определи и за исплату на уобичајени начин када се за то стекну услови.

С обзиром да из нових навода, разлога и поднетих доказа не произлази да има основа за поновно одлучивање, Уставни суд је захтев одбацио.

На основу изнетог, као и члана 47. тачка 6. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-113/2001 од 26.09.2002.

3. ПРОПИСИ И ОПШТИ АКТИ ГРАДОВА И ОПШТИНА

а) Грађевинско земљиште

Општина може да уреди начин плаћања накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта - али не може да за послове принудне наплате утврди надлежност Републичке управе јавних прихода.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредба члана 22. Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта, коју је донела Скупштина општине Обреновац 27. фебруара 1996. године ("Службени лист града Београда" број 2/96), у делу који гласи: "...и послове принудне наплате обавља Републичка управа јавних прихода - ПЈ Обреновац", није у сагласности са Уставом и законом;

2. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 14. став 2. алинеја 5. Одлуке наведене у тачки 1. изреке;

3. Одбацује се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости члана 20. Одлуке наведене у тачки 1. изреке.

Јавно водопривредно предузеће "Србијаводе", Београд покренуло је поступак за утврђивање неуставности и незаконитости члана 14. став 2. алинеја 5, чл. 20. и 22. Одлуке наведене у изреци.

У предлогу овлашћеног предлагача наводи се да оспорена одредба члана 14. Одлуке утврђује обавезу плаћања накнаде за земљиште које се користи за заштиту од штетног дејства воде, што је несагласно са Уставом, Законом о грађевинском земљишту и Законом о водама. Истиче се да су водно земљиште и водопривредни објекти добра од општег интереса у државној својини и да се они актом локалне самоуправе не могу сврстати у градско грађевинско земљиште, нити се од јавног предузећа може наплатити поменута накнада, јер оно није власник ни корисник водопривредних објеката, већ само управља добрима од општег интереса.

Одредба члана 20. оспорене Одлуке, по мишљењу предлагача, несагласна је са Уставом, јер искључује могућност жалбе на утврђену висину накнаде за коришћење грађевинског земљишта, а члан 22. Одлуке утврђује обавезе Републичке управе јавних прихода, што је у искључивој надлежности законодавне власти.

У одговору Скупштине општине Обреновац наводи се да оспорена Одлука не уводи обавезу плаћања накнаде за коришћење водног земљишта, чије су границе одређене одговарајућом планском документацијом, већ само за објекте изграђене на грађевинском земљишту (насипи, кејови, обалоутврде). Јавне површине у општој употреби, које се користе за заштиту од штетног дејства вода, делимично се налазе у зони градског грађевинског земљишта и за коришћење тог земљишта плаћа се накнада, на основу члана 14. оспорене Одлуке. Такође се наводи да члан 20. Одлуке није незаконит, јер сваки

субјект има могућност да користи правна средства за неправилно извршени обрачун накнаде у поступку принудне наплате, која се спроводи на основу члана 27. став 4. Закона о грађевинском земљишту. Истиче се да је оспореним чланом 22. Одлуке цитирана напред наведена одредба Закона и посебно се указује да Закон о грађевинском земљишту није предвидео ослобођење од плаћања накнаде за јавна предузећа.

Уставни суд је утврдио да је чланом 22. оспорене Одлуке преузета одредба става 4. члана 27. Закона о грађевинском земљишту према коме се принудна наплата накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта врши по прописима о наплати пореза на доходак грађана. Истом одредбом члана 22. Одлуке предвиђено је да Републичка управа јавних прихода - ПЈ Обреновац обавља послове принудне наплате накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, што није у сагласности са Уставом Републике Србије и законом.

Према члану 11. Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник Републике Србије" бр. 44/95, 16/97) општина може да оснује јавно предузеће или другу организацију, као и да на други начин организује обављање послова којима се обезбеђују услови за унапређење, уређивање, коришћење и заштиту градског грађевинског земљишта. Члан 27. став 2. Закона утврђује овлашћење општине да општим актом уређује мерила, висину, начин и рокове плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта, а према ставу 4. члана 27. принудна наплата накнаде врши се по прописима о наплати пореза на доходак грађана.

По оцени Суда општина може, у оквиру уставних и законских овлашћења, да уреди начин плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта, као и да обрачун накнаде и обавештавање корисника о томе повери одређеној организацији. Међутим, општим актом општине не може се, на начин како је предвиђено у оспореном члану 22. Одлуке општине Обреновац, утврдити надлежност републичког органа.

Према члану 94. став 5. Устава Републике Србије организација и надлежност посебних организација, а тиме и Републичке управе јавних прихода, уређује се законом. Будући да су одредбама чл. 6. и 27. Закона о контроли, утврђивању и наплати јавних прихода ("Службени гласник Републике Србије" бр. 75/91... 34/01), у складу са Уставом, утврђени послови које обављају јединице Републичке управе јавних прихода образоване за подручје општине, то се ова питања не могу уређивати општим актом општине, па је Суд утврдио да је одредба члана 22. Одлуке, у делу којим се утврђује надлежност поменуте републичке организације, неуставна и незаконита.

Чланом 14. оспорене Одлуке Скупштине општине Обреновац предвиђено је плаћање накнаде за јавне површине у општој употреби, а према оспореној алинеји 5. став 2. овог члана јавном површином у општој употреби сматра се земљиште које се користи за заштиту од штетног дејства воде (обалоутврде, насипи, канали, кејови и сл.).

Према члану 60. Устава Републике Србије добра у општој употреби, као добра од општег интереса у државној су или друштвеној својини и на њима се под условима утврђеним, законом може стећи право коришћења (ст. 1. и 3.). Ставом 5. истог члана Устава предвиђено је да се заштита, коришћење, унапређивање и управљање добрима од општег интереса остварује под условима и на начин утврђен законом, а према ставу 6. члана 60. Устава

законом се уређује плаћање накнаде за коришћење добара од општег интереса и градског грађевинског земљишта. На овај начин Устав је утврдио посебан статус добара од општег интереса и градског грађевинског земљишта и одредио да се плаћање накнаде за коришћење тих добара, уређује законом.

Према чл. 1. и 2. Закона о средствима у својини Републике Србије ("Службени гласник Републике Србије" број 53/95) на добрима у општој употреби (јавни путеви, паркови, тргови, улице и друга добра у општој употреби) као добрима од општег интереса, може се стећи право коришћења за које се плаћа накнада утврђена законом.

Чланом 2. Закона о уређењу простора и насеља ("Службени гласник Републике Србије" бр. 44/95 и 16/97) дефинисан је појам "јавна површина" као простор утврђен планом за објекте чија је изградња од општег интереса у складу са прописима о експропријацији, као и за објекте намењене за јавно коришћење.

Закон о грађевинском земљишту одређује градско грађевинско земљиште као земљиште на коме су изграђени објекти и земљиште које служи редовном коришћењу тих објеката, као и земљиште које је, у складу са законом, намењено за изградњу и коришћење објеката. Одредбама чл. 26-29. Закона о грађевинском земљишту уређено је плаћање накнаде за коришћење грађевинског земљишта.

Према члану 4. Закона о водама ("Службени гласник РС " бр. 46/91... 53/93 и 54/96), водопривредним објектима се, поред осталог, сматрају и објекти за заштиту од штетног дејства вода са водопривредним уређајима и опремом: насипи, регулационе грађевине, ретенције, бране, акумулације, одводни канали, дренажни бунари, уставе и објекти за заштиту од ерозије и бујица (став 1. тач. 1. и 4.). Наведени водопривредни објекти као добра у општој употреби су у државној својини и њима управља Јавно водопривредно предузеће, на основу члана 81. Закона.

Одредбама члана 99. ст. 1. и 3. Закона о водама прописано је да се средства за финансирање водопривредне делатности обезбеђују, поред осталог и из накнаде за коришћење водопривредних објеката и да су ова средства приход јавног предузећа. Према члану 106. Закона о водама висину накнаде за коришћење водопривредних објеката и за вршење других услуга утврђује јавно водопривредно предузеће уз сагласност Министарства надлежног за послове водопривреде.

Из изложеног произлази да се за коришћење објеката за заштиту од штетног дејства вода, као добара у општој употреби која су у државној својини, плаћа посебна накнада утврђена Законом о водама.

Наведеним уставним и законским одредбама накнада за коришћење добара од општег интереса и накнада за коришћење градског грађевинског земљишта су разграничене, посебним законима уређене, и оне се међусобно не искључују. То значи да постојање добара у општој употреби (у конкретном случају објекти за заштиту од штетног дејства вода) не искључује овлашћење општине у односу на градско грађевинско земљиште на коме се та добра налазе.

Према члану 4. став 2. Закона о грађевинском земљишту градско грађевинско земљиште се одређује општи актом општине односно града, а према члану 8. став 2. и члану 26. став 1. за коришћење тог земљишта се плаћа накнада. С обзиром на то да поменута накнада није фискална обавеза, већ

представља противвредност средстава општине или државних средстава која су потрошена за уређивање и комунално опремање земљишта, накнаду плаћају сви корисници градског грађевинског земљишта. Чланом 27. став 1. Закона прописани су критеријуми за утврђивање висине накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, а ставом 2. истог члана овлашћена је општина да утврди мерила, висину, начин и рокове плаћања накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта.

По оцени Уставног суда општина је овлашћена да утврђује висину накнаде за коришћење земљишта које је одређено као градско грађевинско земљиште независно од тога какви су објекти изграђени на том земљишту и да ли се за одређене објекте у општој употреби плаћа и нека друга накнада предвиђена посебним законом, па је стога одбио предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 14. став 2. алинеја 5. Одлуке.

Одредбе оспореног члана 20. Одлуке, којим су регулисани начин и рокови плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта, Уставни суд је разматрао у предмету ИУ-132/98 и Решењем од 5. новембра 1998. године није прихватио иницијативу пошто је утврдио да су у сагласности са чланом 113. став 1. тач. 3. Устава Републике Србије и чланом 27. став 3. Закона о грађевинском земљишту.

С обзиром на то да је Уставни суд одлучивао о уставности и законитости члана 20. Одлуке, а из разлога и доказа изнетих у предлогу не произлази да има основа за поновно одлучивање, захтев се у овом делу одбацује на основу члана 47. тачка 6. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије" број 32/91).

О захтевима који се односе на примену оспорене Одлуке и права и обавезе јавног водопривредног предузећа, није надлежан да одлучује Уставни суд, у смислу члана 125. Устава Републике Србије.

На основу изложеног, члана 46. тач. 1, 3. и 9. и члана 47. тачка 6. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије одредба члана 22. Одлуке Скупштине општине Обреновац, у делу који је цитиран у тачки 1. изреке, престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-42/2000 од 11.07.2002.

("Службени гласник РС", број 46/2002)

Општина је овлашћена да општим актом уређује само питања која се односе на утврђивање висине и плаћање накнаде за коришћење грађевинског земљишта.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да Одлука о накнади за коришћење грађевинског земљишта, коју је донела Скупштина општина Краљево 24. децембра 1987. године ("Службени лист општине Краљево", бр. 16/87, 13/89, 12/91 и 22/94), није у сагласности са законом;

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке о утврђивању вредности бода за одређивање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта Краљева, Матерушке Бање и Ушћа, коју је донела Скупштина општине Краљево 27. фебруара 1998. године ("Службени лист општине Краљево", бр. 2/98 и 19/99).

Представком је тражена оцена уставности и законитости одлука наведених у тач. 1. и 2. изреке.

Иницијатор наводи да одредбе оспорених одлука, којима се регулише начин утврђивања висине бода, нису у складу са чланом 27. Закона о грађевинском земљишту, јер није утврђена методологија за одређивање вредности бода, нити је земљиште подељено по грађевинским зонама, па се стога не може утврдити правична накнада. Истиче се такође, да се обавештење о висини накнаде не даје у форми решења тако да је корисницима ускраћена могућност приговора на висину накнаде.

У одговору Општине Краљево од 14. новембра 2000. године и 26. фебруара 2001. године наводи се да је оспорена Одлука о накнади за коришћење грађевинског земљишта донета 1987. године, да је више пута мењана и допуњавана, али да није усклађивана са Законом о грађевинском земљишту из 1995. године.

Уставни суд је утврдио да је оспорена Одлука о накнади за коришћење грађевинског земљишта донета 1987. године на основу Закона о грађевинском земљишту из 1986. године. Одлука је више пута мењана и допуњавана, до 1994. године, а последња измена, која је извршена 28. децембра 2001. године односи се само на Опис границе земљишта у грађевинском подручју, који представља саставни део Одлуке и она стога није од значаја за одлучивање о уставности и законитости у овом предмету.

Наведена Одлука, у делу којим се уређује накнада за коришћење грађевинског земљишта, није мењана после 1994. године, што значи да није усклађивана са Законом о грађевинском земљишту из 1995. године.

Према члану 60. ст. 1. и 3. Устава Републике Србије градско грађевинско земљиште је у државној или друштвеној својини и на њему се може стећи право коришћења под условима утврђеним законом. Законом се такође, уређује плаћање накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта (члан 60. став 6. Устава).

Чланом 113. став 1. тачка 3. Устава Републике Србије предвиђено је да општина, преко својих органа у складу са законом, уређује и обезбеђује коришћење градског грађевинског земљишта и пословног простора.

Према наведеним уставним одредбама законом се регулише режим својине на градском грађевинском земљишту, услови за стицање права коришћења, као и плаћање накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, а општина може да уређује она питања за која је законом изричито овлашћена.

Закон о грађевинском земљишту из 1995. године ("Службени гласник Републике Србије", број 44/95) увео је, у односу на раније прописе, измене у погледу режима својине на градском грађевинском земљишту, услова и начина уређивања градског грађевинског земљишта, стицања права коришћења, а у складу са тим и одређене измене које се односе на плаћање накнаде за коришћење грађевинског земљишта и овлашћење општине да одлучује о појединим питањима из ове материје.

Одредбом члана 30. став 1. Закона о грађевинском земљишту био је одређен рок од 6 месеци у коме је општина била дужна да донесе општи акт којим се уређује и обезбеђује коришћење грађевинског земљишта у складу са овим законом. Тај рок је истекао 4. маја 1996. године.

Одредбама члана 26. Закона о грађевинском земљишту уведена је обавеза плаћања накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, одређени су обвезници накнаде, као и корисници земљишта који су, под одређеним условима, били ослобођени ове обавезе. Одредбом става 1. члана 27. Закона прописани су критеријуми за утврђивање висине накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, а ставом 2. истог члана предвиђено је овлашћење општине да утврђује мерила, висину, начин и рокове плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта, при чему је општини остављена могућност да својим општим актом земљиште различито категориса према погодности које оно пружа с обзиром на положај у насељеном месту и намени коришћења (став 3. члан 27. Закона).

Наведеним законским одредбама општина је овлашћена да уређује само одређена питања и то она која се односе на утврђивање висине и плаћање накнаде за коришћење грађевинског земљишта.

Одлуком о накнади за коришћење грађевинског земљишта Скупштина општине Краљево је прекорачила законска овлашћања, тако што је утврдила ослобођења од обавезе плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта (члан 2. и члана 21. став 2.), обвезнике накнаде за коришћење грађевинског земљишта (чл. 18. и 19.), надлежност Републичке управе јавних прихода - Подручна јединица Краљево (чл. 23, 24. и 25.).

Имајући у виду чињеницу да Скупштина општине Краљево није у прописаном року усагласила оспорену Одлуку са Законом о грађевинском земљишту, као и да овај акт регулише питања која нису у надлежности општине, Суд је утврдио да природа и обим незаконитости даје основ за утврђивање незаконитости Одлуке у целини, па је одлучио као у тач. 1. изреке.

Одлуком о утврђивању вредности бода за одређивање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта Краљева, Матарушке Бање и Ушћа од 27.02.1998. године, утврђује се вредност бода (изражена у динарима) за обрачунавање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта, које је различито категорисано према положају, односно локацији на којој се налази и

према намени коришћења. Одлуком је утврђен и начин усклађивања вредности бода са растом цена, као и начин располагања средствима оствареним од накнаде за коришћење грађевинског земљишта.

Наведена Одлука, која је у међувремену престала да важи, у складу је са чланом 27. ст. 2. и 3. Закона о грађевинском земљишту па је Суд одлучио да у овом делу не прихвати иницијативу.

На основу члана 46. тачка 3. и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91) Суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-30/99 од 25.07.2002.

("Службени гласник РС", број 46/2002)

Законом о грађевинском земљишту није предвиђено ослобађање обавезе плаћања накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, па је скупштина града прекорачила овлашћења из закона у погледу ослобађања од плаћања накнаде одређених обвезника.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да чл. 4,5,6,7 и 30. Одлуке о мерилима за плаћање накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта коју је донела Скупштина града Ниша, ("Службени лист града Ниша", бр. 2/99, 6/2000 и 14/2001), нису у сагласности са законом.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцењивање уставности и законитости члана 30. Одлуке о мерилима за плаћање накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта ("Службени лист града Ниша", бр. 2/99, 6/2000. и 14/2001), коју је донела Скупштина града Ниша. Иницијатор наводи да је оспореним чланом прописано да, "када непосредни корисник - купац не измири обавезу по основу накнаде за коришћење грађевинског земљишта, накнаду је дужан да измири сопственик односно, носилац права коришћења", што је у супротности са одредбама чланова 2, 6. и 18. исте Одлуке и са Законом о грађевинском земљишту и Законом о порезу на доходак грађана.

Скупштина града Ниша доставила је одговор на наводе из иницијативе, у коме истиче да је оспорена одредба у складу са чланом 26. Закона о грађевинском земљишту, којим је прописано да накнаду за коришћење изграђеног градског грађевинског земљишта плаћа власник објекта, односно носилац права располагања на објекту, а изузетно када је објекат дат у закуп на неодређено време - купац објекта. Наводи се да је Одлука донета сагласно овлашћењу из члана 27. Закона о грађевинском земљишту.

Уставни суд је утврдио следеће:

Скупштина града Ниша је, Одлуком о мерилима за плаћање накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, прописала мерила за утврђивање висине накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта и земљишта у грађевинском подручју и начин и рокове плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта, сагласно овлашћењу из члана 27. Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник РС", бр. 44/95, 16/97 и 23/2001). Осим тога, одредбама чл. 4. и 5. Одлуке прописано је ослобађање плаћања накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта за државне органе и организације које на том земљишту имају изграђене објекте у државној својини, као и ослобађање плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта у јавној употреби.

Одлуком су, такође, утврђени и обвезници накнаде тако што је чланом 6. прописано да су обвезници накнаде непосредни корисници грађевинског земљишта и уређено је ко су непосредни корисници грађевинског земљишта у смислу те Одлуке, а чланом 7. Одлуке утврђено је да су обвезници накнаде за коришћење неизграђеног грађевинског земљишта које се користи за обављање пословне делатности носиоци права коришћења, управљања и располагања тим земљиштем.

Чланом 60. Устава Републике Србије прописано је да се плаћање накнаде за коришћење добара од општег интереса и градског грађевинског земљишта уређује законом.

Одредбом члана 26. Закона о грађевинском земљишту, утврђени су обвезници накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, тако што је, ставом 2. тог члана прописано да је обвезник накнаде за коришћење неизграђеног градског грађевинског земљишта - корисник земљишта. Ставом 3. члана 26. Закона, прописано је да су обвезници накнаде за коришћење изграђеног градског грађевинског земљишта - власници објекта, односно носиоци права располагања на објекту. Изузетно је, у ставу 4. истог члана прописано да, накнаду за коришћење изграђеног градског грађевинског земљишта плаћа носилац права коришћења на објекту или делу објекта, а када је објекат или део објекта дат у закуп на неодређено време - купац објекта.

Чланом 27. истог Закона дато је овлашћење општини да, општим актом, уређује мерила, висину, начин и рокове плаћања накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта.

Законом није дато овлашћење општини да може, својим актом прописивати обвезнике накнаде. Стога је Суд оценио да је доносилац Одлуке прекорачио овлашћење из закона, када је оспореном Одлуком одредио обвезнике накнаде на начин који није законом прописан. Наиме, одредбе чл. 6. и 30. оспорене Одлуке које одређују појам "закуп" без навода да се ради о закупу на неодређено време и појам "непосредни корисник купац" који не садржи навод да се ради о купцу на неодређено време, као и одредба члана 7. која на другачији начин уређује обвезника накнаде за коришћење неизграђеног градског грађевинског земљишта, нису у сагласности са законом.

Ценећи поједине одредбе Одлуке у односу на Закон о грађевинском земљишту, Суд је утврдио да чл. 4. и 5. оспорене Одлуке нису у сагласности са законом, из следећих разлога:

Одредбом члана 26. став 5. Закона било је прописано да, "Државни органи и организације не плаћају накнаду за коришћење градског

грађевинског земљишта у државној својини на коме су изграђени објекти у својини Републике Србије". Ова одредба Закона, која је престала да важи Одлуком Савезног Уставног суда ИУ-78/99 чинила је правни основ члана 4. оспорене Одлуке. Савезни уставни суд је утврдио да одредба члана 26. став 5. Закона о грађевинском земљишту, није у сагласности са Уставом СРЈ. Одлука Савезног Уставног суда објављена је у "Службеном листу СРЈ", бр. 16/2001. од 6. априла 2001. године.

Законом о грађевинском земљишту није предвиђено ослобађање обавезе плаћања накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, па је Скупштина града Ниша прекорачила овлашћење из закона у погледу ослобађања плаћања обвезника накнаде утврђених чланом 5. Одлуке.

Уставни суд није надлежан да цени међусобну сагласност одредби оспорене Одлуке.

На основу изложеног и члана 46. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Суд је донео одлуку као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, одредбе из изреке ове Одлуке престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-166/2001 од 26.09.2002.

("Службени гласник РС", број 67/2002)

Прописивање накнаде за одводњавање земљишта на основу катастарског прихода није несагласно са законом, јер се ради о накнади као обавезној дажбини, а не о накнади која се плаћа за извршену услугу, односно обављање радова.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да члан 5. став 1. у делу који гласи "за физичка лица врши Републичка управа јавних прихода" и члан 6. став 1. Одлуке о висини накнаде за одводњавање за 1999. годину, коју је донео Управни одбор Јавног водопривредног предузећа "Србијаводе" ("Службени гласник Републике Србије", број 4/99), у време важења нису били у сагласности са Уставом и законом.

2. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости осталих одредаба Одлуке из тачке 1. изреке.

Уставном суду Републике Србије поднет је предлог за покретање поступка за оцену уставности и законитости Одлуке о висини накнаде за одводњавање за 1999. годину ("Службени гласник Републике Србије", број 4/99), коју је донео Управни одбор Јавног водопривредног предузећа "Србијаводе", на седници одржаној 21. децембра 1998. године. У предлогу се наводи да се, на основу Одлуке која је оспорена, наплаћује накнада за одводњавање на основу катастарског прихода, без доказа да су извршени било какви радови на одводњавању, а законом је утврђена обавеза водопривредних предузећа да наплаћују накнаду на основу извршених радова. Такође се оспорава уставност и законитост члана 5. Одлуке, којим је прописана надлежност Републичке управе јавних прихода да врши обрачун, задужење и наплату накнаде за одводњавање.

Доносилац акта је у одговору навео да, Законом о водама није утврђена обавеза водопривредних предузећа да наплаћују накнаду на основу извршених радова, што предлагач погрешно наводи, као и то да је члан 5. оспорене Одлуке у сагласности са чланом 107. Закона о водама којим је прописано да се, у погледу рокова плаћања аконтације накнада, застарелости, камата, обнове поступка и поступка принудне наплате накнада и других питања која нису уређена тим законом, примењују прописи о порезу на добит корпорације, а за остале обвезнике плаћања накнада, прописи о плаћању пореза на доходак грађана.

Уставни суд је утврдио следеће:

Одредбом члана 5. став 1. Одлуке прописано је да, "обрачун, задужење и наплату накнаде утврђене овом одлуком за физичка лица врши Републичка управа јавних прихода, а за правна лица, Јавно водопривредно предузеће "Србијаводе" Београд, путем водопривредних центара за водна подручја "Дунав", "Сава" и "Морава".

Одредбом члана 94. став 5. Устава Републике Србије прописано је да се надлежност посебних организација уређује законом. У смислу члана 25в.

тада важећег Закона о министарствима ("Службени гласник Републике Србије", бр. 7/91, 44/91, 87/92, 67/93, 23/96 и 5/97), Републичка управа јавних прихода представља посебну организацију, чија се надлежност утврђује законом. Законом о контроли, утврђивању и наплати јавних прихода ("Службени гласник Републике Србије", бр. 76/91, 20/93, 37/93, 39/93, 53/93, 67/93, 45/94, 52/96, 42/98, 18/99, 27/99, 33/99, 52/2000 и 34/2001), уређена је надлежност Републичке управе јавних прихода.

На основу наведених одредби Устава и закона, Суд је оценио да Управни одбор Јавног водопривредног предузећа није надлежан нити овлашћен да својом одлуком прописује надлежност Републичке управе Јавних прихода.

Одредбом члана 107. Закона о водама ("Службени гласник Републике Србије", бр. 46/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 54/96) прописано је да се "у погледу рокова плаћања аконтације накнада, застарелости, камата, обнове поступка и поступка принудне наплате накнада и других питања која нису уређена овим законом, када су у питању предузећа која имају статус корпорација, примењују прописи о порезу на добит корпорације, а за остале обвезнике плаћања накнаде, прописи о плаћању пореза на доходак грађана". Из наведене одредбе Закона о водама, Суд је оценио да се ради о сходној примени прописа, из разлога што се средства за финансирање водопривредне делатности, према члану 99. Закона, обезбеђују из више врста накнада, од којих неке представљају јавни приход, а неке представљају приход Јавног водопривредног предузећа.

Чланом 60. став 6. Устава Републике Србије прописано је да се законом уређује плаћање накнаде за коришћење добара од општег интереса и градског грађевинског земљишта. Добра од општег интереса су, у смислу става 1. члана 60. Устава, природна богатства и добра у општој употреби. Одредбом члана 52. Устава, прописано је да је свако дужан да плаћа порезе и друге дажбине утврђене законом; чланом 72. став 1. тачка 4, да Република уређује и обезбеђује финансијски систем, а чланом 73. тачка 2. Устава, да Народна скупштина доноси законе. Стога се према Уставу, законом могу увести и друге дажбине, али се сви битни елементи тих дажбина морају, исто тако уредити законом.

Одредбом члана 99. Закона о водама прописане су врсте накнада из којих се прибављају средства за финансирање водопривредне делатности, па је, као таква прописана и накнада за одводњавање земљишта. Одредбама чл. 100. и 101. Закона о водама утврђени су битни елементи ове дажбине, тако што су чланом 100. Закона одређени обвезници накнаде, субјекти који се ослобађају накнаде и критеријуми за утврђивање висине накнаде, а чланом 101. Закона, утврђен је катастарски приход по јединици површине, као основ обрачуна накнаде и одређена је оквирна висина накнаде по врсти земљишта за које се накнада плаћа, као и начин коришћења средстава ове накнаде.

На основу наведених Уставних и законских одредаба, Суд је закључио да је, у конкретном случају, реч о накнади као обавезној дажбини, а не о накнади која се плаћа за извршену услугу, односно, обављене радове, па је предлог у делу који се односи на наплату накнаде на основу катастарског прихода, одбио.

Суд је, по сопственој иницијативи оценио да члан 6. став 1. оспорене Одлуке, којим је прописано да Одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", није у

сагласности са Уставом Републике Србије. Наиме, чланом 120. Устава Републике Србије прописано је да закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступа на снагу", а доносилац акта није навео разлоге за ступање на снагу Одлуке пре истека осмог дана од дана објављивања.

Имајући у виду да се ради о акту чија је важност била ограничена на 1999. годину, али и то да је предлог поднет у време важења оспорене Одлуке и да нису отклоњене последице неуставности и незаконитости, Суд је извршио оцену уставности и законитости оспорене Одлуке у време њеног важења, сагласно члану 125. став 2. Устава Републике Србије, и члану 60. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.

На основу изложеног и члана 46. тач. 1., 3. и 9. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91), Суд је донео Одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-205/99 од 12.09.2000.

("Службени гласник РС", бр. 72/2002 и
76/2002)

Закон о локалној самоуправи овлашћује скупштину општине да утврђује накнаду за уређивање и коришћење грађевинског земљишта. С обзиром да се ради о императивној норми закона, Суд је оценио да се актом скупштине општине не може успоставити надлежност ни једног другог органа (извршног одбора скупштине општине, односно управног одбора Јавног предузећа) да одређује висину накнаде за коришћење грађевинског земљишта.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да нису у сагласности са Уставом и законом:

- Одлука о усклађивању висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта у насељеном месту Панчево, број 4934/2000, коју је донео Управни одбор ЈП "Дирекција за изградњу и уређење Панчева", 28. децембра 2000. године ("Службени лист општине Панчево", број 1/2001), и
- Решење о усклађивању висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта у грађевинском подручју број И-01-66-12/2001, које је донео Извршни одбор Скупштине општине Панчево 2. фебруара 2001. године ("Службени лист општине Панчево", број 1/2001).

2. Одбацује се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности:

- Одлуке о утврђивању цене грејања и топле воде, број Г-800/00-1 коју је донео Управни одбор ЈКП "Грејање" из Панчева 15. новембра 2000. године ("Службени лист општине Панчево", број 17/2000) - Решења о

давању сагласности на цене грејања и топле воде у насељеном месту Панчево, број И-01-06-64/2000, које је донео Извршни одбор Скупштине општине Панчево 27. новембра 2000. године ("Службени лист општине Панчево", број 15/2000),

- Решења о изменама и допунама Решења о давању сагласности на цене грејања у насељеном месту Панчево, број И-01-06-76/2000, које је донео Извршни одбор Скупштине општине Панчево 27. децембра 2000 године ("Службени лист општине Панчево", број 17/2000),

- Одлуке о утврђивању цене грејања коју је донео Управни одбор ЈКП "Грејање" из Панчева, број Г-800/00-4, коју је донео Управни одбор ЈКП "Грејање" из Панчева 21. децембра 2000. године ("Службени лист општине Панчево", број 17/2000),

- Одлуке о изменама и допунама Одлуке о утврђивању цене грејања, број Г-800/00-5, коју је донео Управни одбор ЈКП "Грејање" из Панчева 31. јануара 2001. године ("Службени лист општине Панчево", број 1/2001),

- Одлуке о утврђивању цена за вршење комуналних услуга изношења и депоновања смећа, број 40/3, коју је донео Управни одбор ЈКП "Хигијена" из Панчева 27. децембра 2000. године ("Службени лист општине Панчево", број 1/2001),

- Решења о висини закупнине по једном метру квадратном за пословне просторије и гараже на територији општине Панчево, број И-01-06-12/2001, које је донео Извршни одбор СО Панчево 2. фебруара 2001. године ("Службени лист општине Панчево", број 1/2001).

- Одлуке о утврђивању цене грејања и топле воде, број: Г-800/00/13, коју је донео Управни одбор ЈКП "Грејање", из Панчева 28. августа 2001. године ("Службени лист општине Панчево", број 13/2001), и

- Решења Извршног одбора Скупштине општине Панчево о давању сагласности на цене грејања и топле воде у насељеном месту Панчево, број: И-01-66-91/2001 од 4. октобра 2001. године ("Службени лист општине Панчево", број 13/2001).

Представком је иницирано покретање поступка за оцену уставности аката наведених у тач. 1. и 2. изреке.

Разлог оспоравања уставности наведених аката је у томе што иницијатор сматра да су повређене одредбе члана 120. и члана 121. став 1. Устава Републике Србије којима је нормирано време ступања на снагу општих аката и установљена забрана повратног дејства општих аката.

У одговору Скупштине општине Панчево, који је поводом поднетих представки достављен Уставном суду, истакнуто је да одлуке Управног одбора Јавног комуналног предузећа "Грејање" о утврђивању цена грејања и решења Извршног одбора Скупштине општине Панчево о давању сагласности на цене грејања, као и остали оспорени акти немају карактер општих правних аката из члана 125. Устава Републике Србије, те да наведену иницијативу треба одбацити. Поред тога, наведено је да је испоштована обавеза објављивања општих правних аката, сагласно члану 66. Статута општине Панчево ("Службени лист општине Панчево", број 21/2001 - пречишћен текст), те да је у оспореним актима прописано када ступају на снагу и од када се примењују.

Након спроведеног поступка пред Уставним судом Републике Србије утврђено је следеће:

Оспорену Одлуку о усклађивању висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта у насељеном месту Панчево донео је Управни одбор ЈП "Дирекција за изградњу и уређење Панчева" 28. децембра 2000. године, а Решење о усклађивању висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта у грађевинском подручју донео је Извршни одбор Скупштине општине Панчево 2. фебруара 2001. године.

Чланом 60. став 6. Устава Републике Србије превиђено је да се законом уређује плаћање накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, а чланом 113. став 1. Устава да општина преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује коришћење градског грађевинског земљишта.

Обавеза плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта прописана је чланом 26. став 1. Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник Републике Србије", бр. 44/95 и 16/97).

Чланом 27. став 2. наведеног Закона прописано је да мерила, висину, начин и рокове плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта утврђује општина својим актом. Према ставу 3. истог члана Закона, овим актом земљиште се може различито категорисати, према погодностима које пружа, с обзиром на положај у насељеном месту и намени коришћења.

Чланом 29. став 1. Закона о грађевинском земљишту установљена је обавеза плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта у грађевинском подручју, уколико су за то испуњени законски услови. Ставом 2. истог члана Закона предвиђена је сходна примена одредаба чл. 26. - 28. овог закона у погледу утврђивања мерила, висине, начина и рокова плаћања поменуте накнаде.

Организација и рад општинских органа предмет су регулисања Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 9/02). Наведени Закон у члану 30. тачка 13. овлашћује скупштину општине да утврђује накнаду за уређивање и коришћење грађевинског земљишта. С обзиром да се ради о императивној норми Закона, Суд је оценио да се актом скупштине општине не може успостављати надлежност ни једног другог органа (извршног одбора, скупштине општине, односно управног одбора Јавног предузећа) да одређује висину накнаде за коришћење грађевинског земљишта.

Поред овога, Уставни суд је утврдио да оба акта прописују почетак примене пре датума њиховог објављивања и ступања на снагу, чиме је извршена повреда начела забране ретроактивности општих аката из члана 121. став 1. Устава Републике Србије.

Из наведених разлога, Уставни суд је утврдио неуставност и незаконитост наведених аката у целини.

С обзиром да се поднетим представкама оспорава уставност и више аката о образовању цена комуналних услуга, висини закупнине за пословне просторије и гараже као и акти о давању сагласности на друге акте, Уставни суд је оценио да они не могу бити предмет уставно-судске контроле, јер немају значење општих правних аката у смислу члана 125. Устава Републике Србије.

Уставни суд је, стога, одбацио иницијативу за покретање поступка за оцену уставности аката наведених у тачки 2. алинеје 1-9. изреке.

На основу изложеног, и члана 19. став 1. тачка 1. и члана 46. тач. 1. и 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91) и члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник Републике Србије", број 9/95), Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије акти наведени у тачки 1. изреке Одлуке престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда Републике Србије у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда ("Службени гласник РС", број 67/2002)
ИУ-14/2001 од 19.09.2002.

Обвезници накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта одређени су законом и не могу се одређивати општинском одлуком.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да члан 12. Одлуке о накнади за коришћење градског грађевинског земљишта, коју је донела Скупштина града Београда 10. новембра 1994. године ("Службени лист града Београда", бр. 19/94, 4/95, 11/96, 22/99, 3/2001, 5/2002, 8/2002), није у сагласности са законом.

Предузеће за трговину и заступање "Делта М" ДОО поднело је Врховном суду Републике Србије предлог за покретање поступка за утврђивање незаконитости члана 12. Одлуке наведене у изреци.

Врховни суд Србије се Решењем У.Р. бр. 97/99 од 5. априла 2000. године огласио ненадлежним и предмет уступио Уставном суду.

У предлогу овлашћеног предлагача наводи се да су одредбе члана 12. оспорене Одлуке несагласне са чланом 26. Закона о грађевинском земљишту који одређује обвезнике накнаде за коришћење грађевинског земљишта. Предлагач износи мишљење да, кад је у питању државна својина, накнаду за коришћење грађевинског земљишта може да плаћа само купац, а не непосредни корисник пословног простора, како је прописано спорним чланом 12. Одлуке. Такође се указује да оспорена Одлука није усклађена са Законом о грађевинском земљишту који, у члану 30. прописује рок од 6 месеци за доношење нових општих аката, односно за усаглашавање постојећих са одредбама овог закона.

У одговору Комисије за прописе Скупштине града Београда наводи се да је оспорена Одлука више пута мењана и допуњавана након ступања на снагу Закона о грађевинском земљишту из 1995. године, као и да је одредба члана 12. Одлуке у сагласности са чланом 26. Закона, који се

непосредно примењује у случајевима који нису предвиђени Одлуком Скупштине града Београда.

Уставни суд је утврдио да је оспорену Одлуку о накнади за коришћење градског грађевинског земљишта Скупштина града Београда донела 10. новембра 1994. године на основу тада важећег Закона о грађевинском земљишту из 1990. године, ("Службени гласник СРС", бр. 23/90 и "Службени гласник РС", бр. 3/90, 53/93 и 48/94) као и да је Одлука у међувремену више пута мењана и допуњавана, на основу Закона о грађевинском земљишту из 1995. године ("Службени гласник Републике Србије", број 44/95).

Оспореним чланом 12. Одлуке, који до сада није мењан, нити усклађиван са Законом, одређени су обвезници накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта за пословни простор, тако што су за пословни простор у друштвеној и државној својини као обавезници одређени носиоци права коришћења, управљања и располагања, односно непосредни корисници тог простора, а за пословни простор у приватној и другим облицима својине - власници, односно непосредни корисници тог простора.

Чланом 60. став 3. Устава Републике Србије утврђена је могућност стицања права коришћења на градском грађевинском земљишту под условима прописаним законом, а према ставу 6. истог члана, законом се уређује плаћање накнаде за коришћење добара од општег интереса и градског грађевинског земљишта.

Одредбом члана 113. став 1. тачка 3. Устава прописано је да општина, преко својих органа, у складу са законом уређује и обезбеђује коришћење градског грађевинског земљишта.

Одредбом става 1. члана 26. Закона о грађевинском земљишту је, у складу са чланом 60. став 6. Устава, утврђена обавеза плаћања накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта. Накнаду за неизграђено градско грађевинско земљиште плаћа корисник земљишта (став 2.), а за коришћење изграђеног земљишта власник објекта, односно носилац права располагања на објекту (став 3.). У одредби става 4. члана 26. Закона предвиђен је изузетак кад је у питању изграђено земљиште, тако што накнаду плаћа носилац права коришћења на објекту, односно закупац на објекту или делу објекта који је дат у закуп на неодређено време.

Чланом 27. став 2. Закона општина је овлашћена да, у складу са критеријумима из става 1. овог члана одређује само мерила, висину, начин и рокове плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта. Из изложених одредаба Закона произлази да су обвезници накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта одређени Законом и да општини није остављена могућност да ово питање уређује, па је Суд оценио да је члан 12. оспорене Одлуке Скупштине града Београда несагласан са Законом.

На основу члана 46. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91) Суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије одредбе члана 12. Одлуке Скупштине града Београда престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-131/2000. од 21.11.2002.

("Службени гласник РС", број 91/2002)

Корисници грађевинског земљишта у грађевинском подручју, без обзира на режим својине у коме се грађевинско земљиште налази, су обвезници под условом да је то земљиште средствима општине, односно другим средствима у државној својини опремљено основним објектима комуналне инфраструктуре.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да члан 3. став 1, члан 12, чл.16. до 20, члан 22. ст. 1. и 3, члан 24. став 1, чл. 27. и 29, члан 30. став 2. и чл. 31. до 34. Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта ("Службени лист града Београда", бр. 22/91 и 8/95), коју је донела Скупштина општине Гроцка из Београда, нису у сагласности са Уставом и законом.

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке о утврђивању вредности бода за обрачунавање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта у викенд рејону у 2000. години ("Службени лист града Београда", број 23/99) и Одлуке о утврђивању вредности бода за обрачунавање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта у викенд рејону у 2001. години ("Службени лист града Београда", број 22/2000), које је донела Скупштина општине Гроцка из Београда.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива групе грађана за оцењивање уставности и законитости Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта ("Службени лист града Београда", бр. 22/91 и 8/95) и одлука о утврђивању вредности бода за обрачунавање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта у викенд рејону за 2000. и 2001. годину ("Службени лист града Београда", бр. 23/99, односно 22/2000), које је донела Скупштина општине Гроцка из Београда. У иницијативи се наводи да је чланом 22. став 2. Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта прописано, да се висина накнаде за коришћење грађевинског земљишта утврђује обавештењем, чиме се онемогућава право на жалбу, односно, укида право двостепености одлучивања. У односу на оспорене одлуке о утврђивању вредности бода за обрачунавање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта у викенд рејону, наводи се да се ова накнада убира од лица која су изградила објекте у викенд рејону, без уставног и законског основа, јер се њихово земљиште налази ван атара земљишта које је утврђено за грађевинско земљиште, у њиховој је својини и у слободном је промету. Стога, по њиховом мишљењу, они не могу бити обвезници накнаде за коришћење грађевинског земљишта, јер земљиште које се налази у виденд насељу није грађевинско земљиште.

У одговору Скупштине општине Гроцка наводи се да су Одлуком о условима за изградњу кућа за одмор и опоравак (викенд кућа) на појединим подручјима општине Гроцка ("Службени лист града Београда", број 20/91), одређена подручја катастарских општина са списком катастарских парцела и описом граница земљишта које се одређује за грађевинско земљиште на коме ће се изградити викенд-објекти и утврђени услови за изградњу тих објеката. Утврђивање граница подручја које чини викенд рејон, са условима за изградњу кућа за одмор и опоравак је извршено сагласно одредбама тада важећег Закона о грађевинском земљишту, према коме се грађевинско земљиште у грађевинском подручју одређује просторним, односно урбанистичким планом или другим општим актом општине који садржи назив катастарске општине и опис граница земљишта које се одређује за грађевинско земљиште у грађевинском подручју. Стога сматрају, да земљиште у викенд рејону представља грађевинско земљиште у грађевинском подручју за које се, према закону, може утврдити накнада за коришћење грађевинског земљишта.

Уставни суд је утврдио следеће:

Скупштина општине Гроцка из Београда донела је Одлуку о накнади за коришћење грађевинског земљишта 1991. године, са изменом и допуном од јуна 1995. године, а на основу Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник СРС", бр. 23/90 - пречишћени текст). Овај Закон је престао да важи ступањем на снагу Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник РС", број 44/95), односно 4. новембра 1995. године, а оспорена Одлука је и даље на снази.

Одредбом члана 60. став 6. Устава Републике Србије, прописано је да се законом уређује плаћање накнаде за коришћење добара од општег интереса и градског грађевинског земљишта, а чланом 113. став 1. тачка 3. Устава прописано је да општина преко својих органа у складу са законом, уређује и обезбеђује коришћење градског грађевинског земљишта и пословног простора. Законом о грађевинском земљишту из 1995. године, извршене су измене у односу на раније важећи закон у погледу режима својине на градском грађевинском земљишту, услова и начина уређивања грађевинског земљишта, стицања права коришћења, а у складу са тим и измене које се односе на плаћање накнаде за коришћење грађевинског земљишта, овлашћења општине да одлучује о појединим питањима и обавезнике накнаде.

Полазећи од наведене уставне одредбе којом је прописано да се законом уређује плаћање накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, као и то да Законом о грађевинском земљишту није предвиђено ослобађање од плаћања ове накнаде за било ког обвезника, Суд је оценио да су одредбе члана 3. став 1. и чл. 18. и 19 оспорене Одлуке, којима су поједини обвезници ослобођени плаћања ове накнаде, несагласне са Уставом и Законом.

Одредбом члана 26. Закона о грађевинском земљишту утврђени су обвезници накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта и то како за изграђено, тако и за неизграђено градско грађевинско земљиште. Законом није дато овлашћење општини да утврђује обвезнике накнаде, па стога, одредбе чл. 16. и 17. оспорене Одлуке нису у сагласности са Законом, јер су њима утврђени обвезници накнаде и то на другачији начин, него што је Законом прописано.

Одредбом члана 18. Закона, утврђено је шта се сматра изграђеним, а шта неизграђеним градским грађевинским земљиштем, као и то да општина утврђује које се земљиште сматра изграђеним а које неизграђеним градским грађевинским земљиштем. У погледу плаћања накнаде, одредбом члана 28. став 3. Закона, прописано је да се, за неизграђене парцеле градског грађевинског земљишта плаћа накнада као за изграђено земљиште које је приведено планираној намени, ако је протекло најмање 5 година од дана када је то земљиште дато на коришћење ради изградње. Другачије прописивање, које је учињено у одредбама чл. 12. и 20. оспорене Одлуке, чини ове одредбе несагласним са Законом.

Одредбом члана 94. став 5. Устава, прописано је да се законом уређује организација и надлежност министарстава, органа управе у њиховом саставу и посебних организација. Доношењем Закона о контроли, утврђивању и наплати јавних прихода ("Службени гласник РС", бр. 76/91, 20/93, 37/93, 39/93, 53/93, 67/93, 45/94, 52/96, 42/98, 18/99, 27/99, 33/99, 52/2000, 34/2001, 41/2002 и 44/2002), престао је да важи Закон о управама друштвених прихода ("Службени гласник СРС", бр. 49/84 и 7/88) који је прописивао организацију и рад општинских управа друштвених прихода. Законом о контроли, утврђивању и наплати јавних прихода, који је у примени од 1.1.1992. године, основана је Републичка управа јавних прихода, као посебна републичка организација, и уређена је организација и надлежност те Управе. Како из наведених одредаба Устава и Закона следи да се организација и надлежност посебних организација не може уређивати прописом скупштине општине, Суд је оценио да одредбе члана 22. ст. 1. и 3, члана 24. став 1, чл. 27. и 29, члана 30. став 2. и чл. 31. до 34. оспорене Одлуке, нису у сагласности са Уставом и Законом.

У односу на оспорене одлуке о утврђивању вредности бода за обрачунавање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта у викенд рејону, Суд је утврдио да су, Одлуком о условима за изградњу кућа за одмор и опоравак (викенд кућа) на појединим подручјима општине Гроцка ("Службени лист града Београда", број 20/91), одређена подручја за изградњу објеката грађана за одмор и опоравак и утврђени услови за изградњу тих објеката. У смислу тада важећих прописа, овом Одлуком за грађевинско земљиште одређено је земљиште у подручјима која су побројана у чл. 3. до 10. Одлуке, а у чл. 11. до 20. Одлуке утврђени су услови за изградњу тих објеката. Услови утврђени у овој Одлуци имали су карактер плана као општег акта, што значи да је, у конкретном случају реч о грађевинском земљишту у грађевинском подручју, јер је грађевинско земљиште, у смислу закона, оно земљиште на коме су изграђени објекти и земљиште које служи редовном коришћењу тих објеката, као и земљиште које је, у складу са законом, намењено за изградњу и коришћење објеката.

Одредбама чл. 26. до 28. Закона о грађевинском земљишту, утврђени су обвезници плаћања накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, како изграђеног, тако и неизграђеног, одређена су мерила и критеријуми на основу којих се утврђује висина накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта и дато је овлашћење општини да својим актом утврди мерила, висину, начин и рокове плаћања накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта.

Чланом 29. став 1. Закона, прописано је да се и за коришћење грађевинског земљишта у грађевинском подручју плаћа накнада, ако је то

земљиште средствима општине, односно другим средствима у државној својини, опремљено основним објектима комуналне инфраструктуре (електрична мрежа, водовод, приступни пут), а ставом 2. истог члана, прописано је да се, у погледу утврђивања мерила висине, начина и рокова плаћања и принудне наплате накнаде из става 1. овог члана, сходно примењују одредбе чл. 26. до 28. овог закона.

Из наведених одредаба Закона произлази да су сви корисници градског грађевинског земљишта обвезници накнаде за коришћење тог земљишта, а корисници грађевинског земљишта у грађевинском подручју, без обзира на режим својине у коме се грађевинско земљиште налази, су обвезници, под условом да је то земљиште средствима општине, односно другим средствима у државној својини опремљено основним објектима комуналне инфраструктуре, као што су електрична мрежа, водовод, приступни пут.

Оспорене одлуке донете су на основу чл. 26. до 28. Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник РС", бр. 44/95 и 16/97) и њиховим одредбама се утврђује вредност бода за обрачунавање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта у викенд рејону, које је различито категорисано према намени коришћења. Одлукама је утврђен начин усклађивања вредности бода до највишег нивоа раста инфлације, као и начин наплате односно, принудна наплата.

При чињеници да земљиште у викенд рејону јесте грађевинско земљиште у грађевинском подручју, за чије се коришћење плаћа накнада под условима из члана 29. Закона о грађевинском земљишту, Суд је оценио да су обе оспорене одлуке донете у границама овлашћења из члана 27. истог закона. Стога суд није прихватио иницијативу за утврђивање њихове неуставности и незаконитости.

На основу изложеног, члана 46. тач. 1. и 3. и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93) Суд је донео Одлуку као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије одредбе Одлуке из тачке 1. изреке, престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-32/2001 од 12.12.2002.

("Службени гласник РС", број 6/2003)

С обзиром да су одлуком скупштине општине одређене границе грађевинског подручја у оквиру генералног урбанистичког плана, које обухватају и спорну катастарску општину, Суд је утврдио да нема основа за утврђивање незаконитости, оспорене одредбе те одлуке.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости члана 4. става 3. Одлуке о одређивању грађевинског подручја, коју је донела Скупштина општине Краљево на седници одржаној 5. фебруара 1988. године ("Службени лист општине Краљево" бр. 2/88).

Представком је тражена оцена законитости одредбе Одлуке наведене у изреци.

У представци се наводи да је оспореном Одлуком део села Горњи Ковачи одређен као грађевинско подручје у које спада и парцела бр. 319/2 КО Ковачи. На спорном грађевинском подручју плаћа се накнада за коришћење грађевинског земљишта иако, према наводима иницијатора, није изграђен асфалтни пут, ни улично светло, водовод и канализација, па стога нема основа за увођење накнаде. Посебно се истиче да су оспореном Одлуком мештани села Горњи Ковачи, који плаћају накнаду за коришћење грађевинског земљишта, доведени у неравноправан положај у односу на оне чије парцеле нису обухваћене тим актом.

Служба за скупштинске послове општине Краљево у одговору наводи да се Катастарска парцела бр. 319/2 КО Ковачи налази у границама грађевинског подручја, које је одређено Одлуком СО Краљево о одређивању грађевинског подручја ("Службени лист општине Краљево" број 2/88). Одлуком о накнади за коришћење грађевинског земљишта из 1986. године утврђена је обавеза плаћања накнаде за све кориснике грађевинског земљишта, па и за земљиште у грађевинском подручју што је, према наводима из одговора, у складу са Законом о грађевинском земљишту.

Уставни суд је утврдио да је Одлуком о одређивању грађевинског подручја коју је донела Скупштина општине Краљево 5. фебруара 1988. године ("Службени лист општине Краљево" број 2/88), утврђено грађевинско подручје у оквиру граница Генералног урбанистичког плана Краљева и Генералног урбанистичког плана Матарушке Бање, а у циљу стварања услова за реализацију основа и потреба развоја општине Краљево. Одредбама члана 4. оспорене Одлуке утврђене су границе грађевинског подручја Краљева, а у оквиру ових граница налазе се делови КО Ковачи, као и катастарска парцела бр. 319/2.

Одредбом члана 60. ст. 5. Устава Републике Србије одређено је да се заштита, коришћење, унапређење и управљање добрима од општег интереса остварују под условима и на начин утврђен законом, а према ставу 6. истог члана законом се уређује плаћање накнаде за коришћење добара од општег интереса и градског грађевинског земљишта.

Чланом 61. Устава Републике Србије грађанину се јамчи својина на пољопривредно земљиште и друге непокретности, а према чл. 62. Устава својинска права на тим стварима физичка и правна лица остварују према природи и намени непокретности, у складу са законом.

Чланом 113. ст. 1. тач. 3. Устава, предвиђено је да општина преко својих органа, у складу са законом уређује и обезбеђује коришћење градског грађевинског земљишта.

Законом о грађевинском земљишту ("Службени гласник Републике Србије" бр. 44/95, 16/97, 23/2000) одређено је грађевинско земљиште као земљиште на коме су изграђени објекти и земљиште, које служи редовном коришћењу тих објеката, као и земљиште које је у складу са законом намењено за изградњу и коришћење објеката (ал. 1.). Грађевинско земљиште може бити градско грађевинско, земљиште у грађевинском подручју и грађевинско земљиште изван грађевинског подручја (чл. 3.). Грађевинско земљиште у грађевинском подручју одређује се, у складу са чланом 5. Закона, просторним, односно урбанистичким планом или другим општим актом, који мора да садржи назив катастарске општине и опис граница земљишта које се одређује за грађевинско земљиште у грађевинском подручју.

У складу са наведеним законским одредбама, чланом 4. ст.2. оспорене Одлуке Скупштине општине Краљево, одређене су границе грађевинског подручја у оквиру Генералног урбанистичког плана, које обухватају и катастарску општину Ковачи, па је Суд утврдио да нема основа за утврђивање незаконитости.

Суд је такође, констатовао да је чланом 29. Закона о грађевинском земљишту прописана обавеза плаћања накнаде и за коришћење земљишта у грађевинском подручју, под условом да је то земљиште средствима општине, односно средствима у државној својини опремљено основним објектима комуналне инфраструктуре (електрична мрежа, водовод, приступни пут). У овом случају сходно се примењују одредбе Закона које се односе на градско грађевинско земљиште.

Из наведених законских одредаба произилази да је за спорно земљиште у КО Ковачи, које се налази у грађевинском подручју, под условима предвиђеним Законом, могла бити уведена обавеза плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта. О томе да ли је и у ком степену спорно земљиште уређено, и ако јесте да ли су за изградњу комуналних објеката коришћена средства општине, односно средства у државној својини или само средства грађана, није надлежан да одлучује Уставни суд, у смислу члану 125. Устава Републике Србије.

На основу члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-113/2000 од 26.09.2002.

Општина је овлашћена да уреди поступак, услове и начин давања на привремено коришћење градског грађевинског земљишта.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости чл. 1. и 3. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о накнади за уступање, накнади за уређење и накнади за коришћење грађевинског земљишта број 02-4/2001, коју је донела Скупштина општине Александровац, на седници од 2. марта 2001. године.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости чл. 1. и 3. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о накнади за уступање, накнади за уређење и накнади за коришћење грађевинског земљишта, коју је донела Скупштина општине Александровац на седници од 2. марта 2001. године.

Иницијатор наводи да је на оспорене чланове поднео 16 амандмана у предвиђеном року и у писаном облику, али да се одборници Скупштине општине нису о њима изјашњавали пре усвајања предлога Одлуке, што, по његовом мишљењу значи да је Одлука донета супротно Уставу и закону. Предлаже да Суд утврди да одредбе чл. 1. и 3. оспорене Одлуке нису у сагласности са Уставом и законом, јер се не слаже са предлогом номиналних износа висине накнаде исказаних у оспореним члановима.

Доносилац акта доставио је Суду Одлуку о накнади за уступање, накнади за уређење и накнади за коришћење грађевинског земљишта број 02-8/2000, од 31. марта 2000. године, оспорену Одлуку о измени и допуни напред наведене Одлуке донету на седници од 2. марта 2001. године под бројем 02-4/2001 и Записник са седнице Скупштине општине Александровац, од 2. марта 2001. године. У одговору се наводи да амандмани не постоје у евиденцији Скупштине општине Александровац, а да је одборник који је у конкретном случају и иницијатор, напустио седницу пре утврђивања дневног реда, тако да Скупштина није могла бити ни усмено упозната са постојањем амандмана.

Уставни суд је утврдио следеће:

Скупштина општине Александровац је, Одлуком о накнади за уступање, накнади за уређење и накнади за коришћење грађевинског земљишта број 02-8/2000 од 31.03.2000. године, уредила поступак, услове и начин давања земљишта на привремено коришћење и утврдила услове и мерила за уговарање висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта. Одредбама чл. 6. и 11. ст. 2. наведене Одлуке, утврђена је висина накнаде за уступање и уређење земљишта и изражена је у номиналним износима приказаним у табелама.

Иницијатор је оспорио законитост чл. 1. и 3. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о накнади за уступање, накнади за уређење и накнади за коришћење грађевинског земљишта којима су измењени чл. 6 и чл. 11 ст. 2. основног текста Одлуке, тако што су, у табеларном приказу, повећани номинални износи висине накнаде за уступање и уређење земљишта.

Одредбом члана 15. Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник Републике Србије", број 44/95) прописано је да се висина накнаде за уређивање грађевинског земљишта утврђује у зависности од степена уређености земљишта и програма уређивања грађевинског земљишта, а да, на основу ових критеријума, општина уређује мерила за уговарање висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта.

На основу члана 25. Закона о грађевинском земљишту, општина је овлашћена да уреди поступак, услове и начин давања на привремено коришћење градског грађевинског земљишта.

Имајући у виду наведене одредбе Закона о грађевинском земљишту, Суд је оценио да је Скупштина општине Александровац, на основу овлашћења из закона донела оспорену Одлуку, па, стога није прихватио иницијативу којом се оспорава висина накнаде изражена у номиналним износима.

Остала питања из иницијативе која се односе на обавезу расправе по амандманима и да ли су они приложени на седници Скупштине општине или не, нису предмет оцене у уставносудском поступку.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије" број 32/91), Суд је донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-256/2001 од 3.10.2002.

б) Урбанизам

Скупштина града није законом овлашћена да својим општим актом уређује начин, услове и рокове изградње и легализације објеката.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да тачка 43. Регулационог плана просторне целине Дедиње, који је донела Скупштина града Београда 30. децембра 1999. године ("Службени лист града Београда", број 1/2000), није у сагласности са Уставом и законом.

2. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости осталих одредаба Плана из тачке 1. изреке.

3. Не прихватају се иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости осталих одредаба Плана из тачке 1. изреке.

4. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта или радње предузете на основу Плана из тачке 1. изреке.

Месне заједнице "4. Јули" и "Топчидерско брдо - Сењак" и Друштво за заштиту изворног амбијента Сењака, Дедиња и Топчидерског брда, као овлашћени предлагачи, покренули су, код Уставног суда Републике Србије, поступак за оцену уставности и законитости Регулационог плана просторне целине Дедиње који је донела Скупштина града Београда на седници одржаној 30. децембра 1999. године.

Уставном суду поднето је и више иницијатива грађана за покретање поступка за оцену уставности и законитости наведеног Регулационог плана.

Према наводима изнетим у предлозима и иницијативама, оспореним Регулационим планом извршена је "легализација" постојећих зграда спратности која је већа од максимално дозвољене Генералним урбанистичким планом, на начин да се те зграде прихватају као стечене обавезе, што је у супротности са одредбама члана 9. став 3. Закона о планирању и уређењу простора и насеља, којим је прописано да урбанистички планови морају бити у складу са плановима вишег реда. Предлагачи и иницијатори посебно истичу да је тачком 43. Регулационог плана, омогућена легализација постојећих објеката који су изграђени до дана ступања на снагу Плана без грађевинске дозволе, што је у супротности са одредбама чл. 2. и 9. Закона о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте, јер се према наведеним одредбама Закона ти објекти могу "легализовати" само ако су изграђени до 4. новембра 1995. године, с тим да је градска управа дужна да направи попис тих објеката. Осим тога, истакнуто је да су планом парцелације који чини саставни део Плана, измењене постојеће катастарске парцеле, што је супротно чл. 20. и 24. Закона о планирању и уређењу простора и насеља, као и да на оспорени план није прибављена сагласност Завода за заштиту споменика

културе, што је, према члану 107. Закона о културним добрима, била обавеза доносиоца плана.

Иницијатори су, поред тога истакли да на седници Скупштине града, на којој је донет План није било кворума, као и да није било услова за квалитетну јавну расправу јер је обављена за време ратног стања.

Предложено је доношење мере обуставе извршења аката и радњи предузетих на основу оспореног Плана.

У одговору Скупштине града Београда, поред осталог, истакнуто је да су у току трајања поступка припреме и доношења оспореног плана, прибављени сви потребни услови од одговарајућих органа, организација и предузећа, а да су од стране стручних органа и комисија, у оквиру законских овлашћења, цењени и проверавани сви урбанистичко-технички и други услови утврђени у оспореном Плану, и њихова усклађеност са Генералним урбанистичким планом, као планом шире целине.

У односу на наводе изнете у предлозима и иницијативама који се односе на тачку 43. Регулационог плана, у одговору Скупштине града је наведено да Закон о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте, представља лек специјалис јер регулише поступак спровођења, а не поступак доношења урбанистичког плана. Истакнуто је да тачка 43. Регулационог плана у сагласности са Законом, јер ће се, у поступку спровођења плана, за објекте изграђене до 4. новембра 1995. године примењивати Закон о посебним условима за издавање грађевинске односно употребне дозволе за одређене објекте, а за период од 4. новембра 1995. године до ступања на снагу Регулационог плана (7. јануар 2000. године), у поступку спровођења плана за објекте који су већ изграђени, примењиваће се Закон о изградњи објеката. Утврђивање рока (4. новембар 1995. године) у члану 2. став 4. Закона о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте, као правно релевантног за легализацију по одредбама тог Закона, не значи, према наводима из одговора, да је укинута правна могућност за издавање грађевинске, односно урбанистичке дозволе и за објекте који су изграђени без дозволе после тог рока.

Уставни суд је оценио да се разлози који су изнети у предлозима и иницијативама за оцењивање уставности и законитости оспореног Регулационог плана просторне целине Дедиње односе на разлоге који се тичу повреде поступка прописаног Законом за доношење плана и на разлоге који се односе на овлашћење Скупштине града Београда да својим општим актом уређује начин, услове и рокове изградње и легализације објеката.

У односу на поступак доношења Регулационог плана, Суд је утврдио следеће:

Изрази оспореног Регулационог плана приступило се на основу Одлуке о припремању детаљног урбанистичког плана просторне целине Дедиње коју је донела Скупштина града Београда на седници од 15. јуна 1995. године. Доношењу ове Одлуке претходио је поступак прописан одредбама тада важећег Закона о планирању и уређењу простора и просторном плану СРС ("Службени гласник СРС", бр 44/89), којим је било прописано да одлуку о припремању плана доноси орган надлежан за његово доношење, по претходно прибављеном мишљењу месне заједнице за подручје које обухвата детаљна урбанистичка разрада. У току израде нацрта детаљног урбанистичког плана, ступио је на снагу Закон о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник

РС", број 44/95), па је поступак израде и доношења оспореног плана, сагласно члану 69, настављен по одредбама овог закона.

Одредбама чл. 29. до 35. Закона о планирању и уређењу простора и насеља уређен је поступак израде и доношења плана, тако што су чланом 29. Закона, утврђени услови на основу којих се план израђује, а чл. 30. и 31. уређен је начин израде плана и услови које треба да испуњава предузеће односно, организација и појединци да би могли да се баве, израдом урбанистичке, односно планске документације. Одредбама чл. 31. до 33. Закона, прописано је да просторни и генерални планови подлежу стучној контроли, да се нацрт плана излаже на јавни увид и стручну расправу, која се оглашава у дневном, односно локалном листу са подацима о плану, месту и времену излагања плана и одржавања стручне расправе, као и да се нацрт плана излаже на јавни увид у трајању од најмање 30 дана. Чланом 34. Закона прописано је да се о јавном увиду и стручној расправи стара комисија коју образује орган надлежан за доношење плана и уређен је састав и начин рада комисије, а чланом 35. Закона, прописано је да урбанистичке планове, план парцелације и урбанистички пројекат доноси скупштина општине, односно града.

Урбанистички завод је, као носилац израде Регулационог плана, на основу услова надлежних организација и институција, поред осталих и Завода за заштиту споменика културе града Београда, сачинио концепт Регулационог плана просторне целине Дедиње. Концепт Регулационог плана разматран је на више седница Стручне комисије, а 22. децембра 1997. године разматран је као нацрт Плана. У складу са примедбама и мишљењима који су достављени од стране Републичког геодетског завода, Завода за заштиту природе Србије и Стручне комисије, нацрт Плана више пута је коригован. Скупштина града Београда је на седници одржаној 21. априла 1999. године, утврдила нацрт Плана и упутила га на јавни увид и стручну расправу. Јавност је преко средстава информисања, била обавештена да ће Нацрт Регулационог плана бити изложен на јавни увид и да сва заинтересована лица могу ставити своје примедбе писмено, а усмено их образложити на стручној расправи пред Комисијом. Нацрт Плана је достављен Заводу за заштиту споменика културе на мишљење. Због отежаних услова комуникације услед ратног стања, великог значаја Плана и интересовања јавности продужен је рок трајања јавне расправе на 60 дана, почев од 24. маја 1999. године до закључно са 27. јулом 1999. године. Стручне расправе поводом нацрта Плана одржане су 8. јуна и 27. јула 1999. године на Стручној комисији, о чему је састављен извештај који садржи све примедбе изнете на стручним расправама и одговоре обрађивача плана. У складу са примедбама, формиран је предлог Плана који је Извршни одбор Скупштине града, на седници од 29. септембра 1999. године, прихватио и упутио Скупштини града на усвајање. Скупштина града Београда на седници одржаној 30. децембра 1999. године, донела је Регулациони план просторне целине "Дедиње" са тринаест усвојених амандмана и објавила га у "Службеном листу града Београда", број 1/2000.

На основу изнетог, Суд је оценио да је оспорени Регулациони план просторне целине Дедиње донет на начин и по поступку који је сагласан одредбама чл. 29. до 35. Закона о планирању и уређењу простора и насеља, па да стога нису основани наводи изнети у предлозима и иницијативама којима се оспорава уставност и законитост поступка доношења оспореног Плана.

У односу на одредбу тачке 43. оспореног Регулационог плана, Суд је утврдио да она није у сагласности са Уставом и законом из следећих разлога:

Законом о изградњи објеката ("Службени гласник РС", бр. 44/95, 24/96 и 16/97) прописано је да се грађењу објеката може приступити када се прибави грађевинска дозвола (члан 24. став 1.). Изузетак је прописан чланом 26. и односи се на објекте који се граде непосредно пред наступање или за време елементарних непогода, или других непредвиђених догађаја ради њиховог спречавања или ублажавања штетног дејства. Законом није дато овлашћење општини, односно граду да може општим актом да уређује услове за издавање грађевинске дозволе. Једино овлашћење које је чланом 44. Закона о изградњи објеката предвиђено за општину, град, односно град Београд, јесте да обезбеђује и уређује изградњу и постављање помоћних објеката и мањих монтажних објеката који се постављају на јавним површинама. Према члану 60. наведеног Закона општинска и градска управа обавезане су да у року од три године од дана ступања на снагу овог закона изврше попис објеката који су изграђени без грађевинске дозволе, односно који се користе без употребне дозволе, и да предузму мере за покретање поступка ради утврђивања могућности за накнадно издавање грађевинске односно, употребне дозволе, или за рушење објеката ако издавање ових дозвола није могуће. Наведена одредба престала је да важи ступањем на снагу Закона о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте ("Службени гласник РС", број 16/97). У члану 2. став 1. Закона прописано је да се грађевинска дозвола може издати у складу са тим законом за све објекте изграђене без грађевинске дозволе који се могу ускладити са урбанистичким, грађевинским и другим прописаним условима, независно од њихове намене, као и за реконструисане и дограђене објекте без грађевинске дозволе, али само ако су ти објекти изграђени односно, реконструисани до 4. новембра 1995. године, као датума ступања на снагу Закона о изградњи објеката. Наиме, Закон о изградњи објеката је, у прелазним и завршним одредбама, односно у члану 60. Закона, предвидео могућност да се бесправна изградња објеката извршена до дана ступања на снагу закона (4. новембра 1995. године) уведе у правне оквире, односно легализује на начин прописан тим законом.

Међутим, тачком 43. оспореног Регулационог плана дата је иста могућност не само за постојеће објекте, већ и за оне који су изграђени до дана ступања на снагу тог Плана (7. јануар 2000. године), иако се Законом о изградњи објеката утврђен рок за легализацију односи само на објекте изграђене до 4. новембра 1995. године. На тај начин, по оцени Суда, Регулационим планом као општим актом, преузета је надлежност законодавног органа и регулисана материја која је законом већ била уређена и то на другачији начин од онога који тај План предвиђа. При томе, стоји чињеница да се на односе који су регулисани тачком 43. оспореног Плана, примењују непосредно одредбе Закона о изградњи објеката и Закона о посебним условима за издавање грађевинске односно употребне дозволе за одређене објекте, према којима се ови односи уређују појединачним правним актима, а не планским актом.

На основу изнетог, Суд је утврдио да Скупштина града Београда није по Закону овлашћена да својим општим актом уређује начин, услове и рокове изградње и легализације објеката, а пошто члан 119. Устава налаже

обавезу сагласности сваког прописа и општег акта са Законом, то несагласност одредбе оспореног Плана са законом има за последицу и њену неуставност.

У односу на остале наводе из предлога и иницијатива, Суд је утврдио следеће:

Чланом 20. став 2. Закона о планирању, прописано је шта се нарочито уређује регулационим планом па, између осталог и правила регулације и парцелације. Овим чланом, дат је минимум садржаја за ову врсту плана, што не искључује и његов шири садржај, односно план парцелације. Отуда је чланом 24. став 3. Закона прописано да је "план парцелације саставни део регулационог плана или посебан акт којим се утврђују услови за образовање грађевинске парцеле". Стога је, по оцени Суда, у сагласности са законом регулациони план који, поред, текстуалним делом утврђених правила регулације и парцелације, садржи и графички прилог плана парцелације, као саставни део. У односу на наводе иницијативе који се тичу одредаба члана 24. став 1. Закона, Суд је оценио да је подручје захвата Регулационог плана и пре његовог доношења, представљало четири урбанистичке целине, обухваћене тада важећим детаљним урбанистичким плановима. Земљиште обухваћено оспореним Регулационим планом представља градско грађевинско земљиште које је изграђено, а делимично и неизграђено, и налази се у државној својини. Стога су, његови корисници, у смислу члана 20. Закона о грађевинском земљишту, дужни да трпе промене граница грађевинске парцеле према плану парцелације.

Оцена садржаја оспореног Плана односно, усвојена урбанистичко-техничка решења у која, између осталог, спада и план парцелације, није у надлежности Уставног суда. Законом је прописано да верификацију предложених урбанистичких решења у планском акту врши стручна комисија коју формира доносилац плана. У конкретном случају, доносилац Плана је, сагласно члану 34. Закона о планирању, формирао стручну комисију која је, током поступка припреме и доношења плана, обављала законом поверене послове.

Уставни суд, сагласно члану 125. Устава, није надлежан да цени међусобну сагласност два општа акта исте правне снаге, нити међусобну сагласност текстуалног и графичког дела Плана.

Како је Суд донео коначну одлуку, захтев за обуставу извршења аката или радњи предузетих на основу оспореног Плана, је одбацио, сагласно члану 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91).

На основу изложеног, чл. 46. тач. 1., 3. и 9. и чл. 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Суд је донео одлуку као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, тачка 43. Регулационог плана из тачке 1. изреке, престаје да важи даном објављивања ове Одлуке у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-41/2000 од 7.11.2002.

("Службени гласник РС", број 84/2002)

Садржај регулационог плана као врсте урбанистичког плана утврђен је важећим законом и другачији је од садржаја детаљног урбанистичког плана, који важећи закон више не предвиђа, стога није у сагласности са законом мењати и допуњавати детаљне урбанистичке планове урбанистичким плановима другачије садржине и правне снаге.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да Одлука о усвајању Регулационог плана - измена и допуна ДУП-а потес улице Рифата Бурхевића, коју је донело Општинско веће општине Нови Пазар 11. октобра 1999. године ("Општински службени гласник ", број 18/99), није у сагласности са законом.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцењивање законитости Одлуке о усвајању Регулационог плана - измена и допуна ДУП-а потес улице Рифата Бурхевића, коју је донело Општинско веће општине Нови Пазар 11. октобра 1999. године ("Општински службени гласник ", бр18/99). Иницијатор наводи да је, доношењем оспорене Одлуке извршена промена намене на грађевинским парцелама бр. 811/1 и 813, чиме су вештачки створене грађевинске парцеле за стамбену индивидуалну изградњу. Према постојећем Детаљном плану планирана је и делимично реализована саобраћајница, која се овом изменом измешта и мења профил. На тај начин онемогућен је прилаз са те саобраћајнице грађевинским објектима индивидуалне стамбене изградње који су реализовани по важећем Детаљном плану, а остали су ван подручја које је обухваћено оспореном Одлуком. У току припреме и израде оспорене Одлуке коришћене су подлоге односно информациона основа, која је неодговарајућа, како ДУП-у који је био предмет измене, тако и стању изграђености тога простора на коме су бесправно подигнути објекти. Такође је занемарен суседни простор којим су, легално изграђени објекти били везани за, до тада важећу планирану нову саобраћајницу, која је већим делом и реализована. Оспорена је и законитост поступка доношења Одлуке.

Доносилац плана је у одговору Суду образложио поступак припреме и доношења оспорене Одлуке и доставио текстуални део оспореног плана који није објављен у "Општинском службеном гласнику". Доносилац плана није известио Суд о томе која је била намена површине обухваћене изменом ДУП-а, као и о томе да ли објекти који су задржани као стечена обавеза имају излаз на јавни пут, с обзиром на то да је за реализацију ДУП-а који се оспореном Одлуком мења, изузето земљиште за изградњу саобраћајнице.

Уставни суд је утврдио следеће:

Општинско веће општине Нови Пазар донело је и објавило Одлуку о усвајању Регулационог плана - измена и допуна ДУП-а потес улице Рифата Бурхевића, која се састоји од четири члана. Чланом 1. се усваја план за урбанистичку целину катастарских парцела бр. 813., 811/1 и 811/2 КО Нови

Пазар у свему према урађеном елаборату. Чланом 2. је утврђено да се елаборат састоји од текстуалног и графичког дела и да је потписан и оверен. Чланом 3. уређен је начин чувања елабората плана, а чланом 4. прописано је ступање на снагу Одлуке.

Регулациони план је општи акт и његова садржина се објављује у општинском службеном гласнику:

Регулационим планом измењен је део Детаљног урбанистичког плана - потес "Парице" - Комплекс И ("Општински службени гласник ", бр. 12/88) у Новом Пазару. Изменом су обухваћене три већ формиране грађевинске парцеле површине од око 14 ари и промењена је намена земљишта. Детаљни урбанистички план који се мења и допуњава оспореном Одлуком донет је на основу закона који више није у правном поретку.

Одредбом члана 20. Закона о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник РС" број 44/95), прописано је да се регулациони план дела насеља за које је донет генерални план, доноси на основу одлуке органа надлежног за доношење плана и да се овим планом утврђује мрежа и уређује нарочито: мрежа главних саобраћајница, основна мрежа комуналних система и инсталација, одређују се и разграничавају јавне површине од површина друге намене.

Оспорена Одлука нема садржај урбанистичког плана прописан законом, па стога, по оцени Суда, није у сагласности са законом.

Чланом 70. Закона о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник РС", број 44/95) прописано је да се просторни и урбанистички планови донети до дана ступања на снагу овог закона примењују у деловима који нису у супротности са одредбама овог закона и плановима донетим на основу овог закона, а уколико немају решену парцелацију могу се примењивати под условом да се допуне планом парцелације у складу са тим законом.

На основу наведене законске одредбе, Суд је оценио да се урбанистички планови донети до ступања на снагу важећег закона примењују под условима утврђеним истим чланом, чиме се обезбеђује правна сигурност у односу на стечена права и обавезе према већ донетим детаљним урбанистичким плановима. Регулациони план је урбанистички план који се доноси за ширу просторну целину, без елемената детаљности и може се разрађивати урбанистичким пројектом као другом врстом урбанистичког плана. Садржај регулационог плана као врста урбанистичког плана утврђен је важећим законом и другачији је од садржаја детаљног урбанистичког плана који важећи закон више не предвиђа. Стога, по оцени Суда, није у сагласности са законом, мењати и допуњавати детаљне урбанистичке планове, урбанистичким плановима другачије садржине и правне снаге, који су предвиђени сада важећим законом.

На основу изложеног и члана 46. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91), Суд је донео Одлуку као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, Одлука наведена у изреци престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда Републике Србије у "Службеном гласнику Републике Србије".

План парцелације није одговарајући плански акт којим се може мењати детаљни урбанистички план у погледу услова за уређење простора и у погледу намене земљишта.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да Одлука о усвајању плана парцелације - измена и допуна ДУП-а потес улица Ослобођења, број 350-50 коју је донело Општинско веће Нови Пазар 3. септембра 1999. године ("Општински службени гласник", бр. 15/99), није у сагласности с Уставом и законом.

Представком је иницирано покретање поступка за оцену уставности и законитости Одлуке о усвајању плана парцелације - измена и допуна ДУП-а потес Улица Ослобођења, број 350-50 коју је донело Општинско веће Нови Пазар 3. септембра 1999. године ("Општински службени гласник", бр. 15/99).

У представци се наводи да оспорена Одлука није у сагласности са Законом о планирању и уређењу простора и насеља, јер у поступку њеног доношења није пружена могућност изјашњавања заинтересованим лицима о предложеним изменама и допунама Плана. Наводи се да је Одлука донета на захтев једног корисника кат. парцеле број 2291 и да легализује затечено стање на штету осталих корисника исте парцеле. Иницијатор сматра да се општи акт не може доносити ни мењати на захтев заинтересоване странке и за појединачну парцелу, већ општина има обавезу да, у складу са чланом 29. Закона о планирању и уређењу простора и насеља, изврши комплетну анализу стања у простору за који припрема измену. Истиче се да урбанистички план, као општи акт, мора бити објављен у целини, што у конкретном случају није учињено.

У одговору Општинског већа општине Нови Пазар образлаже се поступак усвајања оспорене Одлуке, уз оцену да је спроведен у складу са чл. 27-35. Закона о планирању и уређењу простора и насеља. Такође се истиче да оспореним Планом није промењена намена простора утврђена Генералним и Детаљним урбанистичким планом, већ је уређена једна грађевинска парцела у складу са урбанистичким плановима вишег реда.

Уставни суд је утврдио да је оспореном Одлуком, Општинско веће општине Нови Пазар, усвојило план парцелације - измена и допуна ДУП-а потес Улица Ослобођења за кат. парцелу бр. 2291 КО Нови Пазар. Елаборат поменутог плана који су урадили Завод за урбанизам, изградњу и уређење и "Санхак пројект", Нови Пазар, састоји се од текстуалног и графичког дела (чл. 1. и 2.). Чланом 3. Одлуке одређено је да се по један примерак Елабората Плана чува у Одељењу за комуналне послове општине Нови Пазар и ЈП "Завод за урбанизам", Нови Пазар, а члан 4. Одлуке садржи одредбе о њеном ступању на снагу и објављивању.

Одлука о усвајању оспореног плана парцелације објављена је у "Општинском службеном гласнику", бр. 15/99, али није објављен и план у целини. С обзиром на то да план парцелације представља урбанистички акт који се, као општи акт објављује у целини, као и да у конкретном случају није објављен Елаборат који чини саставни део наведене Одлуке, Суд је оценио, да оспорена Одлука није у сагласности са чланом 120. Устава Републике Србије, према коме општи акт ступа на снагу тек кад је на одговарајући начин објављен.

Оспорена Одлука донета је с позивом на члан 35. став 2. Закона о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник Републике Србије", бр. 44/95 и 16/97), према коме урбанистичке планове, план парцелације и урбанистички пројекат доноси скупштина општине, односно града.

Чланом 37. Закона о планирању и уређењу простора и насеља предвиђено је да се план парцелације припрема и доноси по поступку који је законом прописан за регулациони план, а поступак израде и доношења урбанистичких планова регулисан је одредбама чл. 27 - 37. Закона.

На основу прибављене документације Суд је утврдио да је Општинско веће општине Нови Пазар спровело поступак доношења оспорене Одлуке према наведеним законским одредбама. Међутим, по оцени Суда, детаљни урбанистички план не може се мењати планом парцелације, јер су у питању различити плански акти, како у погледу садржине и правне снаге, тако и у погледу поступка доношења. Наиме, детаљни урбанистички планови, као врсте планског акта, били су предвиђени прописима који више нису на снази и они се, сагласно члану 70. Закона о планирању и уређењу простора и насеља, примењују у деловима који нису у супротности са одредбама овог закона и плановима донетим на основу закона, а уколико немају решену парцелацију могу се примењивати под условом да се допуне планом парцелације, у складу са тим законом. Смисао наведене законске одредбе је заштита стечених права грађана и обезбеђивање правне сигурности у спровођењу планског акта.

Чланом 24. став 2. Закона о планирању и уређењу простора и насеља предвиђено је да се план парцелације доноси за простор који је намењен за грађење генералним планом, регулационим планом или другим актом донетим на основу овог закона, а према ставу 3. план парцелације је део регулационог плана или посебан акт којим се утврђују услови за образовње грађевинске парцеле. План парцелације, према ст. 4. члана 24. Закона, садржи и приказ постојећих катастарских парцела и грађевина на њима, регулационе, нивелационе и аналитичко-геодетске елементе за обележавање грађевинске парцеле. Планом парцелације, сагласно члану 24. став 5. Закона, не може се вршити промена намене земљишта.

У конкретном случају донет је Детаљни урбанистички план за потес Улице Ослобођења који је, према члану 70. Закона, у правном поретку и који садржи план парцелације, на основу кога су формиране грађевинске парцеле и изграђени објекти. С обзиром да план парцелације није одговарајући плански акт којим се може мењати детаљни урбанистички план у погледу услова за уређење простора и у погледу намене површина, то оспорена Одлука о усвајању плана парцелације није у сагласности са законом, па је Суд одлучио као у изреци.

На основу члана 46. тач. 1) и 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", бр. 32/91 и 67/93), Суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије Одлука Општинског већа Нови Пазар наведена у изреци, престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-54/2000 од 26.12.2002.

("Службени гласник РС", број 6/2003)

С обзиром да Одлука о усвајању Регулационог плана - измена и допуна ДУП-а, због утврђене незаконитости није више у правном поретку, то има за последицу незаконитост оспорене Одлуке о усвајању измена регулационог плана, јер је престао правни основ на коме је ова одлука заснована.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да Одлука о усвајању измене Регулационог плана - плана парцелације, потес улица Рифата Бурхевића у Новом Пазару ("Општински службени гласник", број 5/2001), коју је донела Скупштина општине Нови Пазар на седници одржаној 14. маја 2001. године, није у сагласности са законом.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцену законитости Одлуке о усвајању измене Регулационог плана - плана парцелације, потес улица Рифата Бурхевића у Новом Пазару ("Општински службени гласник", број 5/2001), коју је донела Скупштина општине Нови Пазар, на седници одржаној 14. маја 2001. године. Иницијатор наводи да план који се мења не постоји, имајући у виду да се оспорене измене и допуне односе на исте катастарске парцеле које су обухваћене Одлуком о усвајању Регулационог плана - измена и допуна ДУП-а потес улица Рифат Бурхевића ("Општински службени гласник", број 18/99), која је такође оспорена пред овим Судом. С обзиром на то да план са називом који је усвојен оспореном Одлуком, није никада донет, иницијатор сматра и да је оспорена Одлука неутемељена, нејасна и незаконита.

Доносилац акта није доставио одговор, па је Суд, сагласно ставу 3. члана 16. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука наставио поступак и утврдио следеће:

Уставни суд је, у предмету ИУ-175/2000, на седници одржаној 18. јула 2002. године, донео Одлуку којом је утврђено да, Одлука о усвајању Регулационог плана - измена и допуна ДУП-а потес улица Рифата Бурхевића ("Општински службени гласник", број 18/99), коју је донела Скупштина општине Нови Пазар 11. октобра 1999. године, није у сагласности са законом. Одлука Уставног суда објављена је у "Службеном гласнику Републике Србије", број 46/2002, од 9. августа 2002. године. У смислу члана 130. Устава, даном објављивања те Одлуке Суда, престала је да важи Одлука о усвајању Регулационог плана измена и допуна ДУП-а потес улица Рифата Бурхевића.

Увидом у расположиву документацију, Суд је установио да је у оспореној Одлуци о усвајању измене Регулационог плана - плана парцелације потес улица Рифата Бурхевића, измењен назив плана који се мења, а идентификација садржине измена извршена је на основу бројева катастарских парцела. На тај начин утврђено је да се оспорена измена односи на парцеле бр. 811/1, 811/2 и 813, које су биле обухваћене планом за који је Суд утврдио да није у сагласности са законом. Суд је такође утврдио да оспорена Одлука, по форми и садржини нема карактер урбанистичког плана као општег акта, који је

прописан Законом о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник РС", број 44/95), па стога, по оцени Суда, није у сагласности са законом.

Како Одлука о усвајању Регулационог плана - измена и допуна ДУП-а потес улица Рифата Бурхевића у Новом Пазару ("Општински службени гласник", број 18/99), због утврђене незаконитости више није у правном поретку, а односила се искључиво на подручје обухваћено катастарским парцелама бр. 811/1, 812/2 и 813, то за последицу има незаконитост оспорене Одлуке, будући да је престао правни основ на коме је оспорена Одлука заснована.

На основу изложеног и члана 46. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Суд је донео Одлуку као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, Одлука наведена у изреци, престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда Републике Србије у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-53/2002 од 19.12.2002.

("Службени гласник РС", број 6/2003)

Скупштина града Новог Сада је поступиила сагласно закону када је поступак доношења генералног урбанистичког плана, започетог према раније важећем закону, наставила по одредбама новог закона, као што је прописано чланом 69. Закона о планирању и уређењу простора и насеља.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости Генералног урбанистичког плана града Новог Сада до 2021. године ("Службени лист града Новог Сада", бр. 24/2000), који је донела Скупштина града Новог Сада на седници одржаној 29. септембра 2000. године.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу акта из тачке 1. изреке.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцену законитости Генералног урбанистичког плана града Новог Сада до 2021. године ("Службени лист града Новог Сада", број 24/2000), који је донела Скупштина града Новог Сада на седници од 29. септембра 2000. године. У иницијативи се наводи да, приликом доношења Плана није поштован поступак доношења плана утврђен законом у односу на излагање нацрта плана на јавни увид. Наиме, иницијатори сматрају да грађанима из насеља "Шангај" није дата прилика да изнесу своје примедбе и предлоге, јер у Месној заједници "Шангај" није заказан збор грађана, већ је мишљење о нацрту ГУП-а дао Одбор Месне заједнице.

Стога сматрају да није поступљено у сагласности са законом и наводе примере у којима је Суд доносио утврђујуће одлуке у случајевима када јавна расправа није спроведена на зборовима грађана у месним заједницама. Затражили су да Суд донесе привремену меру обуставе аката и радњи предузетих на основу оспореног плана.

Доносилац акта је у одговору изложио поступак припреме и доношења оспореног плана, уз образложење да је јавни увид и стручна расправа обављена сагласно члану 33. важећег Закона о планирању и уређењу простора и насеља, а да је обавеза излагања плана у месној заједници постојала по раније важећем закону, који више није у правном поретку. Такође се наводи да је у Извештају о јавном увиду обрађена примедба Одбора месне заједнице "Шангај" и да је овим планом утврђено коначно решење за тај простор. Истиче се, да је, сагласно закону, дата сагласност Министра грађевина Републике Србије на овај плански акт.

Уставни суд је утврдио следеће:

Одлуком о припремању измена и допуна Генералног урбанистичког плана Новог Сада, Скупштина града Новог Сада је, на седници од 9. децембра 1992. године приступила ревизији важећег Генералног урбанистичког плана, односно, изради новог плана. Поступак израде ГУП-а Новог Сада започет је на основу тада важећег Закона о планирању и уређењу простора и просторном плану СРС, ("Службени гласник СРС", број 44/89), којим је, у одредби члана 23. став 3. било прописано да се јавна расправа о нацрту планског акта обавезно организује у месној заједници чије подручје обухвата детаљни урбанистички план.

У току израде оспореног ГУП-а, ступио је на снагу Закон о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник РС", број 44/95). Одредбом чл. 69. наведеног закона, прописано је да ће се поступак израде и доношења просторног и урбанистичког плана и другог акта о уређењу простора, започет пре ступања на снагу овог закона, наставити по одредбама овог закона. У складу са овом законском одредбом, Скупштина града Новог Сада је, поступак доношења плана наставила по одредбама новог закона, применом чланова 32 до 36. Закона.

Наиме, нацрт Генералног урбанистичког плана града Новог Сада до 2021. године, који је утврдио Извршни одбор Скупштине града Новог Сада на седници одржаној 31. маја 2000. године, достављен је, сагласно члану 32. закона, Комисији за стручну контролу генералних планова коју је образовао Министар грађевина. Ова комисија је, на седницама од 30.06. и 13.09.2000. године, налазом утврдила примедбе на нацрт ГУП-а. Истовремено, сагласно члану 33. закона, нацрт плана је изложен на јавни увид у источном делу СРЦ "Војводина" од 15. јуна до 15. августа 2000. године, о чему је јавност обавештена путем дневних листова "Данас" и "Дневник". О јавном увиду и стручној расправи старала се Комисија формирана од стране доносиоца плана. Комисија је, 28. августа 2000. године одржала јавну седницу, на коју су, преко дневног листа "Дневник", била позвана сва лица и организације, како би могле да образложе примедбе које имају на план.

Комисија је о свом раду сачинила извештај бр. 35-46/2000-И-3 од 31. августа 2000. године, који чини саставни део образложења плана.

Оваквим поступањем, доносилац плана је, по оцени Суда, омогућио свим грађанима да се, у току трајања јавног увида и стручне расправе

о нацрту плана, упознају са решењима предложеним у плану и ставе евентуалне примедбе на план, уз могућност да их лично изложе и образложе. Стога не стоје наводи из иницијативе да иницијаторима није била пружена могућност да се изјасне о плану, односно, да ставе своје примедбе.

Одредбом члана 35. став 2. Закона о планирању, прописано је да Министар грађевина даје сагласност на генерални урбанистички план. Сагласно том члану, а будући да је доносилац плана поступио по примедбама које је у свом налазу изложила Комисија за стручну контролу генералних планова, прибављена је сагласност Министра грађевина Републике Србије на Генерални урбанистички план града Новог Сада до 2021. године, бр: 350-01-00771/2000-03 од 30.10.2000. године. Скупштина града Новог Сада је, на седници одржаној 29. септембра 2000. године, донела Генерални урбанистички план.

Имајући у виду изложени поступак припреме и доношења оспореног плана, Суд је оценио да је Генерални урбанистички план донет на начин и по поступку утврђеном законом, па стога, није прихватио иницијативу.

Како је Суд донео коначну одлуку, захтев за обуставу извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу овог плана је одбацио, сагласно члану 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91).

На основу изложеног и члана 47. тач. 2. и 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-51/2001 од 3.10.2002.

С обзиром да Закон о планирању и уређењу простора, у односу на који се тражи оцена поступка доношења оспорене одлуке престао да важи, а да закон који је на снази не предвиђа обавезу усаглашавања поступка доношења детаљних урбанистичких планова са тим законом, то не постоје процесне претпоставке за даље вођење поступка.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Обуштава се поступак за оцењивање законитости Одлуке о измени Детаљног урбанистичког плана града Новог Пазара ("Општински службени гласник", број 16/88), коју је донела Скупштина општине Нови Пазар, на седници одржаној 4. новембра 1988. године.

Предлогом овлашћеног предлагача покренут је, код Уставног суда, поступак за оцењивање законитости Одлуке о измени Детаљног урбанистичког плана града Новог Пазара ("Општински службени гласник", бр. 16/88), коју је донела Скупштина општине Нови Пазар, на седници одржаној 4. новембра 1988. године. Законитост измена Детаљног плана оспорава се из разлога што измена плана није извршена на начин и по поступку који је био прописан тада важећим Законом о планирању и уређењу простора ("Службени гласник СРС", број 27/85) и тражи се да Суд утврди да оспорена Одлука није у сагласности са тада важећим Законом о планирању и уређењу простора.

Уставни суд је утврдио следеће:

Оспорена Одлука донета је на основу Закона о планирању и уређењу простора из 1985. године. Овај закон престао је да важи 1989. године, доношењем Закона о планирању и уређењу простора и Просторном плану СРС ("Службени гласник СРС", број 44/89). Закон из 1989. године није предвидео обавезу усаглашавања донетих детаљних урбанистичких планова са тим законом, а престао је да важи 4. октобра 1995. године, ступањем на снагу Закона о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник Републике Србије ", број 44/95), који је и сада на снази.

С обзиром да је Закон о планирању и уређењу простора, у односу на који се тражи оцена поступка доношења оспорене Одлуке, престао да важи још 1989. године, а да Закон који је на снази на предвиђа обавезу усаглашавања поступка доношења детаљних урбанистичких планова са тим законом, то не постоје процесне претпоставке за вођење поступка.

Имајући у виду да је поступак покренут предлогом овлашћеног предлагача, Уставни суд је, сагласно одредби члана 25. став 1. тачка 2, Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), оценио да су се стекли услови за обушту поступка, јер нема процесних услова за оцену сагласности општих аката са законом који је престао да важи.

На основу изложеног и члана 47. тачке 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда

ИУ-69/2001 од 14.11.2002.

в) Комуналне делатности

Скупштина општине је овлашћена да својим прописом може утврдити обим комуналног производа који се испоручује у вршењу комуналне делатности, наменску употребу комуналног производа, односно услуге и друге услове коришћења комуналних услуга.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да Закључак број 060-28/2000-ИИ/4 који је донео Извршни одбор Скупштине општине Неготин 11. јула 2000. године није у сагласности са Уставом и законом.

Представком је тражена оцена уставности и законитости акта Јавног комуналног предузећа "Бадњево" из Неготина којим се, по мишљењу иницијатора, уводи блок тарифа за потрошњу воде у летњем периоду. Наводи се да спорни акт ограничава потрошњу воде и предвиђа веће цене за утрошену воду преко дозвољене количине, што је несагласно са законом и економски неоправдано.

У одговору Јавног предузећа комуналне делатности "Бадњево", Неготин наводи се да то предузеће није донело акт о увођењу блок тарифе за потрошњу воде у сушном периоду, већ је то учинио Извршни одбор Скупштине општине Неготин Закључком од 11.07.2000. године. Управни одбор Јавног предузећа "Бадњево" предложио је ограничење потрошње воде у летњем периоду, јер се вода из јавног водовода у то време прекомерно и ненаменски користи и на тај начин се изазива несташица. Посебно се истиче да ЈКП "Бадњево" није примењивало спорни Закључак Извршног одбора, због тог што намера предлагача није била да се потрошачи кажњавају, већ да се на њих утиче да рационално троше питку воду из јавног водовода, па је стога овај акт имао само психолошки значај.

На основу прибављене документације Уставни суд је утврдио да се иницијатива односи на Закључак бр. 060-28/2000-ИИ/4 који је донео Извршни одбор Скупштине општине Неготин 11.07.2000. године.

Закључком се одређује максимална потрошња воде по породичном домаћинству (6 кубика), као и дозвољена потрошња воде по грлу крупне (3 кубика) и ситне стоке (0,5 кубика). Прописана потрошња воде наплаћује се по важећој цени, а за потрошњу преко дозвољене количине обрачунаваће се по 2 пута вишој цени до 10 кубика, односно 10 пута већој цени преко 10 кубика потрошене воде по породичном домаћинству. Закључак се примењује у летњем периоду (од 15.07. - 15.09.2000. г.) а средства остварена по

овом основу користе се за инвестирање проширења капацитета система водоснабдевања, општине Неготин.

На овај начин спорним Закључком су утврђени нормативи потрошње воде за потрошаче - домаћинства, прописано је плаћање потрошње изнад утврђених норматива и одређен период у коме се прописано ограничење примењује.

Чланом 113. став 1. тачка 3. Устава Републике Србије утврђено је да општина, преко својих органа, у складу са законом уређује и обезбеђује обављање и развој комуналне делатности. Иста надлежност општине утврђена је и у члан 18. тачка 4. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије" број 9/2002).

Према томе, Уставом је прописано да општина своја изворна овлашћења остварује у складу са законом и преко својих органа, а чланом 30. Закона о локалној самоуправи одређено је да скупштина општине доноси прописе и друге опште акте.

Чланом 2. Закона о комуналним делатностима ("Службени гласник Републике Србије" бр. 16/97, 42/98) предвиђено је да општина, односно град Београд, у складу са законом уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њихов развој, а према члану 4. и 5. истог Закона комунална делатност је и пречишћавање и дистрибуција воде, коју чини сакупљање, прерада, односно пречишћавање воде и испорука воде корисницима за пиће и друге потребе водоводном мрежом до мерног инструмента потрошача.

На основу наведених законских одредаба Суд је утврдио да скупштина општине својим прописом може утврдити обим комуналног производа који се испоручује у вршењу комуналне делатности, наменску употребу комуналног производа, односно услуге и друге услове коришћења комуналних услуга.

Оспореним Закључком Извршни одбор Скупштине општине Неготин уредио је односе који су, према напред наведеним законским одредбама, у искључивој надлежности скупштине општине. С обзиром на то да је оспорени Закључак донео ненадлежни орган Суд је, на основу члана 46. тач. 1. и 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС" број 32/91) одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије Закључак наведен у изреци престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-169/2000 од 18.07.2002.

("Службени гласник РС", број 46/02)

С обзиром да је члан 36. Закона о одржавању стамбених зграда престао да важи на основу одлуке Уставног суда Србије, тиме је стављен ван снаге правни основ, односно овлашћење општине да уводи посебну накнаду за одржавање стамбених зграда.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да Одлука о увођењу посебне накнаде за одржавање стамбених зграда, коју је донела Скупштина општине Зрењанин на седници одржаној 29. фебруара 1996. године ("Службени лист општине Зрењанин" број 2/96 и 1/99), у време важења није била у сагласности с Уставом Републике Србије.

Представкама је иницирано покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке наведене у изреци.

У представкама се наводи да је оспорена Одлука несагласна са Уставом и Законом о одржавању стамбених зграда, јер је прекорачено овлашћење општине у погледу располагања средствима од посебне накнаде за одржавање стамбених зграда, тако што се ова средства присвајају у корист Општине и стављају на располагање Јавном стамбеном предузећу, које их усмерава за друге потребе, а не само за извођење радова из члана 6. Закона, за које је могла бити уведена поменута накнада. Посебно се истиче да су оспореном Одлуком ускраћена овлашћења власника станова да се старају о одржавању стамбене зграде и то у корист јавног предузећа које, по Закону, нема права да о овим питањима одлучује.

У одговору општине Зрењанин од 26. септембра 1996. године наводи се да је оспорена Одлука донета на основу овлашћења из члана 36. Закона о одржавању стамбених зграда, да она не ускраћује право власника станова да самостално организују текуће и инвестиционо одржавање зграда, као и да обављање тих послова повере овлашћеним организацијама и физичким лицима. Принцип добровољности не важи једино кад су у питању послови из члана 6. Закона о одржавању стамбених зграда, јер се они изводе ради обезбеђивања јавног интереса у одржавању стамбених зграда.

У одговору општине Зрењанин од 15. фебруара 2001. године наводи се да је Одлуком о измени оспорене Одлуке од 1.02.1999. године продужен период наплате посебне накнаде до 31. децембра 2000. године, па је истеком тог периода оспорена Одлука о увођењу посебне накнаде за одржавање стамбених зграда престала да важи.

Уставни суд је утврдио да је оспореном Одлуком Скупштина општине Зрењанин предвидела посебну накнаду за одржавање стамбених зграда и утврдила њену висину и начин коришћења средстава накнаде коју плаћају власници станова у стамбеним зградама и власници пословних просторија у циљу обезбеђивања услова за организовани вид одржавања стамбених зграда у јавном интересу. Одлуком су такође, прописани услови и начин одржавања стамбених зграда на територији општине Зрењанин, одређене врсте радова на одржавању стамбених зграда, уређаја, опреме и инсталација у стамбеним зградама, утврђена права и дужности субјеката у одржавању зграда, а све у циљу спречавања и отклањања узрока који могу довести у опасност животе и здравље људи и обезбедити сигурност коришћења стамбене зграде и непосредне околине. Посебна накнада, према одредбама члана 3. оспорене Одлуке, уведена је за период до 31. децембра 1998. године, а измена од 1. фебруара 1999. године ("Службени гласник општине Зрењанин", број 1/99) тај период је продужен до 21. децембра 2000. године. Средства од посебне накнаде користе се за радове на одржавање зграда у смислу члана 6. Закона, као и за

друге радове хитних интервенција предвиђених чланом 11. Одлуке. За извођење поменутих радова стамбеној згради припада 70% средстава наплаћених од власника те зграде, а преосталих 30% се користе за обезбеђење средстава за извођење великих инвестиционих радова предвиђених програмом одржавања стамбених и стамбено пословних зграда, као и за трошкове реализације програма. Одлуком је уређен начин ангажовања средстава од накнаде, права и обавезе стамбене зграде у односу на средства која остају на рачуну зграде, као и овлашћења Јавног стамбеног предузећа које је основала Скупштина општине Зрењанин.

Одлука о увођењу посебне накнаде за одржавање стамбених зграда донета је на основу члана 36. Закона о одржавању стамбених зграда ("Службени гласник Републике Србије" број 44/95) којим је било прописано да општина може, ради обезбеђивања средстава за извођење радова из члана 6. Закона, прописати посебну накнаду за власнике станова у стамбеним зградама, на које се овај закон односи, у периоду до 31. децембра 1998. године. Законом о измени Закона о одржавању стамбених зграда ("Службени гласник Републике Србије" број 46/98), примена ове законске норме продужена је до 31. децембра 2000-те године.

С обзиром на то да је пред Уставним судом био покренут поступак за утврђивање неуставности члана 36. Закона, застало се са одлучивањем у овом предмету, до окончања поступка оцене уставности наведене законске одредбе.

Одлуком Уставног суда ИУ-186/96 од 14. децембра 2000. године утврђено је да члан 36. Закона о одржавању стамбених зграда и члан 1. Закона о измени Закона о одржавању стамбених зграда, нису у сагласности са Уставом Републике Србије.

Одлука Уставног суда објављена је у "Службеном гласнику Републике Србије" број 1/2001. године од 3. јануара 2001. године. На основу члана 130. Устава Републике Србије, члан 36. Закона о одржавању стамбених зграда престао је да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије",

Утврђивањем неуставности наведене одредбе Закона стављен је ван снаге правни основ, односно овлашћење општине да уводи посебну накнаду за одржавање стамбених зграда.

Устав Републике Србије не даје овлашћење општини да уводи посебну накнаду за одржавање стамбених зграда, јер је у питању фискална дажбина чије је регулисање Уставом резервисано за законодавну власт. С тога се ова материја може уредити само законом. Како је члан 36. Закона стављен ван снаге због неуставности, а према члану 119. ст. 3. Устава Републике Србије сваки други пропис или општи акт мора бити у сагласности са законом или другим републичким прописом то оспорена Одлука, по оцени Суда, није била у сагласности са Уставом Републике Србије,

Имајући у виду чињеницу да је истеком рока за који је донета оспорена Одлука престала да важи (31. децембра 2000. године), Уставни суд је утврдио да Одлука о увођењу посебне накнаде за одржавање стамбених зграда, у време важења није била у сагласности са Уставом.

На основу изложеног и члана 46. тач. 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије" број 32/91), Суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-143/96 од 4.07.2002.

("Службени гласник РС", број 46/02)

Начин наплате комуналне услуге за одређене категорије потрошача путем уступања потраживања, као начин измиривања неплаћених обавеза нема правног основа у Уставу и Закону о комуналним делатностима.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредба члана 3. став 2. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о снабдевању града топлотном енергијом, број И 312-1/2000-02, коју је донела Скупштина града Крагујевца 3. марта 2000. године ("Службени лист града Крагујевца", број 3/2000), у време важења, није била у сагласности са Уставом и законом.

2. Одбија се предлог за оцењивање уставности и законитости одредаба члана 2. и члана 3. став 1. Одлуке из тачке 1. изреке.

Предлогом овлашћеног предлагача покренут је поступак за оцену уставности и законитости више одредаба акта наведеног у изреци Одлуке.

Предлагач истиче да су оспореним одредбама наведене Одлуке извршене измене коефицијената за поједине категорије потрошача, што је имало утицаја на методологију формирања цена комуналних услуга које пружају одређена јавна предузећа и проузроковало је губитке у њиховом пословању.

Поред овога, предлагач наводи да је сврставање потрошача који се финансирају из буџета, као и јавних комуналних предузећа и јавних предузећа чији је оснивач Скупштина града Крагујевца у категорију потрошача којима је продужен рок за измиривање обавеза на 12 месеци (уместо дотадашњих 6 месеци) проузроковало губитке, јер накнадни трошкови финансирања нису могли да се фактуришу и наплате.

Као разлог оспоравања, наводи се и то да је оспореним актом Скупштина града Крагујевца утврдила начин измиривања утрошене топлотне енергије од стране буџетских корисника и наведених јавних предузећа уступањем потраживања "Застава - Енергетика", као испоручиоца топлоте, преко ЈКП "Водовод и канализација", до измиривања дуга, а без сагласности "Застава - Енергетика".

У предлогу се истиче да се оваквим регулисањем занемарују дужничко-поверилачки односи између "Застава - Енергетика" као повериоца и буџетских корисника као дужника, што је у директној супротности са Законом о облигационим односима.

Скупштина града Крагујевца у свом одговору је навела да је поступила у границама овлашћења из члана 13. Закона о комуналним делатностима ("Службени гласник Републике Србије", бр. 16/97 и 42/98).

Према наводима доносиоца акта, извршена промена коефицијента за јавна комунална и друга јавна предузећа имала је за циљ да оснивач обезбеди функционисање ових предузећа имајући у виду њихов неповољан материјални положај. Истиче се да утицај промене коефицијента на методологију формирања цена није од значаја, јер је методологија образовања цена, сагласно чл. 23. и 24. наведеног Закона, у надлежности општине, односно града путем давања сагласности на цене комуналних услуга и одређивања елемената за њихово образовање.

Продужавање рока за измиривање обавеза за поменуте категорије потрошача са шест месеци на 12 месеци извршено је у циљу растерећења буџета због смањеног прилива средстава и омогућавања организованог и трајног обављања комуналних делатности.

Доносилац акта истиче да се оспореним решењима из члана 3. став 2. Одлуке успоставља другачији начин наплате цена за коришћење комуналних услуга од стране буџетских корисника и јавних комуналних и других јавних предузећа. Скупштина града Крагујевца наглашава да је била принуђена да ову меру, као привремену пропише, због великих дуговања за испоручену воду ЈКП "Водовод и канализација" и немогућности наплате истих од стране Групе "Застава" у чијем саставу послује и "Застава - Енергетика". Истиче да је прописан начин плаћања примењен у пракси за све буџетске кориснике и нека јавна предузећа као и за Друштво "Застава - Енергетика".

У поступку пред Уставним судом Републике Србије утврђено је следеће:

Оспореним чланом 2. наведене Одлуке извршена је допуна члана 31. став 1. алинеја 2. основног текста Одлуке тако што су јавна комунална и јавна предузећа чији је оснивач Скупштина града Крагујевца сврстани у категорију потрошача са коефицијентом 2. уместо дотадашњег коефицијента 4.

Чланом 3. став 1. Одлуке извршена је допуна члана 35. став 1. тачка 1. раније Одлуке тиме што је омогућено да корисници буџетских средстава, јавна комунална и јавна предузећа чији је оснивач Скупштина града Крагујевца измирују обавезе у периоду од 12 месеци.

Оспореним чланом 3. став 2. Одлуке извршене су допуне члана 35. Одлуке новим ставовима (3-5).

Новелираним ставом 3. члана 35. Одлуке прописано је да ће се плаћање за испоручену топлотну енергију корисницима буџетских средстава, јавним комуналним и јавним предузећима чији је оснивач Скупштина града Крагујевца од стране испоручиоца топлоте вршити преко ЈКП "Водовод и канализација", на име потраживања која ЈКП "Водовод и канализација" има према предлагачу за испоручену воду, до измирења дуга предлагача према ЈКП Водовод и канализација.

Новелираним ставом 4. истог члана прописана је обавеза предлагача да доставља месечне збирне фактуре за испоручену топлотну енергију за наведене кориснике ЈКП "Водовод и канализација", а појединачне непосредно корисницима.

Новим ставом 5. члана 35. Одлуке утврђена је обавеза потрошача из става 3. овог члана да измирење својих обавеза за испоручену топлотну енергију изврше плаћањем преко ЈКП "Водовод и канализација".

Скупштина града Крагујевца донела је нову Одлуку о снабдевању града топлотном енергијом 14. септембра 2001. године ("Службени лист града Крагујевца", број 8/01).

На основу члана 78. нове Одлуке, даном њеног ступања на снагу 25. септембра 2001. године, престала је да важи ранија Одлука о снабдевању града топлотном енергијом у интегралном тексту ("Службени лист региона Шумадије и Поморавља", број 27/88, "Службени лист општине Крагујевца", број 12/92 и "Службени лист града Крагујевца", бр. 5/94, 9/94, 7/96, 3/00 и 4/01).

Према члану 113. став 1. Устава Републике Србије општина преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује, поред осталог, обављање и развој комуналних делатности.

Законом о комуналним делатностима одређене су врсте комуналних делатности и уређени су општи услови и начин њиховог обављања.

Као комунална делатност у смислу овог закона, одређена је, поред осталог, и производња и снабдевање паром и топлим водом (члан 4. став 1. тачка 3. Закона).

Чланом 13. наведеног Закона (који је наведен у преамбули Одлуке као правни основ за њено доношење) нормирано је да скупштина општине прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услове за коришћење комуналних производа, а нарочито начин обезбеђивања континуитета у вршењу комуналних делатности (тачка 2.); права и обавезе јавног комуналног или другог предузећа који обављају комуналну делатност и корисника услуга (тачка 3.), као и начин наплате цена за комуналне услуге (тачка 4.).

Одредбом члана 22. став 1. Закона прописано је да се средства за обављање и развој комуналних делатности обезбеђују из прихода од продаје комуналних производа, односно услуга, дела накнаде за уређивање и коришћење грађевинског земљишта, самодоприноса као и других извора, у складу са законом.

Чланом 23. став 1. Закона дато је овлашћење јавном комуналном предузећу да одлучује, уз сагласност скупштине општине, односно органа општине који скупштина одреди о цени комуналних производа и комуналних услуга коју плаћају непосредни корисници.

Одредбама члана 24. Закона таксативно су набројани елементи за образовање цена комуналних услуга, с тим што је тачком 5. овог члана остављена могућност да то могу бити и други елементи у зависности од услова на тражишту и специфичности појединих комуналних услуга.

На основу наведених уставних и законских одредаба, Уставни суд је оценио да је Скупштина општине Крагујевац поступила у границама својих овлашћења утврђујући чланом 2. Одлуке различите коефицијенте за поједине категорије потрошача који директно утичу на обрачун цене извршене комуналне услуге.

Суд је оценио да не постоји повреда уставности и законитости ни у садржини оспорене норме члана 3. став 1. Одлуке, будући да је прописивање рокова плаћања комуналних услуга у надлежности скупштине општине.

Међутим, када је реч о оспоравању става 2. члана 3. Одлуке којим се допуњује члан 35. новим ставовима 3-5, и успоставља начин наплате цена за одређене категорије потрошача путем уступања потраживања, Уставни суд је утврдио да такав начин измиривања неплаћених обавеза нема правног основа у Уставу и Закону о комуналним делатностима.

Овакав начин плаћања, који подразумева промену субјеката на поверилачкој страни, према оцени Суда, може се вршити само по правилима облигационог права.

С обзиром да Скупштина града Крагујевца није имала овлашћење да својим актом уводи другачије облике плаћања комуналних услуга од оних који су предвиђени Законом, Суд је утврдио да је изашла из оквира својих уставних и законских овлашћења.

Оспорена одредба члана 3. став 2. Одлуке Скупштине града Крагујевца произвела је последице неуставности и незаконитости, па је Уставни суд донео утврђујућу одлуку, у смислу члана 60. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91).

На основу изнетог, као и члана 46. тач. 1. и 3, члана 47. тачка 9. и члана 60. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-120/2000 од 26.09.2002.

("Службени гласник РС", број 72/02)

Предвиђеним режимом заштите, који има за циљ очување природе и здраве животне средине за подручје природног добра, нису прекорачене надлежности ни овлашћења општине.

С обзиром да јавно предузеће обезбеђује спровођење прописаног режима заштите и очувања природног добра, а не газдује шумом у смислу Закона о шумама, није промењен корисник који газдује шумом, па оспорена одлука није несагласна са овим законом.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Одбија се предлог за утврђивање незаконитости Одлуке о заштити парка природе "Тиквара" ("Службени лист општине Бачка Паланка" број 4/97), коју је донела Скупштина општине Бачка Паланка, 20. октобра 1997. године.

Овлашћени предлагач, Јавно предузеће за газдовање шумама са п.о. "Србијашуме" из Београда, покренуло је поступак за оцену законитости Одлуке о заштити парка природе "Тиквара" ("Службени лист општине Бачка Паланка" број 4/97), коју је донела Скупштина општине Бачка Паланка 20. октобра 1997. године.

По мишљењу предлагача оспорена Одлука је донета противно одредбама члана 22. став 4. и чл. 72. и 73. Закона о шумама и члана 34. Закона о заштити животне средине, а то из разлога што претходно нису утврђене приоритетне општекорисне функције шуме, што за последицу има неосновану промену корисника шуме у државној својини. Према наводима предлагача, Скупштина општине је оспореном Одлуком повредила одредбе Закона о средствима у својини Републике, јер се претходно није обратила Влади Републике Србије, која је надлежна да утврди приоритетне функције шуме по претходно прибављеном мишљењу корисника шуме и да одлучи о отуђењу непокретности у државној својини, о ограничавању корисника те непокретности или пак да исту пренесе другом кориснику.

У одговору Скупштине општине Бачка Паланка наводи се да је оспорена Одлука у складу са Законом о заштити животне средине, и да је донета на предлог Завода за заштиту природе Србије, јер је Парк природе "Тиквара" богат како биљним тако и животињским врстама, а језеро "Тиквара" је једно од ретких мрестилишта на Дунаву. Одлуком су осим шумске обухваћене водоприведне, ловне, риболовне, пољопривредне и друге основе коришћења природних добара, тако да се о Парку природе "Тиквара" стара Јавно предузеће спортско-рекреациони центар "Тиквара" Бачка Паланка, које координира са свима који су укључени, односно имају свој део у Парку природе "Тиквара". При томе ЈП "Србијашуме" као корисник који газдује овим шумама у оквиру Парка природе "Тиквара" газдује овим шумама и даље, а оспореном Одлуком није му ограничено обављање делатности узгоја, заштите и коришћења шума, нити је шума као непокретност отуђена, јер Скупштина општине и нема овлашћење да својом Одлуком уступи, нити да отуђи имовину Републике Србије. Парк природе "Тиквара" је сврстан у ИИИ категорији заштите, те не спада у природна добра која се штите на основу међународних

аката, нити је предео изузетних одлика који са културним добром од изузетног значаја чини амбијенталну целину, да би се актом Владе ставио под заштиту.

У одговору се наводи и то да је, у међувремену, након подношења предлога за утврђивање незаконитости основано Јавно предузеће за газдовање шумама "Војводинашуме" на основу члана 46. став 1. тачка 3. Закона о утврђивању одређених надлежности Аутономне покрајине ("Службени гласник РС", број 6/2002) које газдује шумама на територији АП Војводине, а самим тим и шумама на подручју Парка природе "Тиквара".

Уставни суд Републике Србије утврдио је да је Одлуку о заштити Парка природе "Тиквара" Скупштина општине Бачка Паланка донела на предлог Завода за заштиту природе Србије, на основу члана 43. став 3. Закона о заштити животне средине и члана 28. Статута општине Бачка Паланка.

Према члану 1. Одлуке подручје природног добра "Тиквара" ставља се под заштиту као значајно природно добро и сврстава се у ИИИ категорију заштите као парк природе и са заштитном зоном чини јединствену целину. Разлози стављања под заштиту предвиђени су у члану 2. Одлуке, а површине које обухвата у члану 3. Одлуке. У члану 4. Одлуке прописано је успостављање режима заштите ИИ степена и с тим у вези правила коришћења овог подручја. Заштита и развој Парка природе према члану 6. ст. 1, 2. и 3. Одлуке спроводи се према програму заштите и развоја који се доноси за период од пет година а остварује се годишњим програмом. У члану 6. став 4. и члану 12. Одлуке предвиђено је да просторни и урбанистички планови и пројекти шумске, ловне, пољопривредне, водопривредне и друге основе и програми који обухватају заштићено подручје морају бити усклађени са програмом заштите и развоја парка. Према члану 7. Одлуке о Парку природе "Тиквара" стара се, Јавно предузеће Спортско рекреациони центар "Тиквара", које на основу члана 8. став 1. Одлуке обавља послове заштите и развоја, обезбеђује спровођење прописаног режима заштите и доноси средњорочни и годишњи програм заштите и развоја. Јавно предузеће према члану 8. став 2. подноси извештај о остваривању програма заштите и развоја до 15. децембра за текућу годину општинском органу управе надлежном за послове заштите животне средине. У члану 9. Одлуке предвиђено је да Јавно предузеће обезбеђује обележавање Парка природе "Тиквара", унутрашњи ред и чуварску службу у складу са актом који доноси, а садржина тог акта прописана је у ставу 2. овог члана. Начин обезбеђивања средстава за заштиту и развој Парка природе "Тиквара" предвиђен је у члану 10, рокови за доношење програма заштите у члану 11, а ступање на снагу у члану 13. Одлуке.

Законом о заштити животне средине ("Службени гласник РС" бр. 66/91, 83/92 и 53/95) уређује се, поред осталог, систем заштите и унапређења животне средине, одређују се мере заштите, поступак стављања под заштиту и управљање заштићеним природним добром. Мере и услови заштите природних и радом створених вредности животне средине спроводе се у складу са овим законом, ако за поједине области заштите другим законом нису прописане посебне мере заштите.

Унапређење простора, коришћење природних богатстава, биљног и животињског света, одређено просторним и урбанистичким плановима и другим плановима (плановима уређења и основама коришћења пољопривредног земљишта, шумске, водопривредне, ловнопривредне и риболовне основе и други планови) заснива се, према члану 14. наведеног Закона, поред осталог, и

на обавези да се природна богатства очувају и унапређују и у највећој мери обнављају, а ако су необновљива да се рационално користе. Одредбама чл. 32. до 36. Закона регулисана је заштита шума, а у том оквиру чланом 34. предвиђено је које шуме могу да буду одређене за шуме са посебном наменом као шуме са приоритетном функцијом, те да шуме у заштићеним природним добрима имају приоритетну функцију шуме са посебном наменом.

У члану 41. Закона предвиђено је која природна добра се по одредбама овог закона стављају под заштиту, па је, поред осталог, у тачки два предвиђен парк природе. Природно добро, према члану 42. став 1. Закона, ставља се под заштиту актом надлежног органа на основу предлога организације за заштиту природе. У ставу 1. члана 43. предвиђено је да се национални паркови стављају под заштиту законом, а резерват природе, природна реткост, природно добро које се штити на основу међународних аката и предео изузетних одлика који са културним добром од изузетног значаја чини амбијенталну целину стављају се, према ставу 2. под заштиту актом Владе, док остала природна добра, на основу става 3, под заштиту ставља општина, односно град на чијој територији се налази природно добро. Према члану 44. Закона заштићена добра се категоришу као природна добра од изузетног значаја, великог значаја и значајна природна добра, а вредновање врши организација за заштиту природе по поступку и на основу критеријума утврђених прописом који доноси министар. На заштићеним природним добрима могу се на основу члана 49. Закона установити режими заштите И, ИИ и ИИИ степена. Ако се режимом заштите утврђеним на основу овог закона, забрањује или спречава коришћење природног добра, правно лице чије је право одузето или ограничено има право на накнаду за уложена и неамортизована средства по поступку прописаним Законом.

Скупштина општине Бачка Паланка је на основу члана 43. став 3. Закона о заштити животне средине оспореном Одлуком ставила под заштиту подручје природног добра "Тиквара" као значајно природно добро и сврстала га у ИИИ категорију заштите као парк природе које са заштитном зоном чини јединствену целину. Одлуком је, по оцени Уставног суда, у сагласности са Законом о заштити животне средине одређено подручје, мере заштите, управљање заштићеним природним добром односно Парком природе "Тиквара". Приоритетне функције шуме нису посебно утврђиване, с обзиром на то да на основу члана 34. став 2. Закона шуме у заштићеном природном добру имају такву функцију.

Оспореном Одлуком нису повређене одредбе Закона о шумама ("Службени гласник РС" бр. 46/91, 83/92, 53/93, 54/93, 67/93, 48/94 и 54/96) којим се прописује заштита, унапређивање, коришћење и управљање шумама и шумским земљиштем и другим потенцијалима шума.

Оспореном Одлуком одређене су мере и поступци заштите и управљања заштићеним природним добром, односно Парком природе "Тиквара" па је, поред осталог, предвиђено да шумске, ловне, пољопривредне, водопривредне и друге основе и програми заштите морају бити међусобно усклађени. Предвиђени режим заштите има за циљ очување природе и здраве животне средине коју обухвата подручје природног добра, односно Парк природе "Тиквара". Јавно предузеће Спортско-рекреациони центар "Тиквара" Бачка Паланка у обављању послова заштите и развоја Парка природе "Тиквара" обезбеђује спровођење прописаног режима заштите и очување природног добра,

а не газдује шумом у смислу Закона о шумама тако да није промењен корисник који газдује шумом, који је утврђен према Закону о шумама.

Оспореном Одлуком није по, оцени Уставног суда, прекорачена ни надлежност општине утврђена Законом о локалној самоуправи ("Службени гласник РС" бр. 9/2002). Наиме, у члану 18. Закона предвиђено је поред осталог да се општина преко својих органа у складу са Уставом и законом стара о заштити животне средине, а према члану 30. скупштина општине у складу са законом доноси прописе и друге опште акте.

Оспореном Одлуком се не утврђује власништво, односно отуђење као ни преношење права коришћења шумом која је у државној својини нити другим деловима земљишта и вода које су обухваћене Парком природе "Тиквара", већ се само уређује систем заштите овог природног добра, па стога, по оцени Уставног суда, нису повређене ни одредбе Закона о средствима у својини Републике ("Службени гласник РС" бр. 53/95, 3/96, 54/96, 32/97 и 44/99) којим се уређује прибављање, отуђење и давање на коришћење непокретности у државној својини.

На основу изложеног и члана 46. тачка 9. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС" бр. 32/91 и 67/93) Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-53/2000 од 19.12.2002.

("Службени гласник РС", број 6/03)

Оспореном Одлуком се не утврђује власништво, односно отуђење, као ни преношење права коришћења шумом која је у државној својини нити другим деловима земљишта и вода које су обухваћене парком природе, већ се уређује систем заштите овог природног добра, чиме нису повређене ни одредбе Закона о средствима у својини Републике.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Одбија се предлог за утврђивање незаконитости Одлуке о заштити парка природе "Бегечка јама" ("Службени лист града Новог Сада" број 14/99) коју је донела Скупштина града Новог Сада 8. децембра 1999. године.

Јавно предузеће за газдовање шумама са п.о. "Србијашуме" из Београда покренуло је поступак за оцену законитости Одлуке о заштити Парка природе "Бегечка јама" ("Службени лист града Новог Сада", број 14/99) коју је донела Скупштина града Новог Сада 8. децембра 1999. године.

По мишљењу предлагача оспорена Одлука је донета противно одредбама члана 22. став 4. и чл. 72. и 73. Закона о шумама и члана 34. Закона о заштити животне средине, а то из разлога што претходно нису утврђене приоритетне општекорисне функције шуме, док је одређивањем другог стараоца заштићеног добра, неосновано промењен корисник шуме. Према

наводима предлагача, Скупштина града Новог Сада је оспореном Одлуком повредила и одредбе Закона о средствима у својини Републике, јер се претходно није обратила Влади Републике Србије, која је надлежна да утврди приоритетне функције шуме по претходно прибављеном мишљењу корисника шуме и да одлучи о отуђењу непокретности у државној својини, о ограничавању корисника те непокретности или пак да исту пренесе другом кориснику.

У одговору Скупштине града Новог Сада наводи се да је оспорена Одлука донета у оквиру овлашћења из Закона о заштити животне средине и Закона о локалној самоуправи. Истиче се да је Одлука донета је на предлог Завода за заштиту природе Србије, јер је Парк природе "Бегечка јама" изузетно значајно плодиште риба и репрезентативно станиште остале фауне и водене микрофитске вегетације, те да је њоме Парк природе "Бегечка јама", стављен под заштиту као значајно природно добро. Шуме у саставу овог добра имају приоритетну функцију шума са посебном наменом на основу Закона о заштити животне средине, те стога није било потребе да се у претходном поступку одреде приоритетне функције шуме. Приликом одређивања ДТД "Рибарство" АД Нови Сад за стараоца, водило се рачуна о значају водених површина на подручју Парка природе који доминантно одређује карактер овог простора. При томе, ЈП "Србијашуме" као корисник газдује шумама у оквиру Парка природе "Бегечка јама" и даље, те му оспореном Одлуком није ограничено обављање делатности, нити је њоме извршена промена власништва над средствима у државној својини.

Уставни суд је утврдио да је Одлуку о заштити Парка природе "Бегечка јама" донела Скупштина града Новог Сада на основу члана 43. став 3. Закона о заштити животне средине и члана 23. тачка 5. Статута града Новог Сада.

Према члану 1. Одлуке Парк природе "Бегечка јама" ставља се под заштиту као значајно природно добро. У члану 2. Одлуке дат је опис подручја које обухвата "Бегечка јама", а у члану 3. је предвиђена површина и границе "Бегечке јаме". Режији заштите ИИ и ИИИ степена предвиђени су у чл. 4., 5. и 6. Одлуке. Заштита и развој "Бегечке јаме" спроводи се на основу члана 8. Одлуке према Програму заштите и развоја који се доноси за период од пет година, а остварује се годишњим програмом. У члану 7. Одлуке предвиђено је да се старање "Бегечком јамом" поверава ДТД "Рибарство" АД Нови Сад, чија су права и обавезе предвиђене у чл. 9 до 16. Одлуке. Према члану 14. корисници "Бегечке јаме" дужни су да се придржавају прописаних услова и мера заштите, а према члану 17. Одлуке просторни, урбанистички планови, шумске, ловне, рибарске, водопривредне, пољопривредне и друге основе и програми који обухватају подручје "Бегечке јаме" морају бити усклађени са овом Одлуком и програмима заштите и развоја који се доносе на основу Одлуке. У члану 18. предвиђено је ступање на снагу Одлуке.

Законом о заштити животне средине ("Службени гласник РС" бр. 66/91, 83/92 и 53/95) уређује се, поред осталог, систем заштите и унапређења животне средине, одређују се мере заштите, поступак стављања под заштиту и управљање заштићеним природним добром. Мере и услови заштите природних и радом створених вредности животне средине спроводе се у складу са овим законом, ако за поједине области заштите другим законом нису прописане посебне мере заштите.

Унапређење простора, коришћење природних богатстава, биљног и животињског света, одређено просторним и урбанистичким плановима и другим плановима (плановима уређења и основе коришћења пољопривредног земљишта, шумске, водопривредне, ловнопривредне и риболовне основе и други планови) заснива се, према члану 14. наведеног Закона, поред осталог на обавези да се природна богатства очувају и унапређују и у највећој мери обнављају, а ако су необновљива да се рационално користе. Одредбама чл. 32. до 36. Закона регулисана је заштита шума, а у том оквиру чланом 34. предвиђено је које шуме могу да буду одређене за шуме са посебном наменом као шуме са приоритетном функцијом, те да шуме у заштићеним природним добрима, имају приоритетну функцију шуме са посебном наменом.

У члану 41. Закона предвиђено је која природна добра се по одредбама овог закона стављају под заштиту, па је поред осталог у тачки два предвиђен парк природе. Природно добро, према члану 42. став 1. Закона, ставља се под заштиту актом надлежног органа на основу предлога организације за заштиту природе. У ставу 1. члана 43. предвиђено је да се национални паркови стављају под заштиту законом, а резерват природе, природна реткост, природно добро које се штити на основу међународних аката и предео изузетних одлика који са културним добром од изузетног значаја чини амбијенталну целину стављају, се према ставу 2. под заштиту актом Владе, док остала природна добра, на основу става 3. под заштиту ставља општина, односно град на чијој територији се налази природно добро. Према члану 44. Закона заштићена добра се категоришу као природна добра од изузетног значаја, великог значаја и значајна природна добра, а вредновање врши организација за заштиту природе по поступку и на основу критеријума утврђених прописом који доноси министар. На заштићеним природним добрима могу се на основу члана 49. Закона установити режими заштите И, ИИ и ИИИ степена. Ако се режимом заштите утврђеним на основу овог закона, забрањује или спречава коришћење природног добра, правно лице чије је право одузето или ограничено има право на накнаду за уложена и неамортизована средства по поступку прописаним Законом.

Скупштина града Новог Сада је на основу члана 43. став 3. Закона о заштити животне средине оспореном Одлуком ставила под заштиту подручје Парка природе "Бегечка јама" као значајно природно добро и утврдила режим заштите ИИ и ИИИ степена. Одлуком је, по оцени Уставног суда, у сагласности са Законом о заштити животне средине одређено подручје, мере заштите и управљање заштићеним природним добром, односно Парком природе "Бегечка јама". Приоритетне функције шуме нису посебно утврђиване, с обзиром на то да на основу члана 34. став 2. Закона, шуме у заштићеним природном добру имају такву функцију.

Оспореном Одлуком, по оцени Уставног суда, нису повређене одредбе Закона о шумама ("Службени гласник РС" бр. 46/91, 83/92, 53/93, 54/93, 67/93, 48/94 и 54/96) којим се прописује заштита, унапређивање, коришћење и управљање шумама и шумским земљиштем и другим потенцијалима шума.

Оспореном Одлуком одређене су мере и поступци заштите и управљања заштићеним природним добром, односно Парком природе "Бегечка јама" па је поред осталог предвиђено да шумске, ловне, пољопривредне, водопривредне и друге основе и програми заштите морају бити усклађени са овом одлуком и програмима заштите и развоја. Предвиђени режим заштите има

за циљ очување природе и здраве животне средине коју обухвата подручје природног добра, односно Парк природе "Бегечка јама". Старалац ДТД "Рибарство" АД Нови Сад спроводи мере заштите и развоја, обезбеђује спровођење прописаног режима заштите и очувања "Бегечке јаме" као природног добра, а не газдује шумом у смислу Закона о шумама тако да није промењен корисник који газдује шумом, а који је утврђен према Закону о шумама.

Оспореном Одлуком није, по оцени Уставног суда, прекорачена ни надлежност утврђена Законом о локалној самоуправи ("Службени гласник РС" бр. 9/2002). Наиме, у члану 18. Закона предвиђено је поред осталог да се општина преко својих органа у складу са Уставом и законом стара о заштити животне средине, а према члану 30. скупштина општине у складу са законом доноси прописе и друге опште акте. Чланом 21. став 2. Закона предвиђено је да се одредбе овог закона који се односе на општину, примењују и на град, ако овим законом није другачије одређено.

Оспореном Одлуком се не утврђује власништво, односно отуђење као ни преношење права коришћења шумом која је у државној својини нити другим деловима земљишта и вода које су обухваћене Парком природе "Бегечка јама", већ се само уређује систем заштите овог природног добра, па стога, по оцени Уставног суда, нису повређене ни одредбе Закона о средствима у својини Републике ("Службени гласник РС" бр. 53/95, 3/96, 54/96, 32/97 и 44/99) којим се уређује прибављање, отуђење и давање на коришћење непокретности у државној својини.

На основу изложеног и члана 46. тачка 9. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС" бр. 32/91 и 67/93) Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-15/2000 од 19.12.2002.

("Службени гласник РС", број 6/03)

Закон овлашћује скупштину општине да прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услове за коришћење комуналних производа и услуга, а у том оквиру и начин наплате цене за комуналне услуге.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредаба члана 115. став 2. члана 219. став 2. и члана 263. став 1. Одлуке о комуналним делатностима, коју је донела Скупштина општине Бач ("Службени лист општине Бач" број 1/98).

Представком је иницирано покретање поступка за оцену уставности и законитости члана 115. став 2., члана 219. став 2. и члана 263. став 1. Одлуке о комуналним делатностима, коју је донела Скупштина општине Бач (Службени лист општине Бач" бр. 1/98).

Иницијатор сматра да су оспореним одредбама Одлуке створене предпоставке за наплату накнаде и када одређене комуналне услуге нису извршене, што је, по његовом мишљењу, у супротности са одредбама Закона о комуналним делатностима.

Скупштина општине Бач је доставила оспорену Одлуку и обавестила Суд да је иста објављена у "Службеном листу општине Бач" број 1/98, а о наводима у представци се није изјашњавала.

Увидом у одредбе оспорене Одлуке утврђено је да се истом уређују врсте комуналних делатности, општи услови за њихово обављање, средства за рад и развој, остваривање посебног друштвеног интереса и надзор над вршењем комуналних делатности. Обављање комуналних делатности, Одлуком је одређено као пружање комуналних услуга, односно производња и испорука комуналних производа који су незаменљив услов живота и рада грађана и других субјеката на подручју општине Бач. У те делатности, поред осталих спадају и одржавање чистоће изношење и депоновање смећа, димничарске делатности и делатности дезинсекције и деретизације.

Према одредбама чл. 111. и 112. Одлуке, изношење и депоновање смећа обавеза је за све грађане грађанско-правна лица, друштвена и приватна предузећа; установе и друге организације и заједнице на подручју Општине Бач. Носилац обавезе плаћања накнаде за изношење смећа је власник односно корисник стамбеног односно пословног простора. Корисници услуга дужни су да скупљено смеће одлажу у металне контејнере, металне канте за смеће, најлонске вреће и за то друге погодне посуде. Начин одлагања смећа ближе одређује комунално предузеће посебном одлуком.

Одредбама члана 115. Одлуке, прописан је начин плаћања накнаде за изношење и депоновање смећа. Оспореном одредбом става 2. наведеног члана предвиђено је, да комунално предузеће има право на накнаду на основу пружене услуге и у случају да корисник није изнео смеће уколико је то дужан да учини, сходно одредбама ове Одлуке.

Одредбама члана 219. Одлуке уређен је начин евидентирања димничарских услуга. Наиме, по обављеној или понуђеној димничарској услузи корисник зграде или овлашћено лице дужно је да својим потписом у димничарској књизи потврди да је услуга извршена или понуђена. Према оспореној одредби става 2. овог члана ако корисник односно овлашћено лице одбије да својим потписом потврди да је услуга извршена односно понуђена, димничар ће у димничарској књизи констатовати извршење односно нуђење услуге и навести разлог ускраћивања потписа.

Оспореном одредбом члана 263. став 1. Одлуке, предвиђено је да делатност дезинсекције и дератизације врши предузеће коме те послове повери скупштина општине или орган који она овласти.

Суд је утврдио да се према одредбама члана 65. и члана 113. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије законом утврђују услови и начин обављања делатности, односно послова за које се образују јавне службе, а општина, у складу са законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних

делатности. У функцији остваривања поменутих одредби Устава, Законом о комуналним делатностима ("Службени гласник РС", бр. 16/97 и 42/98) у чл. 1, 2. и 3. предвиђено је да се овим законом одређују комуналне делатности и уређују општи услови и начин њиховог обављања. Општина, у складу са овим законом, уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности. Комуналне делатности су делатности од општег интереса и обављају се на начин којим се обезбеђује задовољавање потреба корисника комуналних производа и комуналних услуга на одређеном подручју. Комуналну делатност обавља јавно комунално, односно друго предузеће и предузетник, зависно од природе комуналне делатности и конкретних услова и потреба у општини, у складу са законом и прописима донетих на основу закона.

Одредбама чл. 4. и 5. Закона, као комунална делатност која је незаменљив услов живота и рада грађана и других субјеката на одређеном подручју, утврђена је и делатност одржавања чистоће у градовима и насељима у општини и ближе је одређена као скупљање смећа и других природних и вештачких отпада из стамбених, пословних и других објеката, осим индустријског отпада и опасних материја, њихово одвожење и одлагање, уклањање отпада из посуда за отпатке на јавним местима као и смећа и другог отпада са улица и јавних површина, чишћење и прање улица, тргова, паркиралишта и других јавних површина. Одредбом члана 4. став 2. Закона скупштина општине је овлашћена да као комуналне делатности, одреди и друге делатности од локалног интереса, што се у овом случају односи на димничарске услуге и дезинсекцију и дератизацију. Из наведених одредаба закона следи овлашћење скупштине општине да својом одлуком у складу са законом, уреди опште услове за обављање комуналних делатности, како оних који су законом одређени тако и оних којима је такав карактер одређен одлуком.

Одредбама члана 13. Закон овлашћује скупштину општине да прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услове за коришћење комуналних производа и услуга, а у том оквиру и начин наплате цене за комуналне услуге.

Полазећи од наведених одредаба Устава и закона, Суд је оценио да оспорене одредбе Одлуке не садрже прекорачење овлашћења општине у погледу уређивања услова обављања комуналне делатности утврђених Уставом и законом.

Уставни суд није надлежан да одлучује у споровима који настају из примене ових прописа, па у том смислу ни о основаности потраживања накнаде у случају неизвршења услуге, што истиче иницијатор, јер за то постоји друга судска заштита.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), одлучено је као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-143/99 од 19.09.2002.

г) Накнаде и таксе

Скупштина општине као јединица локалне самоуправе нема право самосталног увођења дажбина мимо закона, без обзира на њихов назив и сврху увођења.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да Одлука о плаћању накнаде за одржавање кабловско-дистрибутивног система на подручју града Неготина, коју је донела Скупштина општине Неготин 31. марта 1998. године ("Службени лист општине Неготин", број 3/98) није у сагласности са Уставом и законом.

Представком је иницирано покретање поступка пред Уставним судом Републике Србије за оцену уставности и законитости Одлуке наведене у изреци.

Иницијатор је навео да је овом Одлуком од стране Скупштине општине Неготин уведена накнада за одржавање кабловског система локалне телевизије, а којој је на незаконит начин претходно пренет на управљање и коришћење кабловски систем изграђен искључиво ангажовањем новчаних средстава грађана.

На овај начин је, према наводима иницијатора, извршено обједињавање свих кабловских телевизијских уређаја у Неготину, с тим што грађани нису имали могућност да одлучују о овим средствима нити о телевизијским програмима који се преко овако обједињеног система емитују.

Иницијатор сматра да је увођењем спорне накнаде, уведено плаћање доприноса грађана за финансирање локалне телевизије, која се, иначе, финансира и средствима оствареним комерцијалним програмом.

У одговору доносиоца акта се наводи да је оспорена Одлука донета у складу са одредбом члана 37. раније важећег Статута општине Неготин ("Службени лист општине", број 19/91) као и са Одлуком о поверавању на управљање и одржавање сателитско-кабловских система на подручју града Неготина Јавном предузећу РТВ "Крајина", Неготин ("Службени лист општина", број 25/93).

Доносилац акта, такође, истиче да је оспорена Одлука донета у сагласности са Законом о јавним предузећима и Законом о јавном информисању који су били на снази у време њеног доношења и предлаже да Уставни суд не прихвати иницијативу.

Након спроведеног поступка пред Уставним судом утврђено је следеће:

Као правни основ за доношење Одлуке наведен је члан 37. Статута општине Неготин ("Службени лист општина", број 19/91 и "Службени лист општине Неготин", бр. 6/94 и 6/97).

Одлуком се уводи плаћање новчане накнаде у фиксном новчаном износу од 10 динара месечно у циљу одржавања кабловско-дистрибутивног система на подручју града Неготина за све кориснике овог система (члан 1. Одлуке).

Чланом 2. Одлуке предвиђено је ослобођење од обавезе плаћања накнада за кориснике социјалне заштите, а чланом 3. овлашћује се ЈКП "Бадњево" из Неготина да за рачун и у корист ЈП РТВ "Крајина" из Неготина врши наплату накнаде из члана 1. ове Одлуке.

Чланом 4. Одлуке предвиђено је да сеоске месне заједнице које имају кабловско-дистрибутивни систем и које одржавање повере ЈПРТВ "Крајина" Неготин, међусобне односе, висину накнаде и начин њеног плаћања, регулишу посебним уговорима. Чланом 5. Одлуке прописано је да ће надзор над прикупљеним средствима и коришћењем средстава накнаде вршити Управни одбор ЈП РТВ "Крајина" из Неготина.

Чланом 6. Одлуке прописана је обавеза Управног одбора да једном годишње поднесе извештај о прикупљеним и употребљеним средствима накнаде Скупштини општине Неготин, а чланом 7. предвиђено је да ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

Чланом 52. Устава Републике Србије предвиђено је да се порези и друге дажбине утврђују законом, а чланом 114. Устава Републике Србије утврђено је да општини припадају приходи утврђени законом за извршавање Уставом и законом утврђених послова, с тим што је остављена могућност да се за задовољавање потреба грађана у општини средства прикупљају на основу непосредног изјашњавања грађана.

Чланом 119. Устава утврђено је начело обавезне сагласности свих прописа са Уставом и законом.

Из наведених одредаба Устава, према оцени Суда, проистиче да скупштина општине као јединица локалне самоуправе нема право самосталног увођења дажбина мимо закона, без обзира на њихов назив и сврху увођења.

Законом о јавним приходима и јавним расходима ("Службени гласник РС", бр. 76/91, 18/93, 22/93, 37/93, 67/93, 45/94, 42/98, 54/99 и 22/01) уређен је систем јавних прихода и јавних расхода, на основу уставног овлашћења из члана 72. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије којим је овлашћена Република да уређује финансијски систем у свим његовим елементима.

Чланом 2. став 1. наведеног Закона прописано је да се законом могу увести само они јавни приходи који су установљени овим законом.

Одредбама чл. 20. и 25. овог Закона одређени су јавни расходи који се финансирају из буџета општине, односно врсте јавних прихода који припадају општини за финансирање јавних расхода.

Законом о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 9/02) није прописано да скупштина општине утврђује оспорену новчану накнаду, у оквиру свог делокруга (члан 30.), нити је у члану 78. истог Закона предвиђено да оспорена накнада припада јединици локалне самоуправе као изворни јавни приход остварен на њеној територији.

На основу изнетог, Суд је оценио да се у конкретном случају ради о неоснованом уређивању односа између правних субјеката за које Скупштина општине Неготин није имала уставног и законског овлашћења.

Уставни суд је на основу члана 46. тач. 1) и 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91), одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије Одлука наведена у изреци престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда Републике Србије у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-170/2000 од 4.07.2002.

("Службени гласник РС", број 46/2002)

Пошто се ради о повереним пословима које врше органи локалне самоуправе за које су Законом о административним таксама прописани износи такса, Суд је утврдио да таксени износи утврђени оспореном Тарифом општинске одлуке нису у сагласности са законом.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да тарифни број 5. тач. 1, 4. и 5. и тарифни број 7. тач. 1. до 5. Таксене тарифе Одлуке о општинским административним таксама, број 011-9-2000-ИВ, коју је донела Скупштина општине Краљево 21. фебруара 2001. године ("Службени лист општине Краљево", број 4/2001), нису у сагласности са законом.

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости тарифних бројева 1. до 3. тарифног броја 5. тачка 2. и тарифног броја 6. тач. 1, 6. и 8. Таксене тарифе Одлуке из тачке 1. изреке.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену законитости више тарифних бројева Таксене тарифе Одлуке из тачке 1. изреке.

Иницијатор је истакао да је наведена Одлука незаконита у деловима у којима су прописане административне таксе у већем износу од такса прописаних Законом о административним таксама. Иницијатор је навео да се то односи на тарифне бројеве 1, 2. и 3, тарифни број 5. тач. 4. и 5, тарифни број 6. тач. 6. и 8. и тарифни број 7. тач. 1. до 5. Таксене тарифе, која чини саставни део наведене Одлуке. Такође, иницијатор оспорава увођење таксене обавезе за решења о експропријацији и решења о давању градског грађевинског земљишта на коришћење, јер сматра да Скупштина општине Краљево није могла да пропише административне таксе за списе и радње у стварима које, по његовом мишљењу, немају својство управних ствари (тарифни број 5. тач. 1. и 2). Иницијатор је оспорио и обавезу плаћања административне таксе за израду и доношење урбанистичких пројеката прописану тарифним бројем 6. тачка 1. Таксене тарифе оспорене Одлуке, јер сматра да се не могу сврстати у списе и радње за које се утврђују административне таксе.

Скупштина општине Краљево у одговору на наводе из иницијативе истакла је да је оспорену Одлуку донела на основу овлашћења из члана 8. став 4. и члана 25. Закона о јавним приходима и јавним расходима ("Службени гласник РС", бр. 76/91, 18/93, 22/93, 37/93, 67/93, 45/94, 42/98, 54/99 и 22/2001), члана 51. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС",

број 49/99) и члана 24. Статута општине Краљево ("Службени лист општине Краљево", број 2/2000). У погледу дела иницијативе у коме иницијатор истиче да су таксене обавезе уведене за списе и радње које немају карактер управних ствари, Скупштина општине Краљево је навела да је чланом 1. Закона о административним таксама предвиђено да се административне таксе могу уводити не само за списе и радње у управним стварима већ и за друге списе и радње. У вези оспоравања тарифног броја 5. тач. 1. и 5. и тарифног броја 6. тачка 1. Тарифе оспорене Одлуке, давалац одговора сматра да је предмет таксене обавезе у овим случајевима предвиђен сагласно одредбама члана 2. Закона о изменама и допунама Закона о административним таксама ("Службени гласник РС", број 42/98), члана 18. Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник РС", број 44/95) и члана 16. став 2. Закона о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник РС", број 49/99).

У поступку пред Уставним судом Републике Србије утврђено је следеће:

Оспорену Одлуку о општинским административним таксама донела је Скупштина општине Краљево 21. фебруара 2001. године, а ступила је на снагу 3. марта 2001. године.

Чланом 1. наведене Одлуке прописано је да се за списе и радње у управним стварима, као и за друге списе и радње органа локалне самоуправе, плаћају општинске административне таксе по одредбама ове одлуке .

Оспореним тарифним бројем 1. Тарифе наведене Одлуке прописана је такса за захтеве, молбе, предлоге и друге поднеске у износу од 30 динара.

Тарифним бројем 2. Тарифе прописана је такса у износу од 60 динара за сва решења, ако Одлуком није другачије одређено, а тарифним бројем 3. такса од 30 динара за уверења и потврде које издају органи, ако није другачије прописано.

Тарифним бројем 5. тачка 1. Тарифе утврђена је такса од 900 динара за решења о експропријацији непокретности, а тачком 2. истог тарифног броја утврђена је такса у износу од 450 динара за решења о додели на коришћење грађевинског земљишта.

У тачки 4. тарифног броја 5. Тарифе утврђена је такса од 90 динара за уверења о национализацији земљишта и зграда, а у тачки 5. такса у износу од 450 динара - за захтеве за откуп и давање у закуп станова у државној својини којима располаже општина Краљево.

Оспореном тачком 1. тарифног броја 6. Тарифе прописано је плаћање таксе за израду и доношење урбанистичких пројеката у износу од 3.900 динара, а тачком 6. истог тарифног броја за уверења и обавештења из области урбанизма, грађевинарства и стамбено-комуналне делатности такса од 90 динара.

За решења донета у поступку бесправног уселења утврђена је такса од 150 динара (тачка 8. тарифног броја 6. Тарифе).

Тачком 1. тарифног броја 7. Тарифе утврђена је такса од 30 динара за издавање извода из матичних књига; тачком 2. - такса од 450 динара - за издавање извода из матичних књига на обрасцу из иностранства; тачком 4. - такса од 30 динара за уверења о држављанству, а тачком 5. такса у износу од 600 динара за решења о промени личног имена.

Законом о административним таксама ("Службени гласник РС", бр. 49/92, 70/92, 37/93, 44/93, 67/93, 28/94, 30/94, 31/95, 53/95, 39/96 и 42/98) у члану 1. прописано је да се за списе и радње у управним стварима, као и за друге списе и радње код министарстава и посебних организација, органа територијалне аутономије и локалне самоуправе у вршењу поверених послова и организација које врше јавна овлашћења плаћају административне таксе по одредбама овог закона.

Чланом 2. став 1. Закона одређено је да се административним таксама подложни списи и радње, као и висина такса, уређују Тарифом за републичке административне таксе, која је саставни део овог закона, а ставом 2. да се административна такса не може наплатити, ако Таксеном тарифом није прописана, нити се може наплатити у износу већем или мањем од прописаног.

Тарифним бројем 1. тачка 1. Тарифе одређена је такса у износу од 10 динара за захтев, молбу и предлог, пријаву и други поднесак, ако овим законом није другачије прописано.

Тарифним бројем 3. Тарифе утврђена је такса од 15 динара за сва решења која донесе органи из члана 1. овог закона, ако овим законом није другачије прописано.

Тарифним бројем 3б. тачка 1. Тарифе одређена је такса за захтев за откуп стана у износу од 100 динара, а тарифним бројем 3в. за решења о утврђивању општег интереса за експропријацију непокретности утврђена је такса од 500 динара.

Тарифним бројем 3г. тачка 1) подтачка (3) Тарифе прописано је да се за подношење предлога који се односи на покретање поступка за давање непокретности на коришћење, односно у закуп плаћа административна такса у износу од 150 динара.

Тарифним бројем 19. Тарифе одређена је такса у износу од 15 динара за уверења која издају органи, ако овим законом није другачије прописано.

Чланом 8. Закона о јавним приходима и јавним расходима прописано је да се висина јавних прихода утврђује законом, односно актом надлежног органа у складу са законом, а чланом 25. став 1. тачка 2. подтачка 3) Закона, предвиђене су општинске административне таксе као врста локалних јавних прихода.

Законом о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/2002), у члану 3. прописано је да, у пословима изворног делокруга, јединица локалне самоуправе доноси прописе самостално, у складу са својим правима и дужностима утврђеним Уставом, законом, другим прописима и статутом, а да у повереним пословима, јединица локалне самоуправе доноси прописе и друге акте и обавља управне радње на основу и у оквиру овлашћења датог Законом.

Чланом 78. тачка 1. Закона о локалној самоуправи одређено је да општинске административне таксе имају карактер изворних јавних прихода остварених на територији јединице локалне самоуправе.

Законом о експропријацији ("Службени гласник РС " број 53/95) у члану 29 ст. 1. и 2. прописано је да поступак по предлогу за експропријацију спроводи и решење доноси служба општинске управе надлежна за имовинско правне послове општине на чијој се територији налази непокретност

предложена за експропријацију, као и да ове послове општина врши као поверене послове.

Према оцени Суда, за доношење решења о експропријацији непокретности, као повереног посла који врши општина, могуће је прописати таксу која је одређена тарифним бројем 3. Тарифе за републичке административне таксе за сва решења која доносе органи из члана 1. Закона о административним таксама.

У погледу тачке 4. тарифног броја 5. Тарифе оспорене Одлуке, Суд је оценио да је могуће прописати таксу која је одређена тарифним бројем 19. Тарифе за републичке административне таксе за уверења која издају органи, ако овим законом није другачије прописано.

Када је у питању тачка 5. тарифног броја 5. Тарифе оспорене Одлуке, Суд је утврдио да прописана такса од 450 динара одступа од износа административних такса утврђених у тарифном броју 3б. тачка 1) и тарифном броју 3г. тачка 2) подтачка (3) Тарифе за републичке административне таксе.

Из наведених разлога, Суд је утврдио незаконитост тарифног броја 5. тач. 1, 4. и 5. Таксене тарифе оспорене Одлуке.

Законом о матичним књигама ("Службени гласник СРС", број 15/90) у члану 2. прописано је да вођење матичних књига обезбеђује општински орган управе надлежан за послове управе, а чланом 32. овог закона прописано је да се изводи из матичних књига и уверења издају на основу матичних књига и имају доказну снагу јавних исправа.

Тарифним бројевима 3. и 19. Таксене тарифе за републичке административне таксе, која је саставни део Закона о административним таксама, прописана је такса за сва решења или уверења која издају органи из члана 1. Закона у износу од 15 динара.

Пошто се ради о повереним пословима које врше органи локалне самоуправе за које су наведеним законом прописани износи административних такса, Суд је утврдио да таксени износи утврђени у оспореном тарифном броју 7. тач. 1. до 5. Тарифе оспорене Одлуке нису у сагласности са законом.

Чланом 18. Закона о локалној самоуправи прописано је да је општина одговорна да, преко својих органа, доноси урбанистичке планове (тачка 2.), спроводи поступак исељења бесправно усељених лица у станове и заједничке просторије (тачка 6.) и да уређује и обезбеђује вршење послова уређења и коришћења грађевинског земљишта (тачка 7).

Законом о грађевинском земљишту ("Службени гласник РС", број 44/95) у члану 18. став 1. прописано је да се градско грађевинско земљиште може користити на основу акта о давању на коришћење градског грађевинског земљишта. На основу овог законског овлашћења, скупштина општине доноси решење о давању на коришћење градског грађевинског земљишта.

Законом о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник РС", број 44/95) у члану 16. став 2. прописано је да се урбанистичким планом сматра и урбанистички пројекат и план парцелације, ако се доноси као самосталан акт или као разрада генералног, односно регулационог плана. Из наведене законске одредбе проистиче да је урбанистички пројекат врста урбанистичког плана за чије је доношење надлежна скупштина општине.

Имајући у виду наведено, Суд није прихватио иницијативу за покретање поступка за утврђивање незаконитости тарифног броја 1. до 3.

тарифног броја 5. тачка 2. и тарифног броја 6. тач. 1, 6. и 8. Тарифе оспорене Одлуке.

На основу изнетог, као и члана 46. тачка 3. и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91 и 67/93), Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, тарифни бројеви наведени у тачки 1. изреке престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда Републике Србије у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-62/2001 од 28.11.2002.

("Службени гласник РС", број 6/2003)

д) Месне заједнице и месни самодопринос

С обзиром да оспорена одлука ступа на снагу пре истека рока од 8 дана, а да за то нису утврђени нарочито оправдани разлози, да има ретроактивно дејство и да не садржи битне елементе одлуке о самодоприносу према Закону о локалној самоуправи, Уставни суд је утврдио њену несагласност с Уставом и законом.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да Одлука о увођењу месног самодоприноса за територију Месне заједнице Владичин Хан, општина Владичин Хан, ("Службени гласник Пчињског округа", број 5/2001), није у сагласности са Уставом и законом.

Представком је иницирано покретање поступка пред Уставним судом Републике Србије за утврђивање неуставности поступка доношења, члана 7. у делу који се односи на пензионере и члана 13. Одлуке о увођењу месног самодоприноса за територију Месне заједнице Владичин Хан ("Службени гласник Пчињског округа", број 5/2001). Иницијатори су навели да се за доношење Одлуке није изјаснила потребна већина грађана, да пензионери нису могли бити обавезани самодоприносом по основу пензија, да Одлука има ретроактивно дејство и да Савет наведене Месне заједнице није био овлашћен да организује изјашњавање грађана о спорном самодоприносу због тога што му је истакао мандат.

Изјашњавајући се о наводима иницијатора, Месна заједница Владичин Хан, општина Владичин Хан, навела је да је изјашњавање грађана о спорном самодоприносу обављено давањем писмених изјава, да се за доношење Одлуке изјаснила потребна већина грађана на које се самодопринос односи и да пензионери по основу пензија могу бити обвезници самодоприноса на основу члана 72. и 73. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије" број 49/99).

Уставни суд је утврдио да је Одлука донета 28.06.2000. године писменим изјашњавањем грађана, што је један од облика непосредног изјашњавања грађана предвиђеног чланом 114. став 2. Устава Републике Србије. Овом уставном одредбом је предвиђено да се средства за задовољавање потреба грађана у општини, у која спадају и средства самодоприноса, могу прикупљати на основу непосредног изјашњавања грађана, у складу са законом.

Устав Републике Србије не уређује непосредно плаћање самодоприноса на пензије него регулисање тог питања препушта закону. Чланом 93. став 3. сада важећег Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 9/2002), који је ступио на снагу 6.03.2002. године, одређено је, поред осталог, да се самодопринос не може уводити на примања која су законом изузета од опорезивања. Пошто су чланом 9. став 1. тачка 17. Закона о порезу на доходак грађана ("Службени гласник Републике Србије " број 24/2001) у та примања увршене пензије и инвалидине, то чланом 7. Одлуке та примања не могу бити оптерећена самодоприносом.

Чланом 13. Одлуке одређено је да она ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику Пчињског округа", а да ће се примењивати од 1.09.2000. године. Чланом 6. Одлуке датум примене Одлуке је означен и као датум од кога почиње да тече временски период самодоприноса.

Чланом 120. Устава Републике Србије одређено је да закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из нарочито оправданих разлога, није предвиђено да раније ступи на снагу. Месна заједница Владичин Хан није пружила доказе да су у поступку доношења Одлуке утврђени нарочито оправдани разлози за њено ступање на снагу пре рока од 8 дана.

Чланом 131. став 1. и 2. Устава Републике Србије прописано је да закон, други пропис или општи акт не може имати повратно дејство и да се само законом може одредити да поједине његове одредбе, ако то захтева општи интерес утврђен у поступку доношења закона, имају повратно дејство. С обзиром на то да је Одлука објављена 19.03.2001. године, то јој је одређивањем примене и почетка времена самодоприноса од 1.09.2000. године дато повратно дејство.

Одлука, поред наведеног, не садржи одредбу о укупном планираном износу средстава самодоприноса, о обвезницима самодоприноса и начину и роковима извршавања самодоприноса, о начину враћања вишка средстава самодоприноса и њихове евиденције што су према члану 88. тач. 4, 5, 7. и 10. Закона о локалној самоуправи битни елементи одлуке о самодоприносу, без којих се Одлука не може правно реализовати.

Одредбама чл. 4, 9, 11. и 12. Одлуке, обављање послова самодоприноса поверено је Савету Месне заједнице, а чланом 10. и 11. Јавном предузећу Дирекцији за грађевинско земљиште и путеве општине Владичин Хан и Служби Општинске управе, иако ни у Уставу ни у закону не постоји правни основ за одређивање надлежности наведених субјеката одлуком грађана о самодоприносу. Чланом 12. Одлуке предвиђено је да ће средства самодоприноса остварена изнад планираног износа бити утрошена у складу са актом који ће накнадно бити донет, што није у сагласности са чланом 88. тачка 10. Закона о локалној самоуправи из кога произлази да вишак средстава самодоприноса мора бити враћен обвезницима самодоприноса.

На основу изложеног и члана 46. тачка 1. и 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, ("Службени гласник Републике Србије" број 32/91), одлучено је као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, Одлука наведена у изреци престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда Републике Србије у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда ("Службени гласник РС", број 46/02)
ИУ-190/2000 од 11.07.2002.

Законом је општина овлашћена и надлежна да утврђује и обезбеђује развој комуналних делатности у оквиру које је и делатност јавне расвете, па је оспореном одлуком месне заједнице неовлашћено уређено питање начина плаћања трошкова јавне расвете.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да, Одлука о давању сагласности Месне заједнице "Својново", да се утрошена електрична енергија за јавну расвету месечно правилно распоређује на мерне уређаје (бројила) правних и физичких лица и наплаћује преко рачуна за утрошену електричну енергију, коју је донео Савет Месне заједнице "Својново"; општина Параћин, на седници одржаној 29. маја 2001. године, није у сагласности са законом.

Житељи Месне заједнице "Својново"; општина Параћин, упутили су Уставном суду Републике Србије, иницијативу за оцену законитости Одлуке Савета Месне заједнице, којом се "даје сагласност Месне заједнице да се утрошена електрична енергија за јавну расвету месечно правилно распоређује на мерне уређаје (бројила) правних и физичких лица и иста наплаћује преко рачуна за утрошену електричну енергију". У иницијативи се наводи да су грађани за оспорену Одлуку сазнали тек пошто су интервенисали због високих рачуна за утрошену електричну енергију, да су од електродистрибутивног предузећа у Параћину обавештени да јавну расвету плаћају на основу оспорене Одлуке, која се на појединачним рачунима води као степенишно светло, иако је према њиховом сазнању, на основу одлуке Скупштине општине Параћин, трошкове јавне расвете обавезна да плаћа Дирекција за изградњу општине Параћин, а не житељи месне заједнице преко индивидуалних рачуна за утрошену електричну енергију.

У одговору Месне заједнице "Својново", наводи се да је Месна заједница обавештена усмено од Електродистрибуције Параћин и Дирекције за изградњу Параћин, да је свако домаћинство дужно да плаћа јавну расвету месечно, преко рачуна за утрошену електричну енергију, јер ће, у супротном, јавна расвета бити искључена. Стога је Савет месне заједнице, у интересу сигурности грађана и заштите њихове имовине донео оспорену Одлуку. Месечни износ се повећавао, што је, по објашњењу из Електродистрибуције била отплата дуга наслеђеног из претходног периода. Наводи се да је Одлука донета на седници Савета Месне заједнице "Својново", која је одржана 25. маја

2001. године, као и то да се, од 10 присутних чланова од укупно 13, седам чланова Савета изјаснило за доношење оспорене Одлуке.

Уставни суд је утврдио следеће:

Савет Месне заједнице "Својново", општина Параћин, на седници одржаној 29. маја 2001. године, позивом на члан 20. Статута Месне заједнице, донео је Одлуку на основу које је "Месна заједница сагласна да се утрошена електрична енергија за јавну расвету месечно правилно распоређује на мерне уређаје (бројила) правних и физичких лица и иста наплаћује преко рачуна за утрошену електричну енергију."

На основу садржаја оспорене Одлуке, Суд је оценио да је Савет Месне заједнице "Својново", на општи начин уредио начин и поступак наплате јавне расвете и утврдио обавезу финансијских издвајања за све грађане и правна лица на територији те месне заједнице.

Законом о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 9/2002) уређена су питања остваривања локалне самоуправе. Тим законом, општини, као основној територијалној јединици у којој се остварује локална самоуправа, утврђен је изворни делокруг рада, а у оквиру изворног делокруга рада, одредбом члана 18. тачка 4. Закона, прописано је да општина, преко својих органа, у складу са Уставом и законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, у које се, између осталог, убраја и јавна расвета.

У смислу одредби чл. 4. и 5. Закона о комуналним делатностима ("Службени гласник РС", број 16/97), јавна расвета представља једну од комуналних делатности од општег интереса, која је незаменљив услов живота и рада грађана и других субјеката на одређеном подручју. Према члану 6. истог закона општина обезбеђује организовано и трајно обављање и развој комуналних делатности, а чланом 8. став 5. закона, прописано је да се "за обављање делатности јавне расвете, уговор закључује са предузећем које врши дистрибуцију електричне енергије на одређеном подручју, непосредном погодбом".

Пошто је, на основу наведених одредаба Закона, утврђено да је општина, као основна јединица локалне самоуправе, једина овлашћена и надлежна да уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, у оквиру које је и делатност јавне расвете, Суд је оценио да је оспореном Одлуком Месне заједнице неовлашћено уређено односно питање, што Одлуку чини несагласном са законом.

На основу изложеног и члана 46. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Суд је донео одлуку као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, Одлука наведена у изреци престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда Републике Србије у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-22/2002 од 14.11.2002.

("Службени гласник РС", број 84/02)

С обзиром да је у току поступка престала да важи оспорена Одлука, као и закон који је био на снази у време њеног доношења и важења, Уставни суд је оценио да су се стекли услови за обуставу поступка.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

1. Обуставља се поступак за оцену законитости Одлуке о престанку рада досадашњих савета месних заједница и њихових председника и о привременом одређивању повереника који ће вршити дужност председника месних заједница број 02-13/98-01 коју је донела Скупштина општине Параћин 25.12.1998. године.

2. Одбацује се предлог за оцену сагласности Одлуке наведене у тачки 1. са Статутом општине Параћин и за оцену примене Статута општине Параћина и Одлуке о месним заједницама коју је донела Скупштина општине Параћин.

Овлашћени предлагач, Месна заједница "Дреновац" из Дреновца, општина Параћин, покренуо је поступак за оцену законитости Одлуке о престанку рада досадашњих савета месних заједница и њихових председника и о привременом одређивању повереника који ће вршити дужност председника месних заједница бр. 02-13/98-01, коју је донела Скупштина општине Параћин 25.12.1998. године.

По мишљењу предлагача Скупштина општине нема овлашћења да утврди престанак рада савета месних заједница и њихових председника и одреди привремене поверенике који ће вршити дужност председника месних заједница. Такво овлашћење није скупштини општине дато ни у закону, ни у Статуту општине Параћин, као ни у Одлуци о месним заједницама. Предлагач сматра да Скупштина општине Параћин није могла да искључи грађане из поступка доношења оспорене Одлуке и одлучи о престанку рада органа месне заједнице и изврши избор органа без учешћа грађана, већ је једино могла да се примени Одлука о месним заједницама коју је донела Скупштина општине Параћин. Поред тога, по мишљењу предлагача оспорена Одлука није у складу са Статутом општине Параћин, и није било основа за примену члана 34. Статута општине Параћин приликом доношења оспорене Одлуке.

У одговору Скупштине општине Параћин наводе се разлози због којих је оспорена Одлука донета. Наиме, с обзиром на то да су се јавили озбиљни проблеми у функционисању и раду месних заједница јер је доведена у сумњу регуларност избора органа месних заједница, а мандат дотадашњих савета месних заједница је истекао, поставило се питање даљег законитог располагања средствима самодоприноса и имовином месних заједница као и започетим пословима у месним заједницама, па је донета оспорена Одлука, којом су одређени повереници који ће до избора органа месних заједница представљати месне заједнице. Такође је обавестила Уставни суд да је у међувремену дата иницијатива да се донесе нова Одлука о месним заједницама,

која је и донета 29.3.2000. године, а и извршен је избор органа месних заједница и њихово конституисање у току јануара 2001. године. Изабрани органи су одмах започели са радом сходно својој надлежности чиме је фактички престала важност оспорене Одлуке, која је и формално стављена ван снаге 20.09.2001. године.

Уставни суд је утврдио да је оспореном Одлуком која је донета на основу члана 34. Статута општине Параћин, било предвиђено у тачки један да престају са радом са 31.12.1998. године сви досадашњи савети месних заједница и њихови председници. У тачки два оспорене Одлуке било је прописано да се одређују привремено одборници Скупштине општине Параћин који ће као повереници вршити дужност председника месне заједнице до редовног избора органа у месној заједници. Тачком три оспорене Одлуке дато је овлашћење председнику Скупштине општине да решењем одреди повереника у свакој месној заједници који ће вршити дужност председника месне заједнице. Тачком четири оспорене Одлуке била је регулисана примопредаја кључева, печата и докумената месних заједница, а у тачки пет ступање на снагу Одлуке.

Избор органа у месним заједницама општине Параћин у време доношења оспорене Одлуке био је уређен Одлуком о месним заједницама коју је донела Скупштина општине Параћин 20.5.1997. године. Ова Одлука је престала да важи на основу Одлуке о месним заједницама коју је донела Скупштина општине Параћин 29.3.2000. године.

Наведеним одлукама као ни Статутом општине Параћин, није предвиђено да Скупштина општине може да утврди престанак рада савета месних заједница и њихових председника и да одреди привремене поверенике који ће вршити дужност председника месне заједнице.

У члану 34. Статута општине Параћин прописано је које послове обавља Скупштина општине, па је поред осталог, предвиђено да доноси одлуке и друга акта.

У време доношења оспорене Одлуке био је на снази Закон о територијалној организацији Републике Србије и локалној самоуправи ("Службени гласник РС" бр. 47/92, 82/92 и 47/94) којим је било уређено образовање и рад месних заједница (чл. 20, 26. и 27.). Ступањем на снагу Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС" бр. 49/99 и 27/2001) 19.11.1999. године претале су да важе, поред осталог и одредбе чл. 20, 26. и 27. наведеног Закона. Међутим, ступањем на снагу 6.03.2002. године новог Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС" број 9/2002) престао је да важи Закон о локалној самоуправи из 1999. године.

Собзиром на то, да је у току поступка престала да важи оспорена Одлука, као и закон који је био на снази у време њеног доношења и важења, Уставни суд је оценио да су се стекли услови за обуставу поступка у смислу члана 25. тачка 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 39/91).

Поред оцене законитости оспорене Одлуке тражена је оцена њене сагласности са Статутом општине, као и примена Статута општине и Одлуке о месним заједницама коју је донела Скупштина општине Параћин, о чему према члану 125. Устава Републике Србије, није надлежан да одлучује Уставни суд.

На основу изложеног и члана 19. став 1. тачка 1. и члана 47. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука је одлучено као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-40/99 од 26.09.2002.

С обзиром да су у току поступка пред Уставним судом престали да важе оспорене одредбе статута и закон на основу кога је статут донет, стекли су се услови за обуставу поступка.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Обуставља се поступак за оцену уставности и законитости члана 44. став 2., члана 45. став 4. и члана 49. у делу који гласи: "различитих националности" Статута Месне заједнице Дебељача, општина Ковачица, коју је донела Скупштина Месне заједнице Дебељача 9.4.1993. године.

Предлогом овлашћеног предлагача, Српске Радикалне странке - Месног одбора Дебељача, покренут је поступак за оцену уставности и законитости члана 44. став 2., члана 45. став 4. и члана 49. у делу који гласи: "различитих националности" Статута Месне заједнице Дебељача, коју је донела Скупштина Месне заједнице Дебељача 1993. године.

Предлагач сматра да је Скупштина Месне заједнице Дебељача у оспореним члановима Статута повредила Устав у делу о суверености грађана и Закон о територијалној организацији Републике Србије и локалној самоуправи.

Месна заједница Дебељача и Секретар Скупштине Општине Ковачица у одговорима достављеним Уставном суду навели су да су оспорене одредбе Статута измењене одлукама о изменама и допунама Статута од 9.09.1996. године и 29.10.1998. године, као и да је 23.5.2000. године донет нови Статут Месне заједнице Дебељача.

Уставни суд је утврдио да је у оспореном члану 44. став 2. Статута било је предвиђено да кандидациони поступак за избор чланова Скупштине Месне заједнице спроводи Кандидациони одбор од 5 чланова. Оспореним чланом 45. став 4. Статута било је прописано да састав Скупштине Месне заједнице мора бити вишенационалан, тако да већински део становништва има апсолутну већину у Скупштини Месне заједнице. Према оспореном члану 49. Статута председници и заменици органа месне заједнице бирају се из реда чланова Скупштине Месне заједнице различитих националности.

Одлуком о измени и допуни Статута Месне заједнице Дебељача коју је донела скупштина Месне заједнице Дебељача 9.09.1996. године, чланом 2. брисани су у члану 44. ст. 2. и 3. Статута, а чланом 3. брисани су у члану 45. ст. 2. и 4. Статута. Одлуком о изменама и допунама Статута Месне заједнице Дебељача коју је донела Скупштина Месне заједнице Дебељача 29.10.1998. године, чланом 9. у члану 49. брисане су речи: "различитих националности".

Скупштина Месне заједнице Дебељача донела је 23.5.2000. године нови Статут Месне заједнице Дебељача, којим је предвиђено да ступањем на снагу овог Статута престаје да важи Статут од 9.4.1993. године са изменама и допунама. У новом Статуту нису садржане одредбе које су биле предвиђене у оспореним члановима Статута из 1993. године.

Одредбе чл. 20, 26, и 27. Закона о територијалној организацији Републике Србије и локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 47/92, 82/92 и 47/94) на основу којих је донет оспорени Статут престале су да важе 19.11.1999. године ступањем на снагу Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 49/99 и 27/2001).

С обзиром на то, да су у току поступка престале да важе оспорене одредбе Статута и Статут од 9.04.1993. године у целини, као и одредбе Закона на основу кога је оспорени Статут донет, а у новом Статуту Месне заједнице Дебељача од 23.5.2000. године нису садржане оспорене одредбе, Уставни суд је оценио да су се стекли услови за обуставу поступка у смислу члана 25. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91).

На основу изложеног и члана 47. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-227/95 од 11.07.2002.

4. ОПШТИ АКТИ ПРЕДУЗЕЋА, УСТАНОВА И ОРГАНИЗАЦИЈА

а) Радни односи

Законом није предвиђена могућност издавања акција на име неисплаћених зарада нити је допуштено да се ова питања уређују колективним уговором.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да Анекс Појединачног колективног уговора о условима за исплату разлике зараде, који су закључили директор ДД "Слобода апарати", Чачак и Синдикална организација ДД "Слобода апарати" 24. новембра 2000. године, није у сагласности са Уставом и законом.

2. Одбацује се иницијатива за оцену сагласности Анекса наведеног у тачки 1. изреке са Законом о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", број 29/78).

Представком је тражена оцена уставности и законитости Анекса Појединачног колективног уговора наведеног у тачки 1. изреке.

У представци се наводи да закључивању наведеног Анекса Појединачног колективног уговора није предходио поступак преговарања, нити је синдикат добио сагласност запослених радника за потписивање уговора. Такође се истиче да оспорени акт има ректроактивно дејство, јер уређује начин утврђивања зарада које су одавно доспеле за исплату, а примењује се и на раднике који већ дуже време нису у радном односу. Наводи се да Анекс Појединачног колективног уговора није објављен, као и да је несагласан са чланом 88. Закона о облигационим односима. Подносиоци представке посебно истичу да је оспорени Анекс Појединачног колективног уговора несагласан са чланом 65. Закона о радним односима, који не предвиђа могућност исплате зарада у деоницама, као и са чл. 26. и 27. Општег колективног уговора.

У одговору на представку ДД "Слобода апарати", Чачак наводи да је Анекс Појединачног колективног уговора донет на начин и по поступку који је Законом и Општим колективним уговором прописан за усвајање колективних уговора. Оспорени Анекс донет је по истом поступку као и Појединачни колективни уговор, потписали су га директор и представник синдиката, а објављен је на огласној табли, што је уобичајен начин објављивања свих општих аката Предузећа.

Према наводима из одговора чланом 65. став 3. Закона о радним односима предвиђена је обавеза послодавца да, под условима утврђеним појединачним колективним уговором, исплати разлику између гарантоване нето зараде, коју је запослени примио и зараде коју би остварио у складу са колективним уговором. Члан 26. Општег колективног уговора садржи овлашћење да се појединачним колективним уговором уређују рокови и динамика исплате разлике и поступак у случају продужетка рокова, па доносилац оспореног акта закључује да се услови и рокови исплате разлике могу утврдити накнадно, односно да не морају бити прописани у моменту

исплате гарантованих зарада, што у конкретном случају значи да оспорени Анекс појединачног колективног уговора може имати ретроактивно дејство.

У одговору се посебно истиче да Закон о радним односима не забрањује издавање деоница запосленим у поступку власничке трансформације, а материјална и социјална сигурност радника обезбеђена је исплатом гарантоване нето зараде.

Уставни суд је утврдио да је чланом 1. оспореног Анекса Појединачног колективног уговора предвиђена обавеза послодавца да изврши исплату разлике између зарада на коју запослени имају право према Појединачном колективном уговору и зараде која је, према Одлуци Управног одбора ДД "Слобода апарати", запосленима исплаћена за период 1997-2000. година. Исплата поменуте разлике извршиће се у поступку власничке трансформације предузећа издавањем деоница запосленима у висини те разлике, а послодавац се обавезује да до краја 2005. године изда деонице за период 1997-2000. године. Чланом 2. оспореног Анекса утврђена је обавеза послодавца да информисе синдикат - учесника колективног уговора ако наступе околности које онемогућавају издавање деоница према динамици утврђеној чланом 1. ст. 2. и 3. овог Анекса. Одредбом члана 3. Анекса предвиђено је да се продужетак рокова за издавање деоница, након активности из претходног члана, уређују новим Анексом појединачног колективног уговора.

Оспорени Анекс Појединачног колективног уговора ДД "Слобода апарати" уређује услове и начин остваривања права на зараду за период 1997-2000. године, значи за период који је претходио његовом доношењу што, по оцени Суда, овом акту даје повратно дејство и тиме га чини несагласним са чланом 121. став. 2. Устава Републике Србије, према коме закон, други пропис или општи акт не може имати повратно дејство. Према ставу 2. члана 121. Устава, само се законом може одредити да поједине његове одредбе, ако то захтева општи интерес утврђен у поступку доношења закона, имају повратно дејство.

Анекс Појединачног колективног уговора о условима за исплату разлике зараде ДД "Слобода-апарати", Чачак, закључен је 24. новембра 2000. године на основу Закона о радним односима из 1996. године ("Службени гласник РС", број 55/96). У међувремену наведени Закон је измењен и допуњен маја месеца 2001. године ("Службени гласник РС", број 28/2001), а децембра месеца исте године је стављен ван снаге доношењем Закона о раду ("Службени гласник РС", број 70/2001).

Члан 176. Закона о раду прописује да одредбе колективног уговора, који је на снази на дан ступања на снагу овог Закона, а које нису у супротности са овим законом, остају на снази до закључења колективног уговора у складу са овим законом.

Чланом 81. став. 1. Закона о раду утврђено је право запосленог на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са законом, општим актом или уговором о раду. Зараду у смислу овог закона, чини зарада коју је запослени остварио за обављени рад и време проведено на раду, увећана зарада, накнада зараде и друга примања, осим накнаде трошкова из чл. 89. и других примања из члана. 90. став 1. овог закона. Запосленом се гарантује једнака зарада за исти

рад или рад исте вредности који остварује код послодавца (члан. 81 став. 2.). Општим актом или уговором о раду одређују се елементи за утврђивање зараде и начин утврђивања зараде (члан. 81. став. 3.).

Према члану 83. став 1. Закона о раду зараде се исплаћују у роковима утврђеним општим актом или уговором о раду, а најмање једанпут месечно. Одредбом члана 83. став 2. Закона о раду прописано је да се зарада исплаћује само у новцу, ако овим законом није друкчије одређено.

Наведене законске одредбе утврђују могућност да се општим актом предвиде елементи за одређивање зараде и начин утврђивања зараде, као и да се одреде рокови за исплату зарада. Закон међутим, изричито прописује да се зараде исплаћују само у новцу, а могућност одређивања и другачије исплате резервише искључиво за овај закон.

С обзиром на то да Закон о раду утврђује обавезу исплаћивања зараде само у новцу, да овим законом није предвиђен и неки други вид исплате зараде, као и да Закон не даје могућност да се ово питање уређује општим актом предузећа, Уставни суд је утврдио да је оспорени Анекс Поједничног колективног уговора ДД "Слобода апарати" који предвиђа да се исплата разлике зараде за одређени период врши издавањем деоница, несагласан са законом.

Закон о приватизацији ("Службени гласник РС", број 38/2001) утврђује право запослених на стицање акција без накнаде за сваку годину радног стажа у субјекту приватизације у одређеној номиналној вредности. Закон такође, прописује услове и начин издавања акција без накнаде запосленима у субјекту приватизације. Овај закон не познаје могућност издавања акција на име неизплаћених зарада, нити допушта да се ова питања уређују колективним уговором.

Закон о радним односима из 1996. године на основу кога је донет оспорени Анекс појединачног колективног уговора, у члану 65. став.3. прописивао је обавезу послодавца да, под условима утврђеним појединачним колективним уговором, исплати разлику између исплаћене гарантоване нето зараде и зараде коју би запослени остварио у складу са колективним уговором. Право запослених на разлику зараде више се не помиње у Закону о изменама и допунама Закона о радним односима из 2001. године, који уместо гарантоване уводи појам минималне зараде.

Чланом 81. Закона о раду утврђује се право запосленог на одговарајућу зараду, која се одређује општим актом или уговором о раду, а према члану 84. истог Закона запослени има право на минималну зараду за стварни учинак и пуно радно време. Закон о раду не предвиђа изричито право радника на разлику између исплаћене минималне зараде и одговарајуће зараде, коју би остварио у складу са општим актима предузећа, али овакву могућност и не искључује.

Из изнетог произлази да је исплата разлике између гарантоване зараде и одговарајуће зараде по колективном уговору раније била законска обавеза, као и да према прописима који су сада на снази не постоји сметња да се колективним уговором предвиди могућност исплате разлике између минималне зараде и одговарајуће зараде утврђене колективним уговором. Међутим разлика зараде, по оцени Суда, може се исплаћивати само у новцу, а не издавањем

деоница како је то предвиђено оспореним Анексом Појединачног колективног уговора.

О захтеву за оцену сагласности оспореног Анекса Појединачног колективног уговора са чланом 88. Закона о облигационим односима није надлежан да одлучује Уставни суд, у смислу чл. 125. Устава Републике Србије, па се захтев у овом делу одбацује.

На основу изложеног, као и члана 19. став 1. тачка 1. и члан. 46. тачка 1. и 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, Анекс Појединачног колективног уговора наведен у изреци, престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-95/2001 од 3.10.2002.

("Службени гласник РС", број 72/2002)

Споразум којим се утврђују услови за трајни престанак ангажовања запослених, као и услов о старосној граници запосленог који наставља са обављањем послова није у сагласности са Уставом и законом.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да Споразум о трајном престанку ангажовања СТЊ/Д на летењу, који су потписали генерални директор Југословенског аеротранспорта, Струковни синдикат стјуардеса и стјуарда и Југословенско удружење кабинско - летачког особља Југославије, дана 27. јуна 2001. године, није у сагласности са Уставом и законом.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката и радњи које су предузете на основу акта из тачке 1.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцењивање уставности и законитости Споразума о трајном престанку ангажовања СТЊ/Д на летењу, који су закључили генерални директор Југословенског аеротранспорта, Струковни синдикат стјуардеса и стјуарда и Југословенско удружење кабинско-летачког особља Југославије, број 1610 од 27. јуна 2001. године.

У иницијативи групе запослених у Југословенском аеро-транспорту истиче се да је Споразум у несагласности са одредбама Устава Републике Србије, којим је зајамчено право на рад и доступност радног места под једнаким условима; да је Споразум несагласан и са Законом о радним

односима, којим је одређена старосна граница за пуну старосну пензију, као и да је Споразум потписан од стране неовлашћених лица.

Иницијатори су тражили да Уставни суд, до доношења коначне одлуке обустави извршење појединачних аката и радњи које су предузете на основу оспореног Споразума.

У одговору Југословенског аеротранспорта се наводи да се закључени Споразум не спроводи, јер је по налогу Инспекције рада Југословенски аеротранспорт вратио све раднике на посао. С обзиром на протек времена и промењене околности, применом чл. 18. и 19. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, предлаже се да Уставни суд одбаци иницијативу.

У спроведеном поступку Уставни суд утврдио је следеће:

Споразумом о трајном престанку ангажовања СТЊ/Д на летењу утврђује се да по остваривању пуног радног стажа (35 година за жене и 40 година за мушкарце укључујући стаж са увећаним трајањем осигурања - бенефицирани радни стаж) трајно престане ангажовање СТЊ/Д на летењу. СТЊ/СТД који испуне овај услов а не испуњавају старосни минимум предвиђен законом, остају на летењу до 50 година живота. Споразумом је предвиђено да ступа на снагу даном потписивања.

Одредбом члана 120. Устава Републике Србије предвиђено је да закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из нарочито оправданих разлога, није предвиђено да раније ступи на снагу. С обзиром на то да је оспореним Споразумом предвиђено да ступа на снагу даном потписивања, а не зависно од објављивања, Уставни суд утврдио је да оспорени Споразум није у сагласности са Уставом.

Уставом Републике Србије у члану 35. утврђено је да свако има право на рад и да су зајемчени слобода рада, слободан избор занимања и запослења и учешће у управљању, да је свакоме, под једнаким условима, доступно радно место и функција, а запосленима може престати радни однос против њихове воље под условима и на начин утврђен законом и колективним уговорима.

Законом о раду ("Службени гласник РС", број 70/2001) у члану 1. став 1. прописано је да се права, обавезе и одговорности по основу рада уређују законом и посебним законом, у складу са потврђеним међународним конвенцијама, а у ставу 2. истог члана предвиђено је да се права, обавезе и одговорности из става 1. овог члана, уређују колективним уговором или правилником о раду или уговором о раду. Законом о раду прописана су и загарантована основна права, обавезе и одговорности запосленог, као и права, обавезе и одговорности послодавца у обезбеђивању права по основу рада и одлучивања о појединачним правима запосленог, а општим актом - колективним уговором или правилником о раду, или уговором о раду, могу се утврдити већа права и повољнији услови рада од оних која су утврђена законом, као и друга права која нису утврђена законом, уколико законом није друкчије одређено.

Одредбом члана 176. Закона о раду прописано је да одредбе колективног уговора који је на снази на дан ступања на снагу овог закона, а које нису у супротности са овим законом, остају на снази до закључивања колективног уговора у складу са овим законом.

Законом о раду, распоређивање запосленог, као радноправни институт, није предвиђен, нити се случајеви и услови за премештај запосленог на друге послове могу утврђивати колективним уговором. Према члану 103. Закона о раду, ради премештаја запосленог на друге послове, под условом да за то постоје оправдани разлози, послодавац је дужан да запосленом понуди закључивање уговора о раду под измењеним условима.

По оцени Суда, оспореним Споразумом супротно наведеним одредбама Закона о раду, утврђују се услови за трајни престанак ангажовања запослених на летењу, као и услов о минималној старосној граници запосленог који наставља са летењем, односно обављањем послова за које је примљен.

Оспорени Споразум потписали су генерални директор, као послодавац, Струковни синдикат и Удружење. Полазећи од одредбе члана 1. Закона о раду, по коме се права, обавезе и одговорности по основу рада уређују законом, колективним уговором или правилником о раду, или уговором о раду, по оцени Суда, послодавац наведени синдикат и удружење нису имали законско овлашћење за потписивање оспореног Споразума, којим су уредили питања из области права и обавеза запослених по основу рада супротно закону.

С обзиром на то да је Уставни суд донео коначну одлуку, захтев за обуставу извршења појединачних аката и радњи које су предузете на основу оспореног Споразума Суд је одбацио.

Уставни суд, на основу члана 42. став 3. и члана 46. став 1. тач. 1) и 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), одлучио је као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, Споразум из тачке 1. Одлуке престаје да важи даном објављивања ове одлуке у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-171/2001 од 28.11.2002.

("Службени гласник РС", број 91/2001)

Непрекидни радни стаж као услов за доделу јубиларне награде није несагласан са законом.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 2. Правилника о јубиларним наградама поводом јубиларних година рада у ДП "Алфа-Плама" у Врању од 25. децембра 1996. године.

2. Одбацује се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке Управног одбора Предузећа у друштвеној својини Метална индустрија "Алфа-Плама" у Врању број 808 од 9. фебруара 1998. године.

Представком је иницирано покретање поступка за оцену уставности и законитости члана 2. Правилника о јубиларним наградама поводом јубиларних година рада у ДП "Алфа-Плама" у Врању од 25. децембра 1996. године и Одлуке Управног одбора Предузећа у друштвеној својини Метална индустрија "Алфа-Плама" у Врању број 808 од 9. фебруара 1998. године.

По мишљењу подносиоца представке оспорени члан 2. Правилника којим је као услов за остваривање права на јубиларну награду предвиђен непрекидни радни стаж, није у складу са уставом и законом. Наиме, подносилац представке сматра, да без обзира на прекид радног стажа и то било које природе, сваком раднику би приликом доделе јубиларних награда требало рачунати дужину радног стажа у Предузећу, а не непрекидни радни стаж. Из истих разлога тражи да се оцени оспорена Одлука којом је одбачен његов приговор поводом доделе јубиларних награда за 20 година непрекидног радног стажа у Предузећу.

Поред тога подносилац иницијативе износи мишљење да треба уједначити праксу код рачунања дужине радног стажа, јер се на различите начине поступа у различитим предузећима.

У одговору АД Метална индустрија "Алфа-Плама" из Врања које је следбеник ДП Метална индустрија "Алфа-Плама" из Врања наводи се да је подносилац иницијативе остварио јубиларну награду за 20 година радног стажа 1999. године, када је испунио услов од 20 година непрекидног радног стажа, и да је поднета иницијатива неоснована.

Уставни суд је утврдио да су оспореним Правилником утврђени услови и начин доделе јубиларних награда. У оспореном члану 2. Правилника предвиђено је да се средства заједничке потрошње користе за јубиларне награде и признања, за пригодне свечаности, поводом празника предузећа и то за времеведено у непрекидном радном односу, под условом да је радник у сталном радном односу 31.12. текуће године и да има непрекидан радни стаж за последњих узастопних 10, 20 и 30 година. Награда се додељује за 10 година

непрекидног радног стажа у вредности једне просечне месечне зараде радника предузећа остварене у претходном месецу, у односу на месец у коме се додељује јубиларна награда, за 20 година непрекидног радног стажа две просечне зараде, а за 30 година непрекидног радног стажа 3 просечне зараде или златник, односно ручни часовник. Овим чланом Правилника је прописано да право на јубиларну награду имају радници који се налазе на раду у предузећу, да радник може примити само једну награду, а сваке календарске године Раднички савет одлучује о висини јубиларне награде, врсти награде и начину доделе.

Уставом Републике Србије предвиђено је у члану 36. став 1. да запослени имају право на одговарајућу зараду, а чланом 72. став 1. тачка 4. да Република Србија уређује и обезбеђује систем, поред осталог, у области радних односа. Уставом се не уређује остваривање зарада па ни награда поводом јубилеја предузећа, установе и слично.

Законом о раду ("Службени гласник РС" број 70/2001) утврђено је право запослених на одговарајућу зараду и друга примања. Под другим примањима у члану 90. Закона предвиђено је да послодавац може запосленом да исплати, поред осталог, јубиларну награду у висини утврђеној општим актом или уговором о раду.

Имајући у виду да додељивања јубиларне награде није предвиђено Законом као обавеза послодавца, већ као могућност чије остваривање зависи од расположивих средстава и других околности, то по оцени Уставног суда, није несагласно са законом ако се општим актом као услов за доделу ове награде предвиди непрекидни радни стаж код послодавца у одређеном трајању. Утврђивање услова и рокова за доделу јубиларне награде као и њене висине спада у домен целисходности и опредељења доносиоца општег акта и о томе, према члану 125. Устава Републике Србије, Уставни суд није надлежан да одлучује. Такође, према наведеном члану Устава, није у надлежности Уставног суда ни питање уједначавања услова за доделу јубиларне награде код различитих послодавца.

Оспореном Одлуком Управног одбора Предузећа у друштвеној својини Метална индустрија "Алфа - Плам" из Враћа број 808 од 9. фебуара 1998. године, одбијен је приговор подносиоца иницијативе за доделу јубиларне награде. С обзиром на то да се не ради о општем правном акту који подлеже уставно судској контроли Уставни суд, је из разлога ненадлежности у смислу члана 125. Устава Републике Србије, дату иницијативу одбацио.

На основу изложеног, као и члана 19. став 1. тачка 1. и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) и члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-102/2001 од 21.11.2002.

б) Стамбени односи

Радни стаж се може предвидети као један од критеријума за утврђивање редоследа у задовољавању стамбених потреба, али мора бити вреднован на исти начин без обзира на чињеницу да ли је остварен код доносиоца општег акта или у другом облику организације рада.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Утврђује се да члан 3. алинеја 2. Правилника о условима и начину доделе станова солидарности у Деоничком друштву "Јединство", Охаци од 3. октобра 1992. године, није у сагласности са Уставом.

Уставном суду Републике Србије поднета је представка за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 3. алинеја 2. Правилника наведеног у изреци ове Одлуке.

У представци се наводи да се оспореном одредбом Правилника, којом је повољније вреднован радни стаж остварен код доносиоца акта за утврђивање редоследа у решавању стамбених потреба, запослени доводе у неједнак положај са становишта остваривања права на стан.

Уставни суд је утврдио да је оспореном одредбом Правилника предвиђен радни стаж као један од критеријума за утврђивање редоследа за задовољавање стамбених потреба запослених, с тим што је повољније вреднован радни стаж остварен код доносиоца акта.

Одредбом члана 27. став 3. Закона о становању ("Службени гласник РС", бр. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 46/94, 49/95, 16/97, 46/98 и 96/2001) прописано је да носилац права располагања на стану својим општим актом уређује услове, критеријуме и поступак давања зајмова за задовољавање стамбених потреба запослених. Чланом 47. став 2. истог Закона прописано је да предузећа и установе могу, у складу са својим општим актом, односно прописом о решавању стамбених потреба да дају станове у закуп на неодређено време запосленим лицима.

На основу наведених одредаба Закона, општим актом се, по оцени Уставног суда, може предвидети радни стаж као један од критеријума за задовољавање стамбених потреба запослених, али у том случају радни стаж мора бити вреднован на исти начин без обзира на чињеницу да ли је остварен код доносиоца општег акта или у другом облику асоцијације рада (предузећу или установи). Неједнако вредновање радног стажа предвиђено оспореном одредбом Правилника, по оцени Уставног суда, није у сагласности са начелом једнакости грађана у правима и обавезама из члана 13. Устава Републике Србије.

На основу изложеног и члана 46. тачка 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), одлучено је као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, одредба члана 3. алинеја 2. Правилника наведеног у изреци ове Одлуке престаје да важи даном

објављивања Одлуке Уставног суда Републике Србије у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-134/2001 од 7.11.2002.

("Службени гласник РС", број 84/2002)

Успешност у обављању послова мора се прецизно волоризовати на основу утврђених радних места и утврђених критеријума и мерила.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да члан 40. став 1. Правилника о решавању стамбених потреба у Деоничком друштву за медицинско снабдевање "Санитарија" Нови Сад, од 7. новембра 1997. године, није у сагласности са Уставом.

2. Утврђује се да члан 16. Правилника из тачке 1. изреке ове Одлуке није у сагласности са Уставом и законом.

3. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости члана 17. Правилника из тачке 1. изреке ове Одлуке.

Предлогом синдикалне организације Деоничког друштва за медицинско снабдевање "Санитарија" Нови Сад покренут је, пред Уставним судом Републике Србије, поступак за утврђивање неуставности и незаконитости чл. 16., 17. и члана 40. став 1. Правилника наведеног у изреци ове Одлуке.

Оспоравајући члан 16. Правилника, којим је дато овлашћење управном одбору да, на предлог директора, одлучује о вредновању успешности у обављању послова на радном месту, који су од посебног значаја за ово Деоничко друштво као једног од елемената за утврђивање реда првенства у решавању стамбених потреба, предлагач је навео да се оспореним чланом Правилника учесници конкурса доводе у неравноправан положај, с обзиром на то да Правилником нису предвиђени критеријуми за утврђивање успешности у обављању послова. Такође, предлагач сматра незаконитим члан 17. Правилника, којим је предвиђено да се основи и мерила за утврђивање реда првенства утврђују на дан када се завршава рок за подношење пријава из разлога што се на овај начин у знатној мери утиче на објективност у решавању стамбених потреба радника. Члан 40. став 1. Правилника, којим је предвиђено његово ступање на снагу наредног дана од дана доношења, по мишљењу предлагача, несагласан је са одредбама Устава Републике Србије о ступању на снагу општих аката.

У одговору Деоничког друштва негира се основаност навода предлагача тврдњом да су радна места од посебног значаја за предузеће унапред утврђена актом о систематизацији радних места према коме се утврђује допринос руководећих радника у укупним резултатима пословања предузећа.

Уставни суд је утврдио да је одредбом члана 40. став 1. Правилника предвиђено његово ступање на снагу наредног дана од дана доношења.

Полазећи од члана 120. Устава Републике Србије према коме закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из норочито оправданих разлога, није предвиђено да раније ступи на снагу. Уставни суд је оценио да је оспорена одредба Правилника несагласна са наведеним чланом Устава, с обзиром на то да општи акт не може да ступи на снагу пре него што буде на одговарајући начин објављен.

Одредбом члана 16. Правилника предвиђена је могућност да се запосленом, који са успехом обавља послове и радне задатке на радном месту од посебног значаја за Деоничко друштво, доделе додатни бодови приликом вредновања стамбене ситуације, али не више од 20 бодова (став 1.). Одлуку о томе који радник обавља послове од посебног значаја и колико му бодова по овом основу припада, доноси управни одбор на предлог директора (став 2.). Одлуку из претходног става управни одбор ће донети до доношења одлуке првостепеног органа (став 3.)

Према одредбама члана 27. став 3. и члана 47. став 2. Закона о становању ("Службени гласник РС", бр. 50/92, 76/92, 84/92, 38/93, 46/94, 49/95, 16/97, 46/98 и 26/2001) носилац права располагања је овлашћен да својим општим актом о решавању стамбених потреба уреди услове, мерила и поступак за давање зајмова и станова у закуп на неодређено време.

Имајући у виду да Правилником нису утврђена радна места од посебног значаја за Деоничко друштво, нити су уређени критеријуми на основу којих управни одбор, на предлог директора, може прецизно валоризовати успешност у обављању наведених послова, Уставни суд је оценио да се оспореним чланом Правилника доводи у питање објективно процењивање наведених чињеница и тиме ствара простор за арбитрерност и неједнакост у поступку утврђивања реда првенства у решавању стамбених потреба запослених што је несагласно уставном принципу једнакости из члана 13. Устава Републике Србије.

Оспорени члан Правилника је, по оцени Уставног суда, несагласан и уставном принципу обавезне сагласности општих аката са законом и осталим републичким прописима из члана 119. став 3. Устава Републике Србије.

Уставни суд је одбио предлог у делу у коме је тражена оцена уставности и законитости члана 17. Правилника, којим је предвиђено да се основи и мерила за утврђивање реда првенства утврђују на дан завршетка рока за подношење пријава, будући да је доносилац акта, према одредбама члана 27. став 3. и члана 47. став 2. Закона о становању, овлашћен да спроводи поступак доделе зајмова и расподеле станова путем конкурса, као и да у оквиру наведених законских овлашћења уреди примену утврђених основа и мерила до дана завршетка рока за подношење пријава, а таква могућност је предвиђена у оспореном члану Правилника.

На основу изложеног и члана 46. тач. 1, 3. и 9. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91) Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, одредбе Правилника наведене у тач. 1. и 2. изреке ове Одлуке престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда Републике Србије у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-6/2001 од 21.11.2002.

("Службени гласник РС", број 91/2002)

Доносилац оспореног Правилника је поступио у складу са закониским овлашћењима када је вредновао критеријум "радни стаж" и критеријум "удруживање средстава", као и када је дао приоритет у решавању стамбених потреба у ситуацијама које су процењене као изузетно тешке.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 14. тачка 4. и члана 20. Правилника о решавању стамбених потреба Јавног предузећа за производњу електричне енергије и производњу угља "Електропривреда" - Београд од 10. јануара 1991. године.

2. Одбацује се иницијатива за оцењивање уставности и законитости члана 14. тачка 7. Правилника из тачке 1. изреке.

Представкама је иницирано покретање поступка за оцену уставности и законитости одредаба члана 14. тач. 4. и 7. и члана 20. Правилника о решавању стамбених потреба Јавног предузећа за производњу електричне енергије и производњу угља "Електропривреда" - Београд.

У иницијативама је наведено да се у примени Правилника, вреднује и радни стаж навршен у другом предузећу у другој републици тј. држави и да се појединим радницима, под одређеним условима, пружа могућност обезбеђивања стана мимо ранг листе, што је, по мишљењу иницијатора, у несагласности са Уставом и законом.

У одговору доносиоца оспореног акта наведено је да се оспорени Правилник примењује у свим јавним предузећима у саставу "Електропривреде" - Београд. У вези са оспореним чланом 20. Правилника изнето је да они радници који испуњавају услове утврђене одредбама тог члана могу добити у закуп на неодређено време одговарајући стан, без огласа и без примене критеријума утврђених Правилником.

Увидом у оспорени Правилник утврђено је да га је донео Привремени раднички савет Јавног предузећа за производњу електричне енергије и производњу угља "Електропривреда", на ХИИ седници од 10. јануара 1991. године. Према члану 87. Правилник је ступио на снагу осмог дана од дана објављивања у гласилу Предузећа.

Чланом 13. Правилника предвиђено је да се решавање стамбених потреба радника врши по реду првенства на основу критеријума: стамбена ситуација; време чекања на решавање стамбене потребе; радни допринос радника; радни стаж; чланови породичног домаћинства; инвалидност и телесно оштећење радника и чланова породичног домаћинства и удруживање средстава са предузећем или другом организацијом у којој ради брачни друг.

Чланом 14. утврђени су бодови по сваком од наведених критеријума. У оспореној тачки 4. предвиђено је да се свака година радног стажа вреднује са 5 бодова, да се радни стаж преко шест месеци рачуна као цела година, а да се радним стажом, у смислу овог Правилника, сматра стаж осигурања са ефективним трајањем и стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем.

У оспореној тачки 7. члана 14. Правилника предвиђено је да се по основу удруживања средстава за сваки проценат вредности стана добија 2 бода, с тим што се удруживање може вршити уколико предузеће брачног друга удружи најмање 25% вредности стана.

Оспореним чланом 20. Правилника предвиђено је, изузетно, право да своје стамбене потребе могу решити без примене критеријума: радници који одлазе у старосну или инвалидску пензију због повреде на раду без кривице радника, или професионалног обољења, ако станују као подстанари или у нужном смештају, а претходно нису поседовали стан и друге непокретности у личној својини, односно нису били носиоци станарског права које су својом вољом или кривицом изгубили; (а што се односи и на брачног друга); радници који болују од тешких неизлечивих болести, а станују као подстанари или у нужном смештају; брачни друг и малолетна деца радника погинулог на раду или умрлог од повреда задобијених на раду, који ни по ком основу немају решене стамбене потребе; радници чије породично домаћинство остане без стана услед више силе и радници који су без стана, а роди им се истовремено три или више детета.

Овим чланом Правилника у ставу 2. је утврђено да се под тешком неизлечивом болешћу, у смислу овог Правилника, подразумевају обољења која због своје природе захтевају посебну собу, туђу помоћ и негу, а на основу мишљења лекарске установе са којом Предузеће закључи уговор.

Одредбама члана 27. став 3. и члана 47. став 2. Закона о становању ("Службени гласник Републике Србије", бр. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 49/95, 16/97, 46/98 и 26/01) прописано је да предузећа, установе и државни органи могу у складу са својим општим актом, односно прописом о решавању стамбених потреба, да дају станове у закуп на неодређено време запосленима. То значи да је обавеза доносиоца општег акта да утврди критеријуме и да их објективизира, с тим што он врши избор критеријума за утврђивање реда првенства, уз поштовање принципа утврђених Уставом и законом. Доносилац општег акта слободан је у

избору критеријума и начина њиховог вредновања, што даље значи да он одређује који ће значај односно утицај на решавање стамбених потреба дати одређеном критеријуму, у складу са циљем који жели да оствари, с обзиром да је решавање стамбених потреба у функцији делатности даваоца стана у закуп.

Полазећи од наведених одредаба Закона, Суд је оценио да је доносилац оспореног Правилника поступио у складу са својим овлашћењима када је вредновао критеријум "радни стаж" и критеријум "удруживање средстава...", (члан 14. тач. 4. и 7.), као и када је дао приоритет решавању стамбених потреба у одређеним ситуацијама које су процењене као изузетно тешке (члан 20.). Оспореним одредбама није повређено начело једнакости утврђено чланом 13. Устава Републике Србије, јер те одредбе подједнако важе за све запослене који су у истој ситуацији.

Уставни суд је у предмету ИУ-222/95 оцењивао одредбу члана 14. тачка 7. Правилника и решењем од 21. децембра 1995. године није прихватио иницијативу. Како из нових навода, разлога и поднетних доказа не произлази да има основа за поновно одлучивање, то је Суд у овом делу иницијативу одбацио.

На основу члана 47 тач. 3. и 6. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије" број 32/91) одлучено је као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-184/2000 од 10.10.2002.

Закон не утврђује обавезу даваоца стана на коришћење да у свом општем акту утврди критеријум "чланови породичног домаћинства" нити је у обавези да, кад утврди овај критеријум, вреднује све чланове породичног домаћинства набројане у члану 9. Закона о становању.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 28. тачка 1. алинеја 1. Правилника о решавању стамбених питања радника у Јавном предузећу за стамбене услуге Београд, од 14. децембра 1994. године.

Уставном суду Републике Србије упућена је представка за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 28. тачка 1. алинеја 1. Правилника наведеног у изреци овог Решења.

По мишљењу подносиоца представке оспорена одредба Правилника, којом је предвиђено да се чланом породичног домаћинства сматра и дете до 26 година старости, ако се налази на редовном школовању, несагласна је са чланом 9. Закона о становању, с обзиром да законом није изричито одређена старосна граница, до које се дете сматра чланом породичног домаћинства.

У одговору доносиоца акта наведено је, поред осталог, да је давалац стана према Закону о становању, овлашћен да самостално врши избор и вредновање критеријума у општем акту о решавању стамбених потреба запослених.

Уставни суд је утврдио да је чланом 28. тачка 1. алинеја 1. Правилника предвиђено да се као чланови породичног домаћинства радника сматрају брачни друг и деца рођена у браку, ван брака, усвојена и пасторчад, под условом да нису старија од 26 година и да се налазе на редовном школовању или старија од 26 година, ако су психофизички и здравствено неспособна за привређивање под условом да живе заједно са родитељем.

Чланом 9. Закона о становању ("Службени гласник РС", бр. 50(92, 76/92, 84/92, 33/93, 46/94, 49/95, 16/97, 46/98 и 26/2001) уређен је престанак уговора о закупу стана. У ставу 1. набројани су разлози за престанак уговора о закупу стана, а у ставу 2. утврђена права чланова породичног домаћинства, који су са закупцем становали у истом стану, да наставе са коришћењем стана после смрти закупца, с тим што уговор о закупу стана закључује лице које они споразумно одреде. У ставу 4. одређена су лица, која се сматрају члановима породичног домаћинства закупца стана (брачни друг, дете рођено у браку или ван брака, усвојена или пасторчад, родитељи закупца и његовог брачног друга, као и лица, које је купац по закону дужан да издржава), од којих само једно лице, споразумно одређено, може да закључи уговор о закупу на том стану, а остала лица која су користила стан заједно са закупцем имају право да га и даље користе са новим закупцем под истим условима.

Одредба члана 9. Закон о становању, не утврђује обавезу даваоца стана на коришћење да у општем акту предвиди критеријум "чланови

породичног домаћинства" нити је давалац стана у обавези да приликом вредновања наведеног критеријума, обухвати све чланове домаћинства набројане у члану 9. став 4. Закона.

Полазећи од изложеног и одредаба члана 27. став 3. и члана 47. став 2. Закона о становању, Уставни суд је оценио да је оспорена одредба Правилника сагласна законским овлашћењима доносиоца општег акта о расподели станова да самостално утврди мерила и критеријуме за одређивање редоследа запослених у решавању стамбених потреба, као и да у оквиру наведених овлашћења одреди децу до 26 година старости, ако се налазе на редовном школовању, као чланове породичног домаћинства у смислу оспореног Правилника.

Уставни суд је, такође, оценио да се оспореном одредбом Правилника не вређа уставни принцип једнакости из члана 13. Устава Републике Србије, јер се оспорена одредба Правилника подједнако односи на све запослене.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-155/2000 од 3.10.2002.

Доносилац општег акта може да утврди школску спрему као критеријум за утврђивање реда првенства у решавању стамбених потреба, али за прописивање тог критеријума не постоји законска обавеза.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредаба чл. 23., 24. и 25. Правилника о решавању стамбених потреба радника ДД "Милан Видак" Футог, који је донео Управни одбор ДД "Милан Видак" Футог на седници од 11.11.1992. године.

Представком је иницирано покретање поступка за оцену уставности и законитости одредаба чл. 23., 24. и 25. Правилника о решавању стамбених потреба радника ДД "Милан Видак" Футог који је донео Управни одбор ДД "Милан Видак" Футог на седници од 11.11.1992. године.

У представи је наведено да је од доносиоца оспореног акта тражено да допуни оспорени Правилник тако што ће поред постојећих критеријума предвидети и критеријум школска спрема запосленог радника. Тражено је и аутентично тумачење одредаба чл. 23, 24. и 25. Правилника, али је оба захтева управни одбор одбио. Иницијатор сматра да се оспореним одредбама Правилника и непостојањем критеријума школска спрема

онемогућава равноправно конкурисање радника за добијање стана из средстава солидарности.

Из наведених разлога тражи се да Уставни суд поништи акт Управног одбора ДД "Милан Видак" Футог којим је одбијен захтев за измену и допуну Правилника и за аутентично тумачење наведених одредаба Правилника.

У одговору Управног одбора ДД "Милан Видак" Футог наведено је да је Законом о становању, предузећима и установама препуштено да својим општим актима утврђују и објективизирају критеријуме и мерила за расподелу станова. Оспореним Правилником утврђени су критеријуми и мерила у складу са законом и у складу са сруктуром запослених у предузећу, те оспорене одредбе Правилника нису у несагласности са Уставом и законом.

У току поступка Уставни суд је утврдио следеће:

Оспорени Правилник донео је Управни одбор 11. новембра 1992. године. Правилником се регулишу права и обавезе радника Мешовитог деоничког друштва "Милан Видак" Футог у области решавања стамбених потреба радника на начин који проистиче из Закона о становању (члан 1. Правилника).

Услови, мерила и ред првенства за решавање стамбених потреба уређени су одредбама чл. 11. до 29. Правилника. Према одредби члана 13. Правилника критеријуми за утврђивање реда првенства за решавање стамбених потреба су: стамбена ситуација, радни стаж, приходи по члану домаћинства, број чланова породичног домаћинства, инвалидност радника и чланова његовог домаћинства и учешћа у НОБ-у и оружаним акцијама после 17. августа 1990. године као припадник оружаних снага Југославије. Школска спрема радника није предвиђена као критеријум за расподелу станова. Сваки од напред наведених критеријума је посебно вреднован.

Оспореним одредбама члана 23. Правилника вреднован је критеријум приходи по члану домаћинства у распону од 20 до 5 бодова зависно од висине прихода у претходној години у односу на просечну нето зараду запослених у Републици Србији. Ако приходи по члану домаћинства у претходној години прелазе просечну нето зараду запослених у Републици Србији не добијају се бодови по том основу.

Одредбом члана 24. Правилника предивђено је да се члановима породичног домаћинства у смислу овог Правилника сматрају брачни друг, деца рођена у браку или ван брака или усвојена, пасторци, унуци чији родитељи нису живи, родитељи радника, родитељи брачног друга ако живе у заједничком домаћинству са радником.

Према члану 25. Правилника, по основу критеријума број чланова домаћинства остварује се по 4 бода за сваког члана породичног домаћинства.

Одредбама члана 27. став 3. и члана 47. ст. 2., Закона о становању ("Службени гласник РС", бр. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 49/95, 16/97 и 46/98) прописано је да носилац права располагања својим општим актом уређује услове, критеријуме и поступак давања зајмова и да предузећа, установе и државни органи у складу са својим општим актом, односно прописом о решавању стамбених потреба дају станове у закуп на неодређено време запосленима. Из наведених одредаба Закона о становању произилази да је обавеза доносилаца општег акта да утврди критеријуме и да их објективизира, али је ствар његовог избора одређених критеријума за утврђивање реда првенства уз поштовање принципа утврђених

Уставом и законом. Следствено томе доносилац општег акта може да утврди школску спрему као критеријум за утврђивање реда првенства, али за прописивање тог критеријума не постоји законска обавеза.

Одредбама члана 9. Закона о становању утврђен је круг лица који чине породично домаћинство закупца искључиво због заштите права чланова породичног домаћинства у коришћењу стана после смрти закупца, као и да се одреди нови купац стана. Наведеним чланом Закона не утврђује се обавеза даваоца стана на коришћење да у свом општем акту утврди критеријум "Чланови породичног домаћинства" нити је у обавези да кад утврди овај критеријум вреднује све чланове породичног домаћинства набројане у члану 9. Закона о становању. Доносилац општег акта о расподели станова, овлашћен је да самостално утврди мерила и критеријуме и одреди степен утицаја на редослед заинтересованих у решавању стамбених потреба.

Оспореним одредбама Правилника није повређен уставни принцип из члана 13. Устава којим се гарантује једнакост грађана пред законом и једнака заштита права под једнаким условима, јер се одредбе Правилника подједнако односе на све запослене који се налазе у истим правним ситуацијама.

Што се тиче дела иницијативе који се односи на појединачне акте, одредбама члана 125. Устава Републике Србије Уставни суд није овлашћен да оцењује уставност и законитост појединачних аката које доносе поједини правни субјекти у оквиру своје надлежности. То значи, да у конкретном случају Уставни суд није надлежан да оцењује акте Управног одбора којима је одбијен захтев за измену и допуну Правилника и захтев за аутентично тумачење појединих његових одредби.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије" број 32/91) одлучено је као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-90/2000 од 11.07.2002.

Давалац стана на коришћење је овлашћен да својим општим актом уреди поступак доказивања чињеница релевантних за утврђивање реда првенства.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 21. став 2. Правилника о решавању стамбених потреба запослених у "ХИП-Петрохемија" Панчево, од 9. јуна 2000. године.

Уставном суду Републике Србије упућена је представка за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 21. став 2. Правилника наведеног у изреци овог Решења.

Подносилац представке сматра оспорену одредбу Правилника, којом је утврђен поступак доказивања подстанарског статуса запосленог, несагласном са Законом о становању из разлога што се, по његовом мишљењу, подстанарски статус не може доказивати писменом изјавом станодавца, већ искључиво на основу писменог уговора.

У одговору доносиоца акта на наводе у поднетој представци истакнуто је, поред осталог, да Законом о становању нису прописани критеријуми за решавање стамбених потреба запослених, нити начин њиховог доказивања, већ су ова питања искључиво у сфери аутономног регулисања доносиоца акта.

Уставни суд је утврдио да је према оспореној одредби Правилника, стамбена комисија овлашћена да установи фактичке чињенице и затражи од станодавца писмену изјаву о подстанарском односу запосленог, уколико запослени нема закључен уговор о подстанарском односу.

Према члану 27. став 3. Закона о становању ("Службени гласник РС", бр. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 46/94, 49/95, 16/97, 46/98 и 26/2001) носилац права располагања на стану својим актом ближе прописује начин евидентирања и одлучивања о коришћењу средстава од станова продатих путем откупа, као и услове, начин и поступак давања зајмова из ових средстава, а према члану 47. став 2. истог закона, предузећа и установе својим општим актом, односно прописом о решавању стамбених потреба дају станове у закуп на неодређено време запосленим лицима.

Полазећи од изложеног Уставни суд је оценио да је носилац права располагања на стану овлашћен да самостално врши избор и вредновање критеријума за доделу зајмова за стамбену изграду или доделу станова на коришћење у закуп.

Такође је, по оцену Уставног суда, у границама законских овлашћења даваоца стана на коришћење да својим општим актом уреди поступак доказивања чињеница које су релевантне за утврђивање реда првенства у решавању стамбених потреба запослених на начин како је то регулисано у оспореној одредби Правилника приликом доказивања подстанарског статуса запосленог.

По оцену Уставног суда оспорена одредба Правилника сагласна је уставном принципу једнакости из члана 13. Устава Републике Србије, с обзиром на то да се оспорена одредба подједнако односи на све запослене који се налазе у истој правној ситуацији.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-211/2000 од 17.10.2002.

Прописивање да се станови солидарности додељују на одређено време на основу одлуке управног одбора није несагласно са Уставом и законом.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 11. став 2. и члана 13. Правилника о критеријумима и мерилима за доделу станова солидарности запосленим у Енергопројекту - индустрија, Деоничком друштву у мешовитој својини Београд, од 16. јуна 1998. године.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости члана 11. став 2. и члана 13. Правилника наведеног у изреци овог Решења.

У представци се наводи да је одредбом члана 11. Правилника, којом је предвиђено да се станови солидарности додељују на одређено време на основу одлуке управног одбора, повређено уставно начело једнакости грађана из члана 13. Устава Републике Србије, јер од одлуке управног одбора зависи на који начин ће бити решене стамбене потребе запослених. Осим тога, по мишљењу подносиоца представке, несагласна је са чланом 120. Устава Републике Србије, одредба члана 13. Правилника, којом је одређено ступање на снагу Правилника даном доношења на Управном одбору.

У одговору доносиоца акта на наводе у поднетој иницијативи истакнуто је, поред осталог, да Законом о становању није изричито прописана обавеза за предузећа да трајно решавају стамбене потребе запослених. Што се тиче овлашћења Управног одбора у одговору је истакнуто, да је у члану 11. став 1. Правилника утврђена надлежност Управног одбора за расписивање конкурса за расподелу станова солидарности, с тим да комисија за решавање стамбених потреба сачињава посебну ранг листу према критеријумима предвиђеним у Правилнику и на основу ње доноси првостепену одлуку, а другостепену одлуку доноси Управни одбор. У вези са ступањем на снагу оспореног Правилника у одговору је изнета тврдња да је клаузула о ступању на снагу сагласна члану 120. Устава Републике Србије, с обзиром на то да је одлуком Управног одбора измењен првобитни текст члана 13. Правилника у смислу да исти ступа на снагу даном објављивања на огласној табли. У одговору су такође, изнети разлози за ступање на снагу Правилника даном објављивања. Наиме, да би се што пре покренуо поступак расподеле станова и тиме омогућило запосленима, који станују као подстанари, да се ослободе плаћања високих закупнина.

Уставни суд је утврдио да је оспореном одредбом члана 11. став 2. Правилника предвиђено да се додела станова солидарности врши на одређено време, а на основу одлуке Управног одбора.

Одредбама члана 27. став 3. и члана 47. став 2. Закона о становању ("Службени гласник РС", бр. 50/92, 76/92, 84/92, 33/92, 46/94, 49/95, 16/97, 46/98 и 26/2001) утврђено је овлашћење носиоца права располагања средствима добијеним путем откупа станова, да својим актом, односно

прописом о решавању стамбених потреба регулише давање станова у закуп на неодређено време. Наведено овлашћење подразумева и право њиховог титулара да у оквиру нормирања поступка доделе зајма, односно давања стана у закуп, уреди и овлашћење управног одбора на начин како је то регулисано у оспореном акту, што је, по оцени Уставног суда, у складу са законским овлашћењем доносиоца општег акта.

Оспорена одредба Правилника, по оцени Уставног суда, сагласна је уставном принципу једнакости из члана 13. Устава Републике Србије, с обзиром на то да су оспореном одредбом обезбеђена једнака права запослених у поступку решавања њихових стамбених потреба.

Разматрајући члан 13. Правилника којим је превиђено ступање на снагу Правилника даном доношења, Уставни суд је утврдио да је на седници Управног одбора доносиоца акта измењен оспорени члан Правилника у смислу да исти ступа на снагу, даном објављивања на огласној табли. Имајући у виду чињеницу да је доносилац акта пружио релевантне доказе да су у конкретном случају постојали нарочито оправдани разлози за ступање на снагу оспореног општег акта пре истека рока од осам дана од дана објављивања, Уставни суд је оценио да је Правилник ступио на снагу у складу са чланом 120. Устава Републике Србије.

На основу изложеног и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-53/2001 од 24.10.2002.

Полазећи од одредаба Закона о становању, који у односу на Закон о средствима у својини Републике Србије представља "lex специалис", Суд је утврдио да су општина, односно град као носиоци права располагања на становима, могли одлучивати о давању станова у државној својини у закуп.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

Обуставља се поступак за оцену уставности и законитости одредаба чл. 7., 8. и 13. Одлуке о располагању становима, коју је донела Скупштина града Крагујевца 2. јула 1997. године ("Службени лист града Крагујевца", број 7/97).

Представком је покренут поступак за оцену уставности и законитости одредаба Одлуке наведене у изреци.

У представци се наводи да оспорена Одлука није у сагласности са законом и да је тиме и неуставна. Посебно се указује на незаконитост одредаба чл. 7., 8. и 13. Одлуке, којима је установљено овлашћење комисије за стамбене односе да може давати на коришћење станове, чији је власник град Крагујевац, лицима запосленим у другим предузећима и установама на територији града.

Иницијатор сматра да одредбе чл. 7., 16. и 28. Закона о становању ("Службени гласник Републике Србије", бр. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 49/95, 16/97 и 46/98) и члана 5. Закона о средствима у својини Републике Србије ("Службени гласник Републике Србије", број 53/95) не могу бити основ за доношење оспорене Одлуке, јер не садрже овлашћења на основу којих би Скупштина града Крагујевца могла да уређује располагање становима. Такође се наводи да таква овлашћења поменути законима нису дата општини и граду, а кад је у питању располагање средствима у својини Републике предвиђена су одређена ограничења у виду прибављања сагласности Владе Републике Србије.

У одговору на представку Скупштина града Крагујевца истиче да је оспорени акт донет на основу закона и у границама овлашћења да уређује начин и поступак располагања становима чији је власник град Крагујевац. По мишљењу доносиоца оспореног акта одредбе чл. 7., 16. и 28. Закона о становању представљају правни основ за доношење општег акта којим давалац стана на коришћење уређује начин и поступак расподеле станова којима располаже.

У одговору града Крагујевца од 17. септембра 2002. године, наводи се да је оспорена Одлука престала да важи 8 јуна 2001. године доношењем Одлуке о стицању и давању станова у закуп ("Службени лист града Крагујевца", број 5/01).

Уставни суд је утврдио да је Одлуком о располагању становима од 2. јула 1997. године, уређен начин и поступак располагања становима на којима је власник град Крагујевац и начин коришћења средстава добијених продајом станова.

Оспореном одредбом члана 7. наведене Одлуке предвиђено је да се изузетно може дати стан у закуп на одређено време и упосленом лицу по тржишним условима у следећим случајевима: ако је упослено лице остварило права на основу Одлуке о правима у социјалној заштити, а преко Центра за социјални рад у Крагујевцу, ако је Граду упућен образложени захтев органа управљања предузећа или установе у којој је лице запослено и ако је са предузећем или установом запосленог лица постигнута сагласност за сношење трошкова закупнине.

Одредбом члана 8. став 1. оспорене Одлуке предвиђено је да висину закупнине за коришћење стана датог у закуп, у складу са оспореним чланом 7. Одлуке, утврђује Извршни одбор решењем.

Уговор о закупу стана, према ставу 2. члана 8. Одлуке, закључују овлашћено лице предузећа или установе радника коме се даје стан у закуп и старешина органа надлежног за располагање имовином. Одредбама ст. 2. и 4. истог члана предвиђено је да су средства остварена од закупнине приход града, да се уплаћују на посебан жиро рачун да се ова средства могу користити за санацију нехигијенских зграда и станова и зграда склоних паду, као и да ће се користити наменски по решењу Извршног одбора.

Према ставу 4. оспореног члана 8. Одлуке станови се дају у закуп у зависности од потреба и могућности града на одређено време, односно за време док наведена лица остварују права из Одлуке о правима у социјалној заштити града Крагујевца, а најдуже на пет година.

Оспореном одредбом члана 13. став 1. Одлуке одређено је да одлуку о давању стана у закуп, на основу члана 7. ове Одлуке, доноси Комисија

Извршног одбора за давање станова која има пет чланова, а према ставу 2. истог члана против решења Комисије може се уложити приговор Извршном одбору Скупштине града Крагујевца, чија је одлука коначна.

Уставни суд је утврдио да је оспорену Одлуку Скупштина града Крагујевца донела на основу уставних и законских овлашћења општине да уређује начин и поступак располагања становима које има општина, односно град.

Оспорена Одлука, у време важења, није била несагласна са Уставом Републике Србије, који у члану 113. став 1. тачка 7. прописује да општина, поред осталог, образује органе, организације и службе за потребе општине и уређује њихову организацију и рад, нити је била несагласна са Законом о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 49/2001) којим је било прописано да се организација и рад органа локалне самоуправе уређују статутом, одлукама и другим општим актима јединице локалне самоуправе у складу са Уставом и законом.

Позивање доносиоца Одлуке на одредбе чл. 7., 16. и 28. Закона о становању ("Службени гласник РС", бр. 50/92..... 46/98), по оцени Суда, је основано, јер се тим законским одредбама уређују питања закупа стана, закључења уговора о закупу стана, време трајања овог уговора (члан 7.), откуп станова (члан 16.) и коришћење средстава од станова продатих путем откупа (члан 28.). Наведени правни односи били су уређени оспореном Одлуком у границама овлашћења из Закона о становању.

Уставни суд је такође, оценио да су неосновани наводи из представке да Закон о средствима у својини Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 53/95, 3/96, 59/96, 32/97 и 44/99) не може бити правни основ за доношење оспорене Одлуке, с обзиром да он и не садржи ограничења када су у питању станови којима располаже орган локалне самоуправе.

Одредбом члана 1. тачка 2) алинеја (2) Закона о средствима у својини Републике прописано је да су у својини Републике Србије (државној својини) средства која су, у складу са овим законом стечена, односно која стекну органи и организационе јединице територијалне аутономије и локалне самоуправе. Према члану 5. овог Закона, о располагању непокретности, у које спада отуђивање из друштвене својине и давање на коришћење, односно у закуп непокретности, одлучују надлежни органи, а према члану 7. истог Закона средствима у државној својини управља орган, јавна служба, односно друга организација из члана 1. тач. 2) овог закона која та средства користи, ако законом није друкчије одређено.

Чланом 9. наведеног Закона прописано је да се стамбене зграде и станови у државној својини дају на коришћење запосленим лицима у органима и јавним службама и другим организацијама из члана 1. тачка 2) овог Закона по основу закупа на неодређено или одређено време, а према ставу 2. члана 9. Закона Влада Републике Србије прописује начин и критеријуме давања стамбених кредита и станова у закуп.

У време важења оспорене Одлуке, одговарајућим подзаконским актима нису били регулисани услови и начин остваривања права закупа стамбених зграда и станова у државној својини, које су стекли органи локалне самоуправе. Међутим, анализом појединих одредаба Закона о становању, који у односу на Закон о средствима у својини Републике Србије представља лек специалис, Суд је утврдио да су општина, односно град, као носиоци права

располагања становима, могли одлучивати о давању станова у државној својини у закуп. Овакав закључак произлази из одредаба чл. 7. и 16. Закона о становању, а члан 28. истог Закона, одређујући за коју намену се користе средства од продатих станова путем откупа, говори о "... становима чији је власник општина, град, покрајина и Република". На овај начин Закон одређује да општина, односно град могу бити власници станова, као и да могу располагати становима у државној својини, па је Суд оценио да нема основа за утврђивање незаконитости оспорене Одлуке.

С обзиром на то да је оспорена Одлука престала да важи у току поступка пред Уставним судом, а да у време важења није била неуставна ни незаконита, стекли су се услови за обуставу поступка, у смислу члана 25. тачка 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91).

На основу члана 47. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-234/97 од 5.12.2002.

в) Друштвене организације и удружења грађана

С обзиром да је статут ловачког удружења донела скупштина удружења, а нису га донели чланови личним изјашњавањем, како то закон прописује, оспорени статут је несагласан са законом.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да Статут Ловачког удружења "Срндаћ" из Жабља од 18. октобра 1996. године није у сагласности с Уставом и законом.

2. Утврђује се да члан 15. Правилника о пријему и престанку чланства Ловачког удружења "Срндаћ" из Жабља од 11. марта 1997. године није у сагласности с Уставом.

3. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости поступка доношења Правилника наведеног у тачки 2. изреке.

4. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу Статута наведеног у тачки 1. изреке.

Представкама је иницирано покретање поступка за оцену уставности и законитости Статута Ловачког удружења "Срндаћ" из Жабља од 18. октобра 1996. године и Правилника о пријему и престанку чланства, који је донео Управни одбор Ловачког удружења "Срндаћ" из Жабља 11. марта 1997. године.

По мишљењу подносиоца иницијатива, оспорени Статут није уписан у регистар код надлежног органа управе, па се не може ни примењивати,

већ Статут од 28. јануара 1995. године који је 16. јуна 1995. уписан у регистар. Подносилац иницијативе сматра да су чл. 8, 41. и 42. оспореног Статута супротни члану 94. став 6. Устава Републике Србије и Закону о ловству, као и члану 9. Правилника о коришћењу ловишта којима газдује Ловачки савез Србије преко ловачких удружења. Поред изнетог подносилац иницијативе указује на несагласност одредбе члана 46. Статута са Уставом, јер је предвиђено да Статут ступа на снагу даном доношења.

По мишљењу подносиоца иницијативе Правилник о пријему и престанку чланства у Ловачком удружењу "Срндаћ" из Жабља донео је Управни одбор Ловачког удружења иако овакво овлашћење није предвиђено у Статуту Удружења, а несагласан је с Уставом јер није објављен.

Подносилац иницијативе предлаже Уставном суду да до доношења коначне одлуке "обустави извршење свих појединачних аката на основу оспореног Статута".

Ловачко удружење "Срндаћ" из Жабља доставило је аутентичан текст Статута Ловачког удружења "Срндаћ" из Жабља, који је усвојен на Скупштини удружења 18. октобра 1996. године и који се примењује. Према наводима доносиоца Статута, захтев за упис овог Статута, као и лица овлашћеног за заступање поднет је надлежном органу управе, али решење није добијено.

У одговору Ловачког удружења се наводи да је Удружење регистровано на основу Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана и да је статус правног лица стекло том регистрацијом. Такође, се указује да оспореним Статутом нису пренета овлашћења из области газдовања ловиштем на ловачка друштва која су организационе јединице у саставу Удружења, а односи између Удружења и друштва регулишу се одлуком Скупштине Удружења и Управног одбора. Правилно газдовање ловиштем, сагласно Закону, обезбеђено је уговором о пословно техничкој сарадњи са А.Д. Ловотурс. Оспорени Правилник о пријему и престанку чланства донео је 11. марта 1997. године Управни одбор а на основу овлашћења Скупштине Ловачког удружења "Срндаћ" од 18. октобра 1996. године.

Уставни суд је утврдио да је оспорени Статут Ловачког удружења "Срндаћ" из Жабља донела Скупштина Удружења 18. октобра 1996. године.

У члану 8. Статута предвиђено је да Ловачко удружење може пренети на ловачка друштва као право и обавезу: организацију лова за ловце чланове, домаће и стране туристе; прихватање и чување фазанске дивљачи; чување и заштита дивљачи и сузбијања ловокрађе и активности у области ловне кинологије, стрелаштва и тд. Чланом 16. Статута предвиђено је да Скупштину као највиши орган Удружења сачињавају ловци са територије ловачких друштава по принципу на 1000 хектара један представник. Према члану 20. Статута Скупштина поред осталог доноси Статут и врши измене и допуне Статута. У члану 41. Статута утврђено је да се ловиште (ловни ревер) даје на коришћење ловачким друштвима на исти период на који га је Удружење и добило. Према члану 42. Статута организационе јединице унутар Удружења су ловачка друштва која имају својство правног лица у односу на посебну имовину, ловачки дом, бифе и остале објекте који се не односе на ловство. Чланом 46. Статута предвиђено је да Статут ступа на снагу даном доношења а примењиваће се осмог дана од дана усвајања.

Законом о ловству ("Службени гласник Републике Србије", број 39/93) није уређено удруживање у ловачке савезе и удружења већ се примењују одредбе Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана ("Службени гласник СРС" бр. 24/82, 17/84, 50/84 и 45/85). Овим Законом је у члану 21. прописано да друштвене организације и удружења грађана имају статуте, а могу имати и друге опште акте којима се уређују питања унутрашње организације и рада и међусобни односи чланова организација и удружења. У ставу 3. овог члана Закона прописано је да Статут доносе чланови личним изјашњавањем. С обзиром на то да је оспорени Статут донела Скупштина Ловачког удружења "Срндаћ" из Жабља, као орган Удружења, а нису га донели чланови Удружења личним изјашњавањем, то је оспорени Статут по оцени Уставног суда несагласан са чланом 21. став 3. Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана. Такође је несагласно са наведеном одредбом Закона овлашћење у члану 20. оспореног Статута да Скупштина доноси Статут и врши његове измене и допуне.

Одредбама члана 119. Устава Републике Србије прописано је да закон, други пропис или општи акт мора бити сагласан с Уставом, као и да сваки други пропис и општи акт мора бити сагласан са законом и осталим републичким прописима. Полазећи од овог принципа уставности и законитости оспорени Статут није у сагласности и са Уставом.

Одредбом члана 120. Устава предвиђено је да закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога, није предвиђено да раније ступи на снагу, па је по оцени Уставног суда члан 46. Статута којим је прописано да Статут ступа на снагу даном доношења, несагласан са Уставом.

Уставни суд је утврдио да се оспореним Правилником који је донео Управни одбор Ловачког удружења "Срндаћ" из Жабља 11. марта 1997. године регулишу питања о пријему и престанку чланства у Ловачком удружењу.

У члану 15. Правилника прописано је да Правилник ступа на снагу даном доношења када престају да важе правилници ловачких друштава у саставу Ловачког удружења "Срндаћ" из Жабља. По оцени Уставног суда наведена одредба чл. 15. Правилника несагласна је са чланом 120. Устава Републике Србије, јер је ступање на снагу Правилника одређено даном доношења, независно од дана објављивања. Што се тиче поступка доношења, по оцени Уставног суда, оспорени Правилник донет је по поступку који није несагласан са законом.

С обзиром да је донео коначну одлуку о уставности и законитости оспореног Статута, Уставни суд је захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно на основу њега, предузетих радњи одбацио на основу члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије" број 32/91).

На основу изложеног и члана 46. тач. 1. и 3. и члана 47. тач. 2. и 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије Статут из тачке 1. изреке и члан 15. Правилника из тачке 2. изреке престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда ("Службени гласник РС", број 91/2002)
ИУ-183/2000 од 14.11.2002.

Закон о политичким организацијама допушта органи-зовање и деловање политичке организације на територијалном принципу, а не и на интересном принципу.

Закон не предвиђа могућност да организациони делови политичке организације стичу својство правног лица.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредбе члана 14. став 3. у делу који гласи: "и интересном", став 5. и став 6. у делу који гласи: "Поред тога сваки члан СПС може деловати и у организацији формираној на интересном принципу, према властитом избору и интересовању"; члан 15. став 1. у делу који гласи "и радним" и члан 16. став 3. Статута Социјалистичке партије Србије од 17. фебруара 2000. године нису у сагласности са законом.

2. Утврђује се да одредба члана 3. став 3. Статута Социјалистичке партије Србије од 2. марта 1996. године у време важења није била у сагласности са законом.

Представком је иницирано покретање поступка за оцену законитости чл. 3, 14, 15. и 16. Статута Социјалистичке партије Србије са седиштем у Београду, од 2. марта 1996. године. По мишљењу подносиоца иницијативе члан 3. Статута, којим је предвиђено да организациони делови социјалистичке партије имају својство правног лица супротан је члану 7. Закона о политичким организацијама, према коме само политичка организација има својство правног лица. Такође, одредбе чл. 14, 15. и 16. Статута којима је предвиђено организовање и на интересном принципу, супротне су члану 4. Закона о политичким организацијама, који допушта организовање и деловање само на територијалном принципу. Подносилац иницијативе сматра да интересно организовање и деловање у институцијама које су формиране ради остваривања јавних функција и у којима је забрањено политичко и страначко организовање и деловање чини да су оспорени чл. 14, 15. и 16. Статута супротни Закону о државној управи, Закону о универзитету и Закону о средњој школи.

У одговору Социјалистичке партије Србије наводи се да је на Четвртном конгресу те партије, одржаном 17. фебруара 2000. године извршена измена члана 3. Статута тако да статус правног лица има само Социјалистичка партија, а не и организациони делови те партије. Такође се наводи да оспорене одредбе чл. 14, 15. и 16. Статута представљају само израз унутрашње поделе чланства по интересној сфери у оквиру територијално организованих унутрашњих организационих јединица њеног деловања. Наиме, оспорене

одредбе не значе обавезу формирања унутрашњих организационих облика ове партије у срединама и установама, па ни у оним у којима је изричито забрањено политичко организовање и деловање било које партије, већ је омогућено повезивање њеног чланства на основу конкретних опредељења и интереса за одређену област живота и рада у територијално утврђеним организационим облицима. У одговору се истиче да таквим статутарним опредељењем није повређено законско начело о политичком организовању и деловању на територијалном принципу.

Уставни суд је утврдио да је у Статуту Социјалистичке партије Србије који је усвојен на Трећем конгресу одржаном 2. марта 1996. године било предвиђено у члану 3. став 2. да Социјалистичка партија има статус правног лица, док је оспореним ставом 3. овог члана Статута било предвиђено да статус правног лица имају и општинске организације, градска организација СПС у Београду и покрајинске организације СПС у аутономним покрајинама Војводини и Косову и Метохији. У члану 14. став 3. Статута било је предвиђено да се организације као облици окупљања, организовања и деловања чланства формирају на територијалном и интересном принципу. У ставу 5. овог члана Статута било је прописано да се организације на интересном принципу формирају на нивоу општинског или градског одбора према месту рада и радном амбијенту, а посебно од запослених у привреди, образовању, здравству, на универзитету, у пољопривреди, уметности и култури, спорту и тд. Према ставу 6. овог члана Статута сваки члан обавезно развија своју партијску активност у организацији формираној на територијалном принципу. Поред тога, сваки члан може деловати и у организацији формираној на интересном принципу према властитом избору и интересовању. У члану 15. став 1. Статута било је предвиђено је да су организације обавезне да непосредним политичким деловањем у животним и радним срединама грађана доприносе усвајању и спровођењу циљева садржаних у Програму Партије. У члану 16. став 3. Статута било је предвиђено да организација формирана на интересном принципу бира председника, секретара, поверенике за чланство и одбор који руководе радом организације.

Статут Социјалистичке партије Србије који је усвојен на Четвртом конгресу те партије одржаном 17. фебруара 2000. године, који је сада на снази, не садржи одредбу која је била предвиђена у члану 3. став 3. ранијег Статута, а чл. 14, 15. и 16. нису мењани и допуњавани и садржани су и у овом Статуту.

У члану 44. став 1. Устава Републике Србије зајамчена је "слобода политичког, синдикалног и другог организовања и деловања без одобрења, уз упис у регистар код надлежног органа" а чланом 12. став 2. утврђено је да се законом може прописати начин остваривања појединих слобода и права када је то неопходно за њихово остваривање.

Према одредбама члана 1. Закона о политичким организацијама ("Службени гласник СРС", број 37/90) грађанима се зајемчује удруживање у политичке организације на начин утврђен овим законом, а одредбом члана 2. Закона, политичка организација је дефинисана као "самостална и добровољна организација грађана (странка, партија, удружење, савез, покрет или друга организација), образована ради остваривања политичких циљева". Политичка организација се, према одредби члана 4. Закона, организује и делује само на територијалном принципу.

Оспореним одредбама Статута предвиђено је да се организације, као облици организовања и деловања Социјалистичке партије поред, Законом дозвољеног, територијалног принципа, формирају и делују и на интересном принципу, који Закон не предвиђа. Статутом је предвиђено да сваки члан обавезно своју партијску активност развија у организацији формираној на територијалном принципу и могућност деловања и у организацији формираној на интересном принципу, која има углавном исте циљеве и скоро исте органе као и организација формирана на територијалном принципу. Из обавезе деловања у организацији на територијалном принципу и могућности деловања и у организацији формираној на интересном принципу, произилази двоструки облик организовања у оквиру исте политичке организације и то на територијалном и на интересном принципу. Прописивање организовања и деловања на интересном принципу, чини да делови оспорених одредаба члана 14. ст. 3, 5, 6, члана 15. став 1. и члана 16. став 3. Статута, по оцени Уставног суда, нису у сагласности са чланом 4. Закона о политичким организацијама, којим је предвиђено да се политичке организације организују и делују само на територијалном принципу.

Статут Социјалистичке партије Србије који је усвојен 17. фебруара 2000. године не садржи одредбу која је била раније предвиђена у оспореном ставу 3. члана 3. Статута из 1996. године, према којој су организациони делови Социјалистичке партије имали статус правног лица.

Законом о политичким организацијама предвиђено је у члану 7. став 2. да уписом у регистар политичка организација стиче својство правног лица. Законом није предвиђено да организациони делови политичке организације стичу својство правног лица.

Имајући у виду наведено, оспорени члан 3. став 3. Статута Социјалистичке партије Србије од 2. марта 1996. године, по оцени Уставног суда, у време важења није био у сагласности са законом.

На основу изложеног и члана 46. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије одредбе чл. 14, 15. и 16. Статута у деловима који су наведени у тачки 1. изреке престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-364/96 од 14.11.2002.

("Службени гласник РС", број 91/2002)

Адвокат који користи привремено одсуство, односно налази се на лечењу и боловању и даље задржава својство адвоката и уписан је у именик адвоката, па из тога произлази и обавеза плаћања чланарине и доприноса за пензијско и здравствено осигурање.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 100. Статута Адвокатске коморе Србије ("Службени гласник РС", бр. 43/99 и 65/2001).

2. Одбацује се иницијатива за оцењивање уставности члана 31. Закона о адвокатури ("Службени лист СРЈ", бр. 24/98, 26/98, 69/2000 и 11/2002) и законитости члана 100. Статута Адвокатске коморе Србије, због стварне ненадлежности.

3. Иницијатива за оцењивање уставности и законитости Закона и Статута из тачке 2. овог решења уступа се Савезном уставном суду.

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за оцењивање уставности члана 31. Закона о адвокатури ("Службени лист СРЈ", бр. 24/98, 26/98, 69/2000 и 11/2002) и уставности и законитости члана 100. Статута Адвокатске коморе Србије ("Службени гласник РС", бр. 43/99 и 65/2001).

Иницијатор наводи да као адвокат, због лошег здравственог стања привремено не може да обавља адвокатску делатност, али је према решењу Адвокатске коморе, за све време боловања обавезан да плаћа све обавезе према Адвокатској комори. Иницијатор сматра да су оспорене одредбе Закона о адвокатури и Статута Адвокатске коморе неуставне и незаконите.

У одговору Адвокатске коморе Србије наводи се да је Адвокатска комора у утврђеном року донела Статут Адвокатске коморе, којим је, поред осталог, у оспореном члану 100. Статута предвиђена надлежност Управног одбора Адвокатске коморе да решењем утврђује дужину трајања привременог одсуства и привременог заменика или преузиматеља адвокатске канцеларије. Приликом коришћења права привременог одсуствовања у смислу члана 30., односно члана 31. Закона о адвокатури, адвокат који користи привремено одсуство, односно налази се на лечењу и боловању, и даље задржава својство адвоката, и уписан је у именик адвоката, па из тога произлази и обавеза плаћања чланарине и доприноса за пензијско и здравствено осигурање на основу одредаба Закона о здравственом осигурању. Адвокатска комора Србије такође истиче да су оспорене одредбе Закона и Статута у складу са одредбама Устава Републике Србије, којима се гарантују права на рад, здравствена заштита и пензијско и инвалидско осигурање запослених.

Уставни суд у спроведеном поступку утврдио је следеће:

Оспореном одредбом члана 100. Статута Адвокатске коморе Србије предвиђени су услови и начин одређивања привремене замене у обављању адвокатури и преузиматеља адвокатске канцеларије у случајевима привремене спречености адвоката да обавља адвокатуру, односно у случају престанка бављења адвокатуром. По оцени Суда, оспореном одредбом нису

повређене одредбе члана 35. Устава Републике Србије, према којима свако има право на рад и које јемче слободу рада, слободан избор занимања и запослења и право учешћа у управљању, као и доступност радног места и функција свима под једнаким условима.

Закон о адвокатури ("Службени лист СРЈ", бр. 24/98, 26/98, 69/2002 и 11/2002) је савезни пропис, а републички Закон о адвокатури престао је да важи доношењем Закона о престанку важења Закона о адвокатури ("Службени гласник РС", број 42/98). Према члану 125. Устава Републике Србије, Уставни суд надлежан је да одлучује о сагласности закона, статута аутономних покрајина других прописа и општинских аката с Уставом Републике Србије. Полазећи од надлежности Уставног суда утврђене чланом 125. Устава Републике Србије, Уставни суд није надлежан да одлучује о уставности одредбе савезног закона са Уставом СР Југославије, као ни о сагласности општег акта са савезним законом, па је иницијативу за оцену уставности оспорених одредби Закона, односно законитости Статута Адвокатске коморе одбацио и уступио Савезном уставном суду.

На основу члана 19. тачка 1) и члана 47. став 1. тачка 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) и члана 35. став 1. тач. 3. и 5. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник РС", број 9/95), Уставни суд одлучио је као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-20/2002 од 7.11.2002.

Статутом удружења уређује се начин рада и одлучивања скупштине и унутрашња организација удружења грађана.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредба члана 40. став 1. Статута Удружења пензионера Охаци из Охака, који је донела Скупштина Удружења на седници одржаној 23. децембра 1991. године, није у сагласности са Уставом.

2. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 17. Статута из тачке 1.

3. Одбацује се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 39. Статута из тачке 1.

Предлогом Општинског удружења пензионера Охаци из Охака покренут је поступак за оцену уставности и законитости чл. 17. и 39. и члана 40. став 1. Статута Удружења пензионера Охаци, који је донела Скупштина Удружења пензионера Охаци, на седници одржаној 23. децембра 1991. године.

У предлогу се наводи да је чланом 17. Статута предвиђено да Скупштина коју чине сви чланови Удружења, може одлучивати и ако је присутно мање од половине укупног број чланова Скупштине, што је противно уставном начелу о демократском одлучивању у органима.

Према наводима предлагача одредбе члана 39. Статута, које предвиђају да даном трансформације Удружења престаје да ради Месна организација пензионера Охаци као основна организациона јединица Општинског удружења пензионера Охаци, да је Удружење правни следбеник Месне организације, и да се статус и друга права члана, стечена у Месној организацији пензионера Охаци, настављају чланством у новоформираном Удружењу, у супротности су са чланом 44. Устава и са одредбама Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана. Оспореним одредбама Статута новоосновано Удружење одлучује о престанку рада унутрашњег организационог дела друге постојеће организације, одређује себе за правног следбеника Месне организације ради преузимања имовине која и није власништво Месне организације, него Удружења чији је она саставни део. Такође, предлагач наводи да су на тај начин повређени интереси Општинског удружења пензионера Охаци, јер је проглашен престанак Месне организације, спроведен "стечај" и преузета имовина Општинског удружења пензионера Охаци.

Према наводима у предлогу предлагача, одредба члана 40. став 1. Статута у супротности је са чланом 120. Устава, јер предвиђа да Статут Удружења ступа на снагу и примењује се даном доношења.

Удружење пензионера Охаци доставило је одговор и документацију из које следи да је сазвана Скупштина Месне организације за 23. децембар 1991. године, на којој је, поред осталог, донета Одлука о трансформацији Месне организације у Удружење пензионера Охаци са статусом правног лица, а Скупштина Удружења, у складу са чланом 21. Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана, донела је Статут Удружења, од ког дана престаје постојање Месне организације и важност њених правила. Одлуку о трансформацији Месне организације у Удружење пензионера није донело 10 чланова, већ Скупштина - једногласно, а 10 чланова су само гаранте пред органом за регистрацију по прописима о регистрацији друштвених организација и удружења грађана. Сагласно одредбама Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана, Удружење пензионера Охаци регистровано је у Одељењу унутрашњих послова Охаци.

У вези са наводима у предлогу да је одредба члана 40. став 1. Статута несагласна са чланом 120. Устава, у одговору се истиче да је оспореном одредбом одређено да Статут ступа на снагу даном доношења, како не би постојао период "безстатутарности рада Удружења".

Уставни суд утврдио је следеће:

Решењем Секретаријата унутрашњих послова Сомбор, број 212-138-17/92-03 од 21. јула 1992. године, Удружење пензионера Охаци уписано је у регистар удружења грађана и има својство грађанско-правног лица. Решењем Међуопштинског секретаријата за унутрашње послове од 3. марта 1992. године, одбачена је жалба Општинског удружења пензионера Охаци, а пресудом Врховног суда Србије У.бр.3405 од 23. децембра 1991. године одбијена је и

тужба Општинског удружења пензионера покренута у управном спору против Решења Секретаријата унутрашњих послова, по коме је основано Удружење регистровано код тог органа.

Статут Удружења пензионера Охаци донела је Скупштина Удружења пензионера Охаци на седници одржаној 23. децембра 1991. године, на основу члана 21. Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана ("Службени гласник СРС", број 24/82).

Оспореном одредбом члана 17. Статута предвиђен је кворум за одржавање и пуноважно одлучивање Скупштине Удружења, а чланом 39. Статута предвиђено је да даном трансформације Удружења, престаје постојање Месне организације Општинског удружења пензионера, да је Удружење правни следбеник Месне организације и да чланови Месне организације, статус и друга права стечена у Месној организацији настављају да остварују чланством у Удружењу.

Оспореном одредбом члана 40. став 1. Статута предвиђено је да Статут ступа на снагу даном доношења.

Одредбом члана 120. Устава Републике Србије утврђено је да закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из нарочито оправданих разлога, није предвиђено да раније ступи на снагу.

С обзиром на то да је оспореним чланом 40. Статута ступање на снагу и његова примена одређена супротно одредби члана 120. Устава, Уставни суд је утврдио да оспорена одредба члана 40. став 1. није у сагласности са Уставом Републике Србије.

Одредбом члана 11. Устава Републике Србије утврђено је да су слобода и права човека и грађанина ограничени само једнаким слободама и правима других, и кад је то Уставом утврђено, а чланом 12. Устава предвиђено је да се слобода и права остварују а дужности испуњавају на основу Устава, осим кад је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих слобода и права утврђују законом, односно да се законом може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање. Одредбом члана 44. став 1. Устава јамчи се слобода политичког, синдикалног и другог организовања и деловања и без одобрења, уз упис у регистар код надлежног органа, а чланом 72. став 1. тачка 2. Устава одређено је да Република Србија уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права човека и грађанина и уставност и законитост.

Одредбом члана 21. Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана прописано је да друштвене организације и удружења грађана имају статуте, а могу имати и друге опште акте којима се уређују питања унутрашње организације рада и међусобни односи чланова организације, односно удружења (став 1.). У ставу 2. истог члана Закона предвиђено је да статут друштвене организације, односно удружења грађана, садржи поред осталог одредбе о облицима и начину организовања чланства, о њиховим правима, обавезама и одговорностима, о органима друштвене организације, односно удружења и њиховим правима, дужностима и одговорностима.

Полазећи од наведених одредаба члана 21. Закона, као и одредбе члана 11. став 1. овог закона, по којој друштвеном организацијом, односно удружењем грађана управљају грађани - чланови, одлучивањем на зборовима и

другим облицима личног изјашњавања и путем делегата у органима тих организација и удружења, Уставни суд је оценио да је оспореном одредбом члана 17. Статута, у складу са наведеним одредбама Закона, прописан начин рада и одлучивања скупштине удружења као органа удружења грађана, и унутрашња организација удружења грађана, што је у складу са начелом слободе политичког, синдикалног и другог организовања из члана 44. став 1. Устава.

У погледу оспорених одредби члана 39. Статута Уставни суд је утврдио да су оне преузете из акта о оснивању Удружења - Одлуке о трансформацији Месне организације у Удружење пензионера. С обзиром на то да је одредбама чл. 32.-35. Закона о друштвеним организацијама и удружењима и грађана уређен поступак оснивања, односно поступак регистрације, контрола законитости акта о оснивању и статута удружења, и правне последице незаконитог уписа, утврђена као надлежност других државних органа Уставни суд је у овом делу одбацио предлог због стварне ненадлежности.

На основу члана 130. Устава Републике Србије, одредба члана 40. став 1. Статута из тачке 1. Одлуке престаје да важи даном објављивања ове одлуке у "Службеном гласнику Републике Србије".

На основу члана 46. тач. 1) и 9) и члана 19. став 1. тачка 1) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Уставни суд одлучио је као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-31/2001 од 21.11.2002.

("Службени гласник РС", број 91/2002)

Прописивање дисциплинских мера за повреде ловачке дисциплине није уставна и законска материја већ се уређује статутом ловачког удружења и спада у домен целисходности и опредељења доносиоца оспореног акта.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да члан 21. Правилника о дисциплинској и материјалној одговорности, који је донела Скупштина Ловачког удружења "Обедска бара" из Пећинаца 11.03.2000. године, у делу који гласи: "Овај Правилник ступа на снагу даном доношења" није у сагласности са Уставом.

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцену уставности члана 18. став 3. Правилника о дисциплинској и материјалној одговорности, који је донела Скупштина Ловачког удружења "Обедска бара" из Пећинаца 17.03.1995. године.

3. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости члана 11. став 5. Правилника наведеног у тачки 2. изреке.

Представком је иницирано покретање поступка за оцену уставности и законитости члана 11. став 3. и члана 18. став 3. Правилника о дисциплинској и материјалној одговорности, који је донела Скупштина Ловачког удружења "Обедска бара" из Пећинаца 17.03.1995. године као и члана 21. Правилника о дисциплинској и материјалној одговорности који је донела Скупштина Ловачког удружења "Обедска бара" из Пећинаца 11.03.2000. године.

Оспоравајући одредбе Правилника од марта 1995. године подносилац иницијативе изразио је мишљење да је члан 11. став 5. несагласан са чланом 32. став 3. и чланом 39. став 5. Закона о ловству, а да је члан 18. став 3. несагласан са чланом 22. став 2. Устава Републике Србије. Члан 21. Правилника од марта 2000. године, у делу којим је прописано да ступа на снагу даном доношења оспорен је због несагласности са чланом 120. Устава Републике Србије.

Ловачко удружење "Обедска бара" из Пећинаца доставило је аутентичан текст оспорених правилника, али није дало одговор на наводе из представке.

Уставни суд је утврдио да је у Правилнику о дисциплинској и материјалној одговорности који је донела Скупштина Ловачког удружења "Обедска бара" из Пећинаца 11.03.2000. године, у члану 21. предвиђено да Правилник ступа на снагу даном доношења, што је по оцени Уставног суда несагласно са чланом 120. Устава Републике Србије. Наиме, према члану 120. Устава закон, други пропис, или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступи на снагу, али то не може бити пре објављивања.

Правилником о дисциплинској и материјалној одговорности од 17.03.1995. године, регулише се питање одговорности чланова Ловачког удружења "Обедска бара", начин вођења дисциплинског поступка и

дисциплинске мере. У члану 11. Правилника прописане су дисциплинске мере за лакше и теже повреде ловачке дисциплине, као и да се казне извршавају у току главне ловне сезоне текуће или следеће ловне године. Према оспореном ставу 5. овог члана Правилника под главном сезоном се подразумева период од 16.10. до 31.01. наредне године с тим да је кажњени лишен права лова преко целе календарске године. У члану 18. оспореног Правилника предвиђена је могућност суспензије члана Ловачког удружења до доношења решења. У оспореном ставу 3. овог члана предвиђено је да против суспензије окривљени нема право жалбе.

По оцени Уставног суда оспореним чланом 18. став 3. Правилника није повређено гарантовано право на жалбу из члана 22. став 2. Устава Републике Србије. Наиме, суспензија члана ловачког удружења предвиђена у оспореном члану Правилника је међуфаза у поступку спровођења дисциплинског поступка и она се може под одређеним условима спровести до доношења решења дисциплинске комисије о одређеној дисциплинској мери. У Правилнику је предвиђен поступак жалбе против решења дисциплинске комисије која се подноси у року од 8 дана од пријема одлуке. #9алба се подноси писмено Управном одбору Ловачког удружења.

Уставни суд је утврдио да оспорени члан 11. став 5. није несагласан са Уставом и законом. Наиме, чланом 21. Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана ("Службени гласник РС", бр. 24/82, 39/89, 17/84 и 50/84) предвиђено је да друштвене организације и удружења грађана имају статуте, а могу имати и друге опште акте којима се уређују одређена питања унутрашње организације, рада и међусобни односи чланова организације, односно удружења. Статут друштвене организације, односно удружења је основни акт и поред осталог садржи и одредбе о чланству у организацији, односно удружењу и правима и обавезама чланова, као и о начину доношења других општих аката друштвене организације, односно удружења. Наведеним Законом нису уређена права и обавезе чланова, њихова одговорност, као ни поступак и органи који о томе одлучују, нити дисциплинске мере које се изричу члановима удружења.

Законом о ловству ("Службени гласник РС", број 39/93) се уређује заштита, гајење, лов и коришћење дивљачи као природног богатства. Овим Законом се не уређује питање унутрашње организације ловачких удружења, односно права и обавезе чланова ловачких удружења као ни поступак и органи који о томе одлучују, нити дисциплинске мере које се изричу члановима удружења. У члану 32. овог Закона је предвиђена дужност корисника ловишта да донесе годишњи план газдовања ловиштима за период од 01.04 текуће године до 31.03. наредне године и да се он доноси најкасније до 30. априла. Наведени члан Закона је у функцији газдовања ловиштем од стране корисника ловишта, и није од утицаја за изрицање дисциплинске мере, забране лова у одређеном периоду. #7лан 39. став 5. Закона о ловству односи се на издавање дозволе за лов и ловне карте и од значаја је за вршење лова, а не за извршење казне забране лова због повреде ловачке дисциплине.

Имајући у виду наведено, да прописивање дисциплинских мера за повреде ловачке дисциплине није уставна и законска материја већ је материја која се уређује статутом и спада у домен целисходности и опредељења доносиоца оспореног акта, то о томе према члану 125. Устава Републике Србије није надлежан да одлучује Уставни суд.

На основу изложеног и члана 46. тачка 1. и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије члана 21. Правилника у делу наведеном у тачки 1. изреке престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-12/2000 од 19.09.2002.

("Службени гласник РС", број 67/2002)

Законом није уређен начин доношења правилника, као ни права, обавезе и одговорности чланова друштвених организација, односно удружења грађана, већ се та питања уређују статутом друштвене организације.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да члан 28. Правилника о дисциплинском поступку и дисциплинској одговорности чланова Ловачког друштва "Војводина" из #7уруга од 31.3.2000. године није у сагласности са Уставом.

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости поступка доношења и одредаба чл. 1-27 и 29. Правилника наведеног у тачки 1. изреке.

3. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта, или радње предузете на основу Правилника наведеног у тачки 1. изреке.

Представком је иницирано покретање поступка за оцену уставности и законитости Правилника о дисциплинском поступку и дисциплинској одговорности чланова Ловачког друштва "Војводина" из #7уруга од 31.3.2000. године.

По мишљењу подносиоца иницијативе оспорени Правилник није у складу са Уставом и Законом о друштвеним организацијама и удружења грађана јер је донет пре доношења Статута Ловачког друштва. Поред тога, подносилац иницијативе наводи да се Правилником уређују питања из надлежности Ловачког удружења, утврђује кривична санкција - мера безбедности искључење из чланства и забрана лова, укида право на жалбу и предвиђа његово ступање на снагу даном усвајања без обавезе да буде објављен. Подносилац иницијативе предлаже да Уставни суд обустави извршење појединачног акта, или радње предузете на основу оспореног Правилника.

У одговору Ловачког друштва "Војводина" из #7уруга наводи се да је у моменту доношења оспореног Правилника важио стари Статут Ловачког друштва од 1995. године, да се коначне одлуке доносе према Правилнику

Ловачког удружења "Срндаћ" из #9абља, а да се на основу оспореног Правилника само иницира поступак против чланова друштва и на основу њега се не могу доносити извршна решења. Поред тога, објашњава се поступак регистрације новог Статута код надлежног органа.

Уставни суд је утврдио да је оспорени Правилник донео Управни одбор Ловачког друштва "Војводина" из #7уруга на основу овлашћења из члана 35. алинеја 5. Статута Ловачког друштва "Војводина" из #7уруга од 1995. године. Овлашћење за доношење правилника предвиђено је и у члану 38. алинеја 6. Статута од 2000. године.

Оспореним Правилником утврђује се надлежност и поступак рада дисциплинске комисије Друштва, дисциплинска одговорност чланова Друштва, дисциплинске казне и право на жалбу.

Уставни суд је утврдио да је члан 28. оспореног Правилника, којим је предвиђено да Правилник ступа на снагу даном усвајања од стране Управног одбора Друштва, несагласан са чланом 120. Устава Републике Србије, према коме закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из нарочито оправданих разлога, није предвиђено да раније ступи на снагу, али не пре објављивања.

По оцени Уставног суда, оспорени Правилник донет је у оквиру законских овлашћења. Наиме, Законом о друштвеним организацијама и удружењима грађана ("Службени гласник РС", бр. 24/82, 17/84 и 50/84) не уређује се начин доношења правилника, као ни права, обавезе и одговорности чланова друштвених организација, односно удружења грађана, већ се то према члану 21. став 1. Закона регулише статутом друштвене организације, односно удружења грађана, а у Статуту Ловачког друштва "Војводина" из #7уруга дато је овлашћење управном одбору да доноси правилнике, па и оспорени Правилник о дисциплинском поступку и дисциплинској одговорности чланова Ловачког друштва "Војводина".

Имајући у виду одредбе члана 14. и члана 23. став 2. наведеног Закона којима је предвиђено да се у оквиру удружења грађана могу организовати одређени облици унутрашње организације, који могу имати својство правног лица и који се уписују у регистар друштвених организација, то је Уставни суд утврдио да је поступљено сагласно закону када је Ловачко друштво "Војводина" из #7уруга, које је саставни део Ловачког удружења "Срндаћ" из #9абља, донело оспорени Правилник којим је уређен дисциплински поступак и дисциплинска одговорност чланова Ловачког друштва "Војводина" из #7уруга. Међусобна права и обавезе ловачког удружења и ловачког друштва уређују се актима удружења и друштва о чему према члану 125. Устава Републике Србије није надлежан да одлучује Уставни суд.

По оцени Уставног суда, оспореним Правилником није повређено гарантовано право на жалбу из члана 22. став 2. Устава Републике Србије. Наиме, суспензија члана ловачког удружења предвиђена у члану 21. Правилника је међуфаза у поступку спровођења дисциплинског поступка и она се може под одређеним условима спровести до доношења одлуке дисциплинске комисије о одређеној дисциплинској мери. У Правилнику су предвиђене дисциплинске мере и поступак по жалби на одлуку дисциплинске комисије. #9алба се подноси дисциплинској комисији Удружења, као другостепеној комисији, у року од осам дана од саопштавања одлуке. Које дисциплинске

органа и дисциплинске мере ће утврдити је питање опредељења доносиоца оспореног Правилника и о томе према члану 125. Устава није надлежан да одлучује Уставни суд.

Пошто је Суд мериторно одлучио о оцени уставности и законитости оспореног Правилника, захтев за обуставу извршења појединачног акта, или радње, која је предузета на основу њега је одбачен на основу члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91).

На основу изложеног и члана 46. тачка 1. и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије члан 28. Правилника наведен у тачки 1. изреке престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-194/2000 од 10.10.2002.

("Службени гласник РС", број 72/2002)

Статутом друштвене организације, односно удружења грађана уређује се начин организовања чланства, права, дужности и одговорности чланова, органи, њихова надлежност и начин избора.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

1. Утврђује се да члан 59. Статута Ловачког друштва "Војводина" из #7уруга од 21.4.2000.године у делу који гласи: "ступа на снагу даном доношења" није у сагласности са Уставом.

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости члана 3. став 1. члана 5. ст.1. и 3., члана 20. алинеја 5, члана 38. алинеја 13, члана 44. ст. 2. и 3. , члана 45. ст. 1. и 3., члана 46. и члана 48. став 4. и став 6. алинеја 2. Статута наведеног у тачки 1. изреке.

Представком је иницирано покретање поступка за оцену уставности и законитости члана 3. став 1, члана 5. ст. 1. и 3. члана 20. алинеја 5, члана 38. алинеја 13, члана 44. ст. 2. и 3., члана 45. ст. 1. и 3. члана 46., члана 48. став 4. и став 6. алинеја 2. и члана 59. Статута Ловачког друштва "Војводина" из #7уруга од 21.4.2000. године.

По мишљењу подносиоца иницијативе оспорене одредбе Статута су несагласне са чланом 94. став 6., чланом 119. став 3. и чланом 120. Устава Републике Србије и чл. 20. и 24. Закона о ловству јер су оспореним одредбама Статута преузета овлашћења, која, на основу закона има само Ловачки савез Србије и ловачко удружење. Подносилац иницијативе сматра да се стварањем паралелних органа Ловачког друштва у односу на Ловачко удружење, због

специфичности назива, доводи у заблуду чланство, па је и сам лов често незаконит.

Ловачко друштво "Војводина" из #7уруга доставило је оспорени Статут и одговор у коме наводи да је Ловачко друштво уписано у регистар друштвених организација 7.12.2000. године и да је добило сагласност Ловачког савеза Србије, да се региструје као друштво код надлежног органа.

Уставни суд је утврдио да је оспореним Статутом који је донет 21.04.2000. године предвиђено да је Ловачко друштво "Војводина" из #7уруга добровољна нестраначка организација чија је основна делатност ловство и да је Ловачко друштво саставни део Ловачког удружења "Срндаћ" из #9абља.

У оспореним одредбама Статута предвиђено је:

- да је основна делатност Друштва ловство у складу са Законом о ловству и овим Статутом (члан 3. став 1);

- да је Друштво правно лице са правима, обавезама и одговорностима које проистичу из Устава, закона, Статута Ловачког савеза Србије, Статута Ловачког удружења "Срндаћ" и овог Статута, да Друштво за своје материјалне обавезе одговара средствима и имовином којом располаже и приходом који оствари газдовањем ловиштем према уговору између Друштва и Ловачког удружења "Срндаћ" (члан 5. ст. 1. и 3.);

- престанак чланства ако се закасни или не уплати чланарина у одређеном року (члан 20. алинеја 5.);

- да управни одбор руководи и управља ловиштем (члан 38. алинеја 13.);

- да се управник ловишта непосредно стара о спровођењу плана газдовања у ловишту, о законитости лова и спровођењу овог Статута и других аката којима се регулише узгој, заштита, лов и ловљење дивљачи и руководи ловочуварском службом у ловишту, да управника ловишта може замењивати заменик управника са пренесеним овлашћењима (члан 44. ст. 2. и 3.);

- да ловиштем друштва и радовима у ловишту руководи управник ловишта, да се за управника ловишта бира члан Друштва са потребном стручном спремом или ловачким искуством (члан 45. ст. 1. и 3.);

- које послове обавља управник ловишта (члан 46);

- да радом ловочувара руководи управник ловишта, да ловочувар остварује накнаду према одлуци управног одбора, али не више од три акције месечно (члан 48. став 4. и став 6. алинеја 2.);

#7ланом 59. прописано је да Статут ступа на снагу даном доношења и истиче се на огласној табли Друштва, а примењује се осмог дана након "истицања".

Уставни суд је утврдио да је оспорени члан 59. Статута у делу у коме је предвиђено да Статут ступа на снагу даном доношења несагласан са чланом 120. Устава Републике Србије према коме закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из нарочито оправданих разлога, није предвиђено да раније ступи на снагу, али не пре објављивања.

Законом о друштвеним организацијама и удружењима грађана ("Службени гласник СРС" бр. 24/82, 17/84 и 50/84) предвиђена је у члану 14. могућност да се ради што потпунијег остваривања циљева и задатака и непосреднијег остваривања права и обавеза могу у оквиру удружења грађана организовати одређени облици унутрашње организације који могу имати

својство правног лица, ако у њима чланови остварују одређена права и обавезе и одговорности и располажу средствима и да се према члану 23. став 2. они уписују у регистар друштвених организација. Полазећи од наведених одредаба Закона Уставни суд је оценио да нису несагласне са Законом оспорене одредбе члана 3. став 1. и члана 5. ст.1 и 3. Статута, јер је организовање Ловачког друштва "Војводина" из #7уруга као саставног дела Ловачког удружења "Срндаћ" из #9абља и прописивање да се Ловачко друштво бави делатношћу као и Ловачко удружење, односно ловством, у оквиру овлашћења које закон предвиђа.

Наведене одредбе Статута, по оцени Уставног суда, нису несагласне ни са Законом о ловству ("Службени гласник Републике Србије" број 39/93). Наиме, према члану 20. ст. 2. и 3. овог закона ловиште се може дати на газдовање Ловачком савезу Србије, који газдује ловиштем преко ловачког удружења организованог на подручју на коме је установљено ловиште, а који је његов члан. С обзиром да је Ловачко друштво "Војводина" у саставу Ловачког удружења "Срндаћ", није поступљено супротно закону када је статутом предвиђено да ово Друштво обавља делатност лова на установљеном ловишту које је дато на газдовање Ловачком удружењу "Срндаћ", односно није повређен члан 20. став 7. Закона о ловству. О међусобним правима и обавезама ловачког удружења и ловачког друштва која се уређују актима удружења и друштва Уставни суд није надлежан да одлучује према члану 125. Устава Републике Србије, с обзиром да се ради о аутономном праву тих субјеката.

Према члану 21. Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана статутом друштвене организације, односно удружења грађана, поред осталог, уређује се начин организовања чланства у организацији, односно удружењу, права, дужности и одговорности чланова, органи у организацији, односно удружењу, њихова права, обавезе и одговорности као и начин избора. Закон о друштвеним организацијама и удружењима грађана не уређује дисциплинску одговорност чланова, врсте органа, њихов избор и надлежност у друштвеним организацијама и удружењима грађана. По оцени Уставног суда, ствар је опредељења доносиоца статута, које органе ће предвидети, које услове и начин њиховог избора ће прописати и која права и обавезе чланова ће утврдити. Из тих разлога Уставни суд је оценио да одредбе члана 20. алинеја 5, члана 38. алинеја 13, члана 44. ст. 2. и 3., члана 45. ст. 1. и 3., члана 46. и члана 48. став 4. и став 6. алинеја 2. Статута нису несагласне са овим Законом.

Законом о ловству су прописани одређени услови које корисник ловишта треба да испуни да би могао да газдује ловиштем у које поред осталог спадају и услови у погледу стручне спреме лица које обавља послове гајења, заштите и организовања лова дивљачи (члан 24.) и ловочувара (члан 57. став 3.). Уколико се у примени повређују законом прописани услови за газдовање ловиштем заштита законитости се остварује у поступку инспекцијске контроле, коју у оквиру надзора врши министарство, односно ловна инспекција предузимањем законом предвиђених мера.

На основу изложеног и члана 46. тачка 1. и члана 47. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91), Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава Републике Србије члан 59. Статута у делу наведеном у тачки 1. изреке престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлука Уставног суда
ИУ-177/2000 од 10.10.2002.

("Службени гласник РС", број 76/2002)

5. СУКОБ НАДЛЕЖНОСТИ

О законитости поступка избора органа управљања стамбене зграде надлежна је да одлучује општинска управа.

Уставни суд је донео:

О Д Л У К У

Општинска управа општине Савски Венац надлежна је да одлучује о законитости поступка избора органа управљања стамбене зграде у улици Личкој 1а у Београду.

Уставном суду је поднет захтев за решавање сукоба надлежности који је, по мишљењу подносиоца, настао између Другог општинског суда у Београду и органа управе општине Савски Венац.

Подносилац захтева наводи да се Други општински суд у Београду, својим решењем од 5.12.1997. године огласио апсолутно ненадлежним за одлучивање о законитости поступка избора органа управљања стамбене зграде у улици Личкој 1а у Београду по тужби Петровић Светислава из Београда. Суд је тужбу одбацио.

О истој правној ствари одлучивао је и орган управе општине Савски Венац који је закључком од 18.12.1998. год. захтев одбацио због стварне ненадлежности. Пошто је другостепени орган одбио жалбу на закључак вођен је и управни спор пред Окружним судом у Београду, али је тужба одбијена.

У току поступка пред Уставним судом затражен је одговор од Другог општинског суда у Београду и од органа управе општине Савски Венац.

У одговору Другог општинског суда је наведено, да је одредбама Закона о одржавању стамбених зграда прописано да надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу њега врши општинска односно градска управа, из чега произилази да општинска односно градска управа, између осталог, врши надзор и над начином, условима и поступку избора председника скупштине зграде. У складу са одредбом члана 20. наведеног закона, суд је надлежан само у случају када лице сматра да му је одлуком скупштине зграде повређено неко право или на закону заснован правни интерес. У конкретном случају се не ради о праву или правном интересу заснованом на закону, односно о грађанско-правном односу у смислу одредбе члана 1. Закона о парничном поступку. Из наведених разлога, мишљење је тог суда, да се у конкретној правној ствари не ради о надлежности суда.

Одељење за комунално-стамбене, имовинско-правне и грађевинске послове општине Савски Венац у одговору наводи да су органи управе надлежни да врше надзор над применом одредаба Закона о одржавању стамбених зграда и прописа донетих на основу њега, али се тај надзор ограничава на обављање радова на одржавању стамбене зграде, којима се спречава угрожавање живота и здравља људи и безбедност околине, али не и надзор о начину управљања стамбеном зградом од стране власника станова. По мишљењу овог органа, сходно члану 20. наведеног закона, лице које сматра да му је одлуком скупштине зграде, повређено неко право или правни интерес на закону заснован, може ту одлуку побијати пред надлежним судом.

У току поступка Суд је утврдио да је чињенично и правно стање у овом предмету следеће: Скупштина станара зграде Личка 1а из Београда, која је одржана 30.06.1997. године донела је одлуку којом је сменила дотадашњег председника Скупштине станара зграде и изабрала новог. Незадовољан том одлуком смењени председник поднео је тужбу Другом општинском суду којом је тражено да се утврди ништавост записника и одлуке скупштине станара о смењивању и избору председника скупштине. Суд се решењем ХВИ-П.бр. 5423/97 од 5.12.1997. год. огласио апсолутно ненадлежним за решавање ове правне ствари и одбацио тужбу. На ово решење општинског суда уложена је жалба Окружном суду у Београду који је својим решењем Гж. 11021/97 од 30. децембра 1997. године одбио жалбу тужиоца као неосновану и потврдио напред наведено решење Другог општинског суда.

Исто лице је поднело захтев Одељењу за комунално стамбене, имовинско-правне и грађевинске послове општине Савски Венац за поништај наведене одлуке скупштине зграде, наводећи да је том одлуком повређено његово право, јер је, по његовом мишљењу незаконито смењен. Наведени општински орган управе је закључком бр. 360-174/98 од 18.12.1998. године захтев одбацио. Решавајући по жалби, Секретаријат за комуналне и стамбене послове града Београда, решењем ИИИ-03 број 360-12/99 од 23.03.1999. године одбио је жалбу и потврдио оспорени закључак. Веће за управне спорове Окружног суда у Београду одбило је тужбу против наведеног другостепеног решења пресудом У. бр. 537/99 од 22.07.1999. год.

Уставни суд је констатовао да постоји негативан сукоб надлежности и у вези с тим размотрио одговарајућа законска решења ради одлучивања о надлежности.

Суд је утврдио да је управљање стамбеном зградом у целини уређено одредбама чл. 10. до 23. Закона о одржавању стамбених зграда ("Службени гласник РС", бр. 44/95 и 46/98). Према наведеним одредбама Закона, у стамбеној згради се образује скупштина коју чине сви власници станова и других посебних делова зграде. Председник скупштине зграде бира се већином гласова чланова скупштине зграде. У конкретном случају, поставило се питање ко је надлежан да реши спор о томе да ли је постојала или није постојала потребна већина за избор односно разрешење председника скупштине стамбене зграде.

По оцени Суда, акт о избору председника скупштине зграде није управни акт, јер избор председника није управна ствар, а тај избор не представља ни законом утврђено право појединца нити на закону заснован правни интерес. То значи да не постоји судска надлежност за решавање напред наведене спорне ситуације.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о одржавању стамбених зграда предвиђено је да надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу њега врши општинска односно градска управа. Ова одредба има општи карактер и примењује се на све односе уређене наведеним Законом па и на односе управљања стамбеном зградом. Одредбама ст. 2 до 4. члана 31. Закона само је ближе уређен поступак за спречавање угрожавања живота и здравља људи за случај да стамбена зграда или друго лице, коме је поверено одржавање стамбене зграде, не предузима потребне мере у одржавању. Утврђивање тог поступка не значи да надлежни органи управе, у оквиру надзора, не могу предузимати мере и у односима управљања стамбеном зградом. У оквиру тог надзора, органи општинске односно градске управе су наведеним одредбама закона, овлашћени да врше контролу и предузимају мере ради отклањања незаконитих и штетних радњи и активности, у циљу спровођења закона, а у интересу грађана. Према томе, у конкретном случају, постоји надлежност општинске управе.

На основу изложеног и члана 46. тачка 7. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), одлучено је као у изреци.

Одлука Уставног суда
ИУ-175/99 од 14.11.2002.

("Службени гласник РС", број 84/2002)

6. ОСТАЛИ АКТИ

а) Није општи акт

Уговор о пословној сарадњи није општи правни акт из члана 125. Устава Републике Србије.

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 28. новембра 2002. године, разматрао Ваш захтев за оцену уставности и законитости акта, који чини правни основ за наплату месечне накнаде за кабловску телевизију преко уплатнице ЈКП "Инфостан".

Уставни суд је на основу члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), и члана 35. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95), донео ЗАКЉУ#7АК о одбацивању захтева.

Уставни суд је овако одлучио из разлога што, правни основ за овакво поступање Јавног комуналног предузећа "Инфостан" чини Уговор о пословној сарадњи закључен са "ТВ Станком" бр. 1260 од 6. априла 2000. године. С обзиром на то да уговори представљају појединачна правна акта за које је правна заштита обезбеђена у поступку пред редовним судом, то, у смислу члана 125. Устава Републике Србије, Уставни суд Републике Србије није надлежан да цени законитост овог правног акта у уставно судском поступку.

Закључак Уставног суда
ИУ-146/2001 од 28.11.2002.

Указ Президијума Народне скупштине Народне Републике Србије не представља општи правни акт из члана 125. Устава Републике Србије.

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници од 10. октобра 2002. године, закључком одбацио иницијативу за покретање поступка за оцену уставности Указа Президијума Народне скупштине Народне Републике Србије ("Службени гласник Народне Републике Србије", број 25/48), на основу члана 19. став 1. тачка 1. и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правним дејством његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) и члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник РС", број 9/95).

Суд је, утврдио да оспорени правни акт по својој правној природи, не представља општи правни акт већ је у питању појединачни збирни акт, па

нема услова за заснивање надлежности Суда, у смислу члана 125. Устава Републике Србије.

Закључак Уставног суда
ИУ-34/2001 од 10.10.2002.

Одлука о утврђивању висине пијачарине за кориснике пијачног простора и закупаца магацинског простора на градској пијаци није општи правни акт из члана 125. Устава Републике Србије.

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије на седници од 3. октобра 2002. године донео Закључак којим је одбацио захтев за оцењивање законитости тачке 2. Одлуке о утврђивању висине пијачарине за кориснике пијачног простора на Кванташкој пијаци и закупаца магацинског простора на градској пијаци у Краљеву, број 56-6-2001, коју је донео Управни одбор Јавног комуналног предузећа "Пијаца" из Краљева 30. јануара 2001. године.

Уставни суд је донео наведени Закључак на основу члана 125. Устава Републике Србије, члана 19. став 1. тачка 1. и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91) и члана 35. став 1. тачка 2. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник РС", број 9/95).

Приликом доношења наведеног закључка, Уставни суд је оценио да оспорена тачка 2. наведене Одлуке нема значење општег правног акта за чију би оцену законитости био надлежан Уставни суд, у смислу члана 125. Устава Републике Србије.

Закључак Уставног суда
ИУ-84/2001 од 3.10.2002.

Наплата паушала за одлагање извршења казне затвора врши се на основу појединачних правних аката чија оцена уставности и законитости није у надлежности Уставног суда.

Обавештавате се да је Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 18. јула 2002. године Закључком одбацио Вашу иницијативу за покретње поступка за утврђивање неуставности и незаконитости аката председника Трећег општинског суда у Београду, којима је одређено плаћање паушала за одлагање извршења казне затвора.

Уставни суд Републике Србије донео је наведени Закључак на основу члана 19. став 1. тачка 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) из разлога што се наплата спорног паушала врши на основу појединачних правних аката чија оцена уставности и законитости није у надлежности Уставног суда, одређеној чланом 125. Устава Републике Србије.

Закључак Уставног суда
ИУ-56/2000 од 18.07.2002.

Закључак извршног одбора скупштине општине није општи правни акт из члана 125. Устава Републике Србије.

Обавештавамо вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 14. октобра 2002. године, разматрао предлог за оцену законитости Закључка број 38-4/2000-1 који је донео Извршни одбор Скупштине општине Јагодина, 02.06.2000. године.

Уставни суд Републике Србије на основу члана 19. став 1. и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", бр. 32/91) и члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник Републике Србије", бр. 9/95), донео је ЗАКЉУ#7АК којим је утврдио да у смислу члана 125. Устав Републике Србије није надлежан да одлучује о овом захтеву будући да није у питању општи правни акт већ акт о образовању цена.

Закључак Уставног суда
ИУ-117/2000 од 17.10.2002.

Оспорене одлуке, решења и пресуде суда нису општи правни акти из члана 125. Устава Републике Србије.

Овим Вас обавештавамо да је Уставни суд Републике Србије, на основу члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству

његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) и члана 35. став 1. тач. 3. Пословника о раду Уставног суда Републике ("Службени гласник Републике Србије", број 9/95), на седници одржаној 25. јула 2002. године донео Закључак о одбацивању иницијативе за оцену уставности и законитости: Одлуке Градског Народног одбора Сомбор - реферата за аграрну реформу Уз. бр. 2934/46-2 од 26.01.1946. године, Одлуке Окружног аграрног суда у Сомбору бр. 760/46 од 13.02.1946. године, Решење Н.О. среза Сомбор бр. 1954/57 од 30.03.1957. године, Пресуде Окруженог суда у Сомбору П.бр. 381/61 од 4.10.1962. године, Пресуде Врховног суда Војводине Гж. бр. 20/63 од 8.03.1963. године, Пресуде Врховног суда Југославије Рев. бр. 1529/63 од 12.04.1963. године и Решења Комисије за враћање земљишта СО Сомбор бр. 464-770/91 од 12.11.1991. године.

Уставни суд Србије је установио да су предмет оспоравања појединачни правни акти, за чију оцену није надлежан, према одредбама члана 125. Устава Републике Србије.

Закључак Уставног суда
ИУ-19/2001 од 25.07.2002.

Ценовници јавних комуналних предузећа нису општи правни акти, за чију је оцену надлежан Уставни суд.

Поводом Ваше иницијативе за покретање поступка код овог Суда за оцену уставности и законитости акта који се односи на висину цене карата у приградском саобраћају "Ласта" Београд, обавештавамо Вас да је Уставни суд на седници од 3. октобра 2002. године донео Закључак којим је одбацио ову иницијативу, на основу члана 125. Устава Републике Србије, члана 19. став 1. тачка 3. и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91) и члана 35. став 1. тач. 3. и 7. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник Републике Србије", број 9/95).

Уставни суд је донео наведени Закључак с обзиром да у остављеном року нисте прецизирали Вашу Иницијативу навођењем тачног назива општег акта који оспоравате, у смислу члана 21. став 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.

Поред овога, Уставни суд је имао у виду да ценовници карата јавних комуналних предузећа немају значење општих правних аката за чију оцену уставности и законитости би био надлежан Уставни суд, у смислу члана 125. Устава Републике Србије.

Закључак Уставног суда
ИУ-71/2001 од 3.10.2002.

Мишљење министарства којима се ближе објашњавају питања везана за примену законских решења није општи правни акт, за чију је оцену надлежан Уставни суд.

Поводом Вашег захтева за оцењивање законитости Мишљења Министарства финансија Републике Србије, број 414-00-75/2000-04 од 15.06.2000. године, обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије на седници од 18. јула 2002. године одбацио овај захтев, на основу члана 19. став 1. тач. 1. и 3. и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник Републике Србије", број 32/91) и члана 35. тач. 3. и 7. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник Републике Србије", број 9/95).

Уставни суд је донео наведени Закључак с обзиром да у остављеном року нисте доставили оспорени акт, у смислу одредбе члана 21. став 3. наведеног Закона и имајући у виду чињеницу да мишљења министарстава којима се ближе објашњавају питања везана за примену законских решења, не представљају општа правна акта за чију оцену је Уставни суд надлежан према члану 125. Устава Републике Србије.

Закључак Уставног суда
ИУ-44/2001 од 18.07.2002.

б) Престанак важења закона, односно општег акта

С обзиром да је закон који је прописивао поступак доношења оспорене одлуке престао да важи, а закон који је на снази не придвиђа обавезу усаглашавања донетих детаљних урбанистичких планова са тим законом, нема процесних услова за вођење поступка и одлучивање Уставног суда.

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 24.октобра 2002. године, размотрио захтев за оцењивање уставности и законитости Одлуке о измени Детаљног урбанистичког плана за насељено место Владичин Хан ("Општински службени гласник", број 21/93), коју је донела Скупштина општине Владичин Хан 20.јула 1993. године.

Уставни суд је, на основу члана 19. став 1. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) и члана 35. став 2. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95), донео ЗАКЉУ#7АК о одбацивању захтева.

Уставни суд је овако одлучио из разлога што је, Закон о планирању и уређењу простора и Просторном плану СРС ("Службени гласник СРС", број 44/89), који је прописивао поступак доношења оспорене Одлуке, престао да важи, а Закон о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник РС", број 44/95), који је на снази, не предвиђа обавезу усаглашавања донетих детаљних урбанистичких планова са тим законом. Стога нема процесних услова за оцену сагласности поступака доношења оспорене Одлуке са законом који је престао да важи 1995. године, па самим тим нема услова за вођење поступка и одлучивање Уставног суда.

Закључак Уставног суда
ИУ-236/2001 од 24.10.2002.

С обзиром да одредба члана 44. Закона о експропријацији више није у правном поретку, као ни сама оспорена одлука, Суд је оценио да су се стекли услови за обуставу поступка због недостатака процесних претпоставки.

Уставни суд је донео:

РЕШЕЊЕ

1. Обуставља се поступак за оцењивање законитости Одлуке о утврђивању мерила за одређивање накнаде за одузето градско грађевинско земљиште у 1997. години, број 465-3/97-08, коју је донела Скупштина општине Врање на седници од 31. јануара 1997. године.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу Одлуке из тачке 1. овог Решења.

Уставном суду Републике Србије поднет је предлог за покретање поступка за оцену законитости Одлуке о утврђивању мерила за одређивање накнаде за одузето градско грађевинско земљиште у 1997. години, број 465-3/97-08, коју је донела Скупштина општине Врање. У предлогу се наводи да је, чланом 3. оспорене Одлуке, Скупштина општине Врање преузела законску регулативу валоризације накнаде за одузето градско грађевинско земљиште, што ову Одлуку чини незаконитом. Затражено је да Суд донесе привремену меру обуставе извршења појединачних аката или радњи, предузетих на основу оспорене Одлуке.

Доносилац акта је доставио одговор у коме је изложио начин и поступак доношења оспорене Одлуке, са становишта овлашћења које је општини дато чланом 44. Закона о експропријацији ("Службени гласник РС" број 53/95).

Уставни суд је утврдио следеће:

Оспорена Одлука донета је на основу члана 44. Закона о експропријацији којим је, у ставу 4. дато овлашћење скупштини општине да

својом одлуком утврђује проценат накнаде по одредбама ст. 1. и 2. тог члана. Ставом 1. члана 44. прописано је да се накнада за један метар квадратни одузетог градског грађевинског земљишта одређује у проценту од просечне тржишне цене која се формира у време одређивања накнаде за један метар квадратни изграђеног стамбеног простора у том месту, с тим да тај проценат не може бити мањи од 1% нити већи од 2%. Ставом 2. истог члана прописано је да скупштина општине може, у оквиру процента из става 1. овог члана, утврдити јединствени проценат за поједина насеља односно, делове насеља у зависности од комуналне опремљености земљишта и посебних погодности које земљиште пружа.

Оспорена Одлука се примењивала у календарској 1997. години и више није у правном поретку.

Уставност одредбе члана 44. Закона о експропријацији оспорена је пред овим Судом и пред Савезним Уставним судом.

Савезни Уставни суд је, својом одлуком ИУ-135/97 од 13. марта 2001. године утврдио да одредба члана 44. Закона о експропријацији ("Службени гласник РС", број 53/95) није у сагласности са Уставом СРЈ. Наведена законска одредба престала је да важи даном објављивања Одлуке Савезног Уставног суда у "Службеном листу Савезне Републике Југославије", број 23/2001.

Како одредба члана 44. Закона, на основу које је донета оспорена Одлука, више није у правном поретку, као ни сама оспорена Одлука, Суд је оценио да су се стекли услови за обуставу поступка сагласно члану 25. став 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка.

С обзиром, на то да је Суд донео коначну одлуку, захтев за привремену меру обуставе извршења појединачног акта или радње предузете на основу оспорене Одлуке је одбацио.

На основу изложеног, члана 42. став 3. и члана 47. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Суд је донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-58/97 од 19.09.2002.

С обзиром да одредба члана 44. Закона о експропријацији више није у правном поретку, као ни сама оспорена одлука, Суд је оценио да су се стекли услови за обуставу поступка, због недостатака процесних претпоставки за вођење поступка.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Обуставља се поступак за оцењивање уставности и законитости Одлуке о одређивању накнаде за одузето градско грађевинско земљиште за 1997. годину ("Службени лист града Београда", број 5/97), коју је донела Скупштина града Београда 20. марта 1997. године.

Уставном суду Републике Србије поднета су два предлога за оцењивање уставности и законитости Одлуке о одређивању накнаде за одузето градско грађевинско земљиште за 1997. годину ("Службени лист града Београда" број 5/97), коју је донела Скупштина града Београда 20. марта 1997. године. Законитост Одлуке оспорава се у односу на проценат од 2% који је утврђен као накнада за један метар квадратни градског грађевинског земљишта јединствено, за подручје десет градских општина, не водећи рачуна о комуналној опремљености земљишта и посебним погодностима које земљиште пружа. Такође се оспорава члан 4. став 2. Одлуке јер даје повратно дејство Одлуци, као и члан 5. Одлуке којим је прописано њено ступање на снагу наредног дана од дана објављивања, што није у сагласности са Уставом.

Доносилац акта је доставио одговор на наводе из предлога у коме истиче да је оспорена Одлука донета полазећи од одредбе члана 44. Закона о експропријацији ("Службени гласник Републике Србије", број 53/95) и водећи рачуна да се одређивање накнаде, у складу са Законом, врши према тржишним условима који постоје у време одређивања накнаде. Такође се наводи, да су сагласно члану 120. Устава Републике Србије, у образложењу предлога Одлуке наведени оправдани разлози за њено ступање на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном листу града Београда".

Уставни суд је утврдио следеће:

Одредбом чланом 44. став 1. Закона о експропријацији ("Службени гласник РС", број 53/95) прописано је да се накнада за један метар квадратни одузетог градског грађевинског земљишта одређује у проценту од просечне тржишне цене која се формира у време одређивања накнаде за један метар квадратни изграђеног стамбеног простора у том месту, с тим да тај проценат не може бити мањи од 1% нити већи од 2%; ставом 2. истог члана прописано је да скупштина општине може, у оквиру процента из става 1. овог члана, утврдити јединствени проценат за поједина насеља, односно делове насеља у зависности од комуналне опремљености земљишта и посебних погодности које то земљиште пружа, а ставом 4. дато је овлашћење скупштине општини да, својом одлуком, утврђује проценат накнаде по одредбама ст. 1. и 2. истог члана.

Оспорена Одлука донета је 1997. године, на основу тада важећег члана 44. Закона о експропријацији и примењивала се само у тој календарској години.

Савезни Уставни суд је, својом одлуком ИУ-135/97 од 13. марта 2001. године утврдио да одредба члана 44. Закона о експропријацији ("Службени гласник Републике Србије", број 53/95) није у сагласности са Уставом СРЈ. Наведена законска одредба престала је да важи даном објављивања Одлуке Савезног Уставног суда у "Службеном листу Савезне Републике Југославије", број 23/2001. године.

Како одредба члана 44. Закона, на основу које је донета оспорена Одлука, више није у правном поретку, као ни сама оспорена Одлука, Суд је оценио да су се стекли услови за обуставу поступка сагласно члану 25. став 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка.

На основу изложеног и члана 47. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), Суд је донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-149/97 од 19.09.2002.

С обзиром да се поступак доношења општег акта може оцењивати само у односу на закон који је био на снази у време доношења тог акта, а који је престао да важи, нема процесних услова за одлучивање, па је Суд одбацио иницијативу.

Овим Вас обавештавамо да је Уставни суд Републике Србије, на основу члана 19. став 1. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), на седници одржаној 12. 09. 2002. године, донео З А К Љ У #7 А К о одбацивању захтева за оцену законитости поступка доношења и примене Одлуке о спровођењу комасације коју је донела Скупштина општине Титово Ужице 28. јуна 1991. године ("Службени лист Општине Титово Ужице" бр. 5/91 и 3/92).

Уставни суд је утврдио да је оспорена Одлука о спровођењу комасације донета на основу Закона о пољопривредном земљишту из 1989. године ("Службени гласник СРС", број 52/89) који је тада био на снази.

С обзиром на то да се поступак доношења општег акта може оцењивати само у односу на Закон који је био на снази у време усвајања тог акта, а Закон о пољопривредном земљишту из 1989. године престао је да важи 28. јула 1992. године, Суд је утврдио да нема процесних услова за одлучивање, па је одбацио иницијативу за оцену законитости поступка доношења наведене одлуке.

#7ланом 73. Закона о пољопривредном земљишту ("Службени - гласник РС" бр. 49/92, 46/95, 54/96 и 14/2000), који је на снази, прописано је да ће се поступак комасације започет до дана ступања на снагу овог закона, а за који није донето правоснажно решење, окончати по прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона. На овај начин је изричитом вољом

законодавца продужена примена одређених одредаба Закона и других прописа који су престали да важе. Међутим, оваква могућност односи се само на окончање започетог поступка комасације и доношење појединачних аката, а не и на поступак доношења општег акта општине о спровођењу комасације.

О захтевима и наводима из иницијативе који се односе на неправилности у поступку спровођења комасације, а нарочито на примену одредаба Закона којим се регулишу својинско-правни односи, надлежност и рад комисије за спровођење комасације, комасациону процену земљишта и сл. није надлежан да одлучује Уставни суд, у смислу члана 125. Устава Републике Србије, па се иницијатива и у овом делу одбацује.

Закључак Уставног суда
ИУ-187/2000 од 12.09.2002.

С обзиром да је закон на основу кога је донет оспорени акт престао да важи, а престао је да важи и оспорени општи акт, не постоје процесни услови за вођење поступка и одлучивање Уставног суда.

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 12. септембра 2002. године, разматрао Ваш захтев за оцењивање уставности и законитости Самоуправног споразума о стамбеним односима Фабрике за прераду, алуминијума "Буро Салај" из Ниша, који је донет 1975. године.

Уставни суд је, на основу члана 19. став 1. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) и члана 35. став 2. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95), донео ЗАКЉУ#7АК о одбацивању наведеног захтева.

Суд је овако одлучио из разлога што је Закон о стамбеним односима ("Службени гласник РС", број 29/73 - односно пречишћени текст бр. 8/81), на основу кога је донет оспорени акт, престао да важи, а престао је да важи и Самоуправни споразум чија се оцена уставности и законитости тражи, па, у смислу чл. 125. став 2. Устава Републике Србије, не постоје процесни услови за вођење поступка и одлучивања Уставног суда.

Закључак Уставног суда
ИУ-129/2000 од 12.09.2000.

Не постоје процесне претпоставке за оцену сагласности поступка доношења детаљног урбанистичког плана са законом који је престао да важи.

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 10. октобра 2002. године, разматрао Ваш захтев за оцену

установности и законитости Одлуке о детаљном урбанистичком плану Месне заједнице "Спортски центар" и делова месних заједница "Церак" и "Виногради" ("Службени лист града Београда" бр. 12/87) и Измене и допуне истог детаљног урбанистичког плана ("Службени лист града Београда", број 30/93), у делу који се односи на план парцелације.

Уставни суд је, на основу члана 19. став 1. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) и члана 35. став 2. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95), донео ЗАКЉУ#7АК о одбацивању захтева.

Суд је овако одлучио из разлога што Уставни суд није надлежан да цени међусобну усклађеност плана парцелације са текстуалним делом детаљног урбанистичког плана. План парцелације је, према раније важећем закону, чинио саставни део детаљног урбанистичког плана и то као један од графичких прилога плана који се не објављује у службеном гласилу. Овај графички прилог представља урбанистичко техничко решење, чији садржај такође није надлежан да цени Уставни суд.

Оспорена Одлука донета је на основу Закона о планирању и уређењу простора из 1985. године. Овај Закон престао је да важи 1989. године, доношењем Закона о планирању и уређењу простора и просторном плану СРС ("Службени гласник СРС", број 44/89), који није предвидео обавезу усаглашавања донетих детаљних урбанистичких планова са тим законом. На основу Закона из 1989. године донете су оспорене Измене и допуне ДУП-а МЗ "Спортски центар" и делова МЗ "Церак" и "Виногради". Закон из 1989. године је престао да важи 1995. године, ступањем на снагу Закона о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник Републике Србије" број 44/95), који је и сада на снази. #7ланом 70. наведеног закона продужена је примена детаљних урбанистичких планова донетих до дана ступања на снагу Закона, под условом да нису у супротности са тим Законом и да имају решену парцелацију. Ове услове оспорени планови испуњавају, будући да имају решену парцелацију.

С обзиром на чињеницу да су престали да важе закони на основу којих су донете оспорене Одлуке, то не постоје процесни услови за оцену сагласности поступка доношења општих аката са законима који су престали да важе.

Закључак Уставног суда
ИУ-67/2001 од 10.10.2002.

Имајући у виду да је закон у односу на који је тражена оцена законитости оспореног правилника престао да важи, нису испуњени процесни услови за оцену законитости његовог поступка доношења.

Обавештавамо вас да је Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 18. јула 2002. године, разматрајући представку за покретање поступка за утврђивање незаконитости поступка доношења Правилника о правима, обавезама и одговорности запослених и послодавца у Заводу за економику домаћинства Србије, Београд, од 12. априла 2000. године, донео , на основу

члана 35. став 2. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС" број 9/95), Закључак којим се одбацује иницијатива.

Имајући у виду да је Закон о радним односима ("Службени гласник РС" бр. 55/96 и 28/2001) у односу на који је тражена оцена законитости оспореног Правилника, престао да важи на основу члана 180. Закона о раду ("Службени гласник РС" број 70/2001), Уставни суд је утврдио да у конкретном случају нису испуњени процесни услови за оцену законитости поступка доношења оспореног правилника са законом који је престао да важи, па је у том смислу донео Закључак.

Закључак Уставног суда
ИУ-193/2000 од 18.07.2002.

С обзиром да су престали да важе одредба закона на основу које је донета оспорена одлука, као и та одлука, чија је примена исцрпљена у току календарске године за коју је донета, стекли су се услови за одбацивање иницијативе због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка.

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 25. јула 2002. године, разматрао иницијативу за оцењивање законитости Одлуке о одређивању накнаде за одузето градско грађевинско земљиште за 1998. годину ("Службени лист града Београда" бр. 44/98), коју је донела Скупштина града Београда 17. и 18. фебруара 1998. године.

Уставни суд је, на основу члана 35. став 2. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник Републике Србије", бр. 9/95), донео ЗАКЉУ#7АК којим је одбацио наведену иницијативу.

Суд је овако одлучио из разлога што је престала да важи одредба члана 44. Закона о експропријацији на основу које је донета оспорена Одлука, као и то да је престала да важи и Одлука која се оспорава, а чија је примена исцрпљена у календарској 1998. години. Стога су се стекли услови за одбацивање иницијативе због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка.

Закључак Уставног суда
ИУ-86/98 од 25.07.2002.

Правно дејство одлуке Уставног суда везано је за моменат објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", тако да се општи акти за које је одлуком Уставног суда утврђено да нису у

сагласности са Уставом и законом не могу примењивати на односе који су настали након објављивања одлуке Уставног суда.

Одлука Уставног суда делује од дана објављивања за будуће, а не од момента доношења оспорених општих аката.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се захтев за преиспитивање Решења Уставног суда број ИУ-144/98 од 28. јануара 1999. године.

Уставном суду Републике Србије, поднета је иницијатива за преиспитивање Решења Уставног суда број ИУ-144/98 од 28. јануара 1999. године.

Подносилац представке сматра да Уставни суд није поступио по његовом захтеву, с обзиром да није утврдио неуставност и незаконитост колективног уговора и правилника о систематизацији радних места у НИП "Борба" Београд од дана доношења спорних аката.

Решењем овог Суда број ИУ-144/98 од 28. јануара 1999. године, није прихваћена иницијатива за оцену уставности и законитости Анекса Колективног уговора НИП "Борба" Београд, од 21. фебруара 1998. године и истовремено је одбачен захтев за оцену уставности и законитости Колективног уговора истог предузећа, од 19. марта 1997. године и Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у истом предузећу, од 16. октобра 1995. године, с обзиром да се у конкретном случају радило о актима о којима је Уставни суд већ одлучивао, а из нових навода, разлога и поднетих доказа није произишло да има основа за поновно одлучивање. Наиме, Уставни суд је у предмету ИУ-144/97 на седници одржаној 25. децембра 1997. године донео Одлуку којом је утврдио неуставност члана 140. Колективног уговора у коме је била предвиђена примена акта наредног дана од дана закључења. Истом Одлуком утврђена је и неуставност члана 9. Правилника о систематизацији радних места, с обзиром на то да је истим било предвиђено ступање на снагу даном доношења. Овакво нормирање у оспореним општим актима је Уставни суд оценио несагласним са чланом 120. Устава Републике Србије.

Према члану 46. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91), Уставни суд одлуком утврђује да општи акт није у сагласности са законом и другим републичким прописом, односно да у време важења није био у сагласности са законом. Према члану 51. став 3. истог Закона, кад Уставни суд утврди да општи акт није у сагласности са законом и другим републичким прописом, тај општи акт престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије". Према члану 60. Закона, кад је у току поступка општи акт престао да важи или је усаглашен са Уставом, односно законом, или нису отклоњене последице неуставности, односно незаконитости, Уставни суд може одлуком утврдити да општи акт није био у сагласности са Уставом, односно законом. Ова одлука Уставног суда има исто правно дејство

као и одлука којом се утврђује да општи акт није у сагласности са Уставом, односно законом.

Из наведених одредаба Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, недвосмислено се може закључити да је правно дејство Одлуке Уставног суда везано за моменат објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије" тако да се општи акти за које је одлуком Уставног суда утврђено да нису у сагласности са Уставом и законом не могу примењивати на односе који су настали након објављивања одлуке Уставног суда. Одлука Уставног суда делује од дана објављивања за убудуће, а не од момента доношења оспорених општих аката.

С обзиром на изложено неоснована је примедба подносиоца иницијативе да Уставни суд није поступио по његовом захтеву, јер одлука Уставног суда нема дејство поништавања, већ има дејство укидања и то од момента објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

На основу изложеног и члана 47. тачка 5., а у вези са чланом 19. став 1. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91) Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-144/98 од 4.07.2002.

На основу одлуке Уставног суда, сагласно члану 130. Устава Републике Србије, престали су да важе оспорени акти, па имајући у виду да ти акти више нису у правном поретку, они не могу бити предмет преиспитивања у уставно-судском поступку.

Уставни суд је донео:

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се захтев за преиспитивање Одлуке Уставног суда Републике Србије ИУ- 226/95 од 3. октобра 1996. године ("Службени гласник РС", број 48/96)

Уставном суду Републике Србије поднет је захтев за преиспитивање Одлуке Уставног суда ИУ-226/95, која је објављена у "Службеном гласнику Републике Србије", број 48/96, у делу који се односи на тачку 2. изреке, а којом је Суд утврдио да члан 1. Одлуке о надзиђивању зграда, претварању заједничких просторија у станове и припајању0 заједничких просторија постојећим становима у стамбеним зградама на територији општине Врачар, бр. 96-217/93-ВИИИ-9, коју је донела Скупштина општине Врачар из Београда, 23. новембра 1993. године, није у сагласности са законом. У захтеву се наводи да, оглашавање незаконитим Услова за надзиђивање зграда из тачке 1. изреке Одлуке Уставног суда, не значи да аутоматски престаје да важи и оспорена Одлука Скупштине општине Врачар из тачке 2. изреке одлуке Суда, сем ако сама Одлука није незаконито утврђена и потенцира се да је Одлука Скупштине општине Врачар спроведбеног карактера, те да је донета ради извршавања прописа. Подносилац захтева је мишљења да Одлука Скупштине општине Врачар није у супротности са Законом.

У образложењу Одлуке Уставног суда у вези са тачком 2. изреке наведено је да градска општина, у време доношења оспорене Одлуке није била овлашћена Уставом, законом и Статутом града Београда за доношење овакве Одлуке, већ је такво овлашћење имала Скупштина града Београда и то применом Закона о планирању и уређењу простора који је тада био на снази.

Уставни суд је утврдио да, ни Законом о планирању и уређењу простора, који је важио у време доношења оспорене Одлуке ни Законом о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник РС", број 44/95), који је на снази, није дато овлашћење општини за доношење било каквих спроведбених одлука, нити других аката за извршавање ових закона, већ је поступак доношења и спровођења планских аката прописан законом и врши се искључиво на основу закона.

Основ за одбацивање овог захтева је утврђујућа Одлука Суда, на основу које су, сагласно члану 130 Устава, престали да важе акти из изреке Одлуке Суда, па имајући у виду чињеницу да ти акти више нису у правном поретку, они не могу бити предмет преиспитивања у уставно судском поступку.

На основу изнетог, Суд је оценио да не постоје разлози за поновно одлучивање, па је, на основу, члана 47. тачка 5. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91), решио као у изреци.

Решење Уставног суда
ИУ-226/95 од 28.11.2002.

Одлуком Савезног уставног суда утврђено је да оспорени правилник није у сагласности са Уставом СР Југославије, па није на снази од дана објављивања одлуке Савезног уставног суда, а тиме нема процесних услова за наставак поступка за оцењивање његове уставности и законитости.

Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 10. октобра 2002. године, разматрао је Вашу иницијативу за оцењивање уставности и законитости Правилника о стамбеним односима "Апотеке Зрењанин" из Зрењанина и на основу члана 19. став 1. тачка 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС" број 32/91) и члана 35. став 2. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласника РС" број 9/95) донео Закључак о одбацивању иницијативе.

Поводом Ваше иницијативе Савезни уставни суд, донео је Одлуку ИИИУ-број 14/2001 ("Службени гласник РС" број 25/2002) и утврдио да оспорени Правилник није у сагласности са Уставом СР Југославије. С обзиром на то да оспорени Правилник од дана објављивања Одлуке Савезног уставног суда није на снази, Уставни суд Републике Србије није имао процесних услова за наставак поступка оцењивања уставности и законитости оспореног Правилника.

Закључак Уставног суда
ИУ-24/2001 од 10.10.2002.

в) Остало

Састав и начин избора општинске изборне комисије је део поступка избора одборника скупштине општине, па је у оваквим споровима надлежан општински суд.

Обавештавамо вас да је Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 4. јула 2002. године донео з а к љ у ч а к о одбацивању вашег захтева за оцену уставности и законитости Решења Скупштине општине Крушевац о именовању Општинске изборне комисије И број 022-81/00 ("Службени лист Општине Крушевац", број 7/2000), због стварне ненадлежности.

Наиме, чланом 125. став 1. тачка 7. Устава Републике Србије предвиђено је да Уставни суд одлучује о изборним споровима који нису у надлежности судова или других државних органа. Састав и начин избора општинске изборне комисије је део поступка избора одборника скупштине

општине, а према члану 153-157. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 49/99), који се примењује на ово правно питање, у оваквим споровима надлежан је општински суд. Такође, у Закону о локалним изборима ("Службени гласник РС", број 32/2002), у члановима 48.-50, предвиђена је заштита изборног права у поступку избора одборника скупштине општине пред општинским судом.

Имајући у виду изнето, Уставни суд је, на основу члана 19. став 1. тачка 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) и члана 35. став 1. тачка 5. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95) донео наведени закључак.

Закључак Уставног суда
ИУ-210/2000 од 4.07.2002.

Уставни суд је одбацио иницијативу због непостојања акта чија се оцена уставности и законитости тражи.

Обавештавате се да је Уставни суд Републике Србије на седници одржаној на дан 24. октобра 2002. године, закључком одбацио ваш предлог за утврђивање неуставности и незаконитости споразума закљученог између Министарства унутрашњих послова Републике Србије - Секретаријата у Крагујевцу, Фонда за уређење грађевинског земљишта из Крагујевца и Републичке управе јавних прихода - Центар Крагујевац.

Уставни суд Републике Србије донео је наведени закључак на основу члана 19. став 1. тачка 4. и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) из разлога што у овој правној ствари не постоји основна процесна претпоставка за вођење уставно-судског поступка јер не постоји акт чија се оцена уставности и законитости тражи.

Закључак Уставног суда
ИУ-176/2001 од 24.10.2002.

С обзиром да је оспорени правилник непостојећи општи акт, Уставни суд је одбацио иницијативу због недостатака процесних претпоставки.

Обавештавамо вас да је Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 24. октобра 2002. године, разматрао представку за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости наведеног Правилника о раду Акционарског друштва "Ниш експрес" Ниш и на основу члана 35. став 1. тачка 11. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 9/95), а у вези са чланом 19. став 1. тачка 4. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91) донео Закључак којим се одбацује иницијатива.

Имајући у виду да из одговора овог Акционарског друштва произлази као неспорно да се у конкретном случају тражи оцена уставности и законитости непостојећег општег акта, Уставни суд је оценио да за вођење поступка и одлучивање у овој правној ствари не постоје процесне претпоставке утврђене наведеним законом, па је стога одбацио поднету иницијативу.

Закључак Уставног суда
ИУ-178/01 од 24.10.2002.

С обзром да је од престанка важења оспореног акта до покретања поступка протекло више од једне године, не постоје процесне претпоставке за одлучивање.

Поводом захтева за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке о измени и допуни Одлуке о одређивању градског грађевинског земљишта у граду Деспотовцу, број 46-105/94-01 коју је донела Скупштина општине Деспотовац 22. децембра 1994. године ("Општински службени гласник", број 15/94), обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије на седници од 12. септембра 2002. године одбацио овај захтев, на основу члана 125. Устава Републике Србије, члана 19. став 1. тачка 2. и члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) и члана 35. став 1. тачка 6. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник РС", број 9/95).

Уставни суд је донео наведени закључак с обзиром да је од престанка важења оспореног акта до покретања поступка протекло више од једне године, тако да не постоје процесне претпоставке за одлучивање овог Суда.

Закључак Уставног суда
ИУ-215/2000 од 12.09.2002.

Уставни суд је одбацио иницијативу, јер је од престанка важења оспореног акта до подношења иницијативе протекао рок из члана 125. Устава Републике Србије.

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије, на седници одржаној 17. октобра 2002. године, разматрао Ваш захтев за оцену уставности и законитости Одлуке о грађевинском земљишту ("Службени лист општине Врање ", бр. 7/90), коју је донела Скупштина општине Врање на седници од 29. јуна 1990. године.

Уставни суд је, на основу члана 125 став 2 Устава Републике Србије, члана 45. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91) и члана 35. став 1. тачка 6. Правилника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95), донео ЗАКЉУ#7АК о одбацивању захтева.

Уставни суд је овако одлучио из разлога што је, према члану 125. став 2 Устава Републике Србије, Уставни суд надлежан да оцењује уставност закона и уставност и законитост прописа и других општих аката који су престали да важе, ако од престанка важења до покретања поступка није протекло више од једне године.

Ступањем на снагу Одлуке о грађевинском земљишту ("Службени гласник Пчињског округа", бр. 9/96), престала је да важи Одлука о грађевинском земљишту из 1990. године. Како је, од престанка важења оспорене Одлуке (1996. године), до подношења Ваше иницијативе, протекао рок дужи од годину дана, то, у смислу одредбе члана 125. став 2. Устава Републике Србије, нема процесних услова за вођење поступка и одлучивање Уставног суда.

Закључак Уставног суда
ИУ-132/2001 од 17.10.2002.

Према члану 125. Устава Републике Србије, Уставни суд није надлежан за оцену конкретних радњи и поступања.

Обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 25. јула 2002. године разматрао представку којом сте иницијали покретање поступка за оцену уставности поступака особља "Бечејпревоз" А.Д. за превоз путника и туристичке услуге из Бечеја.

Уставни суд је на основу члана 19 став 1 тачка 1 и члана 45 Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр. 32/91) и члана 35 став 1 тачка 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 9/95) донео ЗАКЉУ#7АК о одбацивању дате иницијативе, јер је утврђено да се тражи оцена конкретних радњи и поступања кондуктера у аутобусу "Бечејпревоза" од 27.06.2001. године, као и поступка одузимања месечне карте овог превозника, о

чему према члану 125 Устава Републике Србије није надлежан да одлучује Уставни суд.

Закључак Уставног суда
ИУ-152/2001 од 25.07.2002.

Како је подносилац представке одустао од захтева за оцену законитости оспорених аката, а Уставни суд није нашао основа да сам настави поступак, стекли су се процесни услови да Суд закључком оконча поступак.

Обавештавамо вас да је Уставни суд Републике Србије на својој седници одржаној 25. јула 2002. године, разматрајући вашу представку за покретање поступка за утврђивање незаконитости Одлуке директора о измени и допуни систематизације радних места у Јавном предузећу "\$бердап" Кладово, од 17.маја. 2000. године и решења директора истог предузећа бр. 01-20/114, бр. 01-20/115 и бр. 01-20/116 од 9.маја 2000. године, донео, на основу члана 35. став 10. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 9/95), Закључак којим се окончава поступак за оцену законитости наведених аката.

Имајући у виду да је подносилац представке одустао од свог захтева за оцену законитости наведених аката, а како Уставни суд није нашао основа да сам настави поступак у овој правној ствари, стекли су се процесни услови из члана 25. став 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", бр32/91) да Уставни суд закључком оконча поступак.

Закључак Уставног суда
ИУ-25/2001 од 25.07.2002.

Уставни суд није надлежан да оцењује правилност примене оспореног акта, већ је ова оцена у надлежности доносиоца акта, који је једино овлашћен да даје аутентично тумачење појединих одредаба тог акта.

Обавештавамо вас да је Уставни суд Републике Србије на седници одржаној 18. јула 2002. године, разматрајући предлог Организације синдиката "Ратко Митровић - холдинг" АД Београд за утврђивање неуставности и незаконитости Закључака правно-персоналне службе "Ратко Митровић - холдинг" АД Београд, број 344 од 9. фебруара 1999. године, донео, на основу члана 35. став 1. тачка 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС" број 9/95) Закључак којим се одбацује предлог.

Имајући у виду да је оспореним актом стручне службе Холдинг компаније дато тумачење појединих одредаба Одлуке Скупштине града

Београда о начину, условима и роковима коришћења и враћања средстава солидарности ("Службени лист града Београда" бр. 13/93, 23/94, 4/95, 4/96, 9/96, 16/98 и 12/99), Уставни суд је оценио да није у његовој надлежности одређеној чланом 125. Устава Републике Србије да одлучује о томе да ли је надлежни орган предузећа правилно примењивао одредбе наведене Одлуке, већ је ова оцена искључиво у надлежности доносиоца акта, који је једино овлашћен да даје аутентично тумачење појединих одредаба исте.

Из наведених разлога, Уставни суд је донео предњи Закључак.

Закључак Уставног суда
ИУ-213/2000 од 18.07.2002.

С обзиром да подносилац иницијативе није поступио у остављеном року по налозима Суда за прецизирањем иницијативе, Суд је донео закључак о њеном одбацивању.

Поводом Ваше иницијативе којом тражите од Уставног суда да утврди неуставност и незаконитост начина обрачуна и задуживања затезним каматама за неблаговремено плаћање рачуна за комуналне услуге, обавештавамо Вас да је Уставни суд Републике Србије на седници од 12. септембра 2002. године одбацио ову иницијативу на основу члана 125. Устава Републике Србије, члана 19. став 1. тачка 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука ("Службени гласник РС", број 32/91) и члана 35. став 1. тачка 7. Пословника о раду Уставног суда ("Службени гласник РС", број 9/95).

Уставни суд је донео наведени закључак, с обзиром да у остављеном року нисте прецизирали Вашу иницијативу и навели назив општег акта који оспоравате са ознаком оспорене одредбе и друге податке од значаја за оцењивање уставности и законитости, у смислу члана 21. став 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.

Закључак Уставног суда
ИУ-17/2001 од 12.09.2002.

ИИ ПРЕДМЕТНИ РЕГИСТАР

Одредница	Број предмета	Страна
АКТИ МИНИСТАРСТАВА И ДРУГИХ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА		
- Критеријуми за стицање научних звања	ИУ - 263/97	95
ВЛАДА		
УРЕДБЕ:		
- о висини годишње накнаде за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила	ИУ - 18/2001	98
- о измени Уредбе о начину утврђивања основице за обрачун акциза и пореза на промет за деривате нафте	ИУ - 197/2000	99
- о привременој забрани располагања одређеним непокретностима	ИУ - 222/2001	101
- о начину исплате неисплаћених пензија и новчаних накнада	ИУ - 113/2001	103
ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ		
- утврђивање надлежности Републичке управе јавних прихода за послове принудне наплате	ИУ - 42/2000	107
- овлашћења општине - висина и начин плаћања накнаде	ИУ - 30/99	111
- овлашћења општине - ослобађање од обавезе плаћања накнаде	ИУ - 166/2001	113
- накнада за одводњавање земљишта; прописивање на основу катастарског прихода	ИУ - 205/99	116
- прописивање надлежности другог органа (извршног одбора СО, управног одбора јавног предузећа) да одређује висину накнаде	ИУ - 14/2001	118
- одређивање обвезника накнаде општинском одлуком	ИУ - 131/2000	121
- грађевинско земљиште у грађевинском подручју - обвезници накнаде	ИУ - 32/2001	123
- грађевинско подручје - одређивање граница у оквиру генералног урбанистичког плана	ИУ - 113/2000	127
- давање грађевинског земљишта на привремено коришћење	ИУ - 256/2001	129

ЗАКОНИ И ДРУГИ АКТИ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

- Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана	ИУ - 207/99	3
	ИУ - 83/99	57
- Закон о порезу на доходак грађана	ИУ - 126/2001	56
- Закон о изменама и допунама Закона о акцизама и порезу на промет	ИУ - 207/99	3
- Закон о порезима на имовину	ИУ - 207/99	3
- Закон о становању	ИУ - 138/2000	8
- Закон о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса	ИУ - 142/2000	11
- Закон о електропривреди	ИУ - 122/99	14
- Закон о условима за обављање промета робе, вршењу услуга у промету робе и инспекцијском надзору	ИУ - 148/2000	16
- Закон о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте	ИУ - 120/97	19
	ИУ - 138/2001	47
- Закон о здравственом осигурању	ИУ - 74/2000	22
	ИУ - 208/2000	64
- Закон о јавном информисању	ИУ - 228/98	24
- Закон о избору народних посланика	ИУ - 12/2001	29
	ИУ - 1/2001	31
- Закон о правима и дужностима председника Републике	ИУ - 198/99	33
- Закон о оснивању предузећа за ваздушни саобраћај	ИУ - 104/99	35
- Закон о својинској трансформацији	ИУ - 168/2000	37
- Закон о експропријацији	ИУ - 15/96	40
- Закон о грађевинском земљишту	ИУ - 143/2000	49
- Закон о изградњи објеката	ИУ - 196/2000	52
- Закон о порезу на добит предузећа	ИУ - 127/2001	54
- Закон о оружју и муницији	ИУ - 76/2001	62
- Закон о пензијском и инвалидском осигурању	ИУ - 37/2001	66
- Закон о правосудном испиту	ИУ - 205/2000	68
- Закон о средствима солидарности за запослене који су привремено остали без посла услед ратних дејстава	ИУ - 62/2000	70
- Закон о судовима	ИУ - 166/2000	72
- Закон о унутрашњим пословима	ИУ - 161/2002	74
- Закон о престанку Закона о надзиђивању зграда и претварању заједничких просторија у станове	ИУ - 94/2001	76
- Пословник Народне скупштине	ИУ - 184/2002	78

РЕШЕЊА О ПОКРЕТАЊУ ПОСТУПКА:

- Закон о радним односима у државним органима	ИУ - 353/95	82
- Закон о изменама и допунама Закона о судијама	ИУ - 122/2002	84
- Закон о избору народних посланика	ИУ - 197/2002	86
- Закон о локалним изборима	ИУ - 66/2002	88
- Закон о чиновима припадника Министарства унутрашњих послова	ИУ - 5/96	90

КОМУНАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ

- "блок тарифа" за потрошњу воде; веће цене у летњем периоду	ИУ-169/2000	146
- накнада за одржавање стамбених зграда	ИУ-143/96	148
- уступање потраживања као начин измиривања неплаћених обавеза	ИУ-120/2000	150
- уређивање режима заштите природе и животне средине; надлежности јавног предузећа	ИУ-53/2000 ИУ-15/2000	154 157
- наплата накнада и када одређене комуналне услуге нису извршене (изношење смећа)	ИУ-143/99	161

ЛОКАЛНИ ЈАВНИ ПРИХОДИ

- овлашћења општине - накнада за одржавање кабловског система локалне телевизије	ИУ-170/2000	163
- општинске административне таксе за послове које врше органи локалне самоуправе	ИУ-62/2001	165

ПОЛИТИЧКЕ ПАРТИЈЕ

- Статут социјалистичке партије Србије	ИУ-364/96	208
--	-----------	-----

МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

- месни самодопринос; ступање на снагу, повратно дејство, непостојање битних елемената које одлука мора да садржи	ИУ-190/2000	170
- овлашћења месне заједнице - наплата електричне енергије за јавну расвету	ИУ-22/2002	172

ОБЈАВЉИВАЊЕ И СТУПАЊЕ НА СНАГУ

Ступање на снагу:

- даном објављивања	ИУ-190/2000	171
- даном доношења	ИУ-31/2000	214
	ИУ-177/2000	222
- наредног дана од дана доношења	ИУ-6/2001	191
- даном потписивања	ИУ-171/2001	185
- постоје оправдани разлози за раније ступање на снагу	ИУ-53/2001	201

Повратно дејство:

- Закона	ИУ-207/99	5
- Општинске одлуке	ИУ-14/2001	120

ПРОЦЕСНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ

а) НИЈЕ ОПШТИ АКТ

- Уговор о пословној сарадњи	ИУ-146/2001	233
- Указ Президијума Народне скупштине	ИУ-34/2001	233
- Одлука о утврђивању накнаде за кориснике пијачног простора	ИУ-84/2001	234
- Акт председника општинског суда	ИУ-56/2000	235
- Акт о образовању цена	ИУ-117/2000	235
- Одлуке, решења и пресуде судова	ИУ-19/2001	236
- ценовници јавних комуналних предузећа	ИУ-71/2001	236
- мишљење министарства	ИУ-44/2001	237

б) ПРЕСТАНАК ВАЖЕЊА ЗАКОНА,
ОДНОСНО ОПШТЕГ АКТА:

- Одлука о престанку рада савета месних заједница	ИУ-40/99	174
- Статут месне заједнице	ИУ-227/95	176
- поступак доношења детаљног урбанистичког плана	ИУ-236/2001	237
	ИУ-67/2001	243
		238
- Одлука о утврђивању накнаде за одузето грађевинско земљиште ...	ИУ-58/97	240
	ИУ-149/97	244
	ИУ-86/98	
- поступак доношења одлуке о спровођењу комасације	ИУ-187/2000	241
- самоуправни споразум о стамбеним односима	ИУ-129/2000	242
- поступак доношења Правилника о правима, обавезама и одговорностима запослених	ИУ-193/2000	244

- престанак важења општег акта на основу одлука уставних судова	ИУ-144/98	245
	ИУ-226/95	247
	ИУ-24/2001	248

в) ОСТАЛО:

- састав и начин избора општинске изборне комисије	ИУ-210/2000	248
- непостојање акта чија се оцена уставности и законитости тражи	ИУ-178/2001	250
	ИУ-176/2001	249
- неблаговремена иницијатива - протек рока из члана 125. Устава	ИУ-215/2000	250
	ИУ-132/2001	251
- оцена конкретних радњи и поступања	ИУ-152/2001	251
- оцена правилности примене општег акта	ИУ-213/2000	252
- одустајање од иницијативе	ИУ-25/2001	252
- непоступање по захтеву Суда за прецизирање иницијативе	ИУ-17/2001	253

РАДНИ ОДНОСИ

- исплата разлике у заради издавањем акција	ИУ-95/2001	181
- споразум о трајном престанку рада - старосна граница запосленог	ИУ-171/2001	184
- јубиларне награде-непрекидни радни стаж	ИУ-102/2001	187

СТАМБЕНИ ОДНОСИ

- радни стаж као критеријум	ИУ-134/2001	189
	ИУ-184/2000	192
- успешност у обављању послова	ИУ-6/2001	190
- удруживање средстава	ИУ-184/2000	192
- чланови породичног домаћинства	ИУ-155/2000	195
- школска спрема	ИУ-90/2000	196
- додела станова солидарности на одређено време	ИУ-53/2001	200
- поступак доказивања чињеница-подстанарски статус	ИУ-211/200	199
- давање станова у државној својини у закуп	ИУ-234/97	202

СУДОБ НАДЛЕЖНОСТИ

- законитост поступка избора органа управљања стамбене зграде	ИУ-175/99	227
---	-----------	-----

УДРУЖЕЊА ГРАДА И ДРУГЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

- статут ловачког удружења	ИУ-183/2000	205
	ИУ-177/2000	220
- статут адвокатске коморе	ИУ-20/2000	211
- статут удружења пензионера	ИУ-31/2001	212
- дисциплински поступак и дисциплинска одговорност у ловачком друштву	ИУ-12/2000	216
	ИУ-194/2000	218

УРБАНИЗАМ

- овлашћење скупштине града да уређује питања везана за легализацију објеката	ИУ-41/2000	131
- измена и допуна детаљног урбанистичког плана регулационим планом	ИУ-175/2000	136
- измена детаљног урбанистичког плана планом парцелације	ИУ-54/2000	138
- престанак правног основа за акт о измени планског акта	ИУ-53/2002	141
- поступак доношења ГУП-а започет према раније важећем закону	ИУ-51/2001	142
- оцена законитости поступка доношења планског акта у односу на закон који је престао да важи	ИУ-69/2001	145

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УСТАВНИ СУД**

**ДОПУНА БИЛТЕНА
број 1-2/2002**

Београд, 2003. године

У Билтену Уставног суда Републике Србије 1-2/2002 на страни 31. објављено је Решење о неприхватању иницијативе у предмету ИУ- 1/2001, без издвојеног мишљења судије др Срђана #Борђевића које је изнето приликом гласања на седници 12. септембра 2002. године.

На основу члана 28. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије ("Службени гласник РС", број 9/95) даје се следећа

Д О П У Н А

На страни 33. Билтена Уставног суда Републике Србије број 1-2/2002, после Решења Уставног суда ИУ- 1/2001 следи **"ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ"** судије др Срђана #Борђевића које гласи:

Суштина уставно-правног питања које је пред нама може се, између осталог, поставити и на начин супростављања бирачког права грађана Републике Србије са бирачким правом грађана Републике Црне Горе, чиме се, дакле, не посматра бирачко право грађана Србије само по себи и само за себе. већ у контексту југословенске заједнице, али кроз призму положаја грађана Србије у односу према грађанима Црне Горе. За квалитативно прихватљиво поређење испуњени су основни предуслови: у две републике ради се о истом политичком праву које је регулисано истим типом закона, а и републички уставни су у суштини, исто регулисали постављени проблем. У истакнутим једнакостима појављује се једна битна разлика, на основу које држављанин Републике Србије у Црној Гори неће моћи да ужива бирачко право, док за разлику од њега, држављанин Црне Горе ће у Србији без проблема моћи да остварује исто то право.

Овакво стање у правним порецима Србије и Црне Горе отвара и неколико начелних проблема. Слободе и права човека и грађанина-држављанина Републике Србије су ограничени у Црној Гори, чиме се они у неравноправном и неједнаком положају у односу на могућност и право грађанина-држављанина Црне Горе да та иста права користе у Србији.

Колега судија известилац је у праву када истиче да је о истом или сличном уставно-правном питању Уставни суд Србије већ одлучивао. Није спорно да одлуке Уставног суда морају бити у што је већој мери то могуће - предвидљиве. Међутим, такође не може бити спорно да се у периоду од десетак година пуно тога променило у нормативној и стварној егзистенцији југословенског уставно-правног и политичког система.

Поводом Одлуке Савезног уставног суда којом је утврђено да одредба члана 8. Закона о референдуму Црне Горе ("Службени лист СРЈ" број 17/2001) није сагласна са Уставом Савезне Републике Југославије, а која је приложена уз реферат, желим да истакнем следеће.² Кредибилитет савезних институција, а међу њима и Савезног уставног суда је нарочито у Републици Црној Гори драстично ослабљен, баш као што је и домаћај савезне власти све мање присутан на територији ове републике-чланице југословенске заједнице. Поменуте одлуке Савезног уставног суда нису нарочито релевантне за одбрану става о обавезности југословенског држављанства као услова за остваривање

²Осим ове, Савезни уставни суд је донео и Одлуку којом је утврдио да одредбе члана 1. Закона о изменама и допунама Закона о избору одборника и посланика ("Службени лист Републике Црне Горе", број 14/2000) нису сагласне са Уставом СРЈ. - 1У-33/2000, ("Службени лист СРЈ" број 73/2000).

бирачког права у Републици Србији. Ове одлуке су номиналног карактера, јер је њихово фактичко и правно дејство непостојеће. Очигледно да савезна држава није у стању да ту равноправност обезбеди односно, савезна власт нема моћ да обезбеди спровођење ових (као и осталих) одлука, те је врло неупотребљиво позивати се на онај део правног поретка који није у употреби, није у функцији, као оправдање зашто нападнута одредба републичког Закона о избору народног посланика у Србији не може бити неуставна.

Одредба члана 34. Устава СРЈ, по којој југословенски држављанин који је навршио 18 година живота има право да бира и да буде биран у државне органе се не повређује ставом о условљености бирачког права држављанством републике-чланице. Ова одредба се може тумачити тако да сви југословенски држављани поседују бирачко право, што није спорно. Предвиђањем српског држављанства се не угрожава општост ове одредбе савезног Устава, јер они који имају српско држављанство истовремено су и југословенски држављани. Сасвим је исправно да република-чланица самостално уреди питање бирачког права са становишта сопственог држављанства, што су обе државе-чланице и учиниле својим уставима. Уставност овом иницијативом прозване одредбе Закона о избору народног посланика се да оцењивати у односу према Уставу Републике Србије, јер је она унела и елемент извесне несистематске уређености бирачког права у Србији у односу на Црну Гору. Ја ову одредбу савезног Устава тумачим тако да је свим југословенским држављанима признато бирачко право. На основу ње, тешко ми је извући закључак да држављани једне републике-чланице имају бирачко право и на територији друге републике-чланице.

Уколико је на Републици Србији да штити своје интересе, а државни интерес је и заштитити равноправни статус држављана-грађана Републике Србије на територији ове републике и на читавој територији савезне државе, што значи и Републике Црне Горе, онда се мора имати у виду и одредба члана 135. став 2. Устава Републике Србије. Сматрам да је на основу садашњег стања у области начина на који је регулисано спорно питање - наступила ситуација која је предвиђена овом одредбом, јер је актом органа друге републике нарушена равноправност грађана-држављана Републике Србије чиме су угрожени њени интереси те би било за очекивати да Уставни суд Републике Србије, као републички орган донесе своју одлуку у циљу задовољења првенствено интереса грађана-држављана Републике Србије.

Иницијатор је с правом истакао одредбе члана 42. став 1. и члана 47. став 1. Устава Републике Србије, јер се у њима, на Уставу примерен начин, објашњава значење грађанина и то са становишта држављанства у изборном систему, у смислу могућности коришћења бирачког права. За статус грађанина Републике Србије непобитно се везује држављанство Републике Србије, тј. онај ко нема држављанство Републике Србије не може ни бити њен грађанин. Начин стицања и престанка држављанства, што се уређује Законом, не може променити значај држављанства Републике Србије као услова за постајање грађанином Републике Србије. Аргумент о истим правима и дужностима која имају држављани републике-чланице на територији друге републике-чланице, баш као и њени држављани, што је регулисано одредбом члана 5. став 2. Закона о југословенском држављанству, прихватљив је само уз услов равноправног третмана држављана у обе републике-чланице. Како те равноправности нема, као што сам већ истакао, не можемо се ни позивати на апсолутно формалну важност ове одредбе, јер је у њој садржана, као супстанцијална суштина - равноправност.

Сматрам да је оспореном одредбом члана 10. Закона о избору народних посланика ипак проширен круг субјеката коришћења изборног права ван уставног појма о томе да грађанин Републике Србије може бити само држављанин Републике Србије. Уколико пажљиво проанализирамо члан 10. овог закона можемо доћи и до следећег сазнања. У њему стоји записано да бирачко право има грађанин са пребивалиштем у Републици Србији који је истовремено и југословенски држављанин. Елиминисаћу нагласити "истовремено и", јер се тиме југословенско држављанство повезује са претпоставком постојања држављанства Републике Србије. Није речено да бирачко право има грађанин Републике Србије "који је југословенски држављанин". Истакнуту претпоставку на изванредан начин признаје и сам члан 10. овог закона, али је његовом недовољно прецизном применом ова претпоставка елиминисана из реалног уставно-правног и политичког поретка.

Елемент држављанства треба да употпуни појам грађанина. У процесу реализације суверености која се остварује, између осталог, и употребом бирачког права, битна су два основна елемента: држављанство и грађанство. Њихова је основна улога у обезбеђивању разних димензија повезаности грађанина са државом. Изборни процеси унутар Републике Србије морају бити искључиво аутономна ствар грађана који имају својство држављанства унутар политичке заједнице која се и зове Република Србија.

Истакао бих да би Уставни суд требало да, осим разлога које сам изнео, а који се супротстављају предложеном решењу судије известиоца, уважи и чињеницу да је септембар изборни месец у Републици Србији, о чему се мора водити рачуна. Стога предлажем да се поступак за утврђивање неуставности члана 10. Закона о избору народних посланика покрене, затим одржи јавна расправа, и на крају донесе одлука којом би се утврдила неуставност члана 10. овог закона. Потребу за јавном расправом учачам и на основу досадашње праксе овог уставног суда поводом одлучивања о истим правним питањима. Илустрације ради, цитираћу део образложења из Одлуке Уставног суда 1У-360/93 од 9.12.1993. године објављене у "Службеном гласнику РС" број 107/93 из Билтена број 2/93 (стр.8.): "Имајући у виду наведено, смисао је уставне одредбе члана 47. став 1. да је грађанин Републике Србије - држављанин Републике Србије, те је тиме опредељен и појам "грађанин" чије изборно право јамчи Устав одредбама члана 42. став 1." И поред наведеног става Уставни суд Републике Србије је својевремено донео одлуку којом проширује дефинисање појма "грађанин-држављанин Републике Србије" и то на начин којим дерогира наведени став."

Издвојено мишљење
у предмету У- 1/2001 од 12.09.2002. год.

4585003.079/5